Notă pentru arhivare digitală

Acest volum este pus la dispoziție în scop documentar, educațional și de conservare culturală.

Notă privind drepturile de autor

Drepturile de autor aparțin autorilor și deținătorilor legali. Dacă ești titularul drepturilor și consideri că materialul a fost publicat fără acord, te rugăm să ne contactezi pentru clarificare sau remediere.

Notă privind copia privată și utilizarea personală

Conform interpretărilor prezentate de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, structură a Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene permit, în anumite condiții, realizarea unei copii a unei opere protejate pentru uz personal sau pentru cercul familiei și al prietenilor apropiați.

Această situație poate include și realizarea unei copii digitale a unei opere pe care utilizatorul o deține deja în mod legal (de exemplu în format tipărit), inclusiv prin descărcarea unei copii de pe Internet, cu condiția ca opera să fi fost făcută publică, ca utilizarea să nu afecteze exploatarea normală a operei și ca aceasta să nu prejudicieze titularul drepturilor.

Explicații detaliate pot fi consultate în documentul "Frequently

Asked Questions on Copyright" elaborat de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală (EUIPO):
https://tinyurl.com/ccdrocopy

Cerere de completări și corecturi

Dacă ai remarcat o eroare de scanare sau poți furniza informații documentate privind această ediție, ne poți transmite datele pentru actualizare.

Arkadi & Boris Strugaţki

ÎNTOARCEREA

AMIAZA VEACULUI AL XXII-LEA

CAPITOLUL ÎNTÂI.

CEI DOI DE PE „TAIMÂR”

BĂTRÂNUL.

Când se întoarse ajutorul, dispecerul stătea ca și mai înainte în fața ecranului, cu capul aplecat și cu mâinile vârâte până la cot în buzunare. În adâncul ecranului, brăzdat în lung și-n lat de liniile coordonatelor, se deplasa încet un punct luminos.

— Unde e acum? întrebă ajutorul.

Dispecerul răspunse scurt, fără a întoarce capul:

— A trecut pe deasupra Madagascarului. Nouă megametri.

— Nouă megametri. Repetă ajutorul. Ce viteză are?

— Aproape să atingă viteza circulară. Ce te frământi așa? Ce mai vrei? Urmă dispecerul, întorcându-se.

— Fii calm, te rog, spuse ajutorul. N-ai ce să-i faci. A atins Oglinda Principală.

Dispecerul trase adânc aer în piept și se așeză pe unul din brațele fotoliului, fără a-și scoate mâinile din buzunare.

— Ne-mer-ni-cul! Bombăni.

— De ce vorbești așa? replică ajutorul, cu un glas care trăda îndoiala. S-o fi întâmplat ceva. Comenzile defecte.

Rămaseră o vreme tăcuți. Punctul alb înainta mereu, traversând oblic ecranul.

— Cum a îndrăznit să intre în zona stațiilor dacă avea comenzile defecte! spuse dispecerul. Ce ticăloșie! De ce nu comunică indicativele?

— Comunică totuși ceva.

— Astea nu-s indicative. Aiureală!

— Sunt, totuși, spuse încet ajutorul. E o anumită frecvență.

— Frecvență, frecvență”! Șuieră printre dinți dispecerul.

Ajutorul se aplecă înspre ecran, examinând miop cifrele de pe rețeaua de coordonate. Apoi se uită la ceas și spuse:

— Peste puțin va trece de stația Gama. Să vedem cine e.

Dispecerul rămase tăcut, căci n-avea chef de vorbă. Se gândea ce s-ar mai putea face. S-a făcut tot ce trebuia. Toate zborurile au fost sistate. S-a interzis orice sosire. Toate stațiile din apropierea Pământului au fost puse în stare de alarmă. Tournin pregătește roboții de avarie.

Dispecerul dibui microfonul pe care-l avea la piept și spuse:

— Tournin, ce-i cu roboții?

Cel întrebat răspunse cu oarecare întârziere:

— Le dau drumul peste cinci-șase minute. După ce pornesc, am să vă comunic.

— Tournin, urmă dispecerul, te rog fă bine și nu te mai codi atâta. Grăbește-te!

— Eu nu mă codesc niciodată, răspunse Tournin cu demnitate. Dar n-are rost nici să mă grăbesc degeaba. N-am să întârzii plecarea nici cu o secundă.

— Te rog, Tournin, stărui dispecerul. Te rog!

— Stația Gama, interveni ajutorul. Comunic creșterea maximă.

Ecranul clipi și rețeaua coordonatelor dispăru. În pustiul negru se ivi o construcție ciudată, care semăna cu un chioșc de grădină prăvălit într-o rână, având niște coloane masive cu totul nelalocul lor. Dispecerul fluieră prelung și sări în sus. La una ca asta nu se aștepta de loc.

— O rachetă nucleară! exclamă uluit. Secolul douăzeci.

— Da, da, rosti cu îndoială în glas ajutorul. Într-adevăr. Așa ceva am mai văzut eu undeva.

Bizara construcție, cu cinci coloane groase, de fapt niște țevi, atârnând dedesubtul unei cupole, se rotea încet. Sub cupolă se vedea o lumină liliachie, tremurătoare, pe fondul căreia coloanele păreau negre. Dispecerul se lăsă încet pe brațul fotoliului. Desigur, era o străveche rachetă nucleară. Mai exact o planetonavă nucleară. Dispozitivul de acționare fotonic, reflector parabolic dublu din mezosubstanță, motoare cu hidrogen. Cu un secol și jumătate în urmă. Erau multe

planetonave din astea. Destinate explorării planetelor, erau niște mașini masive, cam lente, dar foarte rezistente. „Au servit mult și bine, își zise dispecerul, dar ultimele planetonave au fost demontate încă înainte de a mă naște eu.”

— Într-adevăr. Bolborosi ajutorul. Colosal! Ca la cinematograf. Sunt sere! strigă el.

O mare umbră cenușie străbătu repede ecranul, de la stânga la dreapta.

— Sere, șopti ajutorul.

Dispecerul, strânse din ochi. „O mie de tone, își zise. Așa viteză la o mie de tone! Construcții șubrede de plantații extraterestre. Dumnezeule, unde sunt roboții?”

Ajutorul spuse răgușit:

— A trecut. Oare să fi trecut? Da, a trecut!

Dispecerul deschise ochii și țipă:

— Unde sunt roboții?

Pe tabloul selectorului din perete se aprinse un bec verde. O voce calmă și fermă rosti:

— Aici astronava „Argo”. Căpitanul Kellog cheamă Serviciul central de dispeceri. Rog să mi se dea intrarea la baza Pi-Ex Șaptesprezece.

Roșu la față, dispecerul vru să spună ceva, dar rămase cu gura căscată. În sala teleproiectorului răsunară simultan câteva glasuri:

— Înapoi!

— Argo”, intrarea interzisă!

— Căpitane Kellog, înapoi!

— Serviciul central de dispeceri către căpitanul Kellog. Plasați-vă imediat pe orice orbită din zona a patra. Nu intrați! Nu vă apropiați! Așteptați!

— Am înțeles, răspunse perplex căpitanul Kellog. Mă plasez pe orbită în zona a patra și aștept.

Revenindu-și din buimăceală, dispecerul închise gura. În selector se auzea o voce de femeie, stăruind pe lângă cineva: „Explică-i care-i situația. Explică-i odată.” Apoi becul verde de pe tabloul selectorului se stinse și totul amuți.

Imaginea de pe ecran se mistui. Reapăru rețeaua

coordonatelor. În adâncul ecranului se ivi din nou scânteia aceea care clipea într-una.

La un moment dat se auzi vocea lui Tournin:

— Dispecerul de avarie către dispecerul de serviciu. Roboții au plecat.

În aceeași clipă, pe ecran, în colțul de jos, din dreapta, apărură alte două puncte luminoase.

— Îți mulțumesc, Tournin, îngăimă dispecerul, frecându-și nervos palmele.

Cele două puncte luminoase, care nu erau altceva decât roboții de avarie, înaintau pe ecran. Încetul cu încetul, distanța dintre ei și bătrâna rachetă nucleară se micșora.

Dispecerul se uita la punctul care înainta clipind printre liniile bine conturate ale rețelei de coordonate și se gândea că de la o clipă la alta ciudata planetonavă va intra în zona a doua, unde se află o sumedenie de hangare cosmice și stații de alimentare, așezate la distanțe mici unele de altele; că la una din aceste stații lucrează fiica lui; că oglinda Reflectorului Principal al observatorului extraterestru s-a spart; că această navă înaintează orbește și n-aude sau nu înțelege semnalele; că în orice clipă se poate produce o catastrofă, dacă nava se va izbi de una din numeroasele construcții grele sau va nimeri în zona de lansare a cosmonavelor-D. Se, gândea că va fi foarte greu de oprit nava, care se deplasa la întâmplare și fără rost, pentru că își schimba brusc și aiurea viteza și s-ar putea ca roboții s-o lovească, cu toate că îi dirijează, probabil, Tournin însuși.

— Stația Delta, spuse ajutorul. Dau creșterea maximă.

Pe ecranul negru apăru din nou imaginea mătăhăloasei planetonave nucleare. Exploziile de plasmă de sub cupola ei erau acum neregulate și se părea că colosul se zbate în convulsii, dând din picioarele lui groase și negre. Lângă el apăruseră siluetele abia deslușite ale roboților de avarie, care se apropiau cu băgare de seamă, sărind în lături la fiecare zvârcolire a rachetei.

Dispecerul și ajutorul erau cu ochii în patru. Întinzându-și gâtul cât putea de tare, dispecerul șoptea mereu:

— Hai, Tournin. Hai, scumpule. Hai!

Roboții începură să acționeze repede și cu siguranță. Tentaculele lor de titan se întinseră din două părți înspre racheta nucleară și se înfipseră în coloane. Unul din tentacule dădu greș, nimeri sub cupolă și se făcu pulbere sub loviturile plasmei (la care ajutorul scoase un „Ah!" abia șoptit). De undeva, de sus, se năpusti un al treilea robot, înfigându-și în cupola rachetei manipulatoarele sclipitoare, rășchirate în toate părțile. Racheta începu să coboare încet. Lumina tremurătoare de sub cupola ei se stinse brusc.

— Uf. Făcu dispecerul, ștergându-și fața cu mâneca halatului.

Ajutorul râse nervos.

— Trag de ea cum trag calmarii de balenă, își dădu el cu părerea (lucrase cândva la Serviciul de pază oceanică). Și acum unde o duc?

Dispecerul întrebă la microfon:

— Tournin, unde o duci?

— O duc la rachetodromul nostru, răspunse Tournin calm. Se simțea că răsuflă cam anevoie. Dispecerul își imagină aievea fața lui rotundă și netedă, acoperită de sudoare în lumina ecranului.

— Îți mulțumesc, Tournin, spuse el cu tandrețe. Apoi se întoarse către ajutor: Sună încetarea alarmei. Corectează graficul. Lucrul continuă.

— Și tu? întrebă ajutorul, pe un ton plângăreț.

— Eu mă duc acolo.

Ajutorul ar fi vrut și el să meargă acolo, dar nu spuse decât:

— Ar fi interesant de știut dacă n-a dispărut nimic de la Muzeul de Cosmogație. Lucrurile păreau să se aranjeze, așa că ajutorul era acum destul de bine dispus. Ce mai cart! spuse. Și acum îmi tremură picioarele.

Dispecerul apăsă pe câteva clape. Pe ecran apăru o câmpie cu relieful ușor ondulat. Pe cer vântul gonea nori albi, zdrențuiți. Rafalele vântului încrețeau apa din băltoacele ce se formaseră printre dâmburile cu vegetație sărăcăcioasă. Într-un mic eleșteu se bălăceau câteva rațe. Ajutorul se gândi că aici

n-au mai coborât de mult astronave. Rachetodromul fusese lăsat aproape cu totul în părăsire de când astro-navigația adoptase tehnica-D. Navele-D își luau zborul numai în Spațiu.

— Cine-o fi, totuși? întrebă dispecerul, abia mișcându-și buzele.

— Ai să afli în curând, răspunse ajutorul cu un glas care trăda invidia.

La un moment dat rațele o luară la fugă, dând zdravăn din aripi. Norii se învârtejiră. Din mijlocul câmpiei se ridică o trombă de apă și de vapori. Dâmburile dispărură, dispăru și elețeul. Smulse din rădăcini, tufișurile plăpânde se împrăștiară, mistuindu-se într-o ceață învălătucită. În pâcla învârtejită apăru pentru o clipă ceva negru și uriaș, din care țâșni o flacără roșie. Dâmbul din prim-plan se cutremură, se umflă și se răsturnă încet, ca un strat de iarbă sub brăzdarul unui plug puternic.

— Aoleu! Făcu ajutorul, fără a-și lua ochii de la ecran.

Dar acum nu mai vedea nimic, decât o învălmășeală de vapori albi și cenușii.

Când elicopterul coborî la o sută de metri de marginea uriașei gropi, vaporii apucaseră să se împrăștie. În mijlocul gropii zăcea într-o rână nava nucleară. Consolele groase ale reactoarelor atârnau în aer caraghioase și neputincioase. Alături zăceau, înfundate pe jumătate într-o mâzgă fierbinte, trupurile brune ale roboților de avarie. Unul din ei își trăgea încet sub cuirasă mâinile mecanice. Deasupra gropii stăruia un aer fierbinte.

— Nu e bine! bolborosi cineva, în timp ce coborau din elicopter.

Deasupra se auzi un fâlfâit ușor de elice: alte câteva elicoptere coborâră în apropiere.

— Hai, spuse dispecerul și toți ceilalți îl urmară.

Coborâră în groapă. Picioarele li se afundau până la glezne în mâzga fierbinte. Nu văzură numaidecât omul, dar când îl văzură, se opriră toți deodată.

Zăcea cu fața în jos, cu brațele desfăcute, lipit cu tot trupul de pământul ud și fierbinte, sfârtecat. Tremura tot, ca pe un

ger cumplit. Era îmbrăcat într-un costum ciudat, boțit, de parcă ar fi fost mestecat în gură, de o croială și o culoare neobișnuită. Omul era roșcat, de un roșu-aprins. Nu le auzi pașii. Când veniră lângă el, ridică capul și toți îi văzură fața. Avea o față albă-albăstrie, murdară, cu o cicatrice purpurie, care trecea de-a curmezișul buzelor. Părea că plânge, pentru că ochii lui albaștri, înfundați în orbite, străluceau, exprimând o bucurie și o suferință cumplită. Când îl ridicară și-l luară de subsuori, vorbi.

— Un medic, spuse nedeslușit, cu un glas înfundat. Cicatricea îl împiedica să vorbească.

La început nu-l înțelese nimeni. Nu-și dădeau seama ce fel de medic îi trebuie. Se dumeriră abia după câteva clipe.

— Un medic, repede. Spuse omul. Navigatorul Kondratiev se simte foarte prost.

Se uita cu ochii larg deschiși, de la unul la altul. Deodată zâmbi:

— Bine v-am găsit, stră-strănepoți. Zâmbetul îi lărgi cicatricea, făcând să apară pe buzele lui niște picături roșii, groase, din care pricină toți își închipuiră că a trecut foarte multă vreme de când omul acesta a zâmbit ultima oară. Alunecând și împiedicându-se, câțiva oameni în halate albe coborâră în groapă.

— Un medic, repetă roșcatul și se lăsă greoi pe brațele care-l sprijineau, dându-și capul pe spate și arătându-și fața murdară.

CONSPIRATORII.

Cei patru locatari ai camerei 18 erau binecunoscuți pe teritoriul școlii din Aniudin. De altminteri era și firesc să fie așa. Asemenea talente, ca arta de a imita la perfecție urletul giganticului rac-păianjen de pe planeta Pandora, capacitatea de a discuta liber despre cele nouă procedee de economisire a carburantului în timpul unui zbor interastral și iscusința de a te lăsa de unsprezece ori la rând pe un singur picior nu puteau trece neobservate. Or toate aceste talente nu le erau străine locatarilor camerei 18.

Povestea camerei 18 a început încă pe vremea când

respectivii erau numai trei și nu aveau încă o cameră separată, după cum nu aveau nici un profesor al lor. Dar, încă de pe-atunci, Ghenka Komov, cunoscut mai bine sub numele de „Căpitanul”, se bucura de un prestigiu colosal în fața lui Paul Gnedâh și a lui Alexandr Kostâlin. Paul Gnedâh – alias Polly, ba chiar Liber Polly – era cunoscut ca un om foarte șiret, în stare de orice. Alexandr Kostâlin era, fără îndoială, un om bun la inimă, dar dobândise o aureolă de glorie în niște bătălii în care și-a pus la contribuție nu atât mintea, cât forța fizică. Nu putea suferi când i se spunea mai pe scurt Kortâl {1} (și nu ascundea asta), dar răspundea cu plăcere la porecla de „Lin”. Ghenka Căpitanul, care studiase din scoarță-n scoarță cartea „Itinerar în Spațiu”, o ediție populară, știa tot felul de lucruri folositoare. Era, după toate, aparențele, capabil să repare cu ușurință un reflector fotonic fără a schimba ruta cosmonavei, și îi ducea neobosit spre glorie pe Lin și pe Polly. Așa, de pildă, au devenit binecunoscute experiențele cu un nou gen de carburant, făcute sub conducerea lui în parcul școlii. Un fum gros s-a ridicat atunci mai sus decât copacii cei mai înalți și bubuitul exploziei a putut fi auzit de toți cei care se aflau în acea clipă pe teritoriul școlii. A fost un mare act de eroism, după care Lin s-a făcut multă vreme cu ditamai cicatricea pe spinare, umblând peste tot gol până la brâu și oferindu-și cicatricea privirii invidioșilor. Grupul acesta a fost cel care a reconsiderat jocurile străvechi ale triburilor africane – salturi din copaci cu ajutorul unor frânghii lungi, care înlocuiau (insuficient, după cum a dovedit experiența) lianele. Tot ei au fost cei care au pus în practică sudura materialului plastic din care erau făcute hainele, folosind în repetate rânduri această iscusință pentru a mai tempera aroganța insuportabilă a colegilor lor mai mari, cărora li se permitea să înoate cu ochelari de protecție și chiar cu baloane de oxigen. Dar toate aceste acte de eroism, deși i-au acoperit de glorie, nu le-au adus satisfacția dorită și atunci Căpitanul a hotărât să participe la activitatea cercului de tineri cosmonauți, care îi oferea perspectiva splendidă de a se roti în centrifuga cu suprasarcină, ca și accesul la misteriosul emițător de probleme

de cosmogație.

La acest cerc, Căpitanul l-a descoperit, profund uluit, pe Mihail Sidorov, zis Athos, din anumite motive. Erau de-aceeași vârstă. Athos i se păru Căpitanului îngâmfat și mărginit, dar chiar de la prima discuție și-a dat seama că el îl depășește incontestabil în calități pe un anume Valter Saronian, care se afla în acea vreme în relații de oarecare prietenie cu grupul celor trei și ocupa cel de-al patrulea pat din camera 18, de curând repartizată.

Această discuție istorică s-a desfășurat cam în felul următor: „Ce părere ai tu despre dispozitivul de acționare nucleară?" l-a întrebat Ghenka. „E perimat", i-a răspuns scurt Athos. „De acord, a spus Căpitanul, privindu-l cu interes. Dar dispozitivul fotonic-anihilator?" „Așa și-așa", a răspuns Athos, clătinând nostalgic din cap. Atunci Ghenka i-a pus întrebarea cheie din repertoriul său: ce sisteme i se par lui mai promițătoare: cele gravigene, sau cele gravi-protectoare. „Eu recunosc numai principiul-D", a declarat arogant Athos. „Hm, a spus Ghenka. Bine, să mergem în camera optsprezece, ca să te prezint echipajului." „La măgarii ăia ai tăi?" s-a strâmbat Athos-Sidorov, dar a mers cu el.

După o săptămână, nemaiputând rezista la amenințări și la violențe, Valter Saronian a părăsit camera 18 cu permisiunea profesorului și în locul lui s-a instalat Athos. După aceea, principiul-D și ideea zborurilor intergalactice s-a statornicit temeinic în mințile și inimile celor din camera 18, pare-se pentru totdeauna. Așa a apărut echipajul supercosmonavei „Galaction", alcătuit din Ghenka, în calitate de căpitan, Athos-Sidorov, ca navigator și specialist în cibernetică, Liber Polly, ca operator-WM și Sașka Lin, ca inginer de bord și vânător. Echipajul nutrea speranțe mari și își făcea planuri cât se poate de concrete. Au fost întocmite proiectele generale ale supercosmonavei „Galaction", s-a elaborat un statut și s-a adoptat un semn absolut secret, după care trebuiau să se recunoască între ei membrii echipajului – o combinație deosebită a degetelor de la mâna dreaptă. Așa fiind, o invazie iminentă amenința nebuloasa din Andromeda, Mesier 33 și

alte nebuloase. Astfel a trecut un an.

Prima lovitură a dat-o Lin, inginerul de bord și tot el vânătorul expediției. Ușuratic din fire cum era, Lin l-a întrebat pe tatăl său, venit în concediu de la o uzină extraterestră de turnare agravitațională, la ce vârstă poți deveni pilot cosmonaut. Răspunsul s-a dovedit a fi atât de îngrozitor, încât camera 18 n-a vrut să-i dea crezare. Șmecherul de Polly l-a pus pe frate-său mai mic să-l întrebe același lucru pe careva dintre profesori. Răspunsul a fost identic. Cucerirea galaxiilor trebuia, deci, amânată cu vreo zece ani, practic un termen infinit. A urmat o scurtă epocă de zăpăceală, pentru că vestea cu pricina anihila proiectul „Liliacul înflorit", întocmit cu atâta migală, proiect potrivit căruia întreg efectivul camerei 18 urma să se îmbarce în ascuns pe un petrolier interplanetar care zbura spre Pluton. Căpitanul intenționa să-și declare prezența la o săptămână de la plecare și, să-și includă automat oamenii în echipajul petrolierului.

Lovitura următoare a fost mai puțin surprinzătoare, dar mult mai grea. Tocmai în acea perioadă de zăpăceală echipajul lui „Galaction" și-a dat seama – căci de aflat, aflase mai înainte – că, oricât de ciudat ar părea, cei care se bucură de o mai înaltă prețuire pe lumea asta nu sunt piloții cosmonauți, și nici scafandrii de mare adâncime, și nici măcar zoopsihologii, misterioșii îmblânzitori de monștri, ci medicii și profesorii. S-a constatat, printre altele, că șaizeci la sută dintre membrii Consiliului Universal sunt profesori și medici; că e o permanentă lipsă de profesori, pe câtă vreme piloți cosmonauți sunt berechet; că dacă n-ar exista medicii, ar fi rău de scafandrii de mare adâncime și nicidecum viceversa. Toate aceste informații ucigătoare, cum și multe altele de același fel au fost aduse la cunoștință echipajului într-un chip îngrozitor de obișnuit: la cea mai banală lecție televizată de economie. Dar înspăimântător era că profesorul nu le-a infirmat.

Cea de-a treia lovitură, o lovitură definitivă, au dat-o îndoielile. Căpitanul l-a surprins pe inginerul de bord Lin citind „Cursul de afecțiuni infantile provocate de răceală" și l-

a mustrat violent, la care inginerul de bord a răspuns cu impertinență că de-acum înainte intenționează să le aducă oamenilor foloase concrete și nu informații îndoielnice din viața spațiilor cosmice. Căpitanul și navigatorul s-au văzut nevoiți să ia măsuri drastice de convingere, sub presiunea cărora renegatul a recunoscut că tot n-o să iasă din el un medic pediatru, pe câtă vreme ca inginer de bord, sau în cel mai rău caz ca vânător, are toate șansele să-și câștige o glorie nepieritoare. În tot timpul acestei admonestări, șmecherul de Liber Polly a stat într-un colț și a tăcut, dar de-atunci a luat obiceiul ca la cea mai mică presiune exercitată asupra lui să șantajeze echipajul cu astfel de amenințări stupide și veninoase ca „mă fac laringolog” sau „să spună profesorul cine are dreptate”. Când îl auzea vorbind astfel, Sașka Lin fornăia a invidie. Echipajul lui „Galaction” era măcinat de îndoieli, tot așa cum era ros de îndoieli și sufletul Căpitanului.

Ajutorul le-a venit din Marele Univers. Un grup de savanți care lucra pe Venus a desăvârșit și a supus Consiliului Universal un proiect practic de distilare a învelișului de atmosferă de pe planeta Venus în scopul colonizării ei tot mai intense. Consiliul Universal a examinat proiectul și l-a aprobat. Acum veneau la rând deșerturile de pe Venus, venea la rând însăși planeta aceasta mare și teribilă, care trebuia să devină un al doilea Pământ. Oamenii s-au pus pe lucru; se construiau noi mașini, se acumulau alte capacități, populația de pe Venus creștea vertiginos, în camera 18 de la Școala din Aniudin, sub privirile curioase ale echipajului său, căpitanul lui „Galaction” lucra febril la proiectul planului „Octombrie”, care făgăduia o desfășurare nemaivăzută de idei și o ieșire din acest greu impas.

Proiectul a fost terminat la trei ore după ce s-a dat publicității apelul lansat de Consiliul Universal și a fost prezentat echipajului.

Planul „Octombrie” era surprinzător de scurt și bine documentat:

1. În decurs de patru decade se vor studia caracteristicile tehnico-industriale ale agregatelor atmosferogenice tip;

2. La expirarea termenului de mai sus, echipajul va părăsi școala dis-de-dimineață – pentru a nu-l deranja pe planton – și se va deplasa la stația de rachete Aniudin, unde, profitând de zăpăceala inerentă oricărei îmbarcări, va pătrunde în compartimentul de încărcături al vreunei nave de comunicații proximterestre și va sta ascuns acolo până va sosi la destinație;

3. Mai departe se va vedea ce-i de făcut.

Proiectul a fost întâmpinat cu exclamații de „Viu-virulli!" și aprobat cu trei voturi pentru și o abținere. Cel care s-a abținut a fost nobilul Athos-Sidorov. Privind orizontul îndepărtat, el a făcut unele aprecieri surprinzător de disprețuitoare despre „scârnavele agregate" și „dementa idee", și a spus că numai sentimentul colegialității și al întrajutorării îl reține să supună planul unei critici vehemente. Totuși s-a declarat dispus să nu ridice obiecții și chiar să chibzuiască asupra unor aspecte ale plecării, ceea ce, de altminteri, nu trebuia considerat nicidecum ca o renunțare la principiul-D de dragul unor distilatoare rău mirositoare. Căpitanul n-a zis nimic, apoi a dat ordin de acțiune. Echipajul s-a pus pe lucru.

În camera 18 a Școlii din Aniudin se ținea lecția de geografie. Pe ecranul stereovizorului de studii, deasupra vulcanului Paricutin un nor uriaș zvârlea fulgere. O sumedenie de lapili săreau în sus, șuierând. Din crater răbufnea limba roșie a șuvoiului de lavă, semănând cu vârful unei săgeți. Profesorul vorbea despre vulcanologie, despre vulcani în genere și despre vulcanii neîmblânziți în special. Printre conglomeratele cenușii de magmă, încremenite cine știe când, se vedeau cupolele albe ale stației vulcanologice Chipo-Chipo.

Saşka Lin ședea în fața stereovizorului cu ochii la ecran, își rodea de zor unghiile când de la mâna dreaptă, când de la mâna stângă. Întârziase. Toată dimineața și prima jumătate a zilei și-o petrecuse pe terenul de sport, verificând o ipoteză potrivit căreia înălțimea maximă a unei sărituri trebuie să fie în raport de aproximativ unu la patru cu lungimea maximă a săriturii, ipoteză pe care o emisese în ajun profesorul. Lin a tot

sărit în lungime și în înălțime până a văzut negru înaintea ochilor. Atunci a făcut apel la câțiva pușți, punându-i să facă ei treaba asta. Bieții pușți s-au frânt, nu alta, în schimb materialul obținut arăta că ipoteza profesorului se apropia de adevăr. Acum Lin recupera timpul pierdut și urmărea lecțiile pe care echipajul le făcuse de dimineață.

La masa lui, așezată dinaintea peretelui din față al camerei, perete care era transparent, Ghenka Căpitanul copia foarte concentrat schița unei instalații bifazice cu oxigen de capacitate medie. Liber Polly stătea culcat în patul lui (ceea ce nu se recomanda în timpul zilei), prefăcându-se că citește o carte voluminoasă cu un titlu plictisitor: „Introducere în exploatarea agregatelor atmosferogenice". Navigatorul Athos-Sidorov ședea la masa lui și se gândea. Asta era ocupația lui preferată. În același timp îl urmărea cu oarecare interes și totodată în scârbă pe Lin, cufundat în studiul geografiei.

De cealaltă parte a peretelui transparent, sub soarele blând, se întindea nisipul galben și foșneau pinii înalți. Scânteind în soare, un turn pentru sărituri, cu o trambulină lungă și flexibilă, străjuia lacul.

Vocea profesorului începu să explice cum a fost stins vulcanul Stromboli. Saşka Lin era numai ochi și urechi. Acum își rodea unghiile de la amândouă mâinile deodată. Nervii sensibili ai lui Athos nu putură rezista.

— Lin, spuse el, nu-ți mai roade unghiile.

Lin ridică înciudat din umeri, fără a întoarce capul.

— Îi e foame, își dădu cu părerea Paul, înviorându-se deodată, după care se ridică în pat, ca să-și dezvolte tema, dar Căpitanul își întoarse încet capul cu fruntea mare și se uită la ei.

— Ei, haide-hai. Spuse Paul. Nu vezi că citesc? „AGK-11 are o productivitate de șaisprezece metri cubi oxigen ozonat pe oră. Metoda stra-ti-fi-că-rii permite."

— Citește în gând! îl sfătui Athos.

— Pe tine cred că nu te jenează în nici un caz, spuse Căpitanul cu o voce dură.

— Asta s-o crezi tu, ripostă Athos-Sidorov.

Privirile lor se întâlniră. Paul urmărea încântat evoluția incidentului. I se acrise de atâta „Introducere în.”

— Cum vrei, reluă Căpitanul. Dar să știi că eu, unul, nu sunt dispus să muncesc singur pentru voi toți. Cât despre tine, Athos, tu în general nu faci nimic, și folos de la tine – mai mult de-o grămadă.

Navigatorul surâse cu un aer de superioritate și nu găsi de cuviință să răspundă. În clipa aceea ecranul se stinse și Lin se întoarse, făcând scaunul să scârțâie din toate încheieturile.

— Fraților! exclamă el. Viu, fraților! Hai acolo.

— Hai! strigă la rândul său Paul și sări în sus.

— Unde acolo? întrebă Căpitanul cu o voce sinistră.

— Pe Paricutin! pe Mont-Pele! Pe.

— Ho! urlă Căpitanul. Ajunge! Sunteți cu toții niște trădători mârșavi! Mi s-a făcut lehamite de voi! Plec singur, iar voi cărați-vă unde-ți vrea. S-a înțeles?

— Urât vorbești, Căpitane! făcu Athos, cu multă eleganță.

— Urât ești tu! Ați aprobat pianul, ați țipat „viu-viu” și acum vă împrăștiați care încotro! Eu, unul, m-am plictisit să mai am de-a face cu voi. Mai bine vorbesc cu Natașka ori cu prostănacul acela de Valter. S-a înțeles? Așa că – drum bun și cale bătută! Puțin îmi pasă mie de voi! Asta-i!

Căpitanul se întoarse cu spatele și se apucă să copieze schița cu multă râvnă. Se lăsă o tăcere apăsătoare. Polly se întinse ușurel în pat și se cufundă în studiul „Introducerii”; Athos strânse din buze. Lin se ridică greoi, își vârî mâinile în buzunare și făcu câțiva pași prin cameră.

— Ghenka, spuse el nehotărât. Căpitane. Lasă-te de astea.

— Ia cărați-vă pe Mont-Pele ăla al vostru, bombăni Căpitanul. Pe Paricutinul ăla al vostru. Las' că ne descurcăm noi și singuri.

— Căpitane. Cum vine asta? ghenka, nu care cumva să-i spui ceva lui Valter!

— Ba uite că am să-i spun. O fi el un prostănac, dar trădător nu e.

Cu mâinile în buzunare, Lin măsura camera încoace și încolo.

— Ei, hai, Căpitane! uite că Polly s-a și pus pe toceală!

— Polly, Polly!" Polly ăsta al tău e un lăudăros. Iar Athos – nu dau doi bani pe el. Halal navigator! O zdreanță.

Lin se întoarse spre Athos:

— Las' că și tu, Athos. Nu e bine, s-o știi de la mine. Vezi că ne străduim cu toții.

Athos cercetă pădurile din zare.

— Ce v-a apucat cotcodăcitul? întrebă el, politicos. Dacă am zis că merg, înseamnă că merg. Am impresia că n-am mințit încă niciodată. Și n-am trădat încă pe nimeni.

— Lasă asta! replică Lin pe un ton amenințător. Căpitanul are dreptate. Tu trândăvești și asta trebuie să știi că e o porcărie.

Athos se întoarse și strânse din ochi.

— Ia să-mi spui, deșteptule, de ce „Zimbrul" funcționează mai prost ca AGK-7 la excedent de azot?

— Ai? făcu fâstâcit Lin și se uită la Căpitan.

Căpitanul ridică ușor din cap.

— Care sunt cele nouă instrucțiuni de exploatare a lui „Iron Three"? {2} urmă Athos cu întrebările. Cine a inventat oxitanul? Nu știi, tocilarule! În ce an? Ai?

Acesta era Athos, un om mare, cu toate lipsurile lui, oricât de multe erau ele. În cameră se așternuse o tăcere respectuoasă, tulburată numai de Paul Gnedâh, care frunzărea de zor „Introducerea".

— Au inventat ei mulți. Bolborosi fără convingere Lin, uitându-se neputincios la Căpitan.

Căpitanul se ridică, se apropie de Athos și îi dădu un ghiont în burtă.

— Bravo, Athos! Și eu care credeam, prostul de mine, că trândăvești.

— Trândăvești"! spuse Athos și-l înghionti și el pe Căpitan între coaste, ceea ce însemna că acceptă scuzele acestuia.

— Viu, fraților! exclamă Căpitanul. Alinierea după Athos! Fider în ciclu, astronavigatorilor! Feriți-vă de accelerațiile legenice! Aveți grijă de reflector! Praful provoacă o deviație spre stânga. Viu!

— Viu-virulli! Urlă echipajul lui „Galaction”.

Căpitanul se întoarse spre Lin.

— Inginer de bord Lin, ai de pus vreo întrebare la geografie?

— N-am, raportă inginerul de bord.

— Ce mai aveți azi?

— Algebra și munca, spuse Athos.

— Bun! Atunci începem cu luptele. Prima pereche: Athos și Lin. Tu, Polly, fă câteva genuflexiuni, pentru că ai picioarele slabe.

Athos începu să se pregătească de trântă.

— Numai de n-am uita să ascundem materialele, spuse. Le-am împrăștiat peste tot și-o să le vadă profesorul.

— Las' că tot plecăm noi mâine.

Paul se ridică în pat și dădu cartea la o parte.

— Aici nu scrie cine a inventat oxitanul.

— El, Jenkins, spuse Căpitanul fără a sta pe gânduri. În șapte-ș-doi.

Profesorul Tenin veni în camera 18, ca întotdeauna, la ora patru după-amiază. În cameră nu era nimeni, dar la dușuri apa curgea gârlă și de-acolo se auzeau plescăieli, pufăituri și exclamații vesele de „viu, viu-virulli!” Echipajul lui „Galaction” se spăla după lecția din atelier.

Profesorul făcu câțiva pași prin cameră. Multe de-aici îi erau binecunoscute și se obișnuise cu ele. Ca întotdeauna, Lin își aruncase hainele prin toată camera. Un papuc de-al lui stătea pe masa lui Athos și înfățișa, fără îndoială, un iaht. Catargul era făcut dintr-un creion, pânza dintr-un ciorap. Era, desigur, opera lui Paul. Ceea ce avea să-i dea prilejul lui Lin să bombăne supărat: „Să nu-ți închipui că e cine știe ce deșteptăciune, Polly.” Sistemul de transparență al pereților și plafonului era deranjat și asta a făcut-o, desigur, Athos. Clapa sistemului se află la căpătâiul lui și atunci când se culcă Athos se joacă cu ea. Stă culcat și apasă pe clapă, iar în cameră aci se face întuneric, aci apare cerul înstelat, cu luna suspendată deasupra parcului. De obicei, dacă nu-l oprește nimeni, clapa se strică. Azi Athos va trebui să repare sistemul de transparență.

Pe masa lui Lin era o babilonie. Pe masa lui Lin e întotdeauna o babilonie și în privința asta nu-i nimic de făcut. Toate subterfugiile profesorului și întreg aparatul psihologiei infantile rămân neputincioase.

De regulă, tot ce e nou în cameră e legat de Căpitan. Azi are pe masa lui niște schițe pe care mai înainte nu le avea. E ceva nou, deci ceva ce-i va da de gândit profesorului. Lui Tenin îi plăcea foarte mult tot ce era nou, așa că se așeză la masa Căpitanului și se apucă să studieze schițele.

De la dușuri se auzea:

— Ia mai dă drumul, la apă rece, Polly!

— Nu-i nevoie! Mi-e frig! Am să răcesc!

— Ține-l, Lin, las' să se călească!

— Athos, dă peria.

— Unde-i săpunul, fraților?

Cineva căzu cu zgomot. Urmă un țipăt:

— Care prost a aruncat săpunul pe jos?! Urmară hohote de râs și strigăte de „viu".

— Mare deșteptăciune! Vezi că-ți ard una!

— Ușurel! Bagă-ți la loc manipulatoarele!

Profesorul examină schițele și le puse la loc. „Pasiunea continuă, își zise. Acum a venit la rând preparatorul de oxigen. Băieții se ocupă serios de Venus." Tenin se ridică și se uită sub perna lui Paul. Sub pernă se afla „Introducerea", într-un hal fără hal. Profesorul frunzări cartea gânditor, apoi o puse la loc. „Până și Paul! își zise. Ciudat!"

Acum constată că de pe masa lui Lin lipseau mănușile de box, care de doi ani încoace puteau fi văzute acolo întotdeauna. La patul Căpitanului nu mai atârna fotografia lui Gorbovski în scafandru cu vid. Masa lui Paul era goală.

Profesorul Tenin înțelese totul. Înțelese că băieții vor să fugă și înțelese unde anume vor ei să fugă – și când. Dacă fotografia lipsește, înseamnă că e în rucsacul Căpitanului. Asta deoarece Căpitanului îi place să facă totul temeinic și nu amână niciodată pe mâine ceea ce, desigur, poate face azi. Rucsacul lui Paul nu e încă gata, desigur, pentru că Paul preferă să facă totul poimâine. Așadar băieții pleacă mâine și

pleacă pe geam; pentru că nu vor să deranjeze plantonul. Nu le place să-l deranjeze.

Profesorul aruncă o privire pe sub paturi. Rucsacul Căpitanului era făcut cu multă grijă. Sub patul lui Paul, din rucsacul care se tăvălea pe jos, atârna cămașa preferată a acestuia, o cămașă fără guler, cu dungi roșii. În dulapul din perete se odihnea o scară împletită cu multă migală din cearșafuri, fără îndoială opera lui Athos.

Așa. E cazul deci să ne gândim. Profesorul Tenin se întunecă la chip, dar totodată se înveseli.

Din camera dușurilor ieși valvârtej, numai în chiloți, Paul. Când dădu cu ochii de profesor, făcu câteva tumbe.

— Nu e rău, Paul! exclamă profesorul. Dar nu îndoi genunchii, băiatule!

— Viu! țipă băiatul și făcu alte câteva tumbe în sens invers. Profesorul, cosmonauților! A venit profesorul!

Întotdeauna uita să salute.

Echipajul lui „Galaction" dădu buzna în cameră și încremeni în prag. Profesorul Tenin se uita la băieți și se gândea. Adică nu se gândea la nimic, îi erau tare dragi! Întotdeauna a ținut la ei, la toți. La toți cei pe care i-a format și i-a trimis în Marele Univers. Erau mulți și cei mai buni dintre ei aceștia erau. Asta pentru că îi avea acum. Stăteau în poziție de drepți și-l priveau așa cum îi plăcea lui. Aproape așa.

— Ka te te u es te haș de, semnalizează profesorul, ceea ce însemna: „Către echipajul lui „Galaction„. Vă văd bine. Aveți praf pe traseu?"

— Te te ku u ze țe, răspunse echipajul pe mai multe glasuri.

Vedeau și ei bine, iar pe traseu nu era aproape de loc praf.

— Îmbrăcarea! Comandă profesorul și rămase cu ochii la cronometru.

Echipajul începu să se îmbrace zorit.

— Unde mi-e ciorapul?! țipă Lin și în clipa aceea văzu iahtul. Să nu-ți închipui că e spiritual, Polly. Bombăni el supărat.

Îmbrăcarea a durat 39 de secunde și câteva zecimi. Ultimul a fost gata Lin.

— Asta-i curată porcărie, Polly, nu mai contenea el cu

bombănelile. Mare deșteptăciune!

Apoi se așezară care pe unde apucară și profesorul spuse:

— Literatura, geografia, algebra, munca. Da?

— Și puțin sport, adăugă Athos.

— E clar. Se vede după nasul tău umflat. Observ că Paul tot mai îndoaie picioarele. Sașa, ar trebui să-i arăți.

— Bine, răspunse Lin satisfăcut. Numai că e cam greoi.

Replica veni numaidecât.

— E mai bine să fii greoi, decât greu de cap! spuse caustic Paul.

— Trei plus, decise profesorul, clătinând din cap. Nu e prea grozav, dar poanta e bună. Când ai să ai vreo treizeci de ani, Paul, ai să te înveți să faci spirite, dar nici atunci să nu abuzezi de ele.

— Am să încerc, spuse cu modestie Paul.

Trei plus nu era chiar așa de rău, unde mai pui că Lin ședea acum roșu la față și bosumflat.

— Să vorbim despre literatură, propuse profesorul. Căpitane Komov, cum stai cu compunerea?

— Am scris despre Gorbovski, spuse Căpitanul și dădu să caute în sertarul mesei.

— Tema e splendidă, băiatule, declară profesorul. Voi fi foarte mulțumit dacă o vei fi tratat bine.

— N-a tratat-o bine, interveni Athos. El consideră că principala însușire a lui Gorbovski e iscusința.

— Și tu ce părere ai?

— Eu socot că cea mai mare calitate a lui Gorbovski e curajul.

— Cred că greșești, navigatorule. Sunt foarte mulți oameni curajoși. Printre cosmonauți, în genere, nu există fricoși. Specia aceasta e pe cale de dispariție. Descinzătorii, însă, și mai cu seamă cei de talia lui Gorbovski, îi numeri pe degete. Te rog să mă crezi, pentru că eu o știu, tu însă nu, dar ai s-o afli cândva. Tu ce-ai scris?

— Eu am scris despre doctorul Mboga, spuse Athos.

— De unde ai aflat de existența lui?

— I-am dat eu o carte despre lipitorile zburătoare, lămuri

lucrurile Paul.

— Foarte bine, băieți! Ați citit toți cartea asta?

— Toți, răspunse Lin.

— Cui nu i-a plăcut?

— Ne-a plăcut la toți, declară Paul mândru. Eu am găsit-o la bibliotecă.

Paul uitase, firește, că însuși profesorul îi recomandase să citească această carte. Uita întotdeauna astfel de amănunte, pentru că îi plăcea mult să „descopere" cărți și s-o știe toți. Ținea și el să-și facă publicitate.

— Bravo, Paul! spuse profesorul. Cred că ai scris și tu ceva despre doctorul Mboga, nu?

— Eu am scris versuri!

— Oho! Și nu ți-e teamă?

— De ce să-mi fie teamă? răspunse Paul pe un ton degajat. I le-am citit lui Athos. Mi-a criticat numai unele detalii. Așa. Un pic.

Profesorul se uită la Athos cu o privire care exprima îndoiala:

— Hm! După câte îl cunosc eu pe navigatorul Sidorov, nu prea umblă el cu detalii. Da, da. Și tu, Sașa?

Fără a scoate o vorbă, Lin îi întinse profesorului un caiet gros, cu o enormă pată de cerneală pe copertă.

— Zvanțev, spuse Lin. Oceanolog.

— Ăsta cine mai e? întrebă Paul cu invidie în glas.

Lin îl privi cu un dispreț ucigător și nici măcar nu-l învrednici cu un răspuns. Paul era la pământ. Era ceva insuportabil. Mai mult decât atât, era îngrozitor: habar n-avea de oceanologul Zvanțev.

— Foarte bine, conchise profesorul și strânse caietele la un loc. Am să vă citesc lucrările și am să mă gândesc la cele ce-ați scris. Vorbim despre asta mâine.

Profesorul Tenin regretă numaidecât cele spuse. La auzul cuvântului „mâine", Căpitanul a făcut o strâmbătură cumplită. Băiatul ăsta nu poate suferi să mintă și să se prefacă. Nu, nu trebuie să-i chinuiască. E cazul să-și aleagă cu mai multă prudență expresiile. N-are de ce să-i chinuiască, pentru că n-

au pus la cale ceva rău. Nici măcar nu-i amenință nimic, fiindcă nu vor fi lăsați să plece din Aniudin. Vor trebui însă să se întoarcă și asta va fi într-adevăr neplăcut. Toată școala o să facă haz pe socoteala lor. Copiii sunt uneori răutăcioși, mai ales în cazuri din astea, când unii dintre colegii lor își închipuie că pot face ceva ce nu sunt în stare să facă alții. Se gândi la marii zeflemiști din camerele 20 și 72 și la puștii aceia veseli, închipuindu-și-i chiuind și țopăind în jurul echipajului captiv al lui „Galaction” și dându-i lovituri ucigătoare.

— Apropo de algebră, spuse profesorul. (Echipajul zâmbi. Echipajului îi plăcea foarte mult acest „apropo”, care li se părea tuturor superb de ilogic.) Pe vremea mea prelegerile de istorie a matematicii le ținea un profesor extrem de amuzant. Venea la tablă – aici Tenin începu să imite – și zicea: „Grecii din antichitate știau deja că (a + b)2 este egal cu a2 plus 2ab plus. Profesorul consultă niște note imaginare: plus. Ă-ă-ă. B2.

Echipajul izbucni în râs. Bravii cosmonauți se uitau încântați la profesorul lor. Omul acesta li se părea mare și simplu ca însăși lumea.

— Dar, acum, uitați-vă ce lucruri curioase se petrec uneori cu (a + b)2, urmă profesorul, așezându-se. Toți se strânseră ciotcă în jurul lui.

Începea unul din acele momente fără de care echipajul n-ar mai fi putut să trăiască – ceea ce profesorul n-ar fi vrut – și anume o discuție despre aventurile prin care treceau numerele în Spațiu, și în Timp. O eroare de coeficient abătea nava de pe traseu și o azvârlea în beznă, de unde nu mai era întoarcere pentru omul care a pus plus în loc de minus înaintea unui radical; un polinom colosal și înfiorător se descompunea în factori uluitor de simpli, făcându-l pe Lin să se tânguie: „Unde mi-au fost ochii? Ce simplu e!”; în cameră răsunau strofele bizare, grave și hazlii totodată ale lui Cardano, care și-a descris în versuri metoda de rezolvare a ecuațiilor de gradul trei; din străfundurile veacurilor, enigmatica poveste a Marii Teoreme a lui Ferm apărea uluitor de misterioasă.

Apoi profesorul spuse:

— Bine, băieți. Acum văd că dacă vă veți reduce problemele de viață la polinomi, le veți rezolva. Cel puțin cu aproximație.

— Aș vrea eu să le reduc la polinomi! îi scăpă lui Paul, care își aduse deodată aminte că mâine nu va mai fi aici și că va trebui să se despartă de profesor poate pentru totdeauna.

— Te înțeleg foarte bine, tovarășe operator VM, spuse cu blândețe profesorul. Cel mai greu e să enunți problema. Restul îl vor face pentru tine cele șase secole de dezvoltare a matematicii. De altminteri, uneori poți să te și lipsești de matematică. Apoi, după o pauză: Ce-ar fi, băieți, să facem o partidă de „patru-la-unu”?

— Viu! Izbucni echipajul și dădu buzna afară, pentru că jocul „patru-la-unu” cerea spațiu și un teren ferm sub picioare.

„Patru-la-unu” era un joc subtil, pentru care trebuia să fii foarte inteligent și să cunoști la perfecție vechile figuri ale sambo-ului. Echipajul a asudat, iar profesorul și-a sfâșiat haina și s-a ales cu câteva zgârieturi zdravene. După joc s-au așezat cu toții în nisip, sub un pin, ca să se odihnească.

— Pe Pandora, spuse profesorul, privindu-și palma, o zgârietură ca asta ar face să se declare stare de alarmă. M-aș vedea izolat într-o cabină medicală și cufundat în virusofobi.

— Dar dacă v-a mușcat de mână un rac-păianjen? întrebă Paul, încremenind într-o duioasă poziție interogativă.

— Racul-păianjen nu mușcă așa, răspunse profesorul. Se recomandă să nu vâri mâna în gura lui. De altfel, în prezent, profesorul Karpenko lucrează la o problemă foarte interesantă, față de care toți virusofobii nu sunt decât un joc de copii. Ați auzit de bioblocadă?

— Spuneți-ne și nouă! Ceru echipajul, ciulindu-și urechile.

Profesorul le vorbi despre bioblocadă. Atenția cu care-l asculta echipajul îl făcu pe Tenin să regrete că lumea e mult prea mare și că nu poate să le vorbească băieților chiar acum despre toate lucrurile cunoscute și cele necunoscute. Băieții îl ascultau nemișcați, cu ochii țintă la gura lui. Toate ar fi fost bune, dar profesorul nu putea uita că scara împletită din cearșafuri așteaptă în dulap. Știa, de asemenea, că nici Căpitanul – Căpitanul în orice caz!

— Nu uita de asta! „Cum aș putea să-i opresc? se gândea Tenin. Cum?” Erau multe căi, dar toate nepotrivite, pentru că nu trebuia să-i oprească pur și simplu, ci se cuvenea să-i facă să-și dea ei singuri seama că nu se poate să nu se oprească. Era și o cale potrivită, cel puțin una, dar pentru aceasta trebuia să fie noapte și ar fi avut nevoie de câteva cărți despre regenerarea atmosferelor, și de un proiect „Venus” complet, cum și de două tablete de sporamină, ca să reziste toată noaptea. Era necesar ca băieții să nu plece în noaptea asta și nici de cu seară. Căpitanul era un băiat inteligent și vedea multe: vedea că profesorul a înțeles ceva sau poate a înțeles totul. O, de-ar putea să-i rețină dacă nu toată noaptea, cel puțin patru-cinci ore! Dar cum?

— Apropo, să vorbim despre iubirea aproapelui. Echipajul se bucură din nou auzind acest „apropo”. Cum se numește un om care îl necăjește pe cel slab?

— Trântor, răspunse repede Lin. O expresie mai tare nu găsise.

— Lașitate, minciună, atac. Rosti Athos. De ce ne întrebați toate astea, tovarășe profesor? Sunt lucruri la care noi, unii, nu ne-am pretat și nu ne vom preta niciodată.

— Da. Dar în școală se mai întâmplă. Uneori.

— Cine? sări Paul. Spuneți-ne cine?

Profesorul șovăia. Ceea ce avea de gând să facă nu era bine. Risca mult vârând băieții într-o treabă ca asta. Erau prea înfierbântați. Procedând așa, puteau s-o scrântească. Profesorul Șain va fi în drept să-i facă reproșuri neplăcute profesorului Tenin. Dar băieții trebuie opriți și.

— Valter Saronian, spuse profesorul, rostind rar cuvintele. Am auzit și eu câte ceva, băieți, și lucrurile trebuiesc verificate cu migală.

Se uită la ei. Bietul Valter! Căpitanului îi tremurau obrajii. Lin era de-a dreptul înfiorător.

— Vom verifica noi, declară Paul, strângându-și ochii cu un aer lugubru. Vom fi foarte scrupuloși.

Athos schimbă o privire cu Căpitanul. Bietul Valter!

— Hai să vorbim despre vulcani, propuse profesorul.

„O să fie cam greu să vorbim despre vulcani, își zise. Dar cred că numai în felul acesta am să-i pot reține până la căderea întunericului. Bietul Valter! da, ei au să verifice totul cu multă migală, fiindcă Căpitanului nu-i place să se înșele. Pe urmă au să-l caute pe Valter. Toate acestea vor cere timp. E greu să găsești un adolescent de paisprezece ani după cină, într-un parc de patru sute de hectare. Până diseară nu pleacă ei. Am și câștigat cele cinci ore și. O, sărmanul meu cap! Cum au să încapă oare în tine patru cărți și un proiect de șase sute de file?”

Profesorul Tenin începu să vorbească, povestindu-le cum a participat el în optzeci și doi la îmblânzirea vulcanului Stromboli.

Valter Saronian fu prins în parc, lângă lac. Era unul din colțurile cele mai îndepărtate ale parcului, unde nu orice puști risca să se aventureze și de-aceea puțini erau cei care știau de existența lacului. Era un lac cu scurgere, adânc, cu apa întunecată, unde printre tulpinile lungi și verzi ale nuferilor ce se ridicau de la fund adăstau, mișcând din aripioare, pești mari de culoare galbenă. Vânătorii din partea locului trăgeau în ei cu pistoale subacvatice de fabricație proprie.

Valter Saronian era gol-goluț, dacă nu punem la socoteală ochelarii de înotător. Ținea în mână un pistol pneumatic, care trăgea cu o săgeată crestată, iar în picioare avea „labe de gâscă” de culoare roșie-albastră. Stătea țanțoș și se usca, cu ochelarii săltați pe frunte.

— Pentru început îl punem să facă o baie, propuse Paul, vorbind în șoaptă.

Căpitanul încuviință cu un semn din cap. Polly scuturǎ tufișurile și tuși gros. Valter făcu exact ceea ce ar fi făcut oricare în locul lui: își trase ochelarii pe nas și sări imediat în apă. Pe luciul întunecat al lacului se stârniră valuri line, frunzele nuferilor se săltară domol de câteva ori.

— Nu e rău, observă Lin.

Toți patru ieșiră din tufișuri și se opriră pe mal, cu ochii la apă.

— Se scufundă mai bine ca mine, constată Paul, obiectiv ca

întotdeauna. Dar n-aș vrea să fiu acum în locul lui.

Se așezară pe mal. Valurile se mistuiră și frunzele nuferilor se liniștiră. Soarele își trimitea ultimele raze printre vârfurile pinilor. Aerul era puțin înăbușitor. Se făcuse liniște.

— Cine vorbește cu el? întrebă Athos.

— Eu, se oferi Lin.

— Lăsați-l în seama mea, interveni Paul. Voi să fiți gata.

Căpitanul dădu posac din cap. Treaba asta nu-i plăcea de loc. Se apropia noaptea și încă nu era nimic gata. Era limpede că azi n-au să poată pleca. Apoi își aduse aminte de ochii blânzi ai profesorului și îi pieri de-a binelea cheful să mai plece. Profesorul le-a spus odată: „Tot ce e mai rău la om pornește de la minciună”.

— Iată-l! spuse cu vocea lui groasă Lin. Vine înot.

Ședeau în semicerc pe malul apei și așteptau. Valter înota foarte degajat și frumos. Nu mai avea pistolul la el.

— Salut camera optsprezece! spuse el ieșind din apă. Mi-ați făcut-o. Se opri lângă mal, unde apa-i ajungea până la genunchi, și se apucă să se frece pe corp cu palmele.

— Să-ți fie de bine cu prilejul împlinirii vârstei de șaisprezece ani, începu Paul, cu blândețe în glas și Valter își săltă ochelarii pe frunte și se holbă la el.

— Ce-ai zis?

— Să-ți fie de bine, amice, cu prilejul împlinirii vârstei de șaisprezece ani, repetă Lin și mai blând.

— Nu prea te înțeleg, Polly. Valter zâmbi puțin forțat. Vorbești atât de savant.

— Asta așa e, se învoi Polly, eu sunt mai deștept ca tine. În afară de asta, citesc mult mai mult decât citești tu. Așadar.

— Așadar?

— N-ai spus „mulțumesc”, îl lămuri Athos, care stătea gata să-l ia în primire. Trebuie să știi că noi am venit să te felicităm.

— Asta-i bună! Valter se uita când la unul, când la altul, străduindu-se să înțeleagă ce-or fi vrând. N-avea conștiința curată, așa că intră la bănuieli. Ce-mi tot umblați cu felicitări? Eu mi-am serbat ziua de naștere acum o lună și am împlinit

paisprezece ani, nu șaisprezece.

— Ce vorbești? întrebă Paul mirat. În cazul acesta nu pot să înțeleg ce-i cu ochelarii ăștia?

— Și cu labele de gâscă? interveni Athos.

— Și cu pistolul, pe care l-ai ascuns uite colo sub mal, li se alătură Lin.

— Copiii de paisprezece ani nu intră singuri sub apă, spuse supărat Căpitanul.

— Aș! replică Valter pe un ton disprețuitor. Nu cumva vreți să i-o spuneți profesorului meu?

— Ce băiat rău! exclamă Paul, întorcându-se spre Căpitan. (Căpitanul nu neagă această afirmație.) Vrea să spună că dacă m-ar fi prins așa pe mine, m-ar fi pârât. Ai? Nu e numai un contravenient, e.

— Contravenient”! bombăni Valter. Ce, voi n-ați vânat niciodată? Am prins și eu doi pești – mare lucru.

— Da, vânăm și noi, mărturisi Athos, dar întotdeauna tuspatru și niciodată răzleți. Și i-o spunem întotdeauna profesorului. Și el ne crede.

— Tu îți minți profesorul, îl mustră Lin. Asta înseamnă că poți să minți pe oricine, Valter. Îmi place, însă, că încerci să te justifici!

Căpitanul făcu ochii mici. Formula asta veche și bună: „Dacă îți minți profesorul, ai să minți pe oricine”, îi sfâșia acum inima. Se gândea că n-ar fi trebuit să se încurce cu Valter, pentru că n-avea dreptul s-o facă.

Valter nu se simțea de loc în largul lui. Spuse rugător:

— Lăsați-mă să mă îmbrac, fraților. Mi-e frig. În definitiv nu e treaba voastră. E ceva ce mă privește pe mine și pe profesorul meu. Nu, Căpitane?

Căpitanul își dezlipi buzele:

— Polly, Valter are dreptate. De altminteri e gata să se justifice.

Paul se învoi, cu un aer de importanță:

— O, da, e gata. Are mustrări de conștiință dumnealui. A fost un studiu psihologic, Valter. Îmi plac foarte mult studiile psihologice.

— Lua-te-ar naiba cu studiile tale! bombăni Valter și încercă să-și ia hainele.

— Ușurel! îl opri Athos. Ești cam grăbit. Ceea ce a fost până acum n-a fost decât un pre-am-bul. Abia acum începe tărășenia.

— Lăsați-mă pe mine, se oferi Lin, ridicându-se. Era tare voinic.

— Nu, nu, Lin, se opuse Paul, nu trebuie. E vulgar. Tot n-o să înțeleagă.

— O să-nțeleagă, făgădui Lin. De la mine o să-nțeleagă.

Valter sări sprinten în apă.

— Patru pe unu! strigă el. Bravo!

Paul izbucni:

— Patru?! puștiul acela de Valka era de patru ori mai slab decât tine! De cinci ori, de șase ori! Și tu l-ai bătut peste gât, animalule! dacă te mâncau palmele, puteai să-l cauți pe Lin ori pe Căpitan, gorilă ce ești!

Valter se făcu alb la față. Cu ochelarii pe frunte se uita buimac în jur, căutând o scăpare. Îi era frig. Până la urmă înțelese.

— Să-ți fie rușine, Valter! îl mustră superbul Athos. Am impresia că ți-e frică. Rușine! Ieși! Ai să te bați cu toți patru pe rând.

Valter șovăi puțin și pe urmă ieși. Știa ce înseamnă să se bată cu camera 18, totuși ieși și se puse în gardă. Simțea că va trebui să plătească și că acesta era cel mai bun mijloc de a plăti. Athos își scoase încet cămașa, trăgând-o peste cap.

— Stați! țipă Paul. Așa au să se facă vânătăi. Avem noi altceva mai bun!

— Ai dreptate, se învoi Athos și rămase pe gânduri.

— Lăsați-mă pe mine, se rugă Lin. Am să fiu scurt.

— Nu! sări Paul, dezbrăcându-se la repezeală. Valter, știi care-i cea mai mare ticăloșie pe lumea asta? Am să-ți amintesc eu: să fii laș, să minți și să ataci. Slavă Domnului, laș nu ești, dar de rest ai uitat. Eu însă vreau s-o ții bine minte. Vezi că vin, Valter! Hai, repetă după mine!

Zicând acestea, Paul luă hainele lui Valter, care stăteau într-

un tufiș, și se aruncă în apă. Valter îi urmărea cu o privire neputincioasă, în vreme ce Athos începu să țopăie de bucurie pe mal.

— Polly, strigă. Polly, ești un geniu! de ce taci, Valter? Repetă după el: să fii laș, să minți și să ataci!

Căpitanul se uita încruntat după Polly, care înota câinește, plescăind cumplit și lăsând o urmă de spumă. Da, era ingenios ca întotdeauna. Malul celălalt era năpădit de urzici. Acolo trebuia să-și caute Valter, așa gol cum era, pantalonii și toate celelalte lucruri, ba încă pe întuneric, pentru că soarele apunea. Așa-i trebuie. Dar cine oare avea să-i pedepsească pe dânșii, pentru că nici ei nu erau niște îngerași? Minciuna lor era doar cu puțin mai bună. Decât un atac.

Pollly se întoarse. Ieși din apă răsuflând anevoie și scuipând.

— Poftim, Valter, du-te și te îmbracă, gorilo! Eu înot mai prost ca tine și nu știu să mă dau așa de bine la fund, dar n-aș vrea să fiu acum în pielea ta!

Valter se uita în altă parte. Își trase tăcut ochelarii pe față și intră în apă, îndreptându-se către malul năpădit de urzici.

— Ține minte! îi strigă Paul din urmă. Să fii laș, să minți și să ataci! să ataci, Valter! Nu există nimic mai rău! Vezi că urzica stimulează memoria.

— Da, interveni Athos. Mai înainte copiii erau bătuți cu urzici. Îmbracă-te, Liber Polly, să nu răcești.

De pe celălalt mal se auzea foiala lui Valter, care scotocea prin tufișurile de urzici scrâșnind din dinți.

S-au întors la ei în cameră târziu de tot, pentru că după ce s-au răfuit cu Valter, la propunerea lui Lin s-au apucat să se joace de-a Pandora, ca să se destindă și să se mai amuze. S-au jucat cu multă plăcere. Athos, Lin și Căpitanul făceau pe vânătorii. Polly era un rac-păianjen gigantic, iar parcul le slujea drept junglă a Pandorei, mlăștinoasă, sinistră, de netrecut. Luna, apărută foarte oportun, reprezenta pe EN9, unul din sorii Pandorei. S-au jucat până ce giganticul rac-păianjen, aruncându-se dintr-un copac asupra vânătorului Lin, și-a rupt pe toată lungimea pantalonii din tetracanetilenă super-durabilă. Atunci s-au văzut nevoiți să meargă acasă.

Deoarece nu voiau să deranjeze plantonul, Căpitanul le-a propus să intre prin conducta de gunoi – o idee splendidă, care a scânteiat ca un fulger în noianul de gânduri triste ce-l copleșeau – dar pe urmă au hotărât să folosească geamul vulgar al atelierului.

Dădură buzna în cameră făcând o larmă cumplită, căci discutau cu aprindere despre perspectivele strălucite pe care le deschidea ideea conductei de gunoi.

În cameră îl găsiră pe profesor, care ședea la masa lui Athos cu o carte în mână.

— Mi-am rupt pantalonii, zise fâstâcit Paul. Uitase, firește, să spună „bună seara”.

— Serios?! exclamă pe un ton admirativ profesorul. Cei de tetracanetilenă?

— Îhî! făcu Paul foarte mândru.

Lin crăpa de ciudă, nu alta.

— Băieți, spuse profesorul, dar eu nu știu să repar pantalonii de tetracanetilenă.

Echipajul urlă ușurat. Băieții erau meșteri la toate și abia așteptau să arate, să povestească sau să dreagă ceva.

— Dați-i drumul, se învoi profesorul. Dar navigatorul Sidorov nu se va ocupa de pantaloni, pentru că trebuie să repare sistemul de transparență. Soarta e crudă cu el.

— Mare lucru! replică Athos, mereu inadaptabil.

Apoi își văzură de treburile lor. Căpitanul se apucă și el de lucru. Se înveselise tam-nesam. Se gândea că mâine n-au să plece. Mai aveau încă de făcut atâtea pregătiri.

Ideea fugii nu i se mai părea acum atât de atrăgătoare. Pe de altă parte îi părea rău să se irosească cunoștințele acumulate în răstimp de patru decade.

— Sunt probleme pasionante și foarte importante, spuse profesorul, manipulând cu iscusință freta de înaltă frecvență, sunt probleme mari ca însăși lumea. Există însă și probleme mici, dar deosebit de atrăgătoare. Zilele trecute am citit o carte foarte veche și foarte interesantă, în care se spune printre altele că până în prezent n-a fost încă elucidată enigma „luminilor rătăcitoare”. Știți, luminile acelea din mlaștini. E

clar că sunt niște substanțe hemiluminescențe, dar ce substanțe anume? Poate sulfură de fosfor? am cerut relații la Informariu. Ei bine, enigma aceasta nu a fost încă dezlegată!

— De ce oare?

— Pentru că e foarte greu de prins o astfel de „lumină rătăcitoare". Aidoma Adevărului, ea clipește undeva în depărtare și nu se lasă prinsă. Lepeilier a încercat să construiască un sistem cibernetic pentru captarea acestor lumini, dar n-a izbutit să facă nimic.

Profesorul Tenin nu se simțea bine, îl durea cumplit capul. În ultimele patru ore citise patru cărți despre regenerarea atmosferelor și învățase pe de rost proiectul „Venus". Pentru aceasta a trebuit să recurgă la hipnoradiant. După efectul hipnoradiantului omul trebuie neapărat să se culce și să-i tragă un somn bun. El însă nu va putea, probabil, să se odihnească mai ca lumea. Poate că n-ar fi trebuit să-și surmeneze în așa hal creierul, dar Tenin nu voia să riște. Trebuia să știe despre Venus și despre proiectul respectiv de zece ori mai mult decât toți cei patru luați la un loc, căci altfel se ostenea degeaba.

Aștepta momentul ca să treacă la chestiunea cea mai importantă. Vorbindu-le despre vânătoarea de lumini rătăcitoare, vedea clocotind flacăra fanteziei în ochii lor larg deschiși. Se simțea, de aceea, ca întotdeauna, surprinzător de bine și era foarte bucuros, deși capul i se rupea în bucăți.

Băieții o și porniseră prin mlaștină, cu niște splendide și autentice cizme de cauciuc în picioare. În jurul lor era noapte, și beznă, și ceață, se întindeau hățișuri misterioase, și din măruntaiele mlaștinii răbufneau vălătuci de aburi, alcătuind plăsmuiri hidoase. Era foarte primejdios, și se cam temeau, dar nu trebuia, să le fie teamă. Vedeau înaintea lor limbile albăstrii ale luminilor rătăcitoare, a căror enigmă – și lucrul acesta era acum cu desăvârșire limpede – trebuiau s-o dezlege cu orice preț. Fiecare vânător avea pe piept un tablou de comandă miniatural, care dirija ciberii dibaci ce se deplasau prin mlaștină. Dar vezi că ciberii ăștia trebuiau încă să fie inventați, și neapărat cât mai degrabă, pentru că în scurt timp

vor fi secate ultimele mlaștini și atunci va fi prea târziu.

De îndată ce pantalonii și sistemul de transparență fură puse la punct, amândouă încetară de a mai prezenta vreun interes. Între timp Paul concepuse un poem intitulat „Luminile rătăcitoare” și, punându-și pantalonii, îngână primul vers: „Privește ale mlaștinii lumini”. Căpitanul și Athos se gândeau fiecare în parte la proiectul unui ciber de mlaștină, capabil să se deplaseze rapid și să reacționeze la hemiluminescență. Lin se gândea cu gura căscată: „Unde mi-au fost ochii? Ei, drăcie!” Era ferm hotărât să-și petreacă restul vieții în mlaștini.

Profesorul își zise: „E timpul. Numai să nu-i silesc să mintă și să se prefacă. Înainte, Tenin!”

— Eram să uit, căpitane Komov, începu el, ce-i cu schema asta oribilă? Și își înfipse degetul în schița preparatorului. Mă mâhnești, băiatule. Concepția e bună, dar execuția e cu totul neizbutită!

Căpitanul se aprinse și se aruncă în luptă.

La miezul nopții, profesorul Tenin ieși în parc și se opri lângă pterocarul său. Blocul uriaș al școlii se întindea în fața lui. Toate geamurile de la parter erau întunecate, numai sus mai ardeau câteva lumini. Era lumină în camera 20, ai cărei ocupanți, cinci hâtri buni de glumă, stăteau probabil de vorbă cu profesorul lor, fostul medic Serghei Tokmakoy. Era lumină în camera 107; umbrele care se mișcau în geamul ei arătau limpede că cineva îl bătea pe unul cu perna în cap și avea de gând să-l bată așa până când un flux neauzit și nevăzut de infraraze îi va face să adoarmă pe turbulenți, ceea ce avea să se întâmple două minute mai târziu. Era lumină în mai multe camere ale elevilor mari, unde se lucra la rezolvarea unor probleme ceva mai importante decât luminile rătăcitoare și cârpirea unor pantaloni de tetracanetilenă. Era lumină și în camera 18.

Profesorul se urcă în cabina pterocarului și rămase cu ochii la geamul binecunoscut. Capul îl durea cumplit. Îi venea să se culce, să închidă ochii și să-și pună pe frunte ceva rece și greu. „Băieții mei dragi, își zise, oare n-am să vă pot opri? Ah, ce grea e treaba asta și nu ești niciodată sigur dacă ai sau nu

dreptate, dar până la urmă dreptatea e întotdeauna de partea ta! Și ce bine e, câtă bucurie! Fără asta nu se poate trăi.”

Lumina din camera 18 se stinse. Putea deci să se ducă la culcare. Îi era somn, dar totodată îi părea rău să se culce. „Cred că nu le-am spus tot ce ar fi trebuit și ce merita să le spun. Ba nu, le-am spus tot. De s-ar face mai repede ziuă! Cât de singur mă simt fără ei! Ce plictiseală! Ah, nemernicilor! profesorul Tenin zâmbi și porni motorul. De s-ar face mai repede ziuă.

În camera 18, Căpitanul, luptându-se voinicește cu somnul, rostea o cuvântare. Echipajul îl asculta tăcut.

— Rușine! Vă dau un avertisment la toți! Trântori ce sunteți! Adunătură de leneși și de ignoranți! Ce-ați făcut vreme de patruzeci de zile? Dar tu, Lin? Rușine! Nici un răspuns mai de doamne-ajută.

Jucându-se cu clapeta sistemului de transparență, Athos bombăni:

— Ia mai slăbește-ne, Căpitane! Las' că nici tu n-ai fost mai breaz – din cinci răspunsuri, patru cu degetu-n nas. Ba și al cincilea.

— Cum adică din cinci?

— Lasă vorba, Căpitane, că le-am numărat. Dacă Athos spune că le-a numărat, înseamnă că așa a fost. Vai, ce rușine! Căpitanul închise ochii cu atâta putere, încât văzu plutind pe dinaintea lor pete de foc. Proiectul „Octombrie” s-a dus de râpă. Ce eșec rușinos! doar n-o să pornească la asaltul lui Venus cu șleahta asta de ignoranți! N-au înțeles nimic și n-au învățat nimic. Trebuie tocit zdravăn la agregatele atmosferice, lua-le-ar naiba să le ia! Marii coloniști din camera 18 nu fac nici două parale. Pfui! Dar Valter s-a ales cu o scărmăneală bună. Oare nu i s-ar cuveni și un supliment? Nu, ajunge atât. De altminteri le ajunge și lor să se țină de prostii. Acum trebuie să se gândească serios la luminile rătăcitoare.

Căpitanul mergea afundându-se în mlaștină, însoțit de Athos, Lin și Polly, acesta din urmă cu pantalonii rupți. Printre aburii mlaștinii se iveau și dispăreau ciberii cei isteți, care trebuiau încă să fie inventați.

CRONICĂ.

Novosibirsk, 8 octombrie 2021 (de la corespondentul nostru). Aflăm că Comisia Academiei de Științe a U. R. C. S. {3} pentru studierea rezultatelor expediției „Taimâr-Ermak” și-a încheiat lucrările.

După cum se știe, în cadrul programului internațional de cercetare a spațiului cosmic de profunzime și a posibilităților de realizare a zborurilor interastrale, Academia de Științe a U. R. C. S. A trimis, în anul 2017, în spațiul profund o expediție alcătuită din două planetonave de prima clasă – „Taimâr” și „Ermak”. Expediția a decolat la 7 noiembrie 2017 de pe rachetodromul internațional Pluton-2 în direcția constelației Lira. Echipajul planetonavei „Taimâr” era compus din: A. E. Jukov, căpitanul planetonavei și comandantul expediției, K. I. Falin și G. A. Pollak, ingineri de bord, S. I. Kondratiev, navigator, P. Kbnig, cibernetist și E. M. Slavin, medic. Planetonava „Ermak” îndeplinea funcția de dispozitiv de informare fără pilot.

Expediția avea drept scop să facă o încercare de a atinge bariera luminii (viteza absolută – 300 000 km/s) și de a cerceta în apropierea ei însușirile spațiului-timp la accelerări variabile arbitrare.

La 16 mai 2020, planetonava fără pilot „Ermak” a fost reperată și captată pe orbita de întoarcere în regiunea planetei Pluton și readusă pe rachetodromul internațional Pluton-2. Planetonava „Taimâr” n-a mai apărut pe orbita de întoarcere.

Studierea materialelor aduse de planetonava „Ermak” a arătat printre altele următoarele: a) în cea de-a 327-a zi, după timpul local, expediția „Taimâr-Ermak” a atins viteza de 0,957 absolut relativ la Soare și a trecut la executarea programului de cercetări; b) expediția a obținut, iar dispozitivele de recepționare de pe „Ermak” au înregistrat date foarte valoroase privind comportarea spațiului-timp în condițiile accelerărilor variabile arbitrare în apropiere de bariera luminii; c) în cea de-a 342-a zi, după timpul local, executând una din evoluțiile prevăzute în program, „Taimâr” s-a îndepărtat de „Ermak” cu 900 mii. Kilometri. La orele 13 și 09

minute 11,2 s din cea de-a 344-a zi, după timpul local, dispozitivul de urmărire de pe „Ermak” a consemnat în punctul unde se afla „Taimâr” o explozie de o mare luminozitate, după care informațiile transmise de pe „Taimâr” pe „Ermak” au încetat și nu au mai fost reînnoite.

Pe temeiul celor expuse mai sus, comisia se vede nevoită să tragă concluzia că planetonava de prima clasă „Taimâr”, împreună cu întreg echipajul ei, alcătuit din Alexei Eduardovici Jukov, Konstantin Ivanovici Falin, George Allan Pollak, Serghei Ivanovici Kondratiev, Peter Konig și Evgheni Mafkovici Slavin a suferit o catastrofă. Cauzele catastrofei nu au putut fi stabilite.

Buletinul Centrului internațional de informații științifice, nr. 237 din 9 octombrie 2021.

CEI DOI DE PE „TAIMÂR”

După-masă, navigatorul Serghei Ivanovici Kondratiev dormi puțin. Când se trezi îi veni un musafir: Jenia Slavin. Părul roșcat al lui Jenia lumină pereții, dându-le o nuanță roză ca la asfințitul soarelui. Jenia răspândea un miros plăcut și puternic de colonie, necunoscut navigatorului.

— Hai noroc, Seriojka, scumpule! strigă el de cum trecu pragul.

În aceeași clipă cineva spuse cu asprime în glas:

— Vă rog să vorbiți mai încet.

Jenia dădu din cap în direcția coridorului, în semn că se va conforma întocmai, apoi se apropie în vârfuri de pat și se așeză în așa fel încât Kondratiev să-l poată vedea fără a întoarce capul. Avea fața surescitată, cu o expresie de bucurie întipărită pe ea. Kondratiev nici nu-și mai aducea aminte de când nu l-a mai văzut așa. Cât despre cicatricea lungă și roșiatică de pe fața lui Jenia, acum o vedea pentru prima oară.

— Noroc, Jenia, răspunse Kondratiev.

Părul cu reflexe de foc al lui Jenia păli deodată. Kondratiev închise ochii și lăsă să-i scape un sughiț de plâns.

— Pfui! Bombăni el supărat. Iartă-mă, te rog. M-am dărâmat cu totul, frățioare. Ei, ia spune-mi, tu ce mai faci acolo la tine?

— Bine, totul e-n ordine, spuse Jenia cu emoție în glas. E de-

a dreptul uluitor! Dar ceea ce e mai important, e că te-am înzdrăvenit pe tine. Vai ce teamă mi-a fost, Seriojka! Ei hai, hai, acum toate astea au trecut.

Navigatorul trase cu năduf aer pe nări.

— Ei drăcie! Zac aici de unul singur. De ce n-ai venit până acum?

— Închipuie-ți că nu mi-au dat voie! m-am dus la Protos, am țipat, am făcut pe omul cavernelor. Degeaba. L-am implorat, am căutat să-l conving, spunându-i că, oricum, sunt și eu medic. Deși nu știu dacă mai pot spune că sunt.

— Ei, hai, că te rog, spuse cu blândețe Kondratiev.

— Azi mi-a telefonat chiar el. Începi să te faci bine, văd! Peste două săptămâni am să te învăț să conduci pterocarul! Am și comandat un pterocar pentru tine!

— Da? făcu Kondratiev.

Avea coloana vertebrală fracturată în patru locuri, diafragma ruptă și suturile de la cutia craniană desfăcute. Cât a delirat, se închipuia mereu o păpușă de cârpă strivită de șenilele unui camion. De altminteri, medicul Protos era un om pe care se putea bizui. Gras, roșu la față, în vârstă de vreo cincizeci de ani (sau de vreo sută – mai poți să știi cu ăștia?), foarte taciturn și nespus de bun, venea în fiecare dimineață și în fiecare seară, se așeza lângă el și sforăia atât de dulce, încât Kondratiev se simțea imediat mai bine. Era, desigur, un medic de prima mână dacă n-a lăsat încă să moară păpușa asta de cârpă, strivită de șenilele unui camion.

— De! urmă Kondratiev. Poate.

— O-o! exclamă Jenia încântat. Peste două săptămâni ai să conduci pterocarul! Protos e un vrăjitor, un mag! Ți-o spun ca fost medic!

— Da, se învoi Kondratiev, Protos e un om tare bun.

— E un medic excelent! Când am aflat la ce lucrează, mi-am dat seama că trebuie să-mi schimb profesia. Îmi schimb meseria, Seriojka! Mă fac scriitor!

— Care va să zică scriitorii n-au devenit mai buni, replică Kondratiev.

— Un lucru e clar; toți scriitorii sunt moderniști și eu am să

fiu singurul clasic. Ca Trediakovski: „Ecaterina cea Mare, o! a plecat la Țarskoe-Selo.”

Kondratiev se uită la el pe sub sprâncene. Da, Jenka nu-și pierde vremea degeaba. E îmbrăcat, indiscutabil, la modă: pantaloni scurți și o haină moale și largă, cu mânecile scurte și cu gulerul desfăcut. Nici o cusătură. Totul are o nuanță luminoasă, odihnitoare. Freza și-a făcut-o puțin neglijent, e proaspăt bărbierit și s-a dat cu colonie. Când vorbește, caută să pronunțe cuvintele așa cum le pronunță stră-strănepoții: ferm și sonor, fără gesturi. Pterocar – auzi ce idee! Și nu sunt decât câteva săptămâni de când s-au înapoiat.

— Iar am uitat, Evgheni, în ce an suntem? întrebă Kondratiev.

— Două mii o sută nouăsprezece, răspunse Jenia grav. Aici toți spun mai scurt: o sută nouăsprezece.

— Ia spune-mi, Evgheni, urmă Kondratiev foarte serios, mai există oameni roșcați și în secolul douăzeci și doi, sau au dispărut cu totul?

Jenia îi răspunse pe același ton grav:

— Ieri am avut cinstea să stau de vorbă cu secretarul Consiliului Economic al Asiei de Nord-Vest. E un om foarte inteligent și absolut infraroșu.

Izbucniră amândoi în râs, uitându-se cu atenție unul la altul. Apoi Kondratiev întrebă:

— Ascultă, Jenia, unde ai căpătat tu linia asta de pe față?

— Asta? întrebă Jenia, pipăindu-și cicatricea. Se mai vede.? întrebă mâhnit.

— Ba bine că nu! răspunse Kondratiev. Roșu pe alb.

— Am căpătat-o atunci când te-ai lovit și tu. Dar mi-au promis că în scurt timp o să-mi treacă. O să dispară cu totul. Și eu îi cred, pentru că ei pot face orice.

— Care ei? întrebă Kondratiev, cu un aer sumbru.

— Care ei? Oamenii. Pământenii.

— Adică noi?

Jenia clipi din ochi.

— Firește, spuse cu șovăială în glas. Într-un anumit sens. Noi. Zâmbetul dispăru de pe fața lui. Se uită atent la

Kondratiev. Serioja, te doare rău, Serioja?

Kondratiev zâmbi discret și-i dădu de înțeles cu un semn din ochi că nu-l doare prea tare. Se gândi însă că în curând o să-l doară rău de tot. Jenia a zis bine: „Serioja, te doare rău, Serioja?" Frumoase cuvinte și frumos spuse! Le-a spus întocmai așa ca în ziua aceea nefericită când „Taimâr" s-a înfundat în pulberea adâncă de pe planeta aceea fără nume și Kondratiev, expunându-se stupid și inutil în timpul incursiunii pe care au făcut-o pe planetă, și-a fracturat piciorul. Îl durea rău, deși nu chiar așa ca acum. Abandonând aparatul de filmat, Jenia s-a târât pe povârnișul colinei, trăgându-l după el pe Kondratiev și înjurând de mama focului, iar apoi, când au izbutit, în sfârșit, să ajungă pe creastă, a pipăit piciorul lui Kondratiev prin țesătura costumului de protecție și l-a întrebat cu un glas subțire: „Serioja, te doare rău, Serioja? Deasupra deșertului albastru, pe cerul liliachiu apăruse un disc alb și fierbinte. În căști, paraziții pârâiau supărător. Au stat așa multă vreme, așteptând să se întoarcă robotul cercetaș. Dar robotul cercetaș nu s-a mai întors; trebuie că s-a împotmolit în pulbere. Atunci au făcut târâș cale întoarsă la „Taimâr".

— Și despre ce ai să scrii? întrebă Kondratiev. Despre raidul nostru?

Jenia începu să-i vorbească cu multă pasiune despre părțile și capitolele cărții proiectate, dar Kondratiev nu-l mai asculta. Stătea cu ochii pironiți în tavan și se gândea că-l doare rău. Când durerea deveni insuportabilă, în tavan se deschise, ca întotdeauna, o trapă de formă ovală și din deschizătura ei ieși fără zgomot un tub cenușiu, zgrunțuros, cu niște gemulețe verzi, care clipeau într-una. Tubul coborî lin, aproape până să atingă pieptul lui Kondratiev și încremeni aici. Apoi se auzi o vibrație potolită.

— Asta ce mai e? întrebă Jenia, ridicându-se.

Kondratiev nu-i răspunse. Stătea cu ochii închiși, simțind cu desfătare cum dă îndărăt, potolindu-se și dispărând, durerea îngrozitoare.

— Poate ar fi mai bine să plec? întrebă Jenia, aruncând o privire de jur împrejur.

Durerea dispăruse cu desăvârșire. Tubul se retrase fără zgomot și trapa din tavan se închise.

— Nu, nu, îl opri Kondratiev. A fost doar o ședință de tratament. Stai jos.

Încercă să-și amintească despre ce vorbise Jenia. Da, nuvela-reportaj „Dincolo de bariera luminii”. Despre raidul lui „Taimâr”. Despre încercarea de a trece peste bariera luminii. Despre catastrofa care a făcut ca „Taimâr” să salte peste un secol.

— Ascultă, Evgheni, își dau ei seama ce ni s-a întâmplat?

— Da, desigur, răspunse Jenia.

— Și?

— Hm! își dau seama, firește, dar asta nu ușurează cu nimic situația noastră. Nu pot să pricep, de pildă, ce anume înțeleg ei.

— Și totuși?

— Le-am spus totul. Când am ajuns la acele înfiorătoare poduri de eter, au spus: „E clar. A fost o sigma-deritrinitație”.

— Cum?

— De-ri-tri-ni-ta-ți-e. Cu sigma.

— Interesant. Făcu Kondratiev. Și ce-au mai spus?

— Mi-au spus-o de-a dreptul: „„Taimâr„ a ajuns în imediata apropiere a barierei luminii cu o accelerare legenică și a sigmaderitrinitat continuuumul spațial-temporal”. Mi-au spus că nu trebuia să recurgem la accelerările legenice.

— Da, nu trebuia, așadar, să recurgem la accelerările astea. Cum le mai zice? Și noi, care va să zică, am recurs. Deri. Teri. Cum spuneai că-i zice?

— Deritrinitație. Am reținut termenul abia după ce l-am auzit a treia oară. Pe scurt, după câte am înțeles, în apropiere de bariera luminii, în anumite condiții, orice corp deformează extrem de mult liniile universale și străpunge, ca să zic așa, spațiul Riemann. E cu oarecare aproximație ceea ce a prezis pe vremea noastră Bâkov-fiul. („Aha!” exclamă Kondratiev.) Ei numesc această străpungere deritrinitație. Toate navele lor cu rază mare de acțiune funcționează după acest principiu. Sunt cosmonave-D. („Aha!” exclamă din nou Kondratiev.) În

momentul deritrinitației sunt deosebit de periculoase accelerările legenice. De unde apar acestea și în ce constau ele n-am putut să pricep. Sunt niște câmpuri de vibrație locale, niște hipertranziții ale plasmei și așa mai departe. Fapt e că atunci când se produc perturbații legenice sunt inevitabile denaturări extrem de pronunțate ale proporțiilor timpului. E tocmai ceea ce s-a întâmplat cu „Taimâr".

— Deritrinițație, spuse mâhnit Kondratiev și închise ochii.

Rămaseră amândoi tăcuți. „Stau prost, își zise Kondratiev. Cosmonave-D. Deritrinițație. Astea n-am să le pricep eu niciodată. Unde mai pui că am și coloana vertebrală fracturată."

Jenia îl mângâie pe obraz.

— Nu-i nimic, Serioja. Cu timpul cred că o să ne orientăm și noi bine. Desigur, va trebui să învățăm multe.

— Să învățăm totul, spuse șoptit Kondratiev, fără a deschide ochii. Nu-ți face iluzii, Jenia. Va trebui s-o luăm de la-nceput.

— Eu, unul, n-am nimic împotrivă, declară cu multă dârzenie Jenia. Principalul e să vrei.

— Să vrei înseamnă să poți? întrebă ironic Kondratiev.

— Exact.

— Asta au spus-o niște oameni care puteau chiar și atunci când nu voiau, niște oameni de fier.

— Ei hai, că nici tu nu ești de hârtie, replică Jenia. Știi, decada trecută am făcut cunoștință cu o tânără femeie.

— M-am lămurit.

Jenia avea și el o slăbiciune: îi plăcea tare mult să facă cunoștință cu femei tinere.

— E lingvistă. O persoană inteligentă, superbă, uluitoare.

— Firește.

— Lasă-mă să sfârșesc, Serioja. Înțeleg, ți-e teamă, dar nu trebuie să te temi. Aici nu poți trăi de unul singur. La început mi-a fost și mie teamă. Pe urmă am făcut cunoștință și. Pe scurt, las' că vorbim noi când ai să ieși din spital. Fă-te bine mai repede, navigatorule, că te veștejești.

Kondratiev rămase o vreme tăcut, apoi îl rugă pe prietenul său:

— Evgheni, fii bun și apropie-te de geam.

Jenia se ridică și se apropie cu pași înăbușiți de geamul albastru, mare cât tot peretele. Navigatorul nu vedea pe geam decât cerul străveziu și îndepărtat. Noaptea geamul semăna cu o prăpastie de un albastru închis, presărată cu stele ca niște ghimpi. O dată sau de două ori a văzut acolo o geană de lumină roșiatică, ce se aprindea și se stingea foarte repede.

— M-am apropiat.

— Ce-i acolo?

— Un balcon.

— Și mai departe?

— Sub balcon e o piață, răspunse Jenia și se întoarse cu fața la Kondratiev.

Navigatorul se încruntă. Nici măcar Jenia Slavin nu-l înțelege. E singur, e cu desăvârșire singur pe lumea asta uriașă și necunoscută. Încă nu știe nimic. Nimic. Nu știe nici măcar cum e dușumeaua din camera lui și de ce calcă toți fără zgomot pe dușumeaua asta. Aseară a încercat să se ridice în capul oaselor și să-și examineze camera, dar imediat a leșinat. Mai mult n-a făcut asemenea încercări, pentru că nu putea suferi să-și piardă cunoștința.

— Clădirea asta în care stai tu, spuse Jenia, e un sanatoriu pentru cei bolnavi grav. E o clădire cu șaisprezece etaje. Camera ta.

— Salonul, bombăni Kondratiev.

— Camera ta se află la etajul ai nouălea. De jur împrejur sunt munți – căci ne aflăm în Ural – și se întind păduri de brazi. Mai departe e Sverdlovskul, la o distanță de vreo sută de kilometri. De-aici se vede mai întâi un alt sanatoriu, la fel ca acesta, apoi un teren de decolare pentru pterocare. Mașini minunate, zău, pterocarele astea! Ia să le număr: sunt patru. Așa. Ce-aș mai putea să-ți spun? Uite o piață ca o grădină de flori, cu un havuz la mijloc. Lângă havuz stă un copil. După cum arată, cred că se gândește cum s-o șteargă în pădure.

— E și el grav bolnav? întrebă navigatorul cu vădit interes.

— Tot ce se poate, deși nu prea pare. Așa. Nu poate s-o șteargă, pentru că l-a prins, o tanti în picioarele goale. Pe tanti

asta o cunosc și eu, lucrează aici. E o făptură foarte drăguță. Are vreo douăzeci de ani. Adineauri m-a întrebat dacă nu i-am cunoscut cumva pe Norbert Wiener și pe Anton Makarenko. Acum îl trage de mână pe copil și am impresia că îi face educația din mers. Dar iată că mai aterizează un pterocar. Adică nu, nu o pterocar. Ar trebui, Serioja, să-i ceri medicului un stereovizor.

— I-am cerut să-mi dea ceva și n-a vrut, spuse navigatorul mâhnit.

— De ce?

— Eu de unde să știu?

Jenia se întoarse lângă pat.

— Toate astea sunt deșertăciuni. Toate astea ai să le vezi, ai să le cunoști și n-ai să le mai iei în seamă. Nu trebuie să fii atât de susceptibil. Ți-aduci aminte de Konig?

— Ei?

— Ții minte cum a țipat, cu un accent superb, când i-am spus că ți-ai fracturat piciorul: „Ah, ce susceptibil sunt! Ah!”

Kondratiev zâmbi.

— A doua zi a venit la tine, urmă Jenia, și te-a întrebat cum îți merge, iar tu i-ai spus că ai avut „o noapte variată”.

— Țin minte. Și aici am avut o mulțime de nopți variate. Și câte mă mai așteaptă încă!

— Ah, ce susceptibil sunt! exclamă Jenia.

Kondratiev închise din nou ochii și rămase o vreme tăcut.

— Ascultă, Evgheni, vorbi el fără să deschidă ochii, ce ți-am spus eu despre arta ta de a conduce o astronavă?

Jenia râse înveselit:

— A fost o înjurătură grandioasă și cât se poate de anostă. Spărsesem nu știu ce telescop de la o stație extraterestră. Pe cuvântul meu că nici n-am băgat de seamă când l-am spart. Șeful observatorului era gata să mă strângă de gât, dar buna creștere nu i-a îngăduit s-o facă.

Kondratiev deschise ochii:

— Și?

— Pe urmă, însă, când cei de-acolo au aflat că nu sunt pilot, au lăsat-o mai moale, ba m-au și lăudat. Înfierbântat, șeful

observatorului mi-a propus să particip la restaurarea telescopului.

— Și?

— Nu s-a putut, mi-au interzis medicii, răspunse Jenia cu un oftat.

Ușa se deschise puțin și în cameră își vârî capul o fată cu fața smeadă, într-un halat alb, strâns pe talie. Fata se uită cu asprime la bolnav, apoi la musafirul acestuia și ordonă:

— Destul, tovarășe Slavin.

— Plec imediat.

Fata dădu din cap și închise ușa. Kondratiev constată mâhnit:

— Uite că pleci și tu.

— Dar am să mă întorc curând! Ia, te rog, nu te pierde cu firea. Las' c-ai să zbori și tu, ai să-mi fii un astronaut-D de prima clasă!

— Astronaut-D. Kondratiev râse forțat. Bine, Evgheni, du-te. Acum astronautul va lua masa: griș cu lapte, servit cu linguriță.

Jenia se ridică.

— La revedere, Serioja, spuse el, bătându-l cu băgare de seamă pe Kondratiev peste mâna pe care acesta o ținea deasupra cearșafului. Să te faci bine. Ține minte că lumea asta nouă e o lume foarte bună.

— La revedere, clasicule. Vino cât mai curând. Ad-o și pe femeia aceea inteligentă. Cum îi zice?

— Sheila. Sheila Kadar.

Jenia ieși. Ieși într-o lume necunoscută și străină lui, sub un cer nemărginit, în verdeața unor grădini fără de hotar. Într-o lume în care, probabil, se avântă în zare, ca niște săgeți, autostrăzi de sticlă, în care clădirile suple aruncă peste piețe umbre ajurate, în care gonesc mașini fără oameni și cu oameni îmbrăcați în costume ciudate, niște oameni calmi, binevoitori, întotdeauna foarte ocupați și foarte mulțumiți că sunt ocupați. El va porni să hoinărească mai departe pe planeta aceasta care seamănă și nu seamănă cu Pământul părăsit de ei de-atât amar de vreme și parcă mai ieri. Va hoinări cu Sheila Kadar și în curând își va scrie cartea, și cartea aceasta va fi, desigur, o

carte foarte bună, pentru că Jenia nu poate să scrie decât o carte foarte bună și bine gândită.

Kondratiev deschise ochii. Lângă pat ședea medicul Protos, gras și rumen, și-l privea în tăcere. Protos zâmbi, dădu din cap și spuse încet:

— Las' c-o să fie bine, Serghei.

CAPITOLUL AL DOILEA
ȘOSELELE RULANTE

— Poate rămâi totuși seara asta cu noi? spuse Jenia Slavin cu un aer vinovat…

— Rămâi, zău, Serioja! interveni Sheila. Mergem acasă și dansăm. Invit câțiva amici.

— Nu, nu, bolborosi Kondratiev. Plec.

— Unde vrei să pleci așa mâhnit cum ești? stărui Sheila. Poate n-ai chef să dansezi? Atunci stăm și noi la o parolă. Avem un vecin tare cumsecade.

— Inginer asanator, îl recomandă Jenia.

— Nu, nu, mulțumesc. Trebuie să mă duc undeva.

Desigur, Sheila îl invită din toată inima, Jenia însă. Sau poate? Tare-i greu să-i înțelegi pe îndrăgostiții ăștia! N-are nici un rost, totuși, să stea așa și să se uite cu invidie la ei, ba pe deasupra să mai și converseze cu nu știu ce inginer asanator. Mai bine se lipsește.

— La revedere, spuse Kondratiev hotărât și se retrase de lângă pterocar.

Sheila îi zâmbi discret și dădu tristă din cap. Tare cumsecade e Sheila asta, toate le înțelege! Nu e ea dintre aceia care să-l petreacă cu o privire compătimitoare și să spună șoptit: „Ah, bietul de el, ce greu îi vine acum!” Are noroc roșcatul ăsta!

Jenia atinse cu vârfurile degetelor o clapă de pe tabloul de bord. Nici nu se uita la tablou. Mâna stângă și-o petrecuse pe după umerii Sheilei. Era superb. Nici nu-și dădu osteneala să închidă portiera. Îi făcu cu ochiul lui Kondratiev și smuci din loc pterocarul atât de brusc, încât portiera se închise singură. Pterocarul se avântă în sus și pluti lin pe deasupra clădirilor. Kondratiev o luă agale spre escalator.

Bun, își zise, să ne afundăm în viitoarea vieții. Jenia spune

că în acest oraș nu-i chip să te rătăcești. Să vedem.

Escalatorul îl transporta fără zgomot în adâncul clădirii. Kondratiev privi în sus. Deasupra capului se întindea acoperișul semitransparent, pe care se vedeau umbre de pterocare și elicoptere, probabil ale locatarilor. În acest oraș fiecare acoperiș era, pare-se, un teren de aterizare. Kondratiev se uită în jos. Dedesubt era un vestibul spațios, scăldat în lumină. Pardoseala vestibulului era netedă și sclipea ca gheața.

Bocănind repede cu tocurile pantofilor pe trepte, două tinere coborâră pe lângă Kondratiev. Una din ele – mică, într-o bluză albă și cu o fustă de un albastru deschis – se uită în ochii lui. Avea nasul pistruiat și moțul căzut până pe sprâncene. Ceva din făptura lui Kondratiev o izbi. Navigatorul se opri o clipă și, ca să nu cadă, se apucă de balustradă. Apoi fata o ajunse din urmă pe prietena ei și coborâră amândouă scara. Odată ajunse în vestibul, își întoarseră capetele. „Ei poftim! își zise Kondratiev mâhnit. Începe! se uită la mine ca la urs."

Coborî în vestibul (cele două fete nu mai erau acolo). Încercă pardoseala cu piciorul, ca să vadă dacă nu alunecă și constată că nu aluneca. Ușa vestibulului era încadrată de niște ferestre uriașe, prin care se vedea verdeața abundentă din stradă. Tot orașul era inundat în verdeață, lucru pe care Kondratiev îl remarcase încă din pterocar. De sus aveai impresia că verdeața acoperă toate spațiile dintre acoperișuri. Kondratiev făcu ocolul vestibulului, zăbovi puțin dinaintea cuierului cu picior, în care atârna doar o singură manta de ploaie, de culoare liliachie, pipăi materialul după ce mai întâi se încredință că nu-l vede nimeni și apoi se îndreptă spre ușă. Se opri pe treptele peronului. Afară nu se vedea nici un fel de stradă.

De la peron pornea prin iarba deasă și înaltă o cărare bine bătătorită. După vreo zece pași cărarea se pierdea în tufăriș. Dincolo de tufe începea pădurea. Era o pădure de pini înalți și drepți, amestecați cu stejari scunzi, pare-se foarte bătrâni. În dreapta și-n stânga, pereții albaștri, foarte curați ai caselor se pierdeau în depărtare.

— E ceva! exclamă navigatorul și adulmecă aerul.

Era un aer foarte proaspăt. Kondratiev își duse mâinile la spate și păși hotărât pe cărare. Dădu apoi într-o alee de nisip, destul de largă. După o scurtă ezitare, coti la dreapta. Pe alee se vedeau o mulțime de oameni. Încordat tot, Kondratiev se aștepta ca, la vederea lui, stră-strănepoții să se oprească imediat din vorbă, să uite de toate preocupările lor, să stea locului și să se holbeze la dânsul, ba poate chiar să-l și năpădească cu întrebările. Dar n-a fost așa. Un stră-strănepot mai în vârstă, depășindu-l, îl lovi fără să vrea și se scuză:

— Iertați-mă, vă rog. Nu, nu cu tine vorbesc.

Pentru orice eventualitate, Kondratiev zâmbi.

— S-a întâmplat ceva? Auzi o voce slabă de femeie, care părea că vine dinăuntrul stră-strănepotului.

— Nu, nu, spuse acesta, făcând, cu multă bunăvoință, un semn din cap înspre Kondratiev. L-am lovit fără să vreau pe un tânăr.

— A. Făcu vocea de femeie. Și cum îți spuneam, Vanda o ținea morțiș că coriola e mai bună ca pianul și atunci noi.

Stră-strănepotul se îndepărtă și vocea de femeie nu se mai auzi.

„Grozav! își zise Kondratiev. E, desigur, un radiofon. Dar unde l-o fi ținând?”

Unii stră-strănepoți îl depășeau, alții îi veneau în întâmpinare, mulți dintre ei îi zâmbeau și unii chiar îi făceau semne din cap. Dar nimeni nu-și holba ochii la el și nu-l sâcâia cu întrebările. Ce e drept, un tânăr cu ochii negri și cu mâinile în buzunare s-a rotit o vreme în jurul lui Kondratiev, descriind niște traiectorii complicate, dar în clipa în care navigatorul s-a milostivit de el și i-a făcut un semn cu capul, tânărul l-a lăsat în pace, pare-se dezamăgit. Kondratiev se simți mai liber și era acum numai ochi și urechi.

Stră-strănepoții i se păreau, în linii mari, niște oameni cu totul obișnuiți – vârstnici și tineri, înalți și scunzi, frumoși și urâți, bărbați și femei. Oameni bătrâni de tot nu se vedeau. În general nu vedea oameni ramoliți și bolnăvicioși. Nu vedea nici copii, își aduse aminte, de altminteri, că în momentul de

față toți copiii trebuie că se află la școlile-internate. Pe strada asta verde, stră-strănepoții se arătau foarte calmi, cu un aer degajat, de parcă ar fi primit la ei acasă niște vechi și buni prieteni. Nu putea spune că pe chipurile tuturor se citea bucuria și fericirea. Kondratiev văzu și fețe îngrijorate, obosite, ba chiar mâhnite, dar asta mai rar. Un tânăr ședea pe marginea aleii, printre păpădii, pe care le rupea una după alta și sufla de zor în ele. Era vădit că gândurile lui îl purtau undeva departe și că nu erau de loc vesele.

Stră-strănepoții se îmbrăcau simplu și variat. Bărbații mai în vârstă purtau pantaloni lungi și vindiacuri moi, cu gulerul răsfrânt. Femeile purtau și ele pantaloni, sau rochii lungi de o croială elegantă. Tinerii și fetele purtau aproape toți șorturi largi și bluze albe sau colorate. Puteau fi văzute, de altfel, și femei cochete, cu niște pelerine purpurii sau aurii aruncate peste un fel de cămăși scurte, de culoare deschisă, împodobite cu broderii de aur. Trecătorii întorceau capul la aceste femei.

În oraș era liniște. În orice caz nu se auzeau nici un fel de zgomote mecanice. Kondratiev n-auzea decât glasuri de oameni și uneori o muzică ce venea nu se știe de unde. La acestea se adăuga freamătul copacilor și, în răstimpuri, fâlfâitul câte unui pterocar. Circulația aeriană se făcea, pare-se, la mare altitudine. Pe scurt, totul aici îi era cu desăvârșire străin navigatorului. Îl amuza însă, mult, să se plimbe pe cărările și aleile de nisip ale marelui oraș, agățându-și hainele de tufe. Cam tot așa erau cu o sută de ani în urmă parcurile de la periferiile orașelor. Kondratiev s-ar fi putut simți cu totul la largul lui dacă nu avea sentimentul că e absolut inutil, mai inutil chiar decât oricare dintre cochetele astea cu poalele scurte, înveșmântate în aur și în purpură.

Depăși un bărbat și o femeie care mergeau la braț. Bărbatul îi spunea femeii:

— Aici intervine vioara – ta-la-la-la-a!

— Apoi melodia subtilă și suavă a coriolei – ti-ii-ta-ta-ta. Ti-i-i!

Felul în care imita bărbatul vădea multă pasiune. Femeia îl privea cu dragoste și admirație.

Pe marginea aleii stăteau tăcuți doi oameni în vârstă. Unul din ei spuse deodată cu asprime în glas:

— Totuși ea n-ar fi trebuit să i-o spună băiatului.

— Acum e prea târziu, răspunse celălalt. Apoi se cufundară iar în tăcere.

Din față veneau încet trei inși – o fată înaltă, cu fața palidă, un indian în vârstă, cu o statură impunătoare și un tânăr gânditor, care zâmbea distrat. Fata spunea, agitându-și violent pumnul mic:

— Chestiunea trebuie rezolvată alternativ. Ori ești artist-scriitor, ori ești artist-senzualist. O a treia soluție nu poate să existe. Cel puțin în prezent. Eu nu pot considera demne procedeele la care recurge Valledolid. Jonglează cu relațiile spațiale. E un procedeu ieftin, fie și numai pentru faptul că ceea ce face el e tehnică și nu artă. E un imbecil indiferent și mulțumit de sine, și atât.

— Mașa, Masa! replică pe un ton de reproș, cu o voce de bas, indianul.

— Las-o să vorbească, profesore Yashpal, interveni tânărul.

Kondratiev se grăbi să cotească pe o potecă laterală, trecu de un gard de verdeață, împestrițat cu flori mari, galbene și albastre, și se opri înmărmurit. În fața lui se întindea o șosea rulantă.

Navigatorul auzise multe de la Jenia despre șoselele astea rulante. Erau de-a dreptul uluitoare. Construcția lor a început de mult și acum ele străbăteau numeroase orașe, alcătuind o rețea continentală ramificată de la Pirinei până în Tian-Șan, prelungindu-se spre sud peste câmpiile Chinei până la Hanoi, iar în America, de la Port Yukon până în Țara de Foc. Jenia îi spusese lucruri neverosimile despre șoselele rulante. Zicea cum că ele nu consumă energie și nu se tem de vremea rea; în caz că se distrug, se repară singure, urcă cu ușurință munții și așternpoduri peste prăpăstii. Așa cum spunea Jenia, șoselele acestea vor exista și vor rula veșnic, atâta vreme cât va lumina Soarele și va rămâne întreg globul pământesc. Jenia mai spunea că șoselele rulante nu sunt de fapt șosele, ci un torent alcătuit din ceva intermediar între substanța vie și materia

inertă.

Șoseaua trecea la câțiva pași de Kondratiev, în șase torente drepte, de culoare cenușie. Erau așa-numitele benzi ale Marii Șosele. Benzile se deplasau cu viteze diferite. Niște bariere joase, albe separau benzile unele de altele și de iarba de pe străzi. Pe benzi stăteau jos sau în picioare, sau mergeau oamenii. Kondratiev se dădu mai aproape și puse nehotărât piciorul pe barieră. Atunci, aplecându-se și trăgând cu urechea, auzi glasul Marii Șosele: scârțâitul, freamătul și foșnetul ei. Într-adevăr, șoseaua se târa. Kondratiev își luă inima-n dinți și trecu peste barieră.

Fu cât pe ce să cadă, dar cineva îl apucă de braț. După ce își recapătă echilibrul, rămase o vreme nemișcat, apoi trecu pe banda următoare.

Șoseaua cobora o pantă, așa încât Kondratiev o vedea acum până departe în zare, sclipind în soare ca o șosea gudronată.

Navigatorul privi acoperișurile caselor ce se perindau pe dinaintea lui, depășind vârfurile pinilor.

Pe un acoperiș se înălța, strălucind în soare, o construcție colosală, alcătuită din câteva uriașe oglinzi pătrate, fixate pe niște instalații subțiri, ajurate. Pe toate acoperișurile staționau pterocare vopsite în felurite culori – albastre, verzi, aurii, gri. Deasupra orașului stăteau suspendate sute de pterocare și elicoptere. Pe deasupra șoselei trecu șuierând înfundat și acoperind pentru multă vreme soarele o aeronavă triunghiulară, care apoi se făcu nevăzută în dosul unei păduri. Nimeni nu-și ridică capul. În pâcla depărtării se deslușiră contururile unei construcții care putea fi luată drept un turn sau o antenă de televiziune. Șoseaua aluneca lin, fără smucituri. Tufișurile verzi și trunchiurile cenușii ale pinilor se perindau pe dinaintea călătorilor, rămânând în urmă. Printre crengi apăreau și dispăreau clădiri mari de sticlă, vile luminoase, terase cu acoperișuri de pânză, strălucitoare și multicolore.

Kondratiev își dădu seama deodată că șoseaua îl duce la periferia Sverdlovskului. „Foarte bine! își zise. Foarte bine!” Șoseaua asta poate să te ducă, probabil, oriunde – în Siberia,

în China, în Vietnam. Navigatorul se așeză jos și își cuprinse genunchii cu brațele. Șoseaua nu era nici moale, dar nici prea dură. În fața lui Kondratiev trei tineri ședeau turcește, aplecați deasupra unor pătrățele multicolore. Rezolvau, probabil, o problemă de geometrie. Ori poate era un joc? „La ce-or fi folosind șoselele astea? se întrebă Kondratiev. Cui i-ar trece oare prin cap să călătorească în felul acesta în Vietnam sau în China? Viteza e prea mică și nici n-ai pe ce să șezi ca lumea. În afară de asta, există stratoplane, uriașe nave triunghiulare, există pterocare, în sfârșit.

Ce rost o mai fi având și șoseaua? Și apoi trebuie să fi costat bani grei!" Își aduse aminte cum se construiau șoselele cu un secol în urmă, niște șosele obișnuite și nu cine știe ce bune. Pe șantier lucrau uriașe mașini semiautomate de pavare, mirosea cumplit a gudron și oamenii se istoveau, uzi leoarcă de sudoare, în cabinele colbuite, sub văpăile soarelui necruțător. Și când te gândești că Marea Șosea a solicitat un volum colosal de muncă și de gândire, desigur mult mai mare decât construirea Magistralei Transgobiene! Și toate astea, pare-se, numai pentru ca să poți coborî unde poftești, să poți urca unde vrei și să te târăști așa fără nici o grijă, rupând în drum romanițe. Ciudat, de neînțeles, nelogic! Și asta în secolul douăzeci și doi!

La un moment dat, șirul de etaje din sticlă ce se înălțau pe deasupra pinilor luă sfârșit. Dintre pini răsări un bloc uriaș de granit. Kondratiev sări în sus. Pe creștetul blocului stătea un om uriaș, aplecat înainte, cu brațul întins deasupra orașului. Era Lenin, aidoma aceluia ce se înălța odinioară și de bună seamă că se află și acum în piața Gării Finlandeze din Leningrad. „Lenin!" își zise Kondratiev. Fu cât pe ce să rostească cuvântul acesta cu glas tare. Lenin stătea cu brațul întins deasupra orașului, deasupra lumii. Pentru că aceasta era lumea lui, o lume minunată, surâzătoare, așa cum a văzut-o el cu două secole în urmă. Kondratiev stătea și privea uriașul monument ce dispărea în pâcla liliachie care se înălța deasupra acoperișurilor de sticlă.

Pinii erau acum mai scunzi și creșteau mai des. Pentru o

clipă apăru lângă șosea o poiană largă, în care câțiva oameni îmbrăcați în salopete trebăluiau la un mecanism complicat. Șoseaua se strecură pe sub un pod îngust, arcuit și lăsă în urmă un indicator cu o săgeată, pe care scria: „Matrosovo – 15 km. Virajul spre Fabrica Galbenă – 6 km". Pe indicator mai scria ceva, dar Kondratiev nu mai apucă să citească. Se uită în jurul lui și constată că oamenii de pe benzile șoselei se împuținaseră. Benzile care veneau în sens invers erau pustii. „Matrosovo trebuie să fie un orășel. Dar Fabrica Galbenă?" Printre trunchiurile pinilor se ivi pentru o clipă o terasă lungă, cu mesuțe rânduite pe ea. Kondratiev simți că îi e foame, dar după o clipă de șovăială hotărî să se abțină. Se gândi să ia masa la întoarcere. Îi făcea o mare plăcere că simțea o foame zdravănă și sănătoasă și că putea să și-o potolească în orice moment.

Printre pinii care se răriseră de-a binelea se ivi de undeva o autostradă foarte largă, ce strălucea în razele soarelui crepuscular. Pe autostradă goneau șiruri de mașini bizare, cu două, trei și chiar opt șasiuri, sau chiar fără șasiuri, niște mașini cu botul turtit, cu coșuri uriașe, acoperite cu material plastic viu colorat. Mașinile acestea veneau din direcția opusă, îndreptându-se spre oraș. Probabil că undeva pe-aproape autostrada intra sub pământ și dispărea în tunelurile cu mai multe etaje ce se aflau dedesubtul orașului. Uitându-se mai bine, Kondratiev văzu că mașinile nu aveau cabine și nici loc pentru om. Alcătuiau un torent continuu, claxonând discret și ținându-se la o distanță de vreo doi-trei metri una de alta. În golurile dintre ele Kondratiev văzu câteva mașini identice, circulând în sens invers. Apoi autostrada pătrunse din nou în niște hățișuri și dispăru din vedere.

— Ieri, un camion a sărit de pe șosea, spune cineva în spatele lui Kondratiev.

— Din cauză că a fost scos controlul de forță. Se sapă alte etaje.

— Așa e. Las' că tot nu-mi plac mie rinocerii ăștia!

— Nu-i nimic, în curând terminăm conveierul stratificat și atunci o să putem închide șoseaua.

— Ar fi și timpul.

În față se ivi altă terasă cu mesuțe pe ea.

— Leoșa! Leoșka! strigă cineva de la una din mesuțe, agitându-și brațul.

Tânărul și femeia care stăteau în fața lui Kondratiev își agitară și ei brațele, trecură pe o bandă mai lentă și săriră în iarba din fața terasei. Alți câțiva oameni le urmară pilda. Kondratiev vru să sară și el, dar observă un stâlp cu acest indicator: „Virajul spre Fabrica Galbenă – 1 km", așa că rămase.

Coborî la viraj. Printre trunchiurile copacilor se vedea o cărare îngustă, bine bătătorită, care suia coasta unei coline. Pe creștetul colinei se profilau limpede pe cerul crepusculului contururile unor construcții scunde. Kondratiev o luă agale pe cărare, simțind cu plăcere pământul moale sub picioare. „Pe ploaie trebuie că se face noroi", își zise, fără să știe el însuși de ce. După câteva minute ajunse în vârful colinei și se opri la marginea unei depresiuni uriașe, care se întindea, așa cum i se părea lui, până departe în zare.

Contrastul dintre verdeața calmă și blândă ce se desfășura sub cerul înserării și priveliștea care i se înfățișa în vale era atât de izbitor, încât Kondratiev se dădu îndărăt, închise ochii și clătină din cap. Pe fundul depresiunii era un infern, un adevărat infern, cu sinistre explozii albastre-albe, cu un fum portocaliu învălătucit și cu un lichid lipicios ce clocotea încins până la incandescență. Ceva se umfla acolo încet, ca, un buboi, apoi plesnea, împrăștiind smocuri de flăcări portocalii, învăluindu-se în fumuri multicolore, degajând vapori, foc și o ploaie de scântei, apoi iarăși se umfla încet și plesnea. În vârtejurile materiei care o luase razna se agitau fulgere lățoase, apăreau și dispăreau numaidecât niște forme nedeslușite cu contururi monstruoase, se învârtejeau trombe, dănțuiau spectre albastre și trandafirii. Kondratiev contemplă multă vreme ca vrăjit priveliștea aceasta bizară. Apoi își veni încetul cu încetul în fire și începu să observe și alte lucruri.

Era un infern tăcut, având conturul geometric delimitat cu strictețe. Grandiosul danț de focuri și de fumuri nu se trăda cu

nici un zgomot, nici o pălălaie și nici un vălătuc de fum nu răzbea dincolo de anumite limite. Uitându-se mai atent, Kondratiev constată că tot spațiul acesta vast, care se întindea până departe, dincolo de zare, era acoperit cu o calotă abia vizibilă, cu marginile înfipte în betonul – dacă era beton – care acoperea fundul depresiunii. Apoi observă că calota era dublă, ba pare-se chiar triplă, pentru că din când în când în aerul de deasupra depresiunii se iscau reflexe plate, provenite probabil de pe suprafața interioară a calotei de sus. Depresiunea era adâncă și pereții ei, foarte teșiți și netezi, fățuiți cu un material de culoare cenușie, pătrundeau până la o adâncime de cel puțin o sută de metri. „Acoperișul" uriașei calote se ridica deasupra fundului depresiunii la o înălțime de cel mult vreo cincizeci de metri. Se pare că aceasta era Fabrica Galbenă, menționată de indicatoare. Kondratiev se așeză în iarbă, își împreună mâinile pe genunchi și își aținti ochii asupra calotei.

Soarele apusese. Pe versanții cenușii ai depresiunii jucau reflexe multicolore. Navigatorul observă foarte curând în clocotul acestui infern încă o mișcare, de altă natură. Prin fum și foc se deslușeau în răstimpuri niște umbre cu contururi regulate, aci stând nemișcate, aci mișcându-se cu o mare repeziciune. Era foarte anevoios să le deslușească mai ca lumea, dar într-un târziu fumul se risipi pentru câteva clipe și atunci Kondratiev văzu destul de limpede o mașină complicată, care semăna cu o gânganie cum e cosașul, de pildă. Mașina se sălta pe loc, parcă încercând să-și smulgă picioarele din masa clisoasă de foc, ori frământa cu articulațiile ei lungi și strălucitoare masa aceasta în clocot. Apoi sub mașină se aprinse ceva și o învăluiră nori de fum portocaliu.

Pe deasupra lui Kondratiev trecu zbârnâind un mic elicopter. Navigatorul își ridică ochii și-l petrecu cu privirea. Elicopterul zbură pe deasupra calotei, apoi coti brusc și se prăbuși ca un bolovan. Kondratiev scoase un strigăt și sări în picioare. Elicopterul se oprise pe „acoperișul" calotei. Părea că încremenise suspendat deasupra limbilor de foc. Din elicopter

coborî un om minuscul, negru tot. Omul se aplecă și sprijinindu-se cu brațele de genunchi se uită în infernul de sub el.

— Spune-i că mă întorc mâine dimineață! strigă cineva în spatele lui Kondratiev.

Navigatorul se întoarse. În apropiere se înălțau dintr-un pâlc de lilieci două căsuțe îngrijite, cu un singur cat, cu geamurile mari luminate. Vegetația acoperea geamurile pe jumătate, așa că ramurile ce se legănau în bătaia vântului zugrăveau pe fondul dreptunghiurilor albastre desene ajurate de o mare finețe. Se auziră niște pași, care apoi se opriră pentru o clipă. Aceeași voce strigă:

— Roag-o pe mama să-i spună și lui Boris!

— Bine! răspunse o voce de femeie.

În geamurile uneia din căsuțe lumina se stinse. Din cealaltă casă răzbea o melodie tristă, în iarbă țârâiau greierii. Se auzea ciripitul somnoros al păsărilor. Kondratiev își zise că în orice caz la fabrica asta n-are ce căuta.

Se ridică și o porni înapoi. Câteva minute rătăci printre tufe, căutând drumul, apoi îl găsi și o luă printre pini. Drumul se deslușea vag în lumina stelelor. După alte câteva clipe, văzu înaintea sa o lumină albăstrie – becurile cu neon ale unui stâlp indicator – și ajunse aproape alergând la șoseaua rulantă. Șoseaua era pustie.

Sărind ca un iepure și strigând „hop! Hop!” trecu pe o bandă care se deplasa în direcția orașului. Benzile răspândeau o lumină difuză. De-o parte și de alta șoseaua era mărginită de tufe întunecate și de pâlcuri de copaci. Departe în față stăruia pe cer o geană de lumină albăstrie; acolo era orașul. Kondratiev simți deodată o foame cumplită.

Coborî în fața terasei lângă care se afla indicatorul: „virajul spre Fabrica Galbenă – 1 km”. Pe terasă era lumină, stăruia larmă și mirosea a mâncăruri gustoase. Era atâta lume, încât Kondratiev rămase de-a dreptul uimit. Toate mesele – pe puțin cincizeci, dispuse în semicerc – erau ocupate, ba până și în spațiul din interiorul semicercului o mulțime de oameni ședeau sau stăteau culcați pe niște mici saltele rotunde, în

culori vii. Într-un colț al terasei erau îngrămădite mai multe saltele din acestea. „Poate izbutesc să cinez aici.” își zise sceptic Kondratiev, totuși urcă treptele și se opri în prag. Stră-strănepoții mâncau, beau, râdeau, stăteau de vorbă și chiar cântau.

Un lungan de stră-strănepot de la o masă învecinată îl trase de mânecă și spuse, ridicându-se:

— Luați loc, tovarășe!

— Mulțumesc, îngăimă Kondratiev. Dar dumneata?

— Nu-i nimic! Eu am mâncat, așa că nu vă faceți griji.

Neștiind ce să spună și cum să se comporte, Kondratiev se așeză foarte stânjenit și își puse mâinile pe genunchi. De la masa dimpotrivă o namilă de bărbat cu fața smeadă, care mânca ceva foarte apetisant dintr-o farfurie adâncă, își aruncă privirea asupră-i și întrebă nedeslușit:

— Ei, cum merge? Îi dai bătaie?

— La ce să-i dau bătaie? întrebă Kondratiev. Toți cei de la masă se uitau la el.

Bărbatul cel smead făcu o strâmbătură, înghiți dumicatul din gură și spuse:

— Dumneata nu ești din Aniudin?

— Nu, răspunse Kondratiev. Sunt de la Fabrica Galbenă. „Numai de n-aș spune vreo prostie”, își zise.

— Unde vine asta? întrebă curioasă o femeie tânără care ședea în dreapta lui Kondratiev.

— Până la virajul care duce la Fabrica Galbenă e un kilometru, bolborosi navigatorul. De-acolo o iei pe o colină și ajungi la niște case.

— Și la ce lucrezi dumneata?

Kondratiev se simți îmboldit să se ridice și să plece.

— Păi, să vezi. Începu el.

În clipa aceea un tânăr vânjos, care stătea în stânga, spuse cu bucurie în glas:

— Eu știu cine sunteți! dumneavoastră sunteți navigatorul Kondratiev de pe „Taimâr!”

— O, iartă-mă! se scuză femeia. Nu te-am recunoscut. Iartă-mă!

Bărbatul cel smead își ridică numaidecât mâna dreaptă cu palma în sus și se prezentă:

— Moskvicev Ioan. În prezent Ivan.

Femeia din dreapta se prezentă și ea:

— Zavadskaia Elena Vladimirovna.

Tânărul cel vânjos își mișcă picioarele sub masă și spuse:

— Basevici. Meteorolog.

O fetiță bălaie care stătea înghesuită între meteorolog și Ioan Moskvicev ciripi veselă:

— Marina Cerniak, operatoare la sistemele grele.

Kondratiev se ridică și se înclină.

— Nici eu nu te-am recunoscut imediat, mărturisi Moskvicev. Te-ai îngrășat mult. Noi stăm aici și ne uscam așteptând. Nu sunt destule planetonave și nu ne rămâne decât să stăm așa și să mâncăm sațivi. Azi ni s-au oferit douăsprezece locuri pe un tanc alimentar. Credeau că o să refuzăm. Noi, ca proștii, am tras la sorți și în vremea sta s-a îmbarcat un grup din Vorkuta. Niște găligani! Abia au încăput zece oameni pe douăsprezece locuri, alți cinci au rămas. Moskvicev izbucni în râs. Stau aici și mănâncă sațivi. Ce-ar fi să mai cerem și noi o porție? Ai luat masa?

— Nu, răspunse Kondratiev.

Moskvicev se ridică.

— Îți aduc eu ceva îndată.

— Te rog, se învoi Kondratiev.

Ioan Moskvicev se îndepărtă, strecurându-se printre mese.

— Servește vin, spuse Elena Vladimirovna, oferindu-i lui Kondratiev paharul ei.

— Mulțumesc, nu beau, replică mecanic navigatorul. Dar își aminti numaidecât că nu mai e astronaut și că n-o să mai fie niciodată. Iartă-mă! Cu plăcere.

Vinul era parfumat, suav, gustos. „Nectar, nu alta, își zise Kondratiev. Zeii beau nectar și mănâncă sațivi.”

— Zbori cu noi? Ciripi operatoarea.

— Nu știu, răspunse Kondratiev. Poate. Dumneavoastră unde mergeți?

Stră-strănepoții schimbară o privire între ei.

— Noi suntem voluntari, îl lămuri Basevici. Mergem pe Venus. Trebuie să facem din Venus un al doilea Pământ.

Kondratiev tresări și puse paharul pe masă.

— Pe Venus? întrebă cu îndoială în glas. Navigatorul își aducea bine aminte ce reprezintă planeta Venus! ați mai fost vreodată pe Venus?

— Noi nu, îi răspunse Elena Vladimirovna. Moskvicev a fost. Dar asta n-are nici o importanță. Ceea ce e rău, e că nu sunt suficiente planetonave. Stăm aici și așteptăm de trei zile.

Kondratiev își aduse aminte cum s-a rotit vreme de treizeci și trei de zile în jurul planetei Venus la bordul unei planetonave de prima clasă, neîndrăznind să descindă pe planetă.

— Da, spuse el, cu o ironie amară, nu e de loc plăcut să aștepți atât de mult.

Apoi se uită îngrozit la operatoarea cea bălaie:

— Mă ierți că te întreb: zbori și dumneata pe Venus?

— Am indexul de sănătate optzeci și șapte, declară ea puțin ofensată.

— Iartă-mă. Da, desigur. Optzeci și șapte. Bâigui Kondratiev. „Deșerturile radioactive, se gândi el. Vulcanii atomici. Furtunile negre."

Între timp se întoarse Moskvicev și puse pe masă o tavă plină cu cupe și farfurii. Între farfurii stătea o sticlă pântecoasă, cu gâtul lung.

— Poftim! spuse. Mănâncă, tovarășe Kondratiev. Ai aici saținivi, dacă vrei, sos. Condimente. Desert. Gheață. Bea asta: „Iașma". Are să-ți placă. Pegov a vorbit din nou cu Aniudinul. Ni se promite o planetonavă pentru mâine la șase.

— Și ieri ni s-a promis una „pentru mâine la șase", se plânse Basevici.

— Nu, acum e sigur! se întorc astronauții. Cosmonavele-D nu sunt tancuri alimentare. Transportă într-o cursă șase sute de oameni și acoperă distanța dintre Pământ și Venus în douăzeci de ore. Poimâine la ora asta suntem acolo.

— Trăiască astronauții! urlă tânărul și își întinse paharul înspre Kondratiev.

— Ura, ura! Răsună localul. Cineva începu să cânte cu un bas

profund de toată frumusețea „Gigantice-astronave s-avântă spre Nimic.” Restul cuvintelor nu se mai deslușiră, copleșite de larma, râsetele și aplauzele zgomotoase.

Kondratiev sorbi zorit o înghițitură din pahar și luă iar în primire farfuria.

Moskvicev mânca și el sațivi, fără însă a conteni vorba:

— Cu ajutorul cosmonavelor-D, peste o lună vom avea pe Venus o jumătate de milion de oameni. Tot utilajul și echipamentul necesar. Avem nevoie de uzine proprii. Ajunge! De o sută de ani ducem acolo o viață de câine. Nu-i chip să-ți scoți nasul afară fără costum de protecție. E timpul!

— Cine v-a pus să stați acolo? interveni Zavadskaia.

— Cum poți vorbi așa? Sări operatoarea cu o voce pițigăiată și plângăreață. Așa ești dumneata întotdeauna, Elena Vladimirovna. N-o asculta ce spune, urmă operatoarea, adresându-se lui Kondratiev. Așa vorbește mereu, deși gândește altfel.

— Ba gândesc chiar așa, protestă Elena Vladimirovna. Consiliul cunoaște punctul meu de vedere. Puteați foarte bine să instalați acolo uzine automate și să plecați.

— Să plecăm. Spuse Moskvicev cu blândețe în glas. Aș. Nu, dragă Elena Vladimirovna.

Tânărul interveni cu o voce metalică:

— Nu mai plecăm noi de unde am pus odată piciorul!

— Degeaba am murit noi acolo? strigă fetița cea bălaie.

— Degeaba, decretă Elena Vladimirovna. Oamenii trebuie să trăiască, nu să moară.

— Aș! Făcu tânărul. Și pe Pământ mor oamenii. Ba încă oameni tineri! Dacă e să murim pentru ca cei ce vor veni după noi să trăiască, atunci oricare dintre noi ar înfrunta moartea fără să șovăie. Așa a fost și așa va fi întotdeauna!

„Bravo lui!” îl gratula Kondratiev în gând.

— Noi n-o să vă permitem să muriți, ripostă Elena Vladimirovna. Așa că încercați să ne scutiți de treaba asta.

— Ah, dar nu de asta e vorba, interveni fetița. Altceva voiam noi să spunem. După dumneata, Elena Vladimirovna, ar reieși că planul „Venus” e inutil.

— Da, e inutil, decretă Elena Vladimirovna.

— Cum adică inutil? vorbi pe un ton amenințător Moskvicev, îndepărtându-și farfuria de lângă el. Suntem acolo douăzeci de mii de oameni și furnizăm Pământului șaptesprezece la sută din energia și optzeci și cinci la sută din metalele rare de care are el nevoie. Dar ducem o viață grea. Intrăm cu rândul în seră, ca să ne mai lungim în iarbă. Nu vedem cerul albastru cu lunile.

— Atunci la ce naiba mai stați acolo? se amestecă în vorbă, întorcându-se înspre ei, un bărbat spătos care stătea la masa vecină. Ne-am descurca noi cumva și fără procentele astea ale voastre.

— Pe tine nu te-a întrebat nimeni, îi răspunse Moskvicev, fără a întoarce capul.

Bărbatul cel spătos își luă numaidecât scaunul și se vârî între Kondratiev și Elena Vladimirovna.

— Nu m-a întrebat nimeni? spuse el. Foarte rău, Vania, că nu m-a întrebat. Apoi, întorcându-se spre Kondratiev: Eu sunt Segers, miner. Judecă și dumneata, Serghei Ivanovici. De zece ani săpăm o galerie înspre centrul Pământului. Suntem și noi zece mii de oameni. Dar vezi că acum totul se trimite pe Venus. Ni se iau capacitățile de producție și ni se cere ajutorul. Dreptate-i asta?

— Ar trebui să refuzați, își dădu cu părerea navigatorul.

Pe fețele stră-strănepoților se așternu o expresie de perplexitate. Kondratiev își dădu seama că până la urmă tot și-a dat în petic. Convivii îl priveau cu niște ochi de parcă el l-ar fi sfătuit pe miner să prade o grădiniță de copii.

— Cum adică. Să refuzăm? întrebă minerul cu glasul tremurând de încordare.

— Pardon, îngăimă Kondratiev. Mi se pare că. Vă rog, nu dați atenție la ce spun.

Zâmbiră cu toții. Dându-și seama, pare-se, că nu-i chip s-o scoată la capăt cu navigatorul, minerul făcu apel la Zavadskaia:

— Nu-i așa, Elena Vladimirovna?

— Eu am cerut încă de-acum cinci ani să fie închisă galeria,

îi răspunse Zavadskaia cu o voce de gheață.

Moskvicev râse răutăcios.

— Ah, medicii ăștia! exclamă el. Ne-am găsit beleaua alegându-vă în Consiliu!

— Noi vrem să avem de lucru! spuse fata. Înțelegeți odată! vrem să facem ceva grandios și important, vrem ca întreg Pământul să muncească! Vrem ca toți să se simtă veseli, și să întâmpine greutăți! se poate oare altfel? ce valoare au sistemele astea grele ale mele pe Pământ? Deplasăm o căsuță dintr-un loc în altul, săpăm o groapă de fundație pentru o uzină. Oare asta-i tot ce pot eu să fac? Dați-mi să construiesc un rachetodrom! Aici fetița își agită pumnul mic. Dați-mi să construiesc un oraș pe un teren mlăștinos! Să fie furtuni și explozii subterane! Și să se spună pe urmă: „Orașul acesta a fost construit de Marina Cerniak."

— Ar fi de preferat fără furtuni și fără explozii, interveni Moskvicev.

— Just, Marinka! Strigară cei de la mesele vecine. Bine zici! stăm lipiți de Pământ și nu-i chip să ne desfășurăm.

În spatele Marinei se proțăpi un tânăr slăbănog, cu nasul mare.

— Asta așa e, spuse el cât se poate de logic. Eu însumi sunt artificier și îmi doresc teribil niște explozii colosale. Dar mai e și un alt aspect, aspectul cel mai de seamă, să mă ierte Elena Vladimirovna. Douăzeci de mii de oameni lucrează pe Venus în condiții grele. Sunt oameni foarte buni. Aș zice chiar că sunt cei mai buni oameni. Noi, însă, cele zece miliarde de pământeni, nu izbutim cu nici un chip să le venim în ajutor! Mai mare rușinea! Și ce dacă ei vor să lucreze pe Venus? E dreptul lor s-o facă! Iar dacă nu vor să plece de-acolo, noi trebuie să-i ajutăm. Și-i vom ajuta, să mă ierte Elena Vladimirovna.

— Dragul de el! făcu, profund mișcat, Ioan Moskvicev, cu vocea lui de bas. Dragii mei zece miliarde de pământeni!

Elena Vladimirovna se uită cu privirea ei infinit de inteligentă la tânărul cel năsos și spuse cu un zâmbet:

— Da, da, asta e!

„Bravo lor! își zise înveselit Kondratiev. Și unii și alții au dreptate!”

— Elena Vladimirovna, întrebă el, coborând vocea, dar și dumneata zbori pe Venus, nu? De ce o faci?

— Pe Venus sunt deocamdată prea puține cabinete de chirurgie, îi răspunse tot cu vocea coborâtă Elena Vladimirovna. Eu, însă, sunt chirurg embrio-mecanic și ca atare n-am nevoie de cabinet, pot să lucrez în orice condiții, chiar stând în mlaștină până la brâu.

Kondratiev aruncă o privire de jur împrejur. Minerul își apropiase scaunul de acela al lui Moskvicev. Acționând în cuplu cu tânărul cel năsos, Moskvicev îl ataca acum de zor, în vreme ce minerul se apăra din răsputeri. Basevici șușotea cu operatoarea. Strângând din ochi, Elena Vladimirovna privea gânditoare peste capetele celorlalți. Kondratiev se ridică și ieși încetișor pe peron. Era o noapte senină, fără lună. Deasupra pădurii negre, diforme, atârna Venus, albă și foarte strălucitoare. Navigatorul privi îndelung planeta și își zise: „Poate să încerc și eu? Indiferent în ce calitate – săpător, șofer sau artificier.”

— Te uiți la Venus? se auzi o voce din întuneric. Mă uit și eu. Aștept să apună și mă duc la culcare. Vocea era calmă și obosită. Mă gândesc mereu. Ce-ar fi dacă s-ar planta livezi pe Venus. Dacă s-ar străpunge Luna cu un sfredel uriaș. Are Cehov o schiță umoristică cu ceva cam în felul ăsta. Știa să vadă bătrânul. În ultimă instanță, care-i rostul existenței noastre? Să ne consumăm energia. Și, pe cât e cu putință, în așa fel, încât treaba asta să ne intereseze pe noi înșine și să le fie și altora de folos. De la o vreme, însă, pe Pământ e cam greu să-ți consumi energia. Avem de toate și suntem mult prea puternici. Să ne oprim nu putem, pentru că nu e în firea omului să se oprească. E o contradicție, dacă vrei. Desigur, sunt și azi mulți care lucrează din plin – cercetători, pedagogi, medici-profilactici, oameni de artă, agrotehnicieni, asanatori. Oameni din aceștia au să fie întotdeauna mulți. Dar ce facem cu ceilalți? Dacă omul vrea să devină inginer, operator, medic terapeut. Firește, unii se consacră artelor, dar cei mai mulți

caută în artă nu un refugiu, ci inspirație. Vezi bine, tinerii ăștia sunt de-a dreptul minunați! N-au unde să se desfășoare! Ei vor să provoace explozii, să transforme, să construiască. Nu o casă, cel puțin un univers – azi pe Venus, mâine pe Marte. Poimâine vor să facă mai știu eu ce. Bravo celor din Consiliu! uite, așa începe expansiunea interplanetară a Omenirii – descărcarea unor mari acumulatori. Ești de acord, tovarășe?

— De acord, spuse Kondratiev.

MASA-MINUNE.

Jenia și Sheila lucrau. Jenia ședea la masă și citea. „Filosofia vitezei" de Hardway. Masa era doldora de cărți, benzi de microcărți, albume și colecții de ziare vechi. Pe dușumea, printre cutiile microcărților, risipite vraiște, stătea tabloul de comandă portativ pentru legătura cu Informariul. Jenia citea repede, se tot foia nerăbdător și făcea mereu însemnări în blocnotes. Sheila ședea într-un fotoliu adânc, picior peste picior și citea un manuscris de-al lui Jenia. În cameră era multă lumină și stăruia o liniște aproape desăvârșită. Pe ecranul stereovizorului se mișcau umbre multicolore și se auzeau încet tacturile suave ale unei vechi melodii sud-americane.

— Formidabilă carte! exclamă Jenia. Nu pot s-o citesc încet. Cum o fi făcut oare omul ăsta?

— Hardway? întrebă distrată Sheila. Da, Hardway e un mare maestru.

— Cum o fi făcut? Nu pot să-i ghicesc secretul.

— Nu știu, dragul meu, spuse Sheila, fără a-și lua ochii de pe manuscris. Nu știe nimeni. Nici el nu știe.

— Are un surprinzător simț al ritmului gândirii și cuvântului. Cine-i, mă rog, omul ăsta? Jenia se uită la prefață. Profesor de lingvistică structurală. Aha! Am înțeles.

— Ba n-ai înțeles nimic. Și eu sunt lingvist structural.

Jenia se uită la ea și apoi se cufundă iar în lectură. Afară se lăsa amurgul. Printre tufișurile învăluite în semiobscuritate scânteiau licuricii. Păsările de noapte se strigau cu glasuri somnoroase.

Sheila strânse filele la un loc.

— Minunați oameni! spuse ea cu glas tare. Oameni curajoși!

— Nu-i așa? exclamă bucuros Jenia, întorcându-se spre ea.

— Ați trecut voi prin toate astea? sheila se uita la Jenia cu ochii larg deschiși. Ați îndurat toate astea. Și totuși ați rămas oameni. N-ați murit de frică. Nu v-ați pierdut mințile din pricina singurătății. Pe cinstea mea, Jenia, uneori mi se pare că ești într-adevăr mai mare ca mine cu o sută de ani.

— Nu-i așa?

Apoi se ridică, străbătu camera și se așeză la picioarele Sheilei. Femeia își petrecu degetele prin părul lui roșcat. Jenia își lipi obrazul de genunchii ei.

— Știi care a fost momentul cel mai îngrozitor? spuse el. După cel de-al doilea pod eteric. Când m-a scos Seriojka din amortizor. Voiam să trec în cabină, dar el nu m-a lăsat.

— Nu mi-ai scris despre asta.

— În cabină se aflau Falin și Pollak, urmă Jenia. Erau morți, adăugă el după o clipă de tăcere.

Sheila îl mângâia tăcută pe cap.

— Știi, reluă vorba Jenia, într-un anumit sens strămoșii sunt mai bogați decât urmașii. Mai bogați în vise. Strămoșii visează la lucruri care devin pentru urmași lucruri obișnuite. Ah, Sheila, ce vis a fost visul de a ajunge la stele! Noi am dăruit totul acestui vis. Voi, însă, zburați la stele așa cum zburam noi la mama în vacanța de vară. Bieții de voi!

— Fiecare epocă cu visul ei, replică Sheila. Visul vostru l-a purtat pe om către stele, visul nostru îl va reîntoarce pe Pământ. Dar omul acesta va fi cu totul alt om.

— Nu pricep.

— Deocamdată nici noi nu pricepem mare lucru. E doar un vis. Omul Atotputernic e stăpânul fiecărui atom din Univers. Natura are mult prea multe legi. Noi le descoperim și ne folosim de ele, dar legile acestea ne împiedică. O lege a naturii nu poate fi călcată. Ea trebuie respectată. Ceea ce e, dacă te gândești, plictisitor. Omul Atotputernic, însă, va anula legile care nu-i convin. Le va anula pur și simplu.

— Pe vremuri, replică Jenia, astfel de oameni erau numiți vrăjitori și puteau fi întâlniți mai ales în povești.

— Omul Atotputernic va trăi în Univers, așa cum trăim noi doi în camera asta.

— Nu, nu pot să pricep. E ceva care mă depășește. Probabil că raționez foarte prozaic. Ba încă mi-a spus cineva, nu mai departe decât ieri, că sunt un interlocutor plictisitor. Nu m-am supărat. Într-adevăr, sunt încă multe lucruri pe care nu le pricep.

— Cine a zis că ești plictisitor? întrebă supărată Sheila.

— N-are importanță. Într-adevăr nu eram în formă. Mă grăbeam să viu acasă.

Sheila îl apucă de urechi și se uită în ochii lui.

— Cel care ți-a spus asta e un măgar ingrat. Trebuia să-l privești de sus și să-i răspunzi: „Eu am fost acela care ți-am deschis drumul spre stele, iar tatăl meu ți-a deschis drumul spre toate câte le ai acum".

Jenia râse:

— Asta se uită. Ingratitudinea urmașilor e ceva obișnuit. Bunicul meu, de pildă, a căzut sub zidurile Leningradului și eu nici măcar nu-i țin minte numele.

— Foarte rău!

— Sheila dragă, urmașii sunt uituci pentru că strămoșii nu se supără pe ei.

Zicând acestea, o strânse în brațe și o acoperi de sărutări. În clipa aceea cineva bătu la ușă.

— Ei, poftim! făcu nemulțumit Jenia.

— Intră! strigă Sheila.

Prin ușa întredeschisă, vocea vecinului lor, inginerul asanator Iura, întrebă:

— Deranjez?

— Intră, intră, Iura, îl pofti Sheila.

— Dacă e deranj, să fie deranj în toată regula, spuse Iura și intră. Apoi, pe un ton poruncitor: Hai, ieșiți în parc.

— Ce-avem noi de văzut în parc? întrebă mirat Jenia. Hai mai bine să ne uităm la stereovizor.

— Am și eu stereovizor, ripostă Iura. Hai, Jenia! ai să ne povestești ceva despre Louis Pasteur.

— La ce stație de scurgere mai lucrezi? întrebă Jenia.

— Stație de scurgere? Ce-i aia?

— O stație obișnuită de scurgere, unde se aduc de toate. Gunoaie, lăturI. Pe care stația le prelucrează, adică le face să se scurgă în sistemul de canalizare.

— A! exclamă vesel inginerul asanator. Ei da, mi-am adus aminte. Te referi la turnurile de scurgere. Dar pe Planetă nu mai există de mult turnuri de scurgere, Jenia!

— Eu m-am născut la un secol și jumătate după Pasteur, spuse apoi Jenia.

— Atunci vorbește-ne despre doctorul Morgenau.

— Doctorul Morgenau s-a născut, pare-mi-se, la un an după ce a decolat „Taimâr", răspunse obosit Jenia.

— Ce să mai lungim vorba: hai în parc. Sheila, ia-l!

Ieșiră în parc și se așezară pe o bancă sub un măr. Se făcuse întuneric de-a binelea. Copacii păreau negri. La un moment dat Sheila se zgribuli, pătrunsă de răcoarea nopții. Jenia se duse în casă să-i aducă un jerseu. O vreme statură cu toții tăcuți. Apoi un măr mare se desprinse de pe ram și căzu, izbindu-se cu un zgomot înfundat de pământ.

— Merele mai cad încă, observă Jenia, dar Newtoni nu prea se văd.

— Te gândești la savanții polilogi {4}? întrebă cu toată seriozitatea Sheila.

— M-da, răspunse Jenia, care voise doar să facă un spirit.

— În primul rând, acum suntem cu toții polilogi, interveni Iura, surprinzător de iritat. Desigur, din punctul dumitale de vedere antideluvian. Pentru că nu există biolog care să nu cunoască matematica și fizica, iar un lingvist ca Sheila, de pildă, ar fi pierdut fără psihofizica și teoria consecvențelor istorice. Eu însă știu ce vrei dumneata să spui! auzi, Newtoni! Dumnealui cere să-i servești o minte enciclopedică! Lucrăm îngust, vezi dumneata! sheila e numai lingvist și eu sunt numai asanator, iar Okâda e doar oceanolog! De ce, adică, n-ar întruni toate aceste calități o singură persoană?

— Vai! exclamă Jenia: Nu voiam să jignesc pe nimeni! Am glumit!

— Știi dumneata, Jenicika, ce este în zilele noastre o

problemă așa-zisă îngustă? Toată viața o frămânți și nu vezi să-i dai de capăt. E un ghemotoc de probleme din cele mai surprinzătoare. Să luăm, de pildă, mărul acesta. De ce a căzut tocmai el? Și de ce tocmai în acest moment? Mecanica venirii în contact cu pământul. Procesul transmiterii impulsului. Condițiile căderii orientate. Tabloul cuantic al căderii. În sfârșit, utilitatea acestei căderi, fir-ar ea să fie.

— E simplu de tot, zise pe un ton împăciuitor Jenia, apoi se aplecă și ridică mărul de jos. Am să-l mănânc.

— Rămâne de văzut dacă aceasta va fi o utilitate maximă, replică veninos Iura.

— Atunci îl mănânc eu, interveni Sheila și luă ea mărul.

— Fiindcă veni vorba de utilitate, spuse supărat Jenia, apăi dumnitale, Iura, știu că-ți place să reflectezi despre utilitate! Gândește-te însă că în jurul nostru se foiesc o mulțime de cibermăturători, ciber-grădinari, cibermâncători-de-muște-și-de-omizi, ciberpreparatori-de-sandvișuri-cu-șuncă-și-cu-brânză, toți de o construcție neînchipuit de complexă. E de-a dreptul monstruos. E ceva mai mult decât a trage cu tunul în vrăbii, cum se spunea pe vremuri. E ca și cum s-ar construi locuințe individuale cu o cameră pentru furnici. Asta e sibaritism de cea mai pură speță!

— Jenicika, încercă să-l tempereze Sheila.

Iura râse înveselit.

— Nu e de loc sibaritism, obiectă el. Dimpotrivă, e o eliberare a gândirii, e confort, economie. Ei drăcie, cine oare s-ar mai face gunoier? Chiar dacă s-ar găsi un amator, tot ar lucra mai încet și mai prost decât ciberii. Și apoi, ciberii ăștia nu se fabrică chiar așa de greu cum îți închipui dumneata. E drept, a fost destul de anevoios ca să fie inventați. Nu e mai puțin adevărat, iarăși, că e greu să fie perfecționați. Dar odată intrați în producția de serie, e mult mai puțină bătaie de cap cu ei decât cu. Ă-ă. Cum li se zicea la ghete?

— Ghete, spuse scurt Jenia.

— Dar, mai ales, în epoca noastră nimeni nu face mașini pe un singur plan. În primul rând, dumneata greșești când îi separi pe ciber-măturători de ciber-grădinari. Și unii și alții

sunt niște mașini identice.

— Dă-mi voie, replică Jenia. Am văzut, doar. Cibermăturătorii au palete și aspiratoare de praF. Pe câtă vreme ciber-grădinarii.

— Bine, dar astea sunt garnituri de manipulatoare detașabile. Ceea ce importă, e că toți ciberii ăștia. În general toate mașinile și aparatele de uz practic sunt excelenți ozonatori. Ele absorb gunoiul și frunzele uscate, grăsimea de pe vesela murdară, și toate astea le servesc drept carburant. Înțelege odată, Jenia, că nu sunt mecanisme grosolane ca acelea de pe vremea dumitale. De fapt sunt niște cvasiorganisme. În procesul cvasivieții lor, pe lângă funcțiile pe care le îndeplinesc, ele ozonează și vitaminizează aerul, îl îmbibă cu ioni ușori. Mașinile acestea sunt niște mici și buni soldați ai uriașei și glorioasei armate a asanatorilor.

— Mă dau bătut, declară Jenia.

— În prezent, Jenia, lucrările de asanare nu se limitează doar la turnurile de scurgere. Noi nu ne mărginim numai să distrugem gunoiul și nu facem gropi infecte de gunoi pe fundul oceanelor, ci transformăm gunoiul în aer proaspăt și în lumină solară.

— Mă predau, mă predau! Glorie asanatorilor! Hai, transformați-mă și pe mine în lumină solară.

Iura își destinse trupul cu desfătare.

— E plăcut să întâlnești un om care nu știe nimic. E cea mai bună odihnă să explici adevăruri îndeobște cunoscute.

— Mi s-a făcut lehamite să știu că sunt un om în societatea căruia alții se odihnesc!

Sheila îl luă de mână și-l făcu să tacă.

În momentul acela se auzi țiuitul subțire al radiofonului.

— Pe mine mă caută, spuse Iura în șoaptă. Alo!

— Unde ești? se auzi o voce supărată.

— În parc. Mă odihnesc.

— Ai găsit ceva?

— Nu.

— Ce individ! Dumnealui stă și se odihnește! Pe mine mă apucă toate pandaliile, iar dumnealui se odihnește! tovarășe

Slavin, Sheila, alungați-l!

— Hai că vin, nu mai țipa așa! zicând acestea, Iura se ridică.

— Mergi direct spre ecran. Uite ce, acum sunt pe deplin lămurit că în cazul de față nu pot fi aplicate procesele benzolice.

— Eu ce ziceam! exclamă Iura și o luă peste tufe înspre vila sa.

Sheila și Jenia se întoarseră la ei acasă.

— Mergem să cinăm? întrebă Jenia.

— N-am chef.

— Uite așa se întâmplă întotdeauna! Te îndopi cu mere și pe urmă nu mai mănânci nimic.

— Ia nu mă mai cicăli! protestă Sheila. Jenia o îmbrățișă. Am înghețat! se plânse ea.

— Pentru că ți s-a făcut foame, o lămuri Jenia. Și mie mi s-a făcut puțin frig și n-am nici un chef să merg la restaurant. Oare nu se poate organiza viața în așa fel încât să cineze omul acasă?

— Orice se poate organiza. Dar ce rost ar avea? Cine mai mănâncă acasă?

— Eu.

— Știi, Jenicika, dacă vrei tu, hai să ne mutăm în oraș. Acolo e Linie de transport și poți să cinezi acasă cât poftești.

— Nu vreau în oraș, se încăpățână Jenia. Eu vreau să stau în sânul naturii.

Sheila îl privi un răstimp gânditoare.

— Dacă vrei, mă duc la restaurant și-ți aduc mâncarea acasă. În două minute sunt înapoi. Sau poate mergem totuși? Mai stăm și noi de vorbă cu băieții.

— Eu vreau să fim numai noi doi, obiectă Jenia. Dar își luă haina. Știi, Sheila, am o idee. Jenia vârî mâna în buzunar. Ascultă aici!

— Ce-i asta?

— O reclamă. Nu știu cum a ajuns la mine în buzunar. Ascultă! „Fabrica de aparate uzuale din Krasnoiarsk.” Dar să trecem peste asta. Uite. „Mașina universală de gătit MUG-207 „Krasnoiarsk„ e ușor de manipulat și constă dintr-un automat

cibernetic prevăzut cu 16 programe. MUG-207 are un mecanism pentru prelucrarea materiilor prime și a semifabricatelor și un mecanism pentru spălatul și uscatul veselei. MUG-207 poate prepara simultan două mese alcătuite din trei feluri. La felul întâi diverse supe și ciorbe, bulionuri, otroșki {5}."

— Jenia! râse Sheila. Dar reclama asta e destinată restaurantelor și cantinelor!

— Ei și?

Sheila încercă să-l lămurească:

— Închipuie-ți o colonie nouă, sau o așezare provizorie, o tabără. Linia de transport e departe. Nu există legătură cu Transportul la domiciliu. Aprovizionarea e centralizată. Ei bine, acolo da, o astfel de mașină e necesară.

Remarca aceasta îl mâhni pe Jenia.

— Va să zică nouă n-au să ne dea una? întrebă el indispus.

— Ba au să ne dea, desigur, numai că. Știi, uite ăsta e sibaritism de cea mai pură speță.

— Sheila, draga mea! Să comand o mașină din astea dacă se poate? Ce mare pagubă! În schimb n-o să mai trebuiască să ieșim seara.

— Cum vrei, replică scurt Sheila. Azi, însă, cinăm la restaurant.

Sheila ieși. Jenia o urmă docil.

Dis-de-dimineață, Jenia Slavin se trezi din pricina zgomotului pe care-l făcea un elicopter greu. Sări din pat și se repezi la geam. Apucă să vadă fuzelajul albastru, al elicopterului, pe care scria cu litere mari, albe: „Transportul la domiciliu". Elicopterul trecu pe deasupra parcului și se făcu nevăzut, după coroanele copacilor încărcați de rouă, în frunzișul cărora păsările ciripeau de zor. Pe aleea din fața peronului stătea o ladă mare, de culoare galbenă. Lângă ladă se foia un cibergrădinar verde ca smaraldul, pășind nesigur pe picioarele lui cu articulații.

— Fir-ai tu să fii de asanator! urlă Jenia și sări pe geam: Sheila! Au adus-o!

Gibergrădinarul sări într-un tufiș, Jenia veni lângă ladă și-i

dădu ocol din toate părțile, fără a se atinge de ea.

— E ea! exclamă Jenia mișcat. Bravo celor de la „Transportul la domiciliu”! „Krasnoiarsk”, citi apoi pe un perete al lăzii. E ea!

Pe peron își făcu apariția Sheila, cu un halat scurt pe ea.

— Ce dimineață superbă! spuse femeia căscând dulce. Ce-i larma asta? Vezi să nu trezești vecinul.

Jenia aruncă o privire în parc. Printre trunchiurile copacilor se vedeau, pereții albi ai vilei lui Iura. Dintr-acolo răzbi deodată un zgomot, însoțit de o exclamație nedeslușită.

— S-a și trezit, constată Jenia. Hai, Sheila, ajută-mă!

— Asta ce mai e? întrebă Sheila, coborând treptele peronului.

Lângă ladă stătea un pachet mare, pe care era lipită o banderolă împestrițată cu reclame de mâncăruri.

— Asta? întrebă la rându-i Jenia, cu ochii la banderolă. Cred că sunt materii prime și semifabricate.

— Bine, făcu Sheila cu un oftat. Hai să cărăm jucăriile tale.

Lada era ușoară, așa că Jenia o duse în casă fără prea multă greutate. Abia aici își dădu seama că vila n-avea bucătărie. „Și acum ce facem?” se gândi.

— Ei, ce facem? întrebă Sheila.

Cu o încordare supraomenească a minții, Jenia găsi soluția:

— O ducem în baie, spuse el nepăsător. În altă parte unde?

Puseră, lada în, baie și Jenia se repezi după pachet. Când se întoarse, o găsi pe Sheila făcând gimnastica de dimineață. „Cega aurie din Șeksna.”, fredona fals, Jenia. Și desfăcu unul din pereții laterali ai lăzii. Mașina MUG-207 „Krasnoiarsk” era foarte prezentabilă. Mult mai prezentabilă decât se așteptase el.

— Ei, cum e? întrebă Sheila.

— Vedem noi imediat, răspunse foarte vioi Jenia. Acum am să-ți dau eu de mâncare.

— Eu, una, te-aș sfătui să chemi un instructor.

— Exclus. Manipulez eu însumi mașina pentru că scrie așa:; Se manipulează ușor”.

Mașina strălucea mândră, etalându-și burduful neted din

material plastic printre maldărele de hârtie mototolită în care fusese ambalată.

— Totul e cât se poate de simplu, declară Jenia. Uite aici patru butoane. E limpede că fiecare din ele corespunde respectiv felului unu, doi, trei.

— Patru, îl completă Sheila.

— Da, patru, repetă Jenia. De pildă ceai, sau cacao.

Zicând acestea, Jenia se lăsă pe vine și scoase capacul pe care scria: „Sistem de comandă”.

— Câte mațe, ia uită-te câte sunt! bolborosi el. Să nu se defecteze cumva, ferit-a sfântul! Apoi se ridică. Acum e limpede la ce servește cel de-al patrulea buton: e pentru tăiat pâinea.

— Interesantă reflecție! spuse Sheila gânditoare. Dar ce-ai zice dacă cele patru butoane ar corespunde celor patru elemente ale lui Thales din Milet: apa, focul, aerul, pământul?

Jenia zâmbi forțat.

— Sau celor patru operațiuni aritmetice, adăugă Sheila.

— Bine, bine, replică Jenia și se apucă să desfacă pachetul. Tu mă ții de vorbă și eu vreau gulaș. Nici nu știi, Sheila, cum prepar eu gulașul. Uite ici carnea, uite ici cartofii. Așa. Pătrunjelul. Ceapa. Vreau gulaș! Urmat de spălarea cibernetică a veselei! Și de transformarea grăsimii de pe farfurii în aer și lumină solară!

Sheila se duse în salon și veni de-acolo cu un scaun. Cu o halcă de carne într-o mână și cu patru cartofi mari în cealaltă Jenia stătea nehotărât dinaintea mașinii. Sheila puse scaunul lângă spălător și se așeză comod pe el. Jenia zise fără a se adresa nimănui:

— Dacă mi-ar spune cineva unde se introduc alimentele, i-aș fi foarte recunoscător.

— Acum doi ani, observă Sheila, am văzut o bucătărie cibernetică. E drept, nu semăna nici pe departe cu asta, dar îmi aduc aminte că avea în partea dreaptă un gemuleț prin care se introduceau alimentele.

— Așa mi-am închipuit și eu! exclamă bucuros Jenia. Uite, aici are două gemulețe. Cel din dreapta, deci, e pentru

alimente, cel din stânga pentru mâncărurile preparate.

— Știi, Jenicika, eu zic să mergem mai bine la restaurant.

Jenia nu-i răspunse. Introduse carnea și cartofii prin gemulețul din dreapta și, cu cordonul mașinii în mână, se duse la priză.

— Dă-i drumul, spuse el de departe.

— Ce-ai zis? întrebă Sheila.

— Apasă pe buton.

— Pe care?

— Pe butonul al doilea, Sheila dragă. Fac un gulaș.

— Mai bine am merge la restaurant, făcu prelung Sheila, ridicându-se în silă.

O dată butonul apăsat, mașina răspunse cu un vuiet înfundat. Pe panoul din față se aprinse un beculeț alb. Sheila se uită pe gemulețul din dreapta și nu văzu nimic.

— Se pare că a luat carnea, spuse ea uluită, pentru că nu se așteptase la una ca asta.

— Ei vezi! exclamă Jenia foarte mândru.

Își admira mașina și trăgea cu urechea la țăcănitul și vâjâitul dinăuntrul ei. Apoi beculețul alb se stinse și se aprinse unul roșu. Mașina încetă să mai vâjâie.

— Gata, Sheila, anunță Jenia, făcându-i cu ochiul.

Apoi se aplecă și scoase din pachet farfuriile. Erau ușoare și strălucitoare. Luă două farfurii, le introduse prin gemulețul din stânga, apoi se trase cu un pas înapoi și își încrucișă brațele pe piept. Rămaseră amândoi o vreme tăcuți. În cele din urmă Sheila întrebă, uitându-se îngrijorată când la Jenia, când la mașină:

— De fapt, ce aștepți?

În ochii lui Jenia se ivi o expresie de spaimă. Își dădu seama deodată că dacă gulașul era gata, trebuia să fi apărut în gemulețul din stânga, indiferent dacă au fost sau nu puse farfuriile acolo. Își vârî capul prin gemulețul din stânga și constată că farfuriile erau goale.

— Unde-i gulașul? întrebă fâstâcit.

Sheila nu știa unde e gulașul.

— Vezi că aici e o manetă, spuse ea.

În partea de sus a mașinii era o manetă. Sheila o apucă cu amândouă mâinile și o trase înspre ea. Din mașină ieși un sertar alb și în același timp se răspândi în cameră un miros ciudat.

— Ce-i acolo? întrebă Jenia.

— Uită-te și tu. Sheila stătea cu sertarul în brațe și-i examina conținutul, strâmbându-se. Mașina asta a ta a transformat carnea în aer și lumină solară! Poate erau anumite instrucțiuni?

Jenia se uită și el, și scoase o exclamație. În sertar se afla un teanc de foi subțiri, de culoare roșie, cu pete albe. Foile răspândeau un miros urât.

— Ce-i asta? întrebă descumpănit Jenia și luă cu amândouă mâinile prima foaie. Foaia se rupse în mâinile lui și bucățile căzură pe jos, zdrăngănind ca o cutie de conserve.

— Splendid gulaș! remarcă Sheila. Superb! Al cincilea element! E interesant de știut cum o fi la gust!

Roșu ca racul la față, Jenia vârî bucata de „gulaș" în gură.

— Ai curaj! remarcă Sheila, cu invidie în glas. Ei, cum e?

Jenia se apucă să scotocească prin pachetul cu alimente. Sheila căută din ochi unde să pună toate astea și vărsă conținutul sertarului peste hârtia de ambalaj. Mirosul spori. Jenia scoase o pâine.

— Pe ce buton ai apăsat? întrebă el pe un ton amenințător.

— Al doilea de sus, răspunse timidă Sheila, deși atunci i se păruse că a apăsat pe butonul al doilea de jos.

— Sunt sigur că ai apăsat pe butonul al patrulea. Cu aceste cuvinte, Jenia vârî hotărât pâinea prin gemulețul din dreapta. Acesta e butonul pentru pâine!

Sheila vru să întrebe cum se explică bizarele metamorfoze survenite cu carnea și cu cartofii, dar Jenia o dădu la o parte și apăsă pe butonul al patrulea. Se auzi un zăngănit, urmat de niște bătăi slabe.

— Vezi, spuse Jenia, oftând ușurat, taie pâinea. Aș fi tare curios să știu ce se petrece acum înăuntru.

Închipuindu-și însă ce s-o fi petrecând acolo, se înfioră.

— Nu știu de ce nu se aprinde becul.

Mașina bocănea și fornăia mereu, și fiindcă treaba asta nu mai contenea, Jenia începu să caute din ochi pe ce să apese ca s-o oprească. Dar atunci mașina scoase un sunet plăcut la auz și bătăile încetară. Jenia se uită la ceas.

— Mi-am închipuit întotdeauna că e mai ușor să prepari un gulaș decât să tai pâine.

— Hai mai bine la restaurant, Jenia, spuse Sheila puțin speriată.

Jenia nu-i răspunse. Lăsă să treacă trei minute, după care dădu ocol mașinii și se uită înăuntrul ei. Nu văzu absolut nimic care să-i fi dat prilej de reflecții, după cum nu văzu nimic care să fi putut sluji drept hrană. Îndreptându-și spinarea, întâlni ochii nevesti-si. Ca răspuns la privirea ei interogativă, clătină din cap.

— Acolo totul e în ordine.

Nu risca nimic cu această declarație. Mai rămâneau două butoane neîncercate, cum și o mulțime de combinații posibile cu toate patru butoanele.

— Ai putea s-o oprești? O întrebă pe Sheila. Nevastă-sa ridică din umeri. Rămaseră amândoi o vreme în așteptare, uitându-se la mașina care acum clipea alternativ când din becul alb, când din cel roșu. Pe urmă Sheila întinse mâna și apăsă cu degetul pe butonul cel mai de-sus. Se auzi un clinchet și mașini, se opri. În cameră se făcu liniște.

— Ce bine e! exclamă fără să vrea Jenia. De-afară se auzea freamătul vântului, însoțit de țârâitul greierilor. Dar unde-i sertarul? întrebă el speriat.

Sheila întoarse capul. Sertarul stătea pe jos, printre farfurii.

— De ce? întrebă ea.

— N-am pus la loc sertarul și acum nu mai știu unde e pâinea tăiată.

Jenia dădu din nou ocol mașinii și se uită pe amândouă gemulețele, pe cel din dreapta și pe cel din stânga. Pâinea nu se vedea nicăieri. Se uită înspăimântat la deschizătura neagră și adâncă unde stătuse mai înainte sertarul. Mașina îi răspunse cu privirea amenințătoare a becului roșu. Jenia strânse din dinți, închise ochii și vârî mâna în deschizătură.

Mașina era fierbinte înăuntru. Jenia dibui ceva neted, dar nu era pâinea. Scoase mâna afară și ridică din umeri.

— Nu e.

Sheila se aplecă și se uită sub mașină.

— Văd aici un furtun.

— Un furtun? întrebă Jenia îngrozit.

— Nu, nu e pâinica. N-are nimic comun cu pâinea. E într-adevăr un furtun.

Zicând acestea, scoase de sub mașină un furtun lung, cu pereții ondulați, având la capăt un colier strălucitor.

— Prostuțule, n-ai conectat apa la mașină. Apa, pricepi? De-aceea ți-a ieșit gulașul așa.

— Mda, făcu Jenia, uitându-se chiorâș la ceea ce a mai rămas din gulaș. Într-adevăr, are cam puțină apă. Totuși unde e pâinea?

— Ce importanță are asta? spuse veselă Sheila. A ieșit o încurcătură. Nu-ți mai face o problemă cu pâinea. Uite, prind furtunul de robinet.

— Poate n-ar trebui? încercă s-o oprească Jenia.

— Vorbești prostii. Dacă e s-o explorăm, atunci s-o explorăm în toată regula. Facem un ragu, în pachet sunt zarzavaturi.

De data aceasta, mașina, pusă în acțiune prin apăsarea primului buton de sus, a lucrat aproape un minut.

— Oare și ragu cade în sertar? întrebă cu îndoială în glas Jenia, apucând maneta.

— Hai-hai!

Sertarul se umpluse cu un terci roz. Fără miros.

— Borș ucrainean, constată mâhnit Jenia. Asta e.

— Văd și eu. Ne facem de râs. Mi-ar fi și rușine să chemăm un instructor. Poate facem apel la vecinul nostru?

— Da, se învoi Jenia, abătut. Asanatorul e mai potrivit pentru treaba asta. Mă duc să-l chem.

Îi era o foame teribilă.

— Intră! spuse vocea lui Iura.

Jenia intră și se opri uluit în prag.

— Sper că ești fără doamna, îl întâmpină Iura. Sunt dezbrăcat.

Avea pe el o cămașă prost călcată, de sub care ieșeau picioarele goale, bronzate. Pe jos erau împrăștiate prin toată camera niște piese ciudate și o mulțime de foi de hârtie. Iura ședea pe dușumea, ținând în brațe un sertar cu gemulețe, în care jucau reflexe de lumină.

— Ce-i asta? întrebă Jenia.

— E un tester, răspunse Iura obosit.

— Vreau să zic, ce înseamnă toate astea?

Iura aruncă o privire circulară.

— Asta e MSU-16. O mașină de spălat universală cu comandă semicibernetică. Spală, calcă și coase nasturi. Fii atent, să nu calci pe ceva!

Jenia se uită sub picioare și văzu o cârpă neagră într-o băltoacă de apă. Din cârpă ieșeau aburi.

— Ăștia-s pantalonii mei, îl lămuri Iura.

— Va să zică nici mașina dumitale nu merge? Speranța de a primi o consultație și o gustare se volatilizase.

— Ba merge, replică supărat Iura. Am demontat-o șurub cu șurub și i-am înțeles principiul de funcționare. Uite aici mecanismul de alimentare. Uite și analizatorul; nu l-am demontat, pentru că e și așa în regulă. Uite mecanismul de transport și sistemul de reglare termică. N-am găsit încă, e drept, dispozitivul de cusut, dar mașina e-n perfectă stare de funcționare. Tot buclucul, cred eu, e că are, nu știu de ce, douăsprezece clape de programare, pe câtă vreme prospectul spune că are patru.

— Patru? întrebă Jenia.

— Patru, răspunse Iura, scărpinându-se distrat la genunchi. De ce ai spus „nici mașina dumitale”? Aveți și voi mașină de spălat? Pe-a mea mi-au adus-o abia acum o oră. Transportul la domiciliu.

— Patru, repetă Jenia încântat. Patru și nu douăsprezece. Ia spune-mi, Iura, n-ai încercat să introduci în ea carne?

PACIENȚII DOCTORULUI PROTOS.

Serghei Ivanovici Kondratiev se întoarse acasă la amiază. Toată dimineața și-a petrecut-o la Micul Informariu, căutându-și o profesie. Acasă era răcoare, liniște și multă, foarte multă

singurătate. Kondratiev se plimbă prin toate camerele, bău apă minerală, apoi se opri în fața biroului gol și se gândi cum să-și omoare timpul în restul zilei. Afară, soarele lumina cu putere și ciripea o păsărică, iar în tufele de liliac se auzea un țârâit metalic. Probabil își făcea de lucru acolo unul din acei monștri miriapozi, foarte aferați, care-i împiedicau pe oamenii cinstiți să se îndeletnicească, de pildă, cu grădinăritul.

Fostul navigator răsuflă adânc și închise geamul. Ce-ar fi să dea pe la Jenia? Nu, cu siguranță că nu-l va găsi acasă. Și-a atârnat de gât câteva dictofoane de cel mai nou tip și colindă Uralul, cu treizeci și trei de griji în cap, fără a mai pune la socoteală însărcinările mărunte. Cum zice el? „Insuficiența cunoștințelor trebuie recuperată cu excesul de energie.” Sheila e o făptură minunată, înțelege tot. Dar nu e niciodată acasă atunci când lipsește Jenia.

Navigatorul trecu în sufragerie și mai bău un pahar de apă minerală. Ce-ar fi să ia masa? Ideea nu era rea: putea să mănânce pe așezate și ceva pe gustul lui. Atât că nu prea-i era foame.

Kondratiev se apropie de geamul Liniei de transport, formă un cifru la întâmplare și aștepta curios să vadă ce-o să se întâmple. Deasupra geamului se aprinse un bec verde, ceea ce însemna că comanda a fost executată. Navigatorul ridică precaut capacul cutiei încăpătoare, de formă cubică, și văzu pe fundul ei o farfurie de carton, pe care o luă și o puse pe masă. În farfurie erau doi castraveți murați. Să fi fost castraveții ăștia pe „Taimâr” la sfârșitul celui de-al doilea an. Ce-ar fi să treacă pe la Protos? E un om de o rară bunătate. Dar bătrânul și simpaticul Protos e foarte ocupat. Toți oamenii de treabă sunt ocupați.

Navigatorul luă distrat un castravete din farfurie și-l mâncă. Apoi mâncă și cel de-al doilea castravete, după care duse farfuria la crematoriu. „Poate să merg să mă mai învârt printre voluntari? își zise. Ori să fac o călătorie în China. N-am fost încă în China.”

Fu întrerupt din gânduri de melodia semnalului: cineva cerea permisiunea să intre. Navigatorul se bucură, pentru că nu era

obișnuit să primească vizite. Se vede că, din falsă modestie, stră-strănepoții nu voiau să-l deranjeze. De-o săptămână de când stătea aici l-a vizitat numai o dată vecina lui, o femeie de optzeci de ani, plină de prospețime, cu părul negru strâns la ceafă într-un coc demodat. S-a prezentat drept operatoare-șefă la fabrica de pâine și vreme de două ore l-a instruit răbdătoare, arătându-i cum să formeze cifruri pe claviatura tabloului de comandă al Liniei de transport. Între ei nu s-a putut înfiripa o discuție mai intimă, deși femeia era, fără îndoială, o ființă minunată. De câteva ori au venit fără nici un fel de invitație niște stră-strănepoți foarte tineri, pare-se lipsiți cu totul de simțul falsei modestii. Vizitele lor erau dictate de considerente pur egoiste. Unul dintre ei, judecând după toate aparențele, a venit ca să-i citească navigatorului o odă scrisă de el „La întoarcerea lui „Taimâr„„„ din care navigatorul a înțeles doar câteva cuvinte („Taimâr", „Cosmos"), pentru că era scrisă în limba suahili. Altul lucra la o biografie a lui Edgar Allan Poe și i-a cerut ceva amănunte puțin cunoscute din viața marelui scriitor american, deși spera prea puțin ca demersul lui să fie încununat de succes. Kondratiev l-a informat despre zvonurile privitoare la unele întâlniri ale lui Edgar Allan Poe cu A. S. Pușkin și l-a sfătuit să se adreseze lui Evgheni Slavin. Ceilalți tineri, băieți și fete, veniseră cu scopul de „a culege autografe", așa cum a conchis Kondratiev în termenii secolului XXI. Dar chiar și vizita unor tineri vânători de autografe era mai bună decât nimic, așa încât melodia semnalului îl bucură.

Navigatorul ieși în vestibul și strigă:

— Intră!

În cameră păși un bărbat înalt. Omul avea pe el un vindiac larg, de culoare gri și niște pantaloni albaștri vărgați, parcă de pijama. Închise încet ușa în urma sa și aplecându-și ușor capul pe-o parte îl examină pe navigator. Uitându-se la el, Kondratiev își aminti de niște fotografii ale idolilor de piatră de pe insula Rapa-Nui, pe care le văzuse cândva. Îngustă și alungită, cu fruntea înaltă, cu arcadele sprâncenelor proeminente, cu ochii adânc înfundați în orbite și cu nasul

coroiat, lung și ascuțit, fața lui era puternic bronzată, contrastând cu pielea gingașă și albă care se vedea prin deschizătura gulerului răsfrânt. Hotărât lucru, omul acesta nu semăna cu un vânător de autografe.

— Pe mine mă căutați? întrebă Kondratiev cu o licărire de speranță în glas.

— Da, răspunse încet, cu o voce tristă, necunoscutul. Pe dumneata.

— Poftește! Îl invită navigatorul.

Tonul necunoscutului îl mișcase și totodată îl dezamăgise puțin. „Pare-se că e totuși un colecționar de autografe, își zise Kondratiev. Trebuie să-i fac o primire cât mai cordială."

— Mulțumesc, vorbi încă și mai încet necunoscutul. Trecu pe lângă navigator, mergând puțin adus din spate, și se opri în mijlocul salonului.

— Ia loc.

Necunoscutul stătea în picioare, tăcut, cu ochii la canapea. Kondratiev se uită și el, oarecum neliniștit, într-acolo. Era o splendidă canapea rabatabilă, largă și moale, tapițată cu un material elastic, spongios, de culoare verde.

— Mă numesc Gorbovski, spuse încet necunoscutul, fără a-și lua ochii de la canapea. Leonid Andreevici Gorbovski. Am venit la dumneata pentru o convorbire ca între doi astronauți.

— Despre ce e vorba? întrebă speriat Kondratiev. S-a întâmplat ceva cu „Taimâr"? Ia loc, te rog!

Gorbovski rămase în picioare.

— Cu „Taimâr"? Mă îndoiesc. De altminteri nu știu. Bine, dar „Taimâr" se află la Muzeul de cosmogație. Ce ar mai putea să i se întâmple?

— Asta așa e, admise Kondratiev, cu un zâmbet larg. Nu i se mai poate întâmpla nimic.

— Nimic, se învoi Gorbovski și zâmbi și el.

Ca și mulți alți oameni cu o înfățișare prea puțin atrăgătoare, avea un zâmbet drăgălaș, ca de copil.

— Dar de ce stăm în picioare? exclamă Kondratiev. Eu zic să ne așezăm!

— Ă-ă-ă. Serghei Ivanovici, spuse Gorbovski, îmi dai voie să

mă culc?

Kondratiev înghiți în sec.

— Te rog, bolborosi el. Poate dorești un pahar de apă?

Gorbovski se și întinsese pe canapea.

— Ah, Serghei Ivanovici! Ești și dumneata la fel ca toți ceilalți. Ce-mi trebuie mie apă, dacă pur și simplu vreau să stau un pic culcat. În antichitate toți stăteau culcați. Chiar și la masă.

Kondratiev dibui în spatele său un fotoliu și se așeză.

— Încă pe-atunci, urmă Gorbovski, circula o zicală lungă, care spunea în esență că „e mai bine să stai culcat decât să șezi". Gândește-te că abia adineauri m-am întors din cursă. Știi și dumneata, Serghei Ivanovici, cum sunt paturile de pe nave! Niște dispozitive tari, oribile. Parcă numai pe nave? Dar băncile astea infecte de pe stadioane și din parcuri! Dar scaunele pliante din cafenele! Dar bolovanii îngrozitori de pe faleze? nu, Serghei Ivanovici, iartă-mă, dar în epoca noastră dură, în epoca embriomecanicii și a principiului-D, arta creării de culcușuri cu adevărat confortabile este iremediabil compromisă.

„Bietul de el!'„ își zise Kondratiev compătimitor. Problema „culcușurilor" i se înfățișa acum într-o lumină cu totul nouă.

— Știi, spuse navigatorul, eu am mai apucat vremurile când în America de Nord existau încă tot felul de firme și monopoluri. Ei bine, cel mai mult a rezistat o mică firmă, care a realizat într-un secol și jumătate un capital fabulos, fabricând saltele. Firma asta făcea saltele speciale, de mătase, puține la număr, dar foarte scumpe. Aveau mare căutare printre miliardari. Erau niște saltele minunate! Culcându-te pe ele, nu-ți amorțea nici o parte a trupului.

— Și secretul lor a dispărut o dată cu imperialismul?

— Probabil. Eu am plecat în cursă cu „Taimâr" și n-am mai auzit de ele.

Kondratiev era în al nouălea cer. De mult nu mai avusese prilejul să poarte asemenea discuții mondene, facile și agreabile! protos și Jenia erau, e drept, niște interlocutori excelenți, dar Protos vorbea de preferință despre operațiile la

ficat, cât despre Jenia, acesta era preocupat mai ales să-l învețe să conducă pterocarul și să-l mustre pentru inerția lui socială.

— Și la noi, spuse Gorbovski, există culcușuri foarte bune, dar nu se interesează nimeni de ele. Afară de mine.

Întorcându-se pe-o parte și sprijinindu-și obrazul în pumn, Gorbovski exclamă deodată:

— Ah, Serghei Ivanovici, dragul meu, de ce ai coborât pe Planeta Nisipurilor Albastre?

Navigatorul înghiți în sec pentru a doua oară. Revăzu, aievea, înfiorându-se Planeta Nisipurilor Albastre. O progenitură a unui soare străin, cu totul străină ea însăși. Era acoperită cu oceane de praf albastru foarte fin, oceane cu fluxuri și refluxuri, cu furtuni și taifunuri, și în care exista, pare-se, o oarecare viață. În jurul lui „Taimâr", acoperit de praf, dănțuiau focuri verzi. Dunele albastre țipau și se tânguiau pe felurite voci. Pe cerul albicios se târau nori de praf ca niște gigantice amoebe. Planeta Nisipurilor Albastre nu le-a dezvăluit oamenilor niciuna din tainele sale. Chiar la prima descindere, navigatorul și-a fracturat un picior. Roboții-cercetași au dispărut toți până la unul. Apoi, deși era un calm desăvârșit, s-a abătut o furtună în toată legea. Bunul Konig, care n-apucase să urce în navă, fu strivit cu tot cu elevator de colierul reactorului și apoi aruncat la sute de kilometri în deșert, unde vârtejurile gigantice din mijlocul talazurilor de nisip albastru absorbeau miliarde de tone de praf în străfundurile planetei.

— Dumneata n-ai fi coborât? întrebă cu un glas spart Kondratiev. Și cum Gorbovski nu-i răspunse, urmă: Vă convine azi să zburați cu aceste astro-nave-D. Azi un soare, mâine altul, poimâine altul. Pentru mine însă. Pentru noi era primul soare străin, era prima planetă străină, pricepi dumneata? Am nimerit acolo printr-un miracol. Nu puteam să nu cobor, pentru că altfeL. La ce bun toate?

Kondratiev se opri. „Nervii, își zise. Trebuie să fiu mai calm. Toate astea au trecut." Gorbovski spuse gânditor:

— După dumneata, primul care a coborât pe Planeta

Nisipurilor Albastre cred că am fost eu. Am mers cu o navă de descindere și am luat planeta de la pol. Ah, Serghei Ivanovici, ce greu a fost! Două săptămâni am bâjbâit. Douăsprezece sondaje! Câte automate am prăpădit acolo! O atmosferă turbată în toată legea, Serghei Ivanovici! Și când mă gândesc că dumneata ai luat-o de la ecuator! Fără nici o recunoaștere. Și încă cu o „carapace" bătrână și dărâmată. Da!

Gorbovski își duse brațele la ceafă și își ațintì ochii în tavan. Kondratiev nu putea să-și dea seama dacă vizitatorul aprobă sau condamnă comportarea lui de-atunci.

— Păi bine, Leonid Andreevici, spuse el, cum puteam să mă întorc pe Pământ și să spun că am zburat zece ani, am ajuns la o planetă, eram aproape de ea, și apoi m-am întors? Pricepi, eram aproape și m-am întors? Cu mâinile goale! Dumneata însuți ai fi râs primul de mine, nu?

— Da. Cred că da. Oricum, însă, a fost un act de mare curaj.

Din nou Kondratiev nu putu să înțeleagă dacă oaspetele său îl aprobă sau îl condamnă. Gorbovski strănută zgomotos și se ridică pe jumătate, lăsându-și picioarele pe dușumea.

— Pardon! spuse el și strănută din nou. Iar am răcit. Cum stau o noapte pe malul apei, mă și aleg cu un guturai.

— De ce pe mal? întrebă prudent navigatorul.

— Vai, Serghei Ivanovici! Pe mal e o poieniță cu iarbă proaspătă, și e plăcut să te uiți cum se zbenguie peștișorii în iaz. Gorbovski strănută din nou. Pardon. Apare și luna pe luciul apei; „cărarea fericirii", știi?

— Cărarea fericirii" e frumoasă pe mare, replică Kondratiev visător.

— Ei, n-aș putea spune. Eu sunt de fel din Torjok. Avem acolo un râuleț, mic dar foarte curat. Cu nuferi pe la coturi. E superb!

— Aha! făcu Kondratiev, zâmbind. Pe mare însă. Am stat odată noaptea. Pe vremea mea asta se numea „nostalgie celestă".

— Așa îi zice și acum. Ehe, pe mare. Era în Hawaii. Sus pe bolta cerului se înălțase o lună superbă, undeva cântau mai multe fete. Deodată au răsărit din apă niște arătări în costume

ciudate, cu coarne pe cap.

— Cine erau?!

— Niște sportivi.

Kondratiev izbucni în râs.

— Nu, Leonid Andreevici, te rog să nu te atingi de mare. Aș intra și eu în apă așa. Într-un costum din astea cu coarne pe cap! Și acum de unde vii, Leonid Andreevici?

Gorbovski dădu din mână și se culcă din nou.

— Eh, fac și eu naveta pe Venus. Transportăm voluntari. Buni băieți, voluntarii ăștia! Numai că sunt prea zurbagii. Mănâncă peste măsură de mult și – știi – ard de dorința de a săvârși isprăvi teribile.

Kondratiev întrebă, vădit interesat:

— Ce părere ai dumneata despre proiect, Leorid Andreevici?

— E un proiect foarte judicios, răspunse Gorbovski. Eu l-am întocmit. Adică nu singur, dar am participat și eu. În tinerețe am avut mult de-a face cu Venus. E o planetă perfidă. De altminteri cred că știi și dumneata.

— Eu, unul, cred că e cât se poate de plictisitor să transporți voluntari cu o cosmonavă-D, își dădu cu părerea Kondratiev.

— Da, desigur, cosmonavele-D au oarecum altă menire. În ceea ce mă privește, atunci când se vor sfârși toate astea, am să plec cu „Tariel”-ul meu spre EN-17. E undeva la limită, la o depărtare de doisprezece parseci. Acolo se află planeta Vladislava, care are doi sateliți artificiali de origină străină. Vom căuta un oraș. E foarte interesant să cauți orașe străine, Serghei Ivanovici!

— Cum adică străine?

— Străine. Construite de altcineva decât de pământeni. Ca astronaut cred că te interesează să știi cu ce ne îndeletnicim noi acum. În acest scop am pregătit pentru dumneata o mică conferință și, dacă n-ai nimic împotrivă, aș putea să ți-o prezint. Ce zici?

— De acord! Cu multă plăcere. Te rog! Kondratiev își trase fotoliul mai aproape de canapea.

Gorbovski își pironi ochii în tavan și începu:

— În funcție de gusturile și înclinațiile lor, astronauții noștri

au de rezolvat în special trei probleme, dar pe mine personal mă interesează o a patra. Mulți consideră această problemă prea de specialitate, cu totul fără sorți de izbândă. După părerea mea însă, un om cu imaginație se poate simți lesne atras de ea. Totuși sunt unii care susțin că ea nu poate justifica în nici un caz combustibilul consumat. Așa spun snobii și utilitariștii. La care noi răspundem.

— Pardon, îl întrerupse Kondratiev, în ce constă propriu-zis cea de-a patra problemă, și în ce constau, fiindcă tot am pus întrebarea, primele trei?

Gorbovski rămase o vreme tăcut, uitându-se la Kondratiev și clipind din ochi.

— Da, spuse el în cele din urmă, conferința pare să nu fi izbutit. Am început-o de la mijloc. Primele trei probleme sunt. Două puncte: cercetări de planetologie, astrofizica și cosmogonie. Vine apoi verificarea și studierea în continuare a principiului-D. Adică se ia o cosmonavă-D nou-nouță și se lansează să zboare până la epuizare la bariera luminii. Și, în sfârșit, se fac încercări de a se stabili un contact cu alte civilizații din Cosmos, încercări care rămân deocamdată, în linii mari, zadarnice. Problema mea preferată e legată și ea de alte civilizații. Atât că noi nu căutăm contacte, ci urme. Urmele lăsate de cosmonauții nepământeni în alte lumi. Sunt unii care susțin că această problemă nu poate justifica în nici un caz. Mi se pare că am mai spus asta?

— Ai spus, întări Kondratiev. Și ce fel de urme sunt cele de care vorbești?

— Vezi dumneata, Serghei Ivanovici, orice civilizație lasă o mulțime de urme. Să luăm de pildă omenirea. Cum valorificăm noi o nouă planetă? plasăm în apropierea ei sateliți artificiali, tragem de la Soare până la planeta respectivă un șir lung de radiobalize – câte două-trei balize de fiecare an-lumină, instalăm faruri, diferite radiogoniometre. Dacă reușim să coborâm pe planetă, construim acolo baze, orașe științifice. Toate astea nu le luăm cu noi atunci când părăsim planeta! Așa e și cu alte civilizații.

— Și ați găsit ceva?

— Ba bine că nu! știi, desigur, de Phobos și Deimos, de orașul subteran de pe Marte, de sateliții artificiali ai Vladislavei. Acolo am să zbor. Sunt niște sateliți foarte interesanți. Da, cam cu asta ne îndeletnicim noi, Serghei Ivanovici.

— Interesant! În ceea ce mă privește, dacă ar fi să fie cum vreau eu, aș alege totuși cercetările în legătură cu principiul-D.

— Asta depinde de gusturi și de înclinații. Acum suntem toți ocupați cu transportarea voluntarilor. Până și mândrii cercetători ai principiului-D. Suntem ceea ce erau pe vremea dumneavoastră vizitiii de la tramvaie.

— Pe vremea noastră nu mai erau tramvaie, replică indignat Kondratiev. Și apoi tramvaiele erau conduse nu de vizitii, ci. Ă-ă-ă. Deodată se lumină la minte: Leonid Andreevici, ce-ar fi să luăm masa împreună? O sticluță de vin.

Gorbovski strănută, își ceru scuze și se ridică pe jumătate.

— Stai puțin, Serghei Ivanovici, spuse el, scoțând din buzunar o batistă colorată, mare cât o basma, stai puțin. Ți-am spus de ce am venit la dumneata?

— Pentru o convorbire ca între doi astronauți.

— Exact. N-am spus nimic în plus? Nu?

— Nu. De la bun început te-a interesat în chip deosebit canapeaua.

— Aha! Gorbovski își suflă nasul, gânditor. Îl cunoști cumva pe oceanologul Zvanțev? întrebă.

— Îl cunosc numai pe doctorul Protos, răspunse mâhnit Kondratiev. Iar acum te-am cunoscut și pe dumneata.

— Perfect! dumneata îl cunoști pe Protos, Protos îl cunoaște bine pe Zvanțev, iar eu îi cunosc bine pe Protos și pe Zvanțev. Pe scurt, dintr-o clipă în alta trebuie să vină Zvanțev. Nikolai Evseevici, așa-i zice.

— Ce bine! făcu bucuros Kondratiev. Luăm masa în trei. Mă simt cam singur.

În momentul acela se auzi melodia semnalului. Kondratiev sări ca ars.

— El e, ghici Gorbovski și se culcă din nou.

Oceanologul Zvanțev era un om foarte înalt, cu niște umeri peste măsură de largi. Avea fața rotundă, arămie, părul negru, des, tuns scurt, ochii mari, cu sclipiri de oțel, și gura dreaptă și mică. Noul venit îi strânse în tăcere mâna lui Kondratiev, se uită chiorâș la Gorbovski și se așeză.

— Vă las puțin singuri, se scuză Kondratiev. Mă duc să comand masa. Ce preferați?

— Eu prefer orice, declară Zvanțev. Și el la fel.

— Da, eu prefer orice, întări Gorbovski. Numai te rog fără kisel de ovăz {6}.

— E-n regulă, spuse Kondratiev și se duse la bucătărie.

— Și fără conopidă! strigă Gorbovski în urma lui. În timp ce forma cifrul respectiv la ghișeul Liniei de transport, Kondratiev își zise: „N-au venit ei așa degeaba. Sunt niște oameni inteligenți și buni, deci n-au venit din simplă curiozitate, ci ca să mă ajute. Sunt energici și activi, de-aceea mă îndoiesc să fi venit doar ca să mă consoleze. Dar cum oare își închipuie să mă ajute? Eu am nevoie de un singur lucru.” Kondratiev strânse din ochi și rămase o vreme nemișcat, sprijinindu-se cu brațul de oblonul ghișeului. Din salon se auzi:

— Iar te-ai tolănit, Leonid! Ai tu ceva de mimi-crodon.

— E necesar să stai tolănit, ripostă profund convins Gorbovski. E necesar din punct de vedere filosofic. Mișcările inutile cu brațele și cu picioarele fac să crească într-una entropia Universului. Eu aș vrea să spun întregii lumi: „Oameni, stați mai mult culcați! Feriți-vă de moartea termică!”

— Mă mir cum de n-ai început încă să te târăști.

— M-am gândit la asta. E prea mare frecarea. Din punct de vedere entropie e mai convenabil să te deplasezi în poziție verticală.

— Flecarule! Ia, scoală!

Kondratiev dădu la o parte oblonul ghișeului și puse pe masă cupele și farfuriile.

— Masa e servită! Anunță el cu o veselie forțată. „Acum să te ții, Serghei Ivanâci”, își zise.

În salon se produse o mișcare. Gorbovski răspunse:

— Voi fi adus imediat!

Cu toate acestea își făcu apariția în sufragerie pe propriile lui picioare.

— Te rog să-l ierți, Serghei Ivanovici, zise Zvanțev, apărând în urma lui. Se tolănește peste tot. Mai întâi stă trântit în iarbă, apoi, fără să se scuture, se suie pe canapea.

— Unde în iarbă? Unde? strigă Gorbovski, controlându-se.

Kondratiev zâmbea anevoie.

— Așa, urmă Zvanțev, așezându-se la masă. După fața dumitale, Serghei Ivanovici, văd că nu mai e nevoie de nici o introducere. Eu și Gorbovski am venit ca să-ți dăm de lucru.

— Mulțumesc, spuse încet Kondratiev.

— Eu sunt oceanolog și lucrez de mult la o organizație care se numește „Serviciul de pază oceanică". Noi cultivăm plancton, ceea ce înseamnă proteină, și păștem balene, ceea ce înseamnă carne, grăsimi, piei, produse chimice. Doctorul Protos ne-a spus că dumitale ți s-a interzis categoric să părăsești Planeta. Noi, însă, avem întotdeauna nevoie de oameni. Mai ales acum, când mulți ne părăsesc, încadrându-se în proiectul „Venus". De aceea te invit la noi.

Se făcu tăcere. Gorbovski sorbea de zor din farfuria de supă, fără să se uite la nimeni. Zvanțev începu și el să mănânce. Kondratiev făcea cocoloașe de pâine.

— Eu sunt gata, bâigui. Dacă găsești că voi corespunde, Nikolai Evseevici, sunt gata.

— Vei corespunde, declară cu siguranță în glas Zvanțev.

— Fii mai clar, interveni Gorbovski. Spune-i lui Serghei Ivanovici ce-o să aibă de făcut acolo la voi.

— Ai putea fi administrator pe plantația de laminarii, începu Zvanțev. Ai putea lucra la serviciul de pază de pe plantațiile de plancton. Ai putea merge în patrulare, dar aici e nevoie de o calificare foarte înaltă, pe care o vei căpăta cu timpul. Cel mai bine e, însă, să te faci păscător de balene. Fă-te păscător de balene, Serghei Ivanovici. Zvanțev puse cuțitul în furculiță. Ce rău îmi pare că m-am lăsat de păscutul balenelor și am intrat în oceanologie! ah, ce ani au fost aceia, Serghei

Ivanovici!

Gorbovski îl privi cu mult interes.

— E dimineață, devreme tare. Oceanul e calm. Nici un val, nici o pală de vânt. La răsărit, cerul e roz. Ieși la suprafață, deschizi trapa, urci în turelă și stai așa. Sub picioarele tale apa e verde, curată. Din adânc se ridică o meduză, se dă peste cap și se face nevăzută dedesubtul submarinului. Trece alene un pește mare. Ce bine e!

Kondratiev se uită la fața lui visătoare, transportată și deodată puse stăpânire pe el o dorință irezistibilă de a ieși în largul oceanului, de a gusta aerul sărat. Simți pur și simplu că i se taie răsuflarea.

— Dar când trec balenele pe alte pășuni! urmă Zvanțev. Știi ce priveliște e? În frunte și în spate merg masculii bătrâni, câte doi ori câte trei în fiecare cârd. Uriași, negri-vineți, gonesc lin și ai impresia că nu ei spintecă apa, ci apa trece în goană pe lângă dânșii. Înaintează în linie dreaptă, urmați de tineret și de femelele cu pui. Bătrânii sunt dresați, duc cârdul unde vrem noi, dar trebuie ajutați. Mai ales când cresc masculii tineri. Ăștia caută întotdeauna să dezbine cârdul și să ia o parte din el cu dânșii. Atunci, da, e de lucru! Atunci ne punem cu adevărat pe treabă. Sau te pomenești deodată cu câte-un atac al rândunelelor. Dar lor le venim ușor de hac, cu tunurile acustice.

Zvanțev se smulse brusc din visare și se uită la Kondratiev cu o privire absolut lucidă.

— Într-un cuvânt, aici ai de toate. Și spațiu, și adâncime, și folos mult pentru oameni, și tovarăși buni. Și aventuri. Dacă ții neapărat.

— Da, întări cu mult sentiment Kondratiev.

Zvanțev zâmbi.

— Sunt gata, interveni Gorbovski. Și eu sunt gata. Ia mai dă-le-ncolo de astronave-D. Vreau și eu să stau în turelă, așa cum stă Kolea. Și să vină niște meduze.

— Facem așa, spuse grav Zvanțev. Am să te duc la Vladivostok. Cursurile de la școala de perfecționare încep peste două zile. Ești gata cu masa?

— Gata, răspunse Kondratiev. „Muncă! se gândi. Muncă adevărată.”

— Atunci să mergem, îl îndemnă Zvanțev, ridicându-se.

— Unde?

— La aerodrom.

— Chiar acum?

— Chiar acum. Ce să mai așteptăm?

— Într-adevăr, n-avem de ce să mai așteptăm, spuse fâstâcit Kondratiev. Numai că.

Zicând acestea, navigatorul se apucă să strângă zorit vasele, cu mâinile tremurânde. Gorbovski îi veni în ajutor, sfârșindu-și de mâncat în aceeași vreme banana pe care o ținea în mână.

— Voi plecați, îi îndemnă el. Eu mai rămân. Mai stau un pic culcat, mai citesc ceva. Plec în cursă la douăzeci și unui treizeci.

Reveniră cu toții în salon. Kondratiev aruncă o privire buimacă prin cameră. Se gândi că, oriunde ar merge pe planeta asta ciudată a stră-strănepoților, peste tot va găsi o căsuță superbă și liniștită ca cea de-aici și vecini buni. Și cărți, și un stereovizor, și o grădiniță.

— N-am stat aici decât o săptămână. Spuse cu mâhnire în glas.

Zvanțev se schimba de pe un picior pe altul. Pare-se că nu înțelegea sentimentele care-l frământau pe fostul navigator.

— Să mergem, hotărî Kondratiev. La revedere, Leonid Andreevici. Îți mulțumesc pentru cuvintele de mângâiere pe care mi le-ai spus.

Gorbovski se și cuibărise pe canapea.

— La revedere, Serghei Ivanovici. Las' că ne mai vedem noi.

Kondratiev închise ușa în urma sa și ieși în parc în urma lui Zvanțev. Porniră alături pe aleea presărată cu nisip.

— Nikolai Evseevici, rupse tăcerea Kondratiev, de ce vă interesează atât de mult modesta mea persoană? Așa vă îngrijiți de toți?

— Nu, răspunse cât se poate de firesc Zvanțev. De alții nu trebuie să ne îngrijim. Ei sunt acasă, pe câtă vreme dumneata mai ești încă un musafir. De ce tocmai dumneata? știi, Serghei

Ivanovici, eu și cu Leonid Gorbovski am fost cândva niște pacienți foarte dificili ai doctorului Protos. După cum vezi, el ne-a salvat. Și ne-a rămas prieten pe toată viața. Ei bine, Protos ne-a rugat să te ajutăm.

— Aha! făcu Kondratiev și se opri locului. Nikolai Evseevici, spuse el hotărât, uite ce: lui Jenka Slavin am să-i telefonez din drum, iar acum hai să mergem la doctorul Protos.

CAPITOLUL AL TREILEA.

OAMENI, OAMENI.

NOSTALGIE.

Când păși, dis-de-dimineață, pe străzile fermei „Volga-Licorn”, Paul Gnedâh atrase numaidecât atenția trecătorilor. Era înadins neras și desculț. Ținea pe umăr o nuia noduroasă, la capătul căreia se bălăbăneau, legați cu o sfoară, o pereche de pantofi. Lângă turnul grilat al instalației de microclimă se luă după el un cibergrădinar. De după gardul ajurat al unei căsuțe se auziră râsete. O fată drăgălașă, care stătea pe terasă cu un prosop în mână, întrebă în gura mare: „Vii cumva de prin locurile sfinte, pelerinule?” La care, de pe partea dimpotrivă a străzii, cineva întrebă: „Umbli să întuneci mințile oamenilor?” Planul îi reușea cum nu se poate mai bine. Paul se umflă în pene și începu să cânte:

Tânăr sunt și nu mi-e teamă nici de ploaie, nici de ger, Și-am pornit-o la plimbare, Cu pantofii la spinare, Cale lungă, Să-mi ajungă, La cizmar, Ca să-i repar.

Tra-la-la, tra-la-la.

În liniștea plină de uimire care se lăsase în jur se auzi o voce speriată: „Ăsta cine-o mai fi?” Paul se opri, dădu un picior ciberului și întrebă fără adresă:

— Cine știe unde stă Alexandr Kostâlin?

Mai multe voci, acoperindu-se una pe alta, îl lămuriră că „Sașa trebuie să fie mai mult ca sigur în laborator, uite, în clădirea aia de colo”.

— Aia din stânga, adăugă cu oarecare întârziere o voce răzleață.

Paul mulțumi politicos și își urmă drumul. Laboratorul era situat într-o clădire scundă, circulară, de culoare albastră.

Rezemat de usciorul ușii de la intrare stătea, cu brațele la piept, un tânăr blond și pistruiat, într-un halat alb. Paul urcă treptele peronului și se opri. Tânărul cel blond îl privea impasibil.

— Aș putea să-l văd pe Kostâlin? întrebă Paul.

Tânărul îl măsură, din ochi, se uită peste umărul lui la pantofii legați de nuia și la cibergrădinarul care se bălăbănea stând cu o treaptă mai jos, cu manipulatoarele desfăcute în așteptare. Răsucindu-și ușor capul, tânărul strigă încet:

— Sașa, Sașa! Vino pentru o clipă. Te caută un sinistrat.

— Să intre, bubui din adâncurile laboratorului o voce de bas, pe care Paul o cunoștea foarte bine.

Tânărul cel blond îl măsură din nou cu privirea.

— Nu se poate, spuse. E prea septic.

— Dezinfectează-l, se auzi din laborator. Am să aștept cu plăcere.

— O să ai cam mult de așteptat. Începu tânărul. Dar Paul strigă pe un ton plângăreț:

— Viu, Sașa! sunt eu, Polly!

În laborator căzu ceva, cu zgomot, pe ușă răzbi din interior o boare de aer proaspăt, ca din tunelul metroului, tânărul cel blond fu azvârlit în lături și în prag își făcu apariția Alexandr Kostâlin, uriaș, lat în spate, cu ditamai halatul pe el. Mâinile lui, cu degetele rășchirate, erau unse cu ceva; și le ținea îndepărtate de corp, cum își ține un chirurg mâinile în timpul unei operații.

— Viu, Polly! țipă Kostâlin, la care ciberportarul se dădu de-a dura de pe peron și o luă la goană ca ieșit din minți.

Paul își zvârli cât colo nuiaua și se repezi în brațele halatului alb. Își simți oasele trosnind. „S-a zis cu mine”, se gândi și șuieră printre dinți:

— Adio. Sașa. Dragule.

— Polly. Micuțule! bubui Kostâlin. Ce bine-mi pare că te văd!

Paul se zbătea ca un leu și în cele din urmă izbuti să se degajeze. Blondul, care urmărise îngrozit scena întâlnirii, răsuflă ușurat, apoi ridică de jos nuiaua cu pantofii și i-o

întinse lui Paul.

— Ei, ce mai faci? întrebă Kostâlin, zâmbind cu gura până la urechi.

— Bine, mersi, răspunse Paul. După cum vezi, mai trăiesc.

— Și noi, după cum vezi, plugărim, spuse Kostâlin. Vă hrănim pe voi, trântorilor.

— Ai o înfățișare. Foarte impunătoare.

Kostâlin se uită la mâinile sale.

— Da, am uitat. Apoi, întorcându-se spre tânărul acela blond: Fedia, termină tu. Vezi că a venit Polly la mine! micul Liber Polly!

— Poate-o lăsăm baltă? își dădu cu părerea Fedia. E limpede că tot nu iese nimic.

— Ba nu, trebuie s-o ducem până la capăt, replică Kostâlin. Termină, tu, te rog.

— Bine, se învoi în silă Fedia și intră în laborator.

Kostâlin îl apucă pe Paul pe după umeri și se uită atent la el.

— N-ai mai crescut nici atâtica! spuse cu duioșie în glas. N-aveți furaje bune? Ia stai. Kostâlin se încruntă: Ce, ți s-a stricat pterocarul? Ești într-un hal.

Paul zâmbi satisfăcut.

— Nu. Fac pe pelerinul. Vin tocmai de la Marea Șosea.

— Oho! făcu Kostâlin și pe fața lui se întipări o expresie de respect. Trei sute de kilometri! Și cum a fost?

— Perfect. Aș vrea, numai, să fac o baie și să mă schimb.

Kostâlin zâmbi fericit și-l trase pe Paul după el.

— Haidem! spuse. Ai să capeți tot ce-ți trebuie. Faci o baie, bei un lapte.

Kostâlin mergea prin mijlocul străzii, târându-l după dânsul pe Paul, care se poticnea mereu. Agitând într-una nuiaua lui Paul, cu pantofii legați la un capăt, spunea:

— O cămașă curată. O pereche de pantaloni buni. Un masaj. Un duș ionic. Și vreo câteva scatoalce pentru că nu ne-ai scris nimic. Și salutări de la Athos. Și o scrisoare de la profesor.

— E-e! Grozav! exclamă Paul. Formidabil!

— Da, da, ai să ai de toate. Ai să afli și unele lucruri despre luminile rătăcitoare. Îți mai aduci aminte de ele? Am să-ți

spun cum era cât pe ce să mă însor.

La fermă începea o nouă zi de lucru. Strada era plină de lume, băieți și fete, îmbrăcați foarte variat și cât se poate de simplu. Trecătorii se dădeau în lături dinaintea celor doi, veseli și uimiți totodată. Se auzeau exclamații:

— Un pelerin!

— Îl duc la vivisecție, bietul de el!

— E un hibrid nou?

— Sașa, ăsta dă carne vie?

— Sașa, stai puțin să-l vedem și noi!

În mulțime se răspândi zvonul că peste noapte, în apropiere de laboratorul lui Kostâlin, ar fi aterizat un al doilea „Taimâr".

— Din secolul al optsprezecelea, spuse cineva. Echipajul va fi folosit de cercetători pentru anatomie comparată.

Kostâlin se ferea cum putea de asaltul curioșilor, agitându-și nuiaua. Paul rânjea vesel.

— Îmi place publicitatea, spuse.

Mai mulți oameni din mulțime cântau cu niște voci superbe: „Tânăr sunt și nu mi-e teamă nici de ploaie, nici de ger."

Paul-pelerinul ședea pe o bancă de lemn dinaintea unei mese mari, sub o tufă de coacăze. Soarele dimineții îi dogorea spinarea goală, de o curățenie ideală, de parcă ar fi fost sterilizată. Se simțea minunat. Ținea în mână o cană uriașă cu suc de răchițele. În fața lui, sorbindu-l din ochi, ședea Alexandr Kostâlin, gol și el până la brâu, cu părul ud.

— Eu am spus întotdeauna că Athos e un om mare, declară Paul, făcând o mișcare largă cu cana. Avea mintea cea mai limpede și știa mai bine ca oricine ce vrea.

— A, nu, replică cu duioșie în glas Kostâlin. Cel mai bine vedea ținta Căpitanul. El și nu altul mergea pe drumul cel mai drept.

Paul sorbi o înghițitură de suc și rămase pe gânduri.

— Se poate să ai dreptate. Căpitanul voia să devină astronaut și a devenit.

— Ei, vezi? pe când Athos, oricum, e mai mult biolog decât astronaut.

— Și încă ce biolog! Paul ridică un deget, întărindu-și

aprecierea. Pe cuvântul meu, mereu mă laud că am fost prieten cu el la școală.

— Și eu mă laud, se învoi Kostâlin. Dar stai să mai treacă vreo cinci ani și o să ne lăudăm amândoi că am fost prieteni cu Căpitanul.

— Da. Eu, însă, umblu teleleu. Vreau să le încerc pe toate. Îmi reproșai adineauri că nu scriu. Paul puse cana pe masă și scoase un oftat. Nu pot să scriu când sunt ocupat cu ceva. Nu mă interesează să scriu. Atâta vreme cât lucrez la o temă, nu e interesant să scrii, pentru că totul ți-e înainte. Când sfârșești, nu mai e interesant, pentru că totul a rămas în urmă. Și nu știi ce-o să fie de-acum încolo. La mine, Lin, toate ies nu știu cum anapoda. Uite, am lucrat patru ani în servo-mecanică. Eu și cu o fată am rezolvat problema lui Cebotariov. Ții minte, ne vorbea profesorul de ea. Am rezolvat-o și am construit două regulatoare foarte bune. Din nefericire, m-am îndrăgostit de fetița aceea. Pe urmă totul s-a sfârșit.

— Adică nu v-ați căsătorit? întrebă cu compasiune în glas Lin.

— Nu-i vorba de asta. Vezi, însă, că alți oameni, când lucrează, găsesc mereu idei noi, pe când eu nu. Când sfârșesc lucrul, gata, nu mă mai interesează. În acești zece ani am schimbat patru meserii. Acum iar nu mai am idei. Și atunci ce mi-am zis? hai să-l caut pe Saşka.

— Bine ai făcut! decretă cu vocea lui de bas Lin. Las' că-ți dau eu douăzeci de idei!

— Dă-mi, spuse alene Paul și își vârî încruntat nasul în cană.

Lin se uită la el gânditor, cu mult interes.

— Ce-ar fi să te ocupi cu endocrinologia?

— De acord. Numai că găsesc cuvântul acesta prea dificil. În general, toate ideile astea provoacă nostalgie.

Lin spuse deodată, aparent fără nici o legătură cu cele de mai înainte:

— În curând mă însor.

— Ei, bravo! exclamă Paul mâhnit. Numai să nu mă plictisești vorbindu-mi de dragostea ta fericită. Paul se învioră. O iubire fericită e în genere plictisitoare. Lucrul

acesta l-au înțeles și anticii. Ideea iubirii fericite nu a atras nici un maestru autentic. Marile opere au vizat întotdeauna iubirea nefericită, pe câtă vreme iubirea fericită a fost în cel mai bun caz doar un fundal.

Lin se învoi cu îndoială în glas.

— Numai dragostea neîmpărtășită încearcă sentimente adânci, urmă Paul foarte în vervă. Iubirea nefericită îl face pe om activ, pe câtă vreme iubirea fericită îl moleșește, îl atrofiază spiritual.

— Nu fi trist, Polly, replică Lin, toate astea au să treacă. Iubirea nefericită are și ea un avantaj: ține de obicei puțin. Hai să-ți mai torn un suc.

— Nu, Sașa, în cazul meu cred că va ține mult. Gândește-te, au și trecut doi ani. Ea m-o fi uitat, cred, pe când eu. Paul se uită la Lin: Iartă-mă, Sașa, înțeleg că e foarte neplăcut să te sâcâie cineva cu necazurile lui, dar prea mi-e greu pe suflet. N-am noroc în dragoste și pace!

Lin dădu din cap a neputință.

— Vrei să te pun în legătură cu Profesorul? întrebă el nehotărât.

Paul clătină din cap:

— Nu. N-aș vrea să mă vadă în halul în care mă aflu. Mai mare rușinea.

— M-da, se învoi Lin și își zise: „Ce e drept”, e drept. Profesorul nu-i poate suferi pe cei care fac pe nefericiții.” Apoi se uită bănuitor la Paul. Oare nu cumva șmecherul ăsta de Polly se preface? De mâncat mănâncă bine, mai mare dragul să te uiți la el. Ca și mai înainte, îi place publicitatea.

— Îți mai aduci aminte de proiectul „Octombrie”? îl întrebă Lin.

— Ba bine că nu! Paul se învioră din nou. Ai înțeles până la urmă de ce a dat greș planul nostru?

— Hm. Cum să-ți spun? Eram tineri…

— Da de unde! spuse Paul înveselit. Ei bine, află că profesorul ne-a asmuțit înadins împotriva lui Valter, pentru ca pe urmă să ne trântească la examen.

— La care examen?

— Viu, Saşka! strigă Paul încântat. Avea dreptate Căpitanul – tu eşti singurul, care n-ai înţeles nimic!

Kostâlin pricepea încetul cu încetul, adevărul.

— Da, desigur. Adevărul e că pur şi simplu uitasem. Ţii minte cum ne-a pus Căpitanul, la încercare cu suprasarcinile?

— Atunci când ţi-ai stricat stomacul, cu ciocolata? întrebă Paul răutăcios.

— Mai ţii minte cum am încercat carburantul pentru rachete? se grăbi să întrebe Lin.

— Da, răspunse visător Paul. Ce-a mai trăsnit!

— Mi-a rămas o cicatrice, se mândri Lin. Uite aici, adăugă, întorcându-se cu spatele.

Paul pipăi cu plăcere cicatricea.

— Eram băieţi buni. Băieţi, dintr-o bucată! Îţi mai aduci aminte cum am făcut pe racii-păianjeni când s-a adunat toată şcoala. În careu?

— Ce gălăgie a fost! exclamă. Lin. Era o amintire cu adevărat plăcută.

Deodată Paul sări în sus şi imită cu o surprinzătoare vioiciune un rac-păianjen. Urletul pătrunzător şi odios al monstrului miriapod din jungla cumplitei Pandore făcu să se cutremure împrejurimile şi iscă de undeva de departe, ca un răspuns parcă, un geamăt adânc. Paul încremeni speriat.

— Asta ce mai e?

Lin izbucni în râs.

— Hei, păianjenule! Sunt vaci!

— Ce fel de vaci? întrebă celălalt revoltat.

— Vaci pentru tăiere, îl lămuri Lin. Teribil de gustoase când sunt puse la fript sau la fiert.

— Ascultă, Lin, vacile astea sunt nişte adversari pe măsura mea. Aş vrea să le văd. Aş vrea să văd, în general, ce se petrece aici la voi.

Pe faţa lui Lin se întipări o expresie de plictiseală.

— Lasă-te păgubaş, Polly, îi răspunse. Ia nişte vaci ca toate vacile. Hai să mai stăm un pic. Mai vrei un suc?

Dar era prea târziu. Paul clocotea de energie.

— Necunoscutul ne cheamă. Înainte, spre vacile pentru

tăiere, care-i provoacă pe racii-păianjeni! Unde mi-e cămașa? Un taur de rasă mi-a promis o cămașă curată!

— Polly, Polly! căută să-l înduplece Lin. Ce-ai tu cu vacile astea? Hai mai bine în laborator.

— Sunt septic, declară Paul. Nu vreau în laborator. Vreau la vaci!

— Au să te împungă, spuse Lin și amuți, căci făcuse o greșeală.

— Zău? exclamă Paul încântat. Dă-mi o cămașă! Una roșie. Fac o corrida.

Lin se lovi disperat cu palmele peste coapsele goale.

— Of, acum nu mai scap de tine, matadorule! Kostâlin se ridică și porni spre casă. Când trecu pe lângă Paul, acesta se ridică în vârfuri, se îndoi cu multă eleganță și execută o semifentă. Lin mugi și-l împunse în burtă.

Când văzu vacile, Paul își dădu numaidecât seama că nu va avea loc nici o corrida. Sub cerul fierbinte, prin iarba deasă și zemoasă, înaltă cât un stat de om, trecea un șir de namile bălțate, care se afundau în verdeața moale a câmpiei, lăsând în urmă-le pământul negru, fumegând, fără nici un firicel de iarbă pe el. Deasupra câmpiei stăruia un miros de electricitate și mai mirosea a ozon, cernoziom fierbinte, iarbă și bălegar proaspăt.

— Viu! spuse Paul abia auzit și se așeză pe o moviliță.

Șirul de namile trecea pe lângă el. Școala la care a învățat Paul se afla într-o regiune cerealieră și el a aflat prea puține lucruri despre crescătorii de animale, iar ceea ce a știut cândva, uitase demult. Nici la vacile pentru tăiere n-avusese prilejul să se gândească. Mânca și el carne de vită și atât. Acum însă trecea pe lângă el, făcând un zgomot cumplit, foșnind, trosnind, clempănind și rumegând necontenit, și scoțând niște gemete sfâșietoare, o turmă organizată de „carne vie”. Din când în când, câte o văcuță își ridica din iarbă botul uriaș, plin de bale, mânjit cu verdeață, și scotea un muget înfundat.

Apoi văzu niște ciberi. Veneau la oarecare distanță în urma șirului de vaci. Erau niște mașini turtite, foarte agile, cu șenile

largi și moi. Se opreau mereu și scormoneau pământul. Din când în când rămâneau mult în urmă, sau o luau înaintea turmei. Erau puțini, vreo cincisprezece de toți. Goneau cu o viteză ametitoare de-a lungul șirului de vaci, aruncând de sub șenile evantaie de bulgări negri și jilavi.

Deodată un nor negru acoperi soarele. Începu să plouă cu stropi mari și calzi. Paul întoarse capul și se uită la colonie, la căsuțele albe risipite prin grădinile de un verde închis. I se păru că paraboloizii grilați ai condensatorilor sinoptici din turnul ajurat al stației de microclimă sunt ațintiți drept asupra lui. Ploaia trecu repede. Norul se îndepărtă, luând-o pe urmele turmei. Paul își opri privirea asupra unor siluete nedeslușite, care se iviseră pe neașteptate deasupra orizontului, dar în clipa aceea simți câteva pișcături. Erau niște insecte scârboase, mici, cenușii, cu aripioare. Își dădu seama că erau muște, poate chiar muște de bălegar și sări în picioare, rupând-o la fugă spre colonie. Muștele nu se luară după el.

Paul trecu un râuleț, se opri pe mal și se gândi o vreme dacă să facă sau nu o baie. Hotărând în cele din urmă că nu e cazul să se scalde, o luă pe cărăruia ce suia spre colonie. Mergea și se gândea: „Foarte bine mi-au făcut că au abătut o ploaie asupra mea. Muștele știu și ele pe ce să se așeze. Așa-mi trebuie, trântor ce sunt. Toți muncesc ca oamenii. Căpitanul zboară. Athos vânează purici pe stelele albastre. Norocosul de Lin taie nu știu pe cine. De ce oare mi-a fost mie hărăzit așa? De ce trebuie să mă simt un trântor, eu, care sunt muncitor și cinstit?” Mergea pe cărăruie și se gândea ce bine era în noaptea aceea când a dibuit până la urmă soluția problemei lui Cebotariov și a sculat-o din pat pe Lida, punând-o să verifice totul, iar când s-a constatat că calculele erau bune, a și sărutat-o pe obraz. Paul își duse mâna la obraz și oftă din greu. Ce bine ar fi să se afunde acum într-o problemă pe cinste, de felul teoremei lui Ferm! Dar capul îi era gol și numai o voce idioată o ținea una: „Extragem rădăcina pătrată.”

La marginea coloniei se opri din nou. Sub un cireș pletos stătea culcat pe o aripă un pterocar cu un singur loc. Lângă

pterocar ședea pe vine un băiețaș de vreo cincisprezece ani. Băiețașul părea tare mâhnit. Dinaintea lui se rotea în iarbă, bâzâind într-una, un cibermăturător cu picioarele lungi. Era vădit că cibermăturătorul nu se simțea bine.

Umbra lui Pani căzu asupra băiatului. Acesta își săltă capul și se ridică.

— M-am așezat cu pterocarul pe el, spuse băiatul cu vinovăție în glas. Paul cunoștea surprinzător de bine tonul acesta.

— Și acum îți pare rău, nu? Îl întrebă cu o voce de profesor pe băiat.

— N-am vrut.

O vreme urmăriră amândoi în tăcere evoluțiile ciberului strivit. Apoi Paul se lăsă și el pe vine, cu un aer foarte hotărât.

— Ia să vedem cum stăm, spuse el și-l prinse pe ciber de manipulator. Ciberul începu să scâncească.

— Îl doare pe băiat, constată Paul cu duioșie în glas, vârându-și degetele în sistemul de reglare. I-au rupt lăbuța, bietul de el. Lăbuța.

Ciberul scânci din nou, apoi se smuci și rămase mut. Băiatul răsuflă ușurat și se lăsă din nou pe vine.

— Asta nu-i nimic, bolborosi el. Să-l fi văzut ce-a mai urlat când l-am scos de sub pterocar!

— Am urlat, da, bombăni Paul, deșurubând carcasa ciberului. Avem acustică bună, puternică. Sistem AKU-6 cu vibrație longitudinală. Modulată în formă de ferăstrău. Așa. Paul desfăcu carcasa și o puse cu băgare de seamă în iarbă. Și cum ne cheamă?

— Fedia, spuse băiatul. Feodor Skvorțov. Băiatul urmărea cu invidie degetele dibace ale lui Paul.

— Unchiul Fedia ăsta are o putere cât trei urși, remarcă Paul, scoțând din interiorul ciberului blocul de reglaj. Mai cunosc aici pe unul căruia îi zice tot Fedia. Simpatic, unul pistruiat. Un tânăr foarte, foarte aseptic. Ți-e neam cumva?

— Nu, răspunse băiatul, vesel. Eu sunt aici la practică. Dumneata ești cumva cibernetist?

— Noi suntem în trecere. Suntem în căutare de idei. N-ai

cumva vreo idee care nu-ți trebuie?

— Eu. La noi la laborator sunt multe idei, dar tot nu-i nici o pricopseală cu ele.

— Am înțeles, spuse Paul, meșterind la blocul de reglaj. Cârduri de idei se roteau fără rost prin aer. Atunci a venit un vânător și a împușcat un rac-păianjen.

— Ai fost și pe Pandora? întrebă cu invidie în glas băiatul.

Paul aruncă o privire hoțească în jur și scoase un țipăt ca un rac-păianjen gata-gata să-și înhațe prada.

— Grozav! făcu Fedia.

Paul montă la loc cibermăturătorul și-i dădu o palmă pe spatele brumat. Ciberul se trase la soare, ca să acumuleze energie.

— Bu-un! spuse Paul și își șterse mâinile de pantaloni. Ia să vedem cum stăm cu pterocarul.

— Nu, te rog, se opuse Fedia. Lasă că pterocarul îl aranjez singur.

— A, singur! Atunci eu mă duc să mă spăl pe mâini. Ce profesor ai?

— Îl am profesor pe oceanologul Nikolai Kuzmici Belka, răspunse băiatul și se zbârli tot.

Paul îl bătu prietenește pe umăr și își văzu de drum. Se simțea mult mai bine. După ce merse o vreme, auzi deasupră-i fâșâitul unui pterocar, din care o voce de adolescent imita teribil de fals țipătul unui rac-păianjen gata-gata să-și înhațe prada.

Furat de gânduri, Paul dădu peste un vițel cu două capete. Vițelul se trase într-o parte și rămase cu cei patru ochi pironiți asupra tânărului. Apoi își plecă capul din stânga înspre iarba de sub picioare și în aceeași vreme întinse capul din dreapta spre o creangă de liliac ce atârna deasupra uliței. În clipa aceea cineva îl plesni cu o nuia și vițelul o luă la fugă. În urma vițelului venea o fetiță bronzată, foarte simpatică, într-o rochiță înflorată și cu o pălărie de paie trasă pe sprinceană. Paul îngăimă buimac:

— Păstorița tinerică a plecat la târg.”

— Poftim? întrebă fata, oprindu-se.

Nu, nu era numai foarte simpatică, era și foarte frumoasă. Atât de frumoasă, încât nu putea să nu fie și deșteaptă, atât de deșteaptă, încât nu putea să nu fie și drăguță, atât de drăguță încât. Paul simți că ar fi vrut să se vadă numaidecât înalt și spătos, cu fruntea mare și cu ochii limpezi.

Se gândi că în orice caz trebuie să fie spiritual și spuse:

— Pe mine mă cheamă Paul.

— Pe mine mă cheamă Irina, răspunse fata. Ai spus ceva, Paul?

Tânărul asudă. Fata rămase în așteptare, uitându-se nerăbdătoare la vițelul care se îndepărta. În capul lui Paul gândurile se rânduiseră în trei straturi: „Extragem rădăcina pătrată. Cupidon trage cu o pușcă cu două țevi. O să-și închipuie că sunt un bâlbâit.” O, e o idee.

— V-văd că t-te g-grăbești, începu Paul, bâlbâindu-se din răsputeri. A-am să te caut d-diseară. S-se poate?

— Sigur că da, răspunse fata bucuroasă.

— P-pe diseară, spuse tânărul și își văzu de drum. „I-am vorbit, se gândi. I-am v-vorbit. Ce risipă de deșteptăciune!” Se închipui în timpul acestei convorbiri și scoase, rușinat, un geamăt fârnâit.

Undeva, aproape de tot, urlă un difuzor:

— Toți specialiștii în anestezie și care sunt liberi sunt poftiți în laboratorul numărul trei, la Potapenko. Avem o idee. Toți specialiștii în anestezie și care sunt liberi sunt poftiți să vină în laboratorul numărul trei. Nu dați buzna ca data trecută, în pavilionul principal. În laboratorul numărul trei! În laboratorul numărul trei!

„De ce nu sunt și eu specialist în anestezie? se întrebă Paul. Eu, unul, știu că n-aș intra în pavilionul principal.”

Prin mijlocul străzii trecură pe lângă el, în mare viteză, cu coatele lipite de șolduri, două fete în șorturi, probabil niște specialiste.

Colonia era pustie și liniștită. La o încrucișare de o curățenie ideală moțăia în soare un ciber-măturător. Paul îi aruncă din milă un pumn de frunze. Ciberul prinse viață numaidecât și se apucă de lucru. „N-am văzut nicăieri în alt oraș atâția ciber-

măturători, își zise tânărul. Bine, aici e o fermă de animale, așa că e de lucru pentru ei, nici vorbă.”

Din spate se auzi un tropot de copite. Paul întoarse speriat capul. Pe lângă el trecură în goană patru cai înspumați. Pe cel din față stătea, lipit de coamă, un tânăr în chiloți albi, ars zdravăn de soare, cu pielea lucind de sudoare. Ceilalți cai erau slobozi. În dreptul unei clădiri, aflate la vreo douăzeci de metri, tânărul sări în plină viteză de pe cal direct pe peron, scoase un șuierat pătrunzător și se făcu nevăzut în interiorul clădirii. Săltându-și capetele și fornăind de zor, caii descriseră un semicerc și reveniră în fața peronului. Nici n-apucă bine Paul să-l pizmuiască pe călăreț, că din clădirea scundă ieșiră valvârtej trei băieți și o fată, care săriră îndată pe cai și o și luară la goană în sens invers. Când să cotească după colț, pe peron ieși tânărul acela în chiloți albi și strigă în urma lor:

— Duceți probele direct la stație! Alioșka ai.

Strada rămase pustie. Tânărul în chiloți albi stătu o vreme locului, își șterse sudoarea de pe frunte și intră din nou în clădire. Paul răsuflă adânc și porni mai departe.

În pragul laboratorului lui Kostâlin se opri și trase cu urechea. Sunetele care veneau de-acolo i se părură ciudate. Auzi o izbitură, urmată de un geamăt. Ceva se mișcă din loc. O voce plictisită spuse: „Așa e”, apoi se făcu liniște. Altă izbitură. Paul aruncă o privire în piața din fața laboratorului, scăldată în soare. Vocea lui Kostâlin interveni: „Minți. Stai așa”, după care urmă o nouă izbitură. Paul intră în vestibul și văzu o ușă albă, cu o tăbliță pe care scria: „Laboratorul de carne vie”. De după ușă auzi din nou vocea aceea plictisită: „De fapt, de ce luăm întotdeauna carne de pe coapsă? Am putea lua și de pe spate”, la care basul lui Kostâlin replică: „Au încercat s-o facă siberienii, dar n-a ieșit nimic”. Urmă apoi o nouă izbitură.

Paul se dădu mai aproape și ușa se deschise fără zgomot. Laboratorul era puternic luminat. De-a lungul pereților se vedeau niște instalații bizare, de un alb mat, alternând cu un șir de geamuri largi.

— Se poate să intre un septic? întrebă tânărul. Nu-i răspunse

nimeni. În laborator se aflau vreo zece oameni. Erau cu toții foarte preocupați și păreau cam ursuzi. Trei dintre ei stăteau tăcuți, unul lângă altul, pe o bancă joasă, uitându-se la noul venit cu o privire inexpresivă. Alți doi stăteau cu spatele la ușă, lângă peretele din fund, și citeau ceva, ținându-și capetele lipite. Ceilalți făcuseră un semicerc într-un colț al încăperii. În mijlocul semicercului stătea cu fața la perete, dominându-i pe toți, Sașka Lin. Cu mâna dreaptă își acoperise obrazul, în vreme ce palma stângă și-o vârâse la subsuoară. Pistruiatul acela de Fedia, aflat și el în semicerc, își făcu vânt și-l plesni peste palma stânga. Ceilalți își repeziră pumnii înainte, cu degetul mare ridicat în sus. Kostâlin se întoarse tăcut și-l arătă pe unul din ei, dar respectivul clătină din cap, așa încât Kostâlin reveni în vechea poziție.

— Se poate să intre un septic? întrebă din nou Paul. Ori sunt inoportun?

— Pelerinul! spuse cu o voce plictisită unul din cei care ședeau pe bancă. Intră, pelerinule. Toți care ne aflăm aici suntem septici.

Paul intră. Omul cu vocea plictisită spuse fără adresă:

— Țărani, propun să mai examinăm o dată analizele. Poate e, totuși, puțină albumină.

— Ba e mai multă decât ne-am putut închipui, declară unul dintre cei care luau parte la jocul acela ciudat.

Se lăsă o tăcere apăsătoare, tulburată numai de izbiturile celor aflați în joc și de câte un „Minți, n-ai ghicit”, rostit în răstimpuri.

„Ehe! își zise Paul. Stă prost laboratorul de carne vie.”

Unul dintre cei care stăteau pe bancă sări în sus și făcu câțiva pași repezi prin cameră. Era un japonez foarte mlădios, cu părul negru ca pana corbului.

— Așa nu se mai poate! exclamă el furios. Totul e greșit. Însăși ideea e greșită. Da, greșită! Trebuie să revizuim totul. S-o luăm de la început! Japonezul se opri. Mă ascultă careva? Ce înseamnă tăcerea asta?

— Te ascultă toți, îi răspunse cel cu vocea plictisită. Dar ce folos?

Kostâlin își făcu loc printre jucătorii din jurul lui și veni în mijlocul camerei.

— Am o propunere, declară el plin de vioiciune. (Toți se întoarseră spre el, chiar și cei care erau ocupați cu înregistrările.) Hai să facem o baie!

— Hai! Făcu hotărât japonezul. Trebuie s-o luăm de la început.

Altcineva nu mai dădu urmare propunerii. Specialiștii în carne vie se împrăștiară prin cameră și se cufundară din nou în tăcere.

Kostâlin se apropie de Paul și-l apucă pe după umeri.

— Haidem, Polly! Îl îndemnă mâhnit. Hai, băiatule! Să nu ne amărâm, nu?

— Sigur, Lin! Dacă nu iese azi, o să iasă poimâine.

Ieșiră în strada scăldată în soare.

— Hai, Lin; lasă orice jenă deoparte, spuse Paul. Mie poți să mi te plângi cât poftești.

Numărul fermelor de animale de pe Planetă se ridica la vreo sută de mii. Erau fermieri care creșteau vaci, erau fermieri care creșteau porci, erau fermieri care creșteau elefanți, antilope, capre, lame și oi. Pe cursul inferior al Nilului funcționau două ferme unde se făceau încercări de a crește hipopotami.

Planeta avea vreo două sute de mii de ferme cerealiere. Aici se cultiva secară, grâu, porumb, hrișcă, mei, orez, sorg. Existau ferme specializate, cum era ferma „Volga-Licorn” și ferme cu profil larg. Toate laolaltă alcătuiau temelia belșugului, un combinat gigantic, complet automatizat, care dădea produse alimentare de tot felul, începând cu carnea de porc și cu cartofii, și sfârșind cu stridiile și cu mangoul. Nici un fel de calamități și nici un fel de catastrofe nu amenințau acum Planeta cu o recoltă insuficientă sau cu foametea. Sistemul de producție abundentă, statornicit odată pentru totdeauna, era întreținut în mod absolut automat și se dezvolta atât de vertiginos, încât trebuia să se ia măsuri speciale împotriva supraproducției. Problema alimentației încetase de a mai exista ca atare, așa cum nu a existat vreodată o problemă a respirației.

Spre seară, Paul știa deja, deși în linii generale, cu ce se ocupă crescătorii de animale. Ferma „Volga” era una din cele câteva mii de ferme de animale din centura temperată a Planetei. După toate aparențele, lucrătorii de la această fermă se ocupau cu genetica practică, medicina veterinară embriomecanică, ramura alimentară a statisticii economice, zoopsihologia și cibernetica agrologică. Paul găsi aici un pedolog, care, de fapt, ardea gazul de pomană: bea lapte proaspăt și-i făcea de zor curte unei tinere și drăguțe specialiste în zoo-psihologie, îndemnând-o să-l însoțească în mlaștinile Amazonului, singurul loc unde mai putea face ceva un pedolog care se respectă.

Șeptelul de animale de la ferma „Volga-Licorn” se ridica la circa 60 000 de capete. Paul găsi vrednic de laudă faptul că turma era cu totul autonomă: toate vacile laolaltă, și fiecare

vacă în parte, erau servite în permanență exclusiv de ciberi și de automate veterinare. La rândul ei, turma servea în permanență combinatul de prelucrare a Liniei de transport, pe de-o parte, satisfăcea și necesitățile științifice în continuă creștere ale crescătorilor de animale, pe de altă parte. Așa, de pildă, puteai să chemi la telefon biroul dispecerilor și să ceri de la păstorul de serviciu o vacă în vârstă de 722 de zile, având cutare culoare și atâția parametri, și provenind de la taurul de rasă Mikolai al 2-lea. După o jumătate de oră, animalul indicat, însoțit de un ciber mânjit cu bălegar, te aștepta în boxa de primire a laboratorului de genetică, să zicem.

De altminteri, tocmai laboratorul de genetică era acela care făcea cele mai extravagante experiențe, provocând în permanență fricțiuni între fermă și combinatul de prelucrare. Lucrătorii combinatului, modești și aprigi păzitori ai gastronomiei mondiale, își ieșeau din minți când constatau la câte o partidă de vaci prezența unui dobitoc fantastic, care după înfățișare și mai ales după gust amintea cel mai mult de un crab din Oceanul Pacific. La fermă sosea numaidecât un reprezentant al combinatului. Omul se prezenta deîndată la Laboratorul de genetică și cerea să vorbească cu „autorul acestei glume nesărate". În astfel de cazuri, întotdeauna se dădeau drept autori toți cei 80 de cercetători de la laboratorul de genetică (fără a-i mai pune la socoteală pe elevii practicanți). Reprezentantul combinatului amintea pe cât posibil politicos că ferma și combinatul au destinația de a aproviziona încontinuu Linia de transport cu carne de vită de toate felurile și nu cu labe de broaște ori cu conserve de meduze. Cei 130 de geneticieni cu vederi înaintate obiectau într-un singur glas împotriva acestui mod îngust de a privi problema aprovizionării. Lor, geneticienilor, li se pare ciudat că un lucrător experimentat și competent, ca respectivul tovarăș, are vederi atât de conservatoare și nu dă nici o importanță reclamei, care, după cum se știe, există tocmai pentru a modifica și a perfecționa gusturile populației. Reprezentantul combinatului amintea că nici un nou produs

alimentar nu poate fi lansat în rețeaua de distribuție fără aprobarea Academiei Sănătății. (Exclamații din grupul de geneticieni: „Conservatori ai digestiei!”, „Asociația prietenilor apendicelui!”) Reprezentantul combinatului dădea a neputință din mâini și lua o înfățișare care voia să spună că nu-i poate ajuta cu nimic. Exclamațiile se transformau într-un murmur înfundat și conteneau curând, pentru că Academia Sănătății se bucura de un prestigiu colosal. Apoi reprezentantul combinatului era dus prin laborator, ca să i se arate „unele noutăți”. Reprezentantul combinatului se făcea alb la față și, speriat, îi punea să jure pe cercetători că „toate astea” sunt absolut necomestibile. Drept răspuns i se dădea pentru degustare carne care nu necesită mirodenii, carne care nu trebuie sărată, carne care se topește în gură ca înghețata, carne specială pentru cosmonauți și pentru tehnicienii nucleari, carne specială pentru viitoarele mame și chiar carne care poate fi mâncată crudă. Reprezentantul combinatului degusta și exclama încântat: „Asta da! E grozav!” și-i punea pe cercetători să jure că „toate astea” vor ieși din stadiu experimental cel mai târziu în anul viitor. Complet liniștit, își lua rămas bun și pleca, pentru ca după o lună totul să reînceapă.

Informațiile culese peste zi îi dădură aripi lui Paul și sădiră în el încrederea că are cu ce să se ocupe aici. „Pentru început mă fac cibernetician – am să pasc vaci, își zise el, stând pe terasa descoperită a unei cafenele și uitându-se distrat la paharul de iaurt gazos aflat dinaintea lui. Jumătate din ciberi îi alung pe câmp, să prindă muște. Seara am să învăț laolaltă cu geneticienii. Păcat că nu e și Irina genetician. M-ar repartiza, desigur, la ea. În fiecare dimineață i-aș trimite un ciber cu un buchet de flori. Și în fiecare seară.” Paul mai sorbi din paharul cu iaurt și se uită în jos, la câmpul negru care se întindea dincolo de râu. Pe câmp răsăriseră firicele plăpânde de iarbă. „Deștept! își zise. Mâine ciberii au să aducă turma înapoi. Uite, astea-s pășunile-suveici! Totuși asta e rutină, nu văd principii noi. Eu și cu Irina vom obține o specie de vaci care vor mânca pământ. Ca râmele. O să fie grozav! atât că

Academia Sănătății.”

Pe terasă dădu buzna un grup mare, discutând aprins despre sensul vieții. De cum intrară, noii-veniți se și apucară să apropie mesele unele de altele. Unul dintre ei spuse:

— Omul moare și îi e absolut egal dacă are sau nu urmași.

— Îi era egal taurului Mikolai al doilea.

— Ce-are a face taurul? Și ție ți-e egal! Tu pleci, dispari, te mistui. Nu mai exiști, pricepi?

— Stați așa, fraților. Are și asta o logică, desigur. Viața are un rost numai pentru cei vii.

— Aș vrea să știu ce s-ar fi ales din tine dacă și strămoșii tăi ar fi judecat la fel. Până azi ai fi scormonit pământul cu plugul de lemn.

— Aiurea! Ce să mai vorbim de rostul vieții? Asta e legea dezvoltării forțelor de producție.

— Și ce amestec are legea în toate astea?

— Are, pentru că, fie că o vrei sau nu, forțele de producție se dezvoltă. După plugul de lemn a venit tractorul, după tractor – ciberul.

— Bine, să nu mai vorbim de urmași. Înseamnă, totuși, că au existat oameni care au văzut un rost în viață născocind tractorul?

— Ce le tot încurcați? Întrebarea care se pune nu e pentru ce trăiește fiecare om în parte, ci pentru ce există omenirea! Voi n-ați înțeles nimic și.

— Tu n-ai înțeles nimic!

— Ia ascultați aici, țăranilor! Ascultați-mă pe mine, că vă lămuresc eu. Au!

— Lăsați-l să vorbească!

— E o problemă complicată. De când există, oamenii vorbesc despre rostul lor.

— Fii mai scurt!

— Despre rostul existenței lor. În primul rând urmașii n-au aici nici un amestec. Omul capătă viață indiferent dacă o vrea sau nu.

— Mai scurt!

— Atunci spune tu.

— Zău, Allan, fii mai scurt.

— Ca să fiu scurt, uite ce-am să zic: noi trăim pentru că e interesant să trăiești. Pe cine nu-l interesează viața, uite colo la Sneghirev e o fabrică de îngrășăminte.

— Așa, Allan!

— Nu, fraților. Toate astea au o logică.

— Filosofia cratiței! Ce înseamnă „interesant” și „neinteresant”? De ce existăm? Asta-i întrebarea!

— Dar de ce există deplasarea periheliului? de ce există legile lui Newton?

— Acest „de ce” e cea mai stupidă întrebare! De ce răsare soarele la răsărit?

— Chiar așa! Un prost întreabă ca să pună în încurcătură o mie de înțelepți.

— Un prost? Sunt eu prost așa cum sunteți voi înțelepți.

— Hai, lăsați-vă de astea. Să vorbim mai bine de dragoste!

— Ce înseamnă dragoste?”

— De ce există dragoste? Asta-i întrebarea! ce zici, Jora?

— Măi țăranilor, știți, când vă văd în laborator, sunteți oameni ca toți oamenii. Dar când vă apucați să faceți filosofie. Dragoste, viață.

Paul își luă scaunul și se alătură grupului. Fu recunoscut numaidecât.

— A, pelerinul! Pelerinule, spune-ne ce e dragostea?

— Dragostea, spuse Paul, e o însușire specifică a materiei cu un înalt grad de organizare.

— De ce înalt grad de organizare și de ce materie? Asta-i întrebarea!

— Ei, hai, ajunge.

— Pelerinule, știi ceva anecdote noi?

— Știu, numai că nu prea au haz.

— Nici noi n-avem nici un haz.

— Lăsați-l să ne spună una. Spune-mi o anecdotă și am să-ți spun cine ești.

Paul se execută:

— Un cibernetician (râsete) a inventat un predictor, o mașină care prezice viitorul, un coșcogeamitea agregat cu o

sută de etaje. Pentru început i-a pus predictorului această întrebare: „Ce am să fac eu peste trei ore?” Predictorul a bâzâit până a doua zi dimineață, apoi i-a spus: „Ai să stai și ai să aștepți răspunsul meu”.

— Da-a. Făcu cineva.

— Ce – da? replică Paul cu răceală în glas. Voi singuri mi-ați cerut să vă spun o anecdotă.

— Ia spuneți-mi, țăranilor, de ce sunt toate ciber-anecdotele astea atât de proaste?

— De ce? Asta-i întrebarea!

— Pelerinule, cum te cheamă?

— Paul, îngăimă tânărul.

Pe terasă își făcu apariția Irina. Era mai frumoasă decât toate fetele aflate de față. Era atât de frumoasă, încât Paul rămase absent la cele ce se vorbeau. Irina zâmbi, spuse ceva, îi făcu un semn cu mâna cuiva și se așeză lângă năsosul acela de Jora, care se aplecă îndată spre ea și o întrebă ceva, probabil „de ce?” Paul își mai trase răsuflarea și observă că vecinul din dreapta i se plânge:

— Nu știm încă s-o facem, nu ne-am învățat, asta e. Și Saşka nu poate să priceapă cu nici un chip lucrul acesta. Chestiile astea nu se fac pe apucate.

Paul îl recunoscu în sfârșit pe vecinul său. Era Itiro, japonezul cu care făcuse baie la prânz.

— Chestiile astea nu se fac pe apucate. Noi nici măcar nu adaptăm Natura, o spargem în bucăți.

— Ă-ă-ă. Dar despre ce e vorba? întrebă Paul prudent. Nu putea pricepe cu nici un chip când și de unde a apărut Itiro.

— Păi nu ți-am spus? răspunse japonezul. Să iei carnea de pe animale fără să omori dobitocul.

Paul nu-și lua ochii de la Irina. Jora îi turnă fetei o cupă de șampanie. Irina vorbea repede, lovind cu degetele-i smeade în cupă.

— A, te-ai îndrăgostit de Irina! Păcat! observă Itiro.

— Care Irina? bolborosi Paul.

— Pe fata asta o cheamă Irina Egorova. A lucrat la noi, la biologia generală.

Paul rămase perplex.

— Cum adică a lucrat?

— Am zis – păcat, urmă Itiro calm. Zilele astea pleacă.

Paul vedea numai profilul fetei, luminat de soare.

— Unde? întrebă.

— În Extremul Orient.

— Mai toarnă-mi, Itiro, ceru Paul, simțind că i s-a uscat gâtlejul.

— Ai să lucrezi la noi? îl întrebă Itiro. Saşka zice că ai un cap luminat.

— Cap luminat, bombăni Paul, frunte înaltă și deschisă, ochi cu o privire calmă.

— Hai, nu fi trist, râse Itiro. Și tu, și eu n-avem decât douăzeci și cinci de ani.

— Nu, răspunse Paul, dând disperat din cap. De ce să rămân aici? Desigur că n-am să rămân. Plec în Extremul Orient.

O mână grea i se așeză pe umăr. Lin îl întrebă cu vocea lui puternică de bas:

— Mă rog, cine pleacă în Extremul Orient?

— Ascultă, Lin, i se plânse Paul, de ce sunt eu așa de ghinionist? De ce?

— Irina, remarcă Itiro și se ridică.

Lin se așeză pe locul lui și trase platoul cu carne rece. Arăta obosit. Paul se uita la el cu teamă și cu o licărire de speranță, întocmai ca pe vremuri, când vecinii de etaj organizau câte-o razie ca să-l prindă pe istețul de Liber Polly și să-l învețe minte să nu mai fie așa de isteț.

Lin mestecă în gură coșcogea dumicatul de carne și spuse cu vocea lui tunătoare, acoperind larma de pe terasă:

— Țăranilor, a sosit noul catalog al cărților în limba rusă. Amatorii sunt poftiți la club.

Toți întoarseră capetele.

— Ce cuprinde?

— Mironov este, Saşka?

— Este, răspunse Lin.

— Dar „Turnul de fier”?

— Este. Am și comandat-o.

— Dar „Curat ca zăpada”?

— Este. Sunt optzeci și șase de titluri și nu le țin minte pe toate.

Terasa începu să se golească cu repeziciune. A plecat Allan. A plecat Itiro. A plecat Irina, împreună cu Jora. Fata nu știa nimic. N-a observat nimic. Și, desigur, nu mai ținea minte nimic. Și nici n-o să-și mai aducă aminte. „O să-și amintească de Jora, de vițelul cu două capete; de mine însă n-o să-și mai aducă aminte.”

— Dragostea nefericită activizează, observă Lin. Dar dragostea asta e scurtă, Polly. Tu rămâi aici. Am să am eu grijă de tine.

— Poate să plec, totuși, în Extremul Orient?

— De ce? N-ai să faci decât s-o împiedici. O cunosc pe Irina și te cunosc și pe tine. Ești cu cincizeci de ani mai prost decât eroul ei.

— Poate, totuși.

— Nu. Rămâi aici. Te-a înșelat Lin vreodată?

Paul se supuse. Îl bătu duios pe Lin pe spatele lui uriaș, apoi se ridică și se apropie de balustradă. Soarele apusese. Deasupra fermei se lăsase un amurg cald și străveziu. Undeva pe-aproape cineva cânta la pian, acompaniind două voci foarte frumoase. „Ehe”, își zise Paul, după care se aplecă peste balustradă și scoase încetișor strigătul uriașului rac-păianjen care a pierdut urma.

DESCINZĂTORII.

Satelitul era colosal. Era un tor cu un diametru de doi kilometri, divizat într-o mulțime de încăperi, cu despărțituri masive între ele. Coridoarele circulare, pustii, erau luminate. Trapele triunghiulare care dădeau în încăperile scăldate de lumină, pustii și ele, erau date de perete. Satelitul fusese părăsit, probabil, de mult, poate cu milioane de ani în urmă. Pardoseala galbenă, zgrunțuroasă, era însă curată. August Bader a spus că n-a văzut aici nici un firicel de praf.

Bader mergea în frunte, așa cum se și cuvine să meargă un descoperitor și un străin. Gorbovski și Walkenstein îi vedeau urechile mari, clăpăuge și moțul blond din creștet.

— Mă așteptam să găsesc aici o ruină, declară Bader cu vorba lui potolită. Vorbea rusește, străduindu-se să pronunțe distinct fiecare cuvânt. Satelitul acesta a stârnit interesul nostru, înainte de toate. Asta s-a întâmplat acum zece ani. Am văzut că avea ușile de la exterior deschise și mi-am zis: „August, ai să vezi tabloul unei catastrofe îngrozitoare”. Ba încă am lăsat-o pe nevastă-mea pe navă, de teamă că am să găsesc aici cadavre. Cred că vă dați seama!

Bader se opri în fața unei trape. Venind din urmă, Gorbovski fu cât pe ce să dea peste el. Walkenstein, rămas mult înapoi, îi ajunse și se opri lângă ei încruntat.

— Aber era pustiu, urmă Bader. Era lumină, curățenie și o pustietate desăvârșită. Priviți, vă rog. Bader făcu un gest larg cu mâna. Înclin să cred că aici se afla sala dispecerilor.

Cei trei se strecurară într-o încăpere cu tavanul boltit, în mijlocul căreia se afla o masă scundă, semicirculară. Pereții erau galbeni, mați, luminați pe dinăuntru. Gorbovski puse mâna pe unul din pereți și constată că era neted și rece.

— Seamănă cu chilimbarul. Încearcă, Mark.

Walkenstein încercă peretele și dădu din cap.

— Totul a fost demontat, spuse Bader. Dar în pereți, cum și în învelișul toroidal al satelitului au rămas surse de lumină pe care noi nu le-am descoperit încă. Sunt înclinat să cred.

— Știm, i-o tăie Walkenstein.

— Da? bader se uită la Gorbovski. Dar ce-ați citit voi? dumneata, Mark, și dumneata, Leonid?

— Am citit seria de articole „Sateliții artificiali ai Vladislavei”, scrise de dumneata, August, răspunse Gorbovski.

Bader își plecă capul pe umăr.

— Sateliții artificiali de proveniență extraterestră ai planetei Vladislava din sistemul stelei EN-17”, îl corectă. Da. În acest caz, firește, nu mai e nevoie să vă expun considerațiunile mele în legătură cu sursele de lumină.

Walkenstein porni de-a lungul peretelui, uitându-se pe de lături.

— Curios material, spuse el de departe. Cred că e metaloplast, deși n-am mai văzut nicăieri ceva asemănător.

— Nu e, îl contrazise Bader. Nu uitați unde vă aflați, dumneata, Mark, și dumneata, Leonid.

— Nu uităm, se învoi Gorbovski. Dar noi am fost pe Phobos și acolo am văzut, într-adevăr, cu totul alt material.

Gorbovski și Walkenstein fuseseră pe Phobos, un satelit al lui Marte, socotit multă vreme a fi un satelit natural. În realitate era un tor cu un diametru de patru kilometri, înfășurat într-o rețea metalică antimeteoritică foarte deasă. Rețeaua era roasă de coroziunea meteoritică și pe alocuri ruptă. Satelitul însă a rămas întreg. Uriașul covrig avea ușile exterioare deschise și era pustiu, ca și acesta de aici. După gradul de uzură al rețelei antimeteoritice s-a calculat că satelitul a fost lansat pe o orbită în jurul lui Marte cel puțin cu zece milioane de ani în urmă.

— O, Phobos! Bader clătină din cap. Phobos e una, Leonid, și Vladislava e cu totul altceva.

— De ce? întrebă Walkenstein, apropiindu-se. El era de altă părere.

— Pentru că, de exemplu, de la Soare și de la Phobos până la Vladislava, unde ne aflăm acum, sunt trei sute de mii de unități astronomice.

— Noi am acoperit această distanță într-o jumătate de an, replică supărat Walkenstein, ceea ce puteau s-o fi făcut și ei. În afară de asta, sateliții Vladislavei și Phobos au multe elemente comune.

— Ceea ce însă trebuie dovedit, nu se dădu bătut Bader.

— Dovada încercăm s-o facem noi, interveni Gorbovski, zâmbind alene.

Bader rămase o vreme pe gânduri, după care spuse:

— Phobos are multe elemente comune și cu sateliții Pământului.

Era un răspuns în stilul lui Bader, foarte categoric și cu o jumătate de metru pe lângă țintă.

— Ei bine, reluă vorba Gorbovski, aș vrea să știu ce mai e aici în afară de sala dispecerilor.

— Satelitul acesta, urmă Bader cu un aer plin de importanță, are o sută șaizeci de încăperi, cu o suprafață de la cincisprezece la cinci sute de metri pătrați. Putem să le

vizităm pe toate, dar sunt pustii.

— Dacă sunt pustii, mai bine ne întoarcem pe „Tariel”, își dădu cu părerea Walkenstein.

Bader se uită la el, apoi se întoarse din nou spre Gorbovski:

— Noi i-am zis acestui satelit Vladia. După cum știi, Vladislava mai are un satelit, tot artificial și tot de origine extraterestră, de dimensiuni mai mici. Acestui de-al doilea satelit i-am zis Slava. Pricepi? De vreme ce planeta se numește „Vladislava”, e întru totul firesc ca cei doi sateliți ai ei să se numească Vladia„ și „Slava”. Nu?

— Da, desigur, se învoi Gorbovski. Cunoștea acest raționament plin de eleganță. Îl auzea pentru a treia oară. Ai făcut o propunere foarte inteligentă, August. Vladia și Slava – Vladislava. Splendid!

— La voi, pe Pământ, declară Bader tacticos, acești sateliți au fost numiți „Igrec-unu” și „Igrec-doi”, respectiv Vladia și Slava. Noi, însă, le spunem altfel. Noi le spunem Vladia și Slava.

Zicând acestea, Bader îi aruncă o privire servilă lui Walkenstein, care strângea din fălci. După câte știa Walkenstein, „noi” însemna Bader și numai Bader.

— Cât privește compoziția acestui material de culoare galbenă, care nu este în nici un caz metaloplast și căruia eu îi spun chilimbarin.

— Foarte reușit, constată Walkenstein.

— Da, nu e rău. Dar compoziția lui e deocamdată necunoscută, rămâne un mister.

După aceasta interveni o pauză. Gorbovski examina distrat încăperea. Încerca să și-i închipuie pe cei care au construit satelitul și apoi au lucrat aici, cândva, foarte demult. Erau alți oameni. Au venit în Sistemul solar și au plecat, lăsând în apropiere de Marte niște laboratoare cosmice părăsite și un mare oraș în regiunea Polului Nord. Sateliții erau pustii, orașul era și el pustiu; rămăseseră doar niște clădiri ciudate, înfundate foarte adânc în sol. Apoi – sau poate înainte de asta – ei au venit în sistemul stelei EN-17, au construit doi sateliți artificiali în apropiere de Vladislava și au plecat. Și aici, pe

Vladislava, trebuie că se află un oraș părăsit. De ce și de unde au venit ei? De ce și unde au plecat? De altminteri e limpede de ce: erau niște mari descoperitori, descinzători dintr-o altă lume.

— Și acum, spuse Bader, vom merge să vizităm încăperea unde am găsit acel obiect pe care eu l-am numit în mod convențional nasture.

— E și acum acolo? întrebă Walkenstein, înviorat.

— Cine?

— Obiectul acela.

— Nasturele, declară autoritar Bader, se află în momentul de față pe Pământ, la dispoziția Comisiei pentru studierea urmelor activității unei alte rațiuni din Cosmos.

— A, la căutătorii de urme! exclamă Walkenstein. Dar mie nu mi s-a arătat nasturele acesta al dumitale atunci când am cules materiale despre Vladislava.

Bader își săltă bărbia.

— L-am trimis cu căpitanul Anton Bâkov, acum patru luni locale.

Bâkov trebuia să sosească pe Pământ la două zile după decolarea lui „Tariel" în direcția stelei EN-17, așa că ei n-aveau cum să se întâlnească.

— Așadar, interveni Gorbovski, examinarea nasturelui se amână.

— Vom examina în schimb încăperea în care l-am găsit, îl consolă Bader. Nu e exclus, Leonid, ca în orașul ipotetic de pe suprafața planetei Vladislava să găsești obiecte asemănătoare.

Bader se vârî prin deschizătura trapei. Walkenstein i se plânse lui Gorbovski:

— Mi s-a făcut lehamite de el, Leonid Andreevici.

— Trebuie să rabzi.

Până la încăperea unde găsise Bader nasturele au mers o jumătate de kilometru. Bader le arătă locul unde stătea nasturele și le povesti amănunțit cum l-a găsit. (A călcat pe el și l-a strivit.) După părerea lui Bader, nasturele era un acumulator, care inițial avusese o formă sferică. Era făcut dintr-un material argintiu semitransparent, foarte moale. Avea

un diametru de 38,16 milimetri. Bader își completă informațiile indicând densitatea nasturelui, greutatea lui și distanța la care se afla de la perete.

În camera dimpotrivă, aflată de partea cealaltă a coridorului, doi tineri în haine albastre de lucru ședeau în mijlocul unor aparate puse direct pe pardoseală. Văzându-și în continuare de lucru și tot uitându-se în direcția unde se aflau Gorbovski și Walkenstein, tinerii vorbeau cu glas scăzut:

— Ăștia-s descinzătorii. Au sosit ieri.

— Îhî. Uite, acela înalt e Gorbovski.

— Știu.

— Dar celălalt, blondul?

— Mark Efremovici Walkenstein. Navigator.

— A-a, am auzit de el.

— Încep de mâine.

În cele din urmă Bader sfârși cu explicațiile și întrebă dacă totul e limpede. Gorbovski răspunse că da, la care auzi din camera dimpotrivă un chicotit.

— Acum ne întoarcem acasă, declară Bader.

Când ieșiră pe coridor, Gorbovski îi salută cu o mișcare a capului pe tinerii în albastru. Cei doi se ridicară și făcură o plecăciune, zâmbind.

— Vă dorim succes, le ură unul din ei.

Celălalt zâmbi tăcut, răsucind în mână un ghem de sârmă multicoloră.

— Mulțumesc, spuse Gorbovski.

Walkenstein le mulțumi și el.

După ce se depărtară cu vreo sută de pași, Gorbovski întoarse capul. Cei doi tineri stăteau pe coridor și se uitau în urma lor.

În „Imperiul lui Bader” (așa numeau unii glumeți întregul sistem de sateliți artificiali și naturali ai Vladislavei: observatoarele, atelierele, stațiile de alimentare, cisternele-plantații cu cloreolă, serele, pepinierele, parcurile de odihnă cu pereți de sticlă, și torii de origine extraterestră, care stăteau pustii), timpul era divizat în cicluri de treizeci de ore. La sfârșitul celui de-al treilea ciclu, după ce astronava-D „Tariel”,

un colos cu un diametru de șase kilometri, semănând de departe cu o floare scânteietoare, a ieșit pe o orbită meridională în jurul Vladislavei, Gorbovski întreprinse prima cercetare. Astronavele-D nu erau adaptate pentru a coborî pe planetele masive, mai ales pe planetele cu atmosferă și cu atât mai puțin pe cele cu atmosferă violentă. Pentru aceasta erau prea fragile. Coborârile se făceau cu ajutorul unor mici nave auxiliare, cu impulsuri atomice sau cu acționare ionică, având un centru de greutate instabil. Astronavele de cursă erau echipate cu o navă auxiliară din acestea; astronavele de descindere aveau două sau patru. „Tariel" avea la bord două nave auxiliare fotonice. Cu una din ele făcea Gorbovski prima încercare de a explora atmosfera Vladislavei. „Să vedem dacă merită", i-a spus el lui Bader.

Bader a venit în persoană pe „Tariel", unde s-a declarat de acord cu pregătirile ce se efectuau, dând aprobativ din cap de nenumărate ori. Când nava auxiliară a lui Gorbovski s-a desprins de „Tariel", Bader s-a așezat pe un scăunel lângă pupitrul de observație și a rămas răbdător în așteptare.

Toți descinzătorii se strânseseră lângă pupitru și urmăreau scăpărările difuze de pe ecranul oscilografului. Erau amprentele impulsurilor de semnalizare lansate de emițătorul automat de pe nava auxiliară. Descinzătorii erau trei cu toții, dacă nu-l punem la socoteală și pe Bader. Stăteau tăcuți și se gândeau la Gorbovski, fiecare în felul său.

Walkenstein se gândea că Gorbovski se va întoarce peste o oră. Nu putea suferi incertitudinea și ar fi vrut să-l vadă sosit aici, deși știa că prima explorare se sfârșește întotdeauna cu bine, mai ales dacă nava de descindere e condusă de Gorbovski. Își aduse aminte de prima lor întâlnire. Era pe Cife, satelitul Lunii, de unde se lansau de obicei navele fotonice. Walkenstein tocmai sosise dintr-un raid pe Neptun, lucru cu care se mândrea și se lăuda teribil. Gorbovski s-a apropiat de el în sala de mese și i-a spus: „Iartă-mă, te rog, dumneata ești Mark Efremovici Walkenstein?" La care Walkenstein a dat din cap și l-a întrebat la rândul său: „Cu ce aș putea să-ți fiu de folos?" Gorbovski arăta tare nenorocit. S-a așezat lângă el, a

tras de câteva ori aer pe nări și a spus cu glas rugător: „Nu știi cumva, Mark, unde aș putea face rost aici de o harpă?” „Aici” era la baza astronavelor, altădată la o distanță de trei sute cincizeci de mii de kilometri de la Pământ. Walkenstein s-a înecat cu supa. Gorbovski l-a examinat curios, apoi s-a prezentat, adăugind: „Liniștește-te, Mark, nu e ceva urgent. De fapt aș fi vrut să știu la ce regim ai pătruns în exosfera lui Neptun”. Așa era felul lui: se dădea cu binișorul pe lângă un om, mai ales pe lângă unul care-i era necunoscut, îi punea câte-o întrebare fistichie din astea și pe urmă se uita la el să vadă cum se descurcă.

Biologul Percy Dickson, un negru cu părul creț, se gândea și el la Gorbovski. Dickson lucra în domeniul cosmopsihologiei și cosmofiziologiei omului. Era bătrân, știa foarte multe și făcuse o mulțime de experiențe extravagante cu propria sa persoană, ca și pe pielea altora. Ajunsese la concluzia că un om care a stat în Spațiu mai bine de douăzeci de ani în total se dezobișnuiește de Pământ și nu mai socoate Pământul casa sa. Rămânând pământean, el încetează de a mai fi om al Pământului. Percy Dickson devenise el însuși astfel și nu putea pricepe de ce Gorbovski, care a străbătut în zbor peste cincizeci de parseci și a vizitat vreo zece planete și sateliți naturali, își ridică uneori ochii la cer și spune cu un oftat: „Vedea-m-aș într-o poieniță! Să mai stau și eu culcat în iarbă. Și să fie și un pârâiaș”.

Fizicianul Liu Guan-cen, specialist în atmosferă, se gândea și el la Gorbovski. Se gândea la cuvintele lui de salut: „Să văd dacă merită”. Îi era și lui teamă că la întoarcere Gorbovski va spune „nu merită”, cum s-a mai întâmplat de câteva ori. Liu Guan-cen se ocupa de atmosferele violente și-i era veșnic îndatorat lui Gorbovski, pentru că de fiecare dată i se părea că-l trimite la moarte. O dată chiar i-a și spus-o. Gorbovski i-a răspuns cât se poate de serios: „Știi, Liu, nu mi s-a întâmplat încă niciodată să nu mă întorc”.

Profesorul August-Johann Bader, descinzător, împuternicitul principal al Consiliului Cosmogației și directorul bazei transcosmice de zboruri astrale și al laboratorului „Vladislava

EN-17”, se gândea și el la Gorbovski. Își aduse aminte cum l-a văzut cu cincisprezece ani în urmă luându-și rămas bun de la maică-sa pe Cife. Gorbovski și Bader plecau spre Transpluton. Despărțirea de cei dragi înaintea unui zbor cosmic e foarte tragică. Bader a avut impresia că Gorbovski și-a luat rămas bun de la maică-sa foarte indiferent. În calitate de căpitan al navei, a socotit de datoria sa să-i facă observație, „Într-un moment atât de trist, l-a mustrat el sever, dar blând totodată, inima dumitale trebuia să bată la unison cu inima mamei. E o mare virtute a oricărui om ca.” Gorbovski l-a ascultat tăcut, iar când și-a sfârșit Bader mustrarea, i-a spus cu o voce ciudată: „Spune-mi, August, ai și dumneata mamă?” rostind cuvântul „mamă” cu o nespusă gingășie.

— A ajuns de partea cealaltă, anunță Liu.

Walkenstein se uită la ecran. Petele difuze dispăruseră. Apoi își întoarse privirea spre Bader. Acesta ședea cu mâinile înfipte în brațele fotoliului. Arăta așa de parcă i-ar fi fost greața. Profesorul își ridică ochii spre Walkenstein și zâmbi chinuit.

— Una e când ești tu însuți, spuse el, pronunțând distinct fiecare cuvânt, aber e cu totul altceva când e vorba de altul.

Walkenstein întoarse capul. După părerea lui, n-avea absolut nici o importanță cine execută misiunea. Se ridică și ieși pe coridor. Lângă trapa chesonului văzu un tânăr necunoscut, cu față bronzată proaspăt bărbierită, ras pe cap. Se opri și-l cercetă din creștet până-n tălpi.

— Cine ești dumneata? Îl întrebă pe un ton ostil. Nu se așteptase de loc să întâlnească pe „Tariel” un necunoscut.

Tânărul se strâmbă într-un surâs.

— Mă numesc Sidorov. Sunt biolog și aș vrea să-l văd pe tovarășul Gorbovski.

— Gorbovski a plecat în cercetare. Cum ai ajuns pe navă?

— M-a adus directorul Bader.

— A! făcu Walkenstein. Bader sosise pe astronavă cu două ore în urmă.

— Și probabil că a uitat de mine.

— Tot ce se poate. E și firesc, pentru că directorul Bader e

foarte tulburat.

— Înțeleg. Sidorov își privi vârfurile pantofilor și spuse: Voiam să stau de vorbă cu tovarășul Gorbovski.

— O să trebuiască să mai aștepți. Hai să te conduc în salon.

„Walkenstein îl conduse pe Sidorov în salon, îi puse în față un teanc de reviste proaspete de pe Pământ și se întoarse în cabina de comandă. Deschizătorii zâmbeau, Bader își ștergea sudoarea de pe frunte și zâmbea și el. Pe ecran se vedeau iar niște pete difuze.

— Se întoarce, anunță Dickson. A spus că pentru început o rotație ajunge.

— Sigur că ajunge, se învoi Walkenstein.

— Categoric, întări Liu.

După un sfert de oră, Gorbovski ieși din cheson, desfăcându-și din mers combinezonul de pilot. Avea un aer distrat și privea în gol peste capetele celorlalți.

— Ei? întrebă nerăbdător Liu.

— E-n regulă, spuse Gorbovski, și se opri în mijlocul coridorului ca să-și scoată combinezonul. Căznindu-se să-și degajeze picioarele, călcă pe o mânecă și fu cât pe ce să cadă. Am zis că e-n regulă? Aș, nu e bine!

— Ce nu e bine? întrebă Walkenstein.

— Mi-e foame, se plânse Gorbovski.

În cele din urmă izbuti să se dezbrace și o porni spre salon, târând de-o mânecă în urma lui combinezonul.

— Idioată planetă!

Walkenstein îi luă combinezonul și porni alături de el.

— Idioată planetă! repetă Gorbovski cu privirea în gol.

— E foarte greu de coborât pe planeta asta, întări Bader.

— Dați-mi ceva de mâncare, stărui Gorbovski.

Odată ajuns în salon, se trânti pe canapea, gemând de plăcere. La vederea lui, Sidorov sări în picioare.

— Stai jos, îi spuse binevoitor Gorbovski.

— Ei, cum a fost? întrebă Walkenstein.

— Cum să fie? Nu se poate coborî cu navele noastre auxiliare.

— De ce?

— Nu știu. Nimic deosebit. Navele fotonice nu sunt adecvate. Nu se pot acorda receptoarele magnetice din reactor.

— Din cauza câmpurilor magnetice din atmosferă, își dădu cu părerea fizicianul Liu, frecându-și mâinile.

— Tot ce se poate, se învoi Gorbovski.

— În cazul acesta am să-ți dau o rachetă cu impulsuri, interveni Bader, rostind rar cuvintele. Sau o iononavă.

— Dă-ne, August. Dă-ne, te rog, o iononavă sau o rachetă cu impulsuri. Și dați-mi careva să mănânc.

— Tii! exclamă Walkenstein, eu, unul, nici nu mai țin minte de când n-am mai condus o rachetă cu impulsuri!

— Nu-i nimic, replică Gorbovski, ai să-ți amintești. Aș vrea să știu dacă o să mi se dea azi de mâncare! Urmă el cu blândețe în glas.

— Imediat, se oferi Walkenstein și cerându-și scuze de la Sidorov, luă revistele de pe masă și întinse pe ea o față de clorvinilin. Apoi puse pe masă pâine, unt, lapte și mâncare de hrișcă.

— Masa e servită, Leonid Andreevici.

Gorbovski se ridică în silă de pe canapea.

— Întotdeauna trebuie să mă ridic când am și eu de făcut ceva! se tângui.

Așezându-se la masă, Gorbovski apucă cu amândouă mâinile cana cu lapte și o bău pe nerăsuflate. Apoi trase cu amândouă mâinile farfuria cu hrișcă și se întinse după lingură. Abia când apucă lingura, își dădură seama ceilalți de ce a luat el cana și farfuria cu ambele mâini: îi tremurau mâinile atât de tare, încât, încercând în două rânduri să ia unt pe vârful cuțitului, nu izbuti s-o facă. Bader se uită cu gâtul întins la mâinile lui Gorbovski.

— Am să-ți dau cea mai bună rachetă cu impulsuri, Leonid.

— Să mi-o dai pe cea mai bună, August. Dar cine e tânărul acesta?

— Dumnealui e Sidorov, îl lămuri Walkenstein. Vrea să-ți vorbească.

Sidorov se ridică din nou. Gorbovski îl privi binevoitor de jos în sus și spuse:

— Ia loc, te rog.

— O, interveni Bader, era să uit! Vă rog să mă iertați. Leonid, tovarăși, dați-mi voie să vi-l prezint.

— Mă numesc Sidorov, se recomandă tânărul, zâmbind jenat sub privirile celor de față. Mihail Albertovici. Biolog.

— Welcome, Mihail Albertovici, îl salută Dickson.

— Te rog să mă aștepți puțin, Mihail Albertovici, i se adresă Gorbovski. Să iau masa și mergem la mine în cabină. Avem acolo o canapea. E și aici una. Urmă Gorbovski pe un ton confidențial, dar a ocupat-o Bader și nu-i pot cere să mi-o cedeze, pentru că el e directorul.

— Să nu care cumva să-l iei cu dumneata, spuse Walkenstein în chinezește. Nu-mi place.

— De ce? întrebă Gorbovski.

Astronautul ședea întins pe canapea. Walkenstein și Sidorov stăteau la masă. Având dinainte un vraf de benzi de videofonograf.

— Să nu care cumva să-l iei cu dumneata, repetă Walkenstein.

Gorbovski își duse mâinile la ceafă.

— N-am rude, declară Sidorov. (Gorbovski se uită la el cu compasiune.) N-are cine să mă plângă.

— De ce să te plângă? întrebă Gorbovski.

Sidorov se încruntă.

— Vreau să spun că știu la ce mă expun. Trebuie să culeg anumite informații. Sunt așteptat pe Pământ. E un an de când stau aici, deasupra Vladislavei. Un an aproape pierdut.

— Da, e păcat, se învoi Gorbovski.

Sidorov își împreună degetele.

— Păcat, Leonid Andreevici. Îmi închipuiam că descinderea pe Vladislava se va realiza mai curând. Nu țin de loc să fiu un descoperitor, dar am nevoie de informații. Pricepeți dumneavoastră?

— Pricep, răspunse Gorbovski. Pricep foarte bine, mai ales că, dacă nu mă-nșel, ești biolog.

— Da. În afară de asta, am urmat cursul de piloți cosmogatori și am primit diplomă cu mențiune. Am dat

examen cu dumneavoastră, Leonid Andreevici. Desigur că nu vă mai amintiți de mine. În definitiv, eu sunt înainte de toate biolog și nu mai vreau să aștept. Mi-a promis să mă ia Quippa, dar după două tentative de coborâre a renunțat. A venit apoi String. Un om foarte cutezător! Dar nici el nu m-a luat. N-a mai apucat să mă ia. A riscat coborârea la cea de-a doua tentativă și nu s-a mai întors.

— Ce caraghios! constată Gorbovski, uitându-se în tavan. Pe o planetă ca asta trebuie să faci cel puțin zece tentative. Cum spui că-l cheamă? String?

— String.

— Un caraghios, pe deasupra și prost.

Walkenstein se uită la fața lui Sidorov și bombăni:

— Desigur, era și el un erou.

Sidorov roși.

— Nu, replică el, eu nu sunt un erou. String, da, era un erou. Eu nu sunt decât un biolog și am nevoie de informații.

— Câte informații ai căpătat de la String? îl întrebă Walkenstein.

— De la String? n-am căpătat nici un fel de informații pentru că String a murit.

— Atunci de unde admirația asta?

Sidorov ridică din umeri. Nu putea să-i înțeleagă pe oamenii aceștia ciudați. Erau niște oameni foarte ciudați Gorbovski și Walkenstein, ca și prietenii lor, probabil. Auzi, dumneata, să-l facă caraghios și prost pe un om atât de cutezător ca String. Îl revăzu aievea parcă: înalt, spătos, cu mișcări sigure, râzând mereu nepăsător. Își aduse aminte cum i-a spus odată String lui Bader: „Oamenii prudenți stau pe Pământ, August-Johann. Acesta e specificul muncii noastre, August-Johann!” și a plesnit din degete. Auzi, dumneata, „caraghios și prost”.

„Bine, își zise Sidorov, treaba lor! Dar ce mă fac eu? să stau așa cu brațele încrucișate și să comunic pe Pământ că încă un conteiner cu ciber-exploratori a ars în atmosferă; că a mai eșuat o tentativă de coborâre; că încă un grup de cercetători interplanetari refuză să mă ia cu ei; că m-am mai certat o dată la cuțite cu Bader, care a declarat din nou că nu îmi va

încredința o planetonavă și că mă va izgoni din „sectorul de Spațiu încredințat lui„, pentru „obrăznicii sistematice„? în vremea asta, la Leningrad, bunul și bătrânul Rudolf Kreutzer, scuturându-și tichia de academician, își va expune considerațiunile intuitive, argumentând existența vieții în sistemele stelelor albastre, iar furiosul Gadjibekov îl va combate cu concluzii verificate, susținând teza că în sistemele stelelor noastre nu există viață. Rudolf Kreutzer va vorbi iarăși despre cele optsprezece bacterii capturate de expediția lui Quippa în atmosfera planetei Vladislava, iar Gadjibekov va nega orice legătură între aceste optsprezece bacterii și atmosfera planetei Vladislava, invocând pe bună dreptate complexitatea unei identificări în condițiile concrete ale experienței date. Academia de Cosmobiologie va lăsa deschisă problema existenței vieții în sistemele stelelor albastre. Dar această viață există, există, există! Trebuie, doar, ca oamenii să ajungă până la ea. Să ajungă la Vladislava, planetă a stelei albastre EN-17”.

Gorbovski se uită la Sidorov și spuse blând:

— În definitiv de ce trebuie neapărat să zbori cu noi? Avem un biolog, un biolog excelent – Percy Dickson. E el puțin sărit, dar ne va procura orice mostre și în orice cantitate.

— Eh! făcu Sidorov și dădu din mână.

— Pe cuvântul meu, urmă Gorbovski, cred că nu ți-ar place de loc la noi. Așa, însă, o să fie mai bine. Coborâm și pe urmă îți aducem tot ce-ți trebuie. Numai să ne dai instrucțiunile necesare.

— O să faceți totul de-a-ndoaselea, obiectă Sidorov. Și Quippa mi-a cerut instrucțiunile, pentru ca până la urmă să-mi aducă două conteinere cu pinicelă. Mucegai obișnuit. Nu cunoașteți condițiile de lucru de pe Vladislava și n-o să vă ardă acolo de instrucțiunile mele:

— Asta așa e, se învoi cu un oftat Gorbovski. Nu cunoaștem condițiile de-acolo. O să trebuiască să mai așteptați, Mihail Albertovici.

Walkenstein dădu mulțumit din cap.

— Bine, spuse Sidorov, cu ochii aproape închiși. Atunci luați

măcar instrucțiunile.

— Le luăm neapărat, se declară de acord Gorbovski.

În cursul următoarelor patruzeci de cicluri Gorbovski a întreprins șaisprezece explorări. Lucra la bordul planetonavei „Scitul-Aleph”, o excelentă rachetă cu impulsuri, pe care i-o pusese la dispoziție Bader. Primele cinci explorări le-a făcut de unul singur, tatonând exosfera Vladislavei la poli, la ecuator și la diverse latitudini. În cele din urmă a îndrăgit regiunea Polului Nord și a început să-l ia cu el și pe Walkenstein. Se afundau de fiecare dată în atmosfera planetei negre-portocalii și de fiecare dată ieșeau iar la suprafață, așa cum sar dopurile din apă. Dar de fiecare dată se afundau tot mai adânc.

Bader le afectase descinzătorilor trei observatoare, care-l informau încontinuu pe Gorbovski asupra deplasării fronturilor meteorologice din atmosfera Vladislavei. Din ordinul lui Bader s-a reluat producția de hidrogen atomaric, carburantul cu care se alimenta „Scitul-Aleph” (consumul de carburant depășea mult cantitățile prevăzute inițial). Lucrările de cercetare a compoziției chimice a atmosferei cu bombosonde și cu reflectori mezonici au fost sistate.

Walkenstein și Gorbovski reveneau din incursiuni istoviți și dădeau iama în mâncare, după care Gorbovski se ducea la cea mai apropiată canapea și stătea multă vreme lungit, distrându-și amicii cu tot felul de maxime.

La invitația lui Gorbovski, Sidorov a rămas pe „Tariel”. I s-a permis să instaleze în locașurile de cercetare de pe „Scitul-Aleph” conteinere pentru captarea de mostre biologice, cum și un laborator biologic expres. Din cauza aceasta s-a cam strâmtorat gospodăria fizicianului Liu. De altminteri mare lucru nu făcea: conteinerele se întorceau goale, datele înregistrate de laboratorul expres nu puteau fi descifrate. Efectul pe care-l exercitau câmpurile magnetice ale atmosferei violente asupra aparatelor se schimba haotic, așa încât laboratorul expres solicita intervenția omului. Când ieșea din cheson, Gorbovski vedea mai întâi craniul lucios al lui Sidorov și se plesnea tăcut peste frunte. Odată i-a și mărturisit: „Trebuie să-ți spun, Mihail Albertovici, că toată biologia îmi

iese din cap la kilometrul o sută douăzeci. Parcă mi-o suflă vântul. E prea înfiorător acolo. În fiece clipă te pândește o primejdie de moarte”.

Uneori Gorbovski îl lua cu el pe Dickson. După fiecare incursiune, biologul cel păros stătea multă vreme la pat. Ca răspuns la rugămintea sfioasă a lui Sidorov să mai aibă grijă și de aparatele lui, Dickson i-a spus-o pe șleau că n-are de gând să se ocupe de nimic altceva decât de ceea ce-l privește pe el. („Pur și simplu n-am timp, băiatule.”) Sidorov constată mâhnit că nimeni dintre ei n-avea de gând să se ocupe de altceva decât de ceea ce-l privea personal. Gorbovski și Walkenstein căutau un oraș, Liu cerceta atmosfera, Dickson studia pulsurile divine ale celor trei. În afară de asta, o lungeau tare mult cu descinderea. De ce nu s-or fi grăbind? Oare să fie atât de indiferenți?

Avea impresia că nu-i va înțelege niciodată pe oamenii aceștia care se numesc descinzători. Îi cunoștea o lume și toți erau mândri de ei. Se socotea o cinste să fii prieten cu un descinzător. Totuși nimeni nu știa să spună cu adevărat ce este un descinzător. Pe de-o parte, noțiunea simboliza un act de curaj de-a dreptul de neînchipuit. Pe de altă parte, elementul prudență dădea loc la unele rezerve, pentru că descinzătorii se întorceau întotdeauna, afară de unele excepții, extrem de rare. Mureau de moarte bună. Spuneau despre ei înșiși: „E descinzător cel care calculează cu precizie momentul când poate să-și permită să nu mai fie calculat”. „Descinzătorul încetează de a mai fi descinzător atunci când moare.” „Descinzătorul merge acolo de unde nu se întorc mașinile.” Și mai spuneau: „Se poate zice că un om a fost și a murit biolog, dar trebuie zis: a fost descinzător și a murit biolog”. Toate aceste aprecieri erau cât se poate de emoționante, dar ele nu explicau nimic. Numeroși savanți și exploratori de seamă au fost descinzători. Într-o vreme, Sidorov nutrea și el o mare admirație pentru descinzători. De pildă, la școală, când se lua la harță cu Căpitanul în privința lui Gorbovski. Dar una e să admiri din bancă și altceva e să-l vezi pe Gorbovski târându-se anevoie, kilometru cu kilometru, pe un spațiu care ar putea fi

străbătut dintr-un singur salt riscant.

Reîntors din cea de-a șaisprezecea misiune de recunoaștere Gorbovski declară că intenționează să înceapă explorarea ultimei părți a drumului, cea mai grea, care ducea spre suprafața Vladislavei.

— Până la suprafața planetei mai rămâne un strat complet nestudiat, gros de douăzeci și cinci de kilometri, spuse el, clipind ca de obicei din ochi și privind în gol. E un sector foarte primejdios și aici am să mă deplasez deosebit de prudent. Voi pleca cu Walkenstein în recunoaștere încă cel puțin de zece-cincisprezece ori. Dacă, desigur, directorul Bader ne va da carburantul necesar.

— Directorul Bader vă va da carburantul necesar, făgădui Bader maiestuos. Să n-ai nici o îndoială în privința asta, Leonid.

— Perfect! Și acum, dat fiind că am să fiu cât se poate de prudent, mă socot în drept să-l iau cu mine pe Sidorov.

Tânărul sări ca ars. Toți se uitară la el.

— Uite că i-a venit și lui rândul, remarcă Dickson.

— Da. Trebuie să-i oferim și lui o șansă, se declară de acord Bader.

Liu se mărgini să zâmbească, dând din cap. Nici Walkenstein nu mai spuse nimic, deși era nemulțumit, pentru că nu-i plăceau oamenii care făceau pe eroii.

— Așa vom face un act de dreptate, declară Gorbovski, dându-se îndărăt și așezându-se pe canapea, fără a întoarce capul, cu o precizie demnă de invidiat. Las' să meargă novicele, adăugă întinzându-se pe canapea. Pregătește-ți conteinerele, Mihail Albertovici. Te luăm cu noi.

Sidorov o zbughi afară din salon. Văzându-l ieșit, Walkenstein observă:

— Nu era cazul.

— Nu fi egoist, Mark, spuse Gorbovski leneș. Băiatul șade aici de-un an și nu-i trebuie decât să-și procure niște bacterii din atmosferă.

Walkenstein clătină din cap și răspunse:

— Nu era cazul. Face pe eroul.

— N-are nimic, îl contrazise Gorbovski. Acum îmi aduc aminte că la școală colegii îi spuneau Athos. În afară de asta, i-am citit cartea. E un bun biolog și nu va face năzbâtii. Parcă eu n-am făcut pe eroul? ori tu, ori Liu? nu-i așa, Liu?

— Așa e, tovarășe comandant, se învoi Liu.

Gorbovski se strâmbă și își mângâie umărul.

— Mă doare! se văietă. Ce viraj teribil! Și încă împotriva fluxului! Dar tu, Mark, cum stai cu genunchiul?

Walkenstein ridică un picior, îndoindu-l și dezgolindu-l de câteva ori. Toți îi urmăreau atenți mișcările.

— Vai de genunchiul meu! Mi s-a deplasat rotula! rosti el prelung.

— Las' că-ți fac eu un masaj, se oferi Dickson, ridicându-se greoi.

„Tariel” se deplasa pe o orbită meridională și trecea pe deasupra Polului Nord al Vladislavei la fiecare trei ore și jumătate. Spre sfârșitul ciclului, o planetonava, având la bord pe Gorbovski, Walkenstein și Sidorov, se desprinse de astronavă și se lansă în centrul vârtejului negru ce se rotea încet în spirală prin pâcla trandafirie care ascundea Polul Nord al Vladislavei.

La început rămaseră cu toții tăcuți, apoi Gorbovski rupse tăcerea:

— Desigur, ei au coborât la Polul Nord.

— Cine? întrebă Sidorov.

— Ei, îl lămuri Gorbovski. Și dacă au construit undeva un oraș, la Polul Nord l-au construit.

— Pe locul unde era pe-atunci Polul Nord, precizăWalkenstein.

— Da, desigur, pe locul acela. Ca și pe Marte.

Sidorov urmărea încordat ecranul, pe care se risipeau niște boabe trandafirii ivite de undeva dintr-un centru, laolaltă cu niște pete negre. Apoi mișcarea aceasta se încetini. Planetonava frână. Acum cobora vertical.

— Dar puteau tot așa de bine să fi coborât la Polul Sud, își dădu cu părerea Walkenstein.

— Da, puteau, se învoi Gorbovski.

Sidorov se gândi că dacă Gorbovski nu va găsi colonia căutată la Polul Nord, va scotoci tot atât de sistematic Polul Sud, și apoi, dacă nu o va găsi nici la Polul Sud, va scotoci toată planeta până va da de ea. I se făcu chiar milă de Gorbovski și de tovarășii lui. Mai ales de aceștia din urmă.

— Mihail Albertovici! îl strigă Gorbovski.

— Da, răspunse Sidorov.

— Mihail Albertovici, dumneata ai văzut vreodată spiriduși dansând?

— Spiriduși? făcu mirat Sidorov, aruncând o privire în jur.

Gorbovski stătea în profil și se uita la el cu coada ochiului. Walkenstein era întors cu spatele.

— Spiriduși? întrebă din nou tânărul. Ce fel de spiriduși?

— Din aceia cu aripioare. Uite-așa. Gorbovski își ridică mâna de pe claviatura tabloului de comandă și mișcă din degete. N-ai văzut? Păcat. Nici eu n-am văzut. Nici Mark. Nu i-a văzut nimeni. Dar ar fi interesant să-i vezi, nu?

— Hotărât că da, bombăni Sidorov.

— Leonid Andreevici, interveni Walkenstein, de ce n-or fi demontat ei învelișurile stației?

— N-aveau nevoie s-o facă, răspunse Gorbovski.

— Dar e neeconomicos.

— Ceea ce înseamnă că n-aveau spirit de economie.

— Risipitori cercetași! conchise Walkenstein.

O zguduitură puternică făcu planetonava să se cutremure din toate încheieturile.

— Gata, Mark! spuse Gorbovski cu o voce străină.

Zdruncinături cumplite aruncau planetonava dintr-o parte în alta. Nici nu era de închipuit că se poate rezista la asemenea zguduiri. „Scitul-Aleph” intrase într-o atmosferă în care se învârtejeau teribile fluxuri orizontale, trăgând după ele lungi fâșii negre de praf cristalic. Locatoarele orbiră numaidecât. Fulgere de o forță nemaivăzută spintecau pâcla deasă, portocalie. Fluxurile, puternice și inexplicabile ale câmpului magnetic făceau să devieze aparatele și dezagregau cordonul de plasmă din reactorul rachetelor fotonice. De altfel aici rachetele fotonice nu erau bune de nimic. Chiar și „Scitul-

Aleph”, care era o planetonava de prima clasă, se descurca anevoie.

În cabina de comandă însă era liniște; Gorbovski stătea chircit în fața tabloului de comandă, legat cu curelele de scaun. Părul negru îi cădea pe ochi. La fiecare izbitură scrâșnea din dinți. Șocurile se succedau necontenit, din care pricină Gorbovski părea că râde. Dar el nu râdea. Sidorov nu și l-ar fi închipuit niciodată așa. Nu că ciudat, dar parcă străin. Semăna cu diavolul. Walkenstein semăna și el cu diavolul. Stătea suspendat, cu picioarele și mâinile desfăcute, deasupra tabloului de comandă al fixatoarelor atmosferice, smucindu-și într-una gâtul lung. Se făcuse o liniște stranie. Dar acele aparatelor, zigzagurile verzi și petele de pe ecranele fluorescente, ca și petele negre și portocalii de pe ecranul periscopului țopăiau necontenit. Dușumeaua se zvârcolea și ea, iar tavanul aci se prăbușea, aci sărea în sus.

— Pilotul cibernetic, sugeră cu glasul răgușit Walkenstein.

— E prea devreme, răspunse Gorbovski și rânji din nou.

— Ne aruncă. E prea mult praf.

— Prea devreme, drace, stărui Gorbovski. Mă îndrept spre pol.

Sidorov n-auzi răspunsul lui Walkenstein, pentru că intrase în funcțiune laboratorul expres. Becul de semnalizare se aprinse. Pe după placa transparentă din material plastic alunecă încet banda de înregistrare.

— Aha! strigă Sidorov.

La exterior era albumină! Protoplasma vie! Era multă și sporea cu fiecare clipă.

— Dar ce-i asta? exclamă tânărul.

Banda se dovedi a fi prea îngustă, așa că aparatul trecu automat la poziția zero. Apoi becul de control se stinse și banda se opri. Sidorov scoase un urlet, rupse sigiliul și își vârî amândouă mâinile în mecanismul aparatului. Cunoștea bine aparatul, participase el însuși la construirea lui și nu putea pricepe ce defecțiune s-a produs. Încordat la maximum, străduindu-se din răsputeri să-și mențină echilibrul, pipăia circuitele de imprimare. Era posibil să se spargă din pricina

șocurilor. Uitase cu totul de asta. În timpul recunoașterilor anterioare puteau să se fi spart de douăzeci de ori. Numai de nu s-ar sparge! Smucituri teribile zguduiau nava. Sidorov se izbi de câteva ori cu fruntea de panoul din material plastic. O dată se lovi la rădăcina nasului și-i dădură lacrimile, orbindu-l pentru o vreme. Circuitele păreau să fi rămas întregi. Apoi nava se lăsă brusc pe-o parte.

Sidorov fu proiectat din scaun. Străbătu în zbor toată cabina, strângând în amândouă mâinile bucățile smulse din panou. La început nici nu-și dădu seama ce s-a întâmplat. Pe urmă înțelese, dar nu-i veni să creadă.

— Trebuia să te legi, îl mustră Walkenstein. Halal pilot!

Târându-se de-a bușilea pe dușumeaua care dănțuia într-una, Sidorov ajunse la scaunul său, se legă cu curelele și-și pironi ochii în măruntaiele învălmășite ale aparatului.

Urmă un nou șoc, planetonava părea să se fi izbit de o stâncă. Cu gura uscată, larg deschisă, tânărul înghițea în sec. În cabină se făcuse liniște și nu se auzea decât respirația grea a lui Walkenstein, care avea vinele de la gât umflate.

— Pilotul cibernetic, stărui el.

În clipa aceea pereții navei se cutremurară din nou. Gorbovski tăcea.

— Nu mai intră carburant, constată Walkenstein, surprinzător de calm.

— Văd, replică Gorbovski. Fă ce ai de făcut.

— Nici o picătură. Ne prăbușim. S-a blocat.

— Cuplează dispozitivul de avarie, ultimul. Altitudinea patruzeci și cinci. Sidorov!

— Da, răspunse tânărul, cuprins de un acces de tuse.

— Ți se umplu conteinerele. Gorbovski își întoarse fața alungită, cu sclipiri reci în ochi. Sidorov nu mai văzuse niciodată expresia asta pe chipul lui când stătea lungit pe canapea. Compresoarele funcționează. Ai noroc, Athos!

— Am mare noroc, se învoi biologul.

Urmă apoi o izbitură de jos. Sidorov simți că-i trosnește trupul, gura i se umplu de o salivă amară.

— Intră carburantul! strigă Walkenstein.

— Foarte bine! Dar vezi-ți de treaba ta, pentru numele lui Dumnezeu, Sidorov! hei, Mișa.

— Da, șuieră printre dinți tânărul.

— Ai cumva o garnitură de rezervă?

— Îhî, făcu Sidorov buimac.

— Ce-i asta „îhî”? strigă la el Gorbovski. Ai ori ba?

— N-am.

— Halal erou. Făcu Walkenstein.

Sidorov scrâșni din dinți și se uită la ecranul periscopului. Pe ecran se deplasau de la dreapta la stânga niște fâșii difuze de culoare portocalie. Priveliștea era atât de înfiorătoare și de dezgustătoare, încât tânărul închise ochii.

— Aici au coborât! strigă Gorbovski. Orașul e acolo. Știu!

În liniștea lugubră din cabină stăruia un sunet subțire. Walkenstein își slobozi vocea profundă de bas, făcând să se cutremure încăperea:

În crâncena tăriilor viitoare străfulgerări de foc din nori de fum învârtejesc zigzaguri orbitoare.

Dar dacă tu te întorceai din drum, Cine-ar fi mers să mai cuteze oare?

„Eu aș fi mers, își zise Sidorov. Prostul și măgarul de mine! trebuia să fi așteptat până se va hotărî Gorbovski să descindă. N-am mai avut răbdare. Dacă ar descinde azi, puțin mi-ar păsa mie de laboratorul expres!”

Walkenstein îi da înainte:

Crispat, cu o ciudată-nfățișare, Vor zice poate unii că acum a dat pilotul îndărăt, se pare.

Dar dacă tu nu te-ntorceai din drum, Cine-ar fi mers să mai cuteze oare?

— Altitudinea douăzeci și unu! strigă Gorbovski. Trec la orizontală.

„Acum, își zise Sidorov, urmează nesfârșitele minute teribile de zbor orizontal, cu șocuri și cu greață, până au să se sature ei să-și facă observațiile. Iar eu am să stau ca un orb cu idioata asta de mașină făcută țăndări!”

O nouă izbitură zgudui planetonava. Șocul fusese puternic, făcându-i pe oameni să vadă negru înaintea ochilor.

Sufocându-se, Sidorov îl văzu pe Gorbovski izbindu-se puternic cu fața de tabloul de comandă. Walkenstein se ridică cu brațele desfăcute deasupra scaunului și apoi se lăsă încet în jos, așa cum se întâmplă în vis, rămânând lungit pe dușumea. O bucată de curea, plesnită în două locuri, lunecă ușor pe spinarea lui ca o frunză bătută de vântul toamnei. Câteva secunde planetonava se deplasă din inerție. Cu mâna pe siguranța curelei, Sidorov avea impresia că totul se prăbușește. Apoi însă își simți corpul recăpătându-și greutatea.

Atunci desfăcu siguranța curelei și se ridică. Picioarele păreau ca de vată. Se uită la aparate. Acul altimetrului urca. Zigzagurile verzi ale sistemului de control se agitau în gemulețele albastre, lăsând urme nebuloase ce se stingeau încet. Pilotul cibernetic îndepărta nava de planetă. Sidorov păși peste Walkenstein și se apropie de tabloul de comandă. Gorbovski zăcea cu capul pe claviatură. Tânărul întoarse capul și se uită la Walkenstein. Acesta se ridicase pe jumătate, sprijinindu-se cu mâinile de dușumea. Își ținea ochii închiși. Sidorov îl ridică cu băgare de seamă pe Gorbovski și-l rezemă de speteaza scaunului. „Puțin îmi pasă mie de laboratorul expres!" își zise. Apoi deconectă pilotul automat și își puse degetele pe clapele lipicioase. „Scitul-Aleph" făcu o întoarcere și coborî deodată cu o sută de metri. Sidorov zâmbi. Îl auzi pe Walkenstein mârâind furios în spatele lui.

— Să nu care cumva.

Dar Sidorov nici nu întoarse capul.

— Ești un bun pilot și ai coborât bine nava; cred că ești și un foarte bun biolog, spuse Gorbovski, care avea toată fața bandajată. Un biolog excelent. Un adevărat entuziast. Nu-i așa, Mark?

Walkenstein încuviință cu un semn din cap și rosti, dezlipindu-și anevoie buzele.

— Hotărât că da. A coborât bine nava. Dar nu el a fost acela care a ridicat-o.

— Știi, urmă Gorbovski cu multă căldură în glas, ți-am citit monografia despre organismele elementare și o găsesc excelentă. Dar drumurile noastre se despart.

— De ce? întrebă Sidorov, înghițind în sec.

Gorbovski se uită la Walkenstein, apoi la Bader:

— Nu pricepe.

Walkenstein dădu din cap. Nu se uita la Sidorov. Bader dădu și el din cap și-l privi pe Sidorov cu un vag sentiment de compătimire.

— Și totuși? întrebă pe un ton provocator Sidorov.

— Prea îți plac asalturile, spuse blând Gorbovski. Sturm und Drang, cum ar zice directorul Bader.

— Asalt și iureș, traduse cu un aer plin de importanță Bader.

— Exact, întări Gorbovski. Excesiv. Ceea ce e contraindicat. E o calitate foarte proastă. Sânge și oase. Și dumneata nici măcar nu-ți dai seama.

— Mi-am pierdut laboratorul, replică, Sidorov. Nu puteam altfel.

Gorbovski răsuflă adânc și se uită la Walkenstein. Acesta spuse pe un ton nepăsător:

— Să mergem, Leonid Andreevici.

— Nu puteam altfel, repetă cu încăpățânare Sidorov.

— Trebuia totuși procedat cu totul altfel, obiectă Gorbovski, după care se întoarse și porni pe coridor.

Sidorov stătea în mijlocul coridorului, și se uita în urma lor. Bader și Walkenstein îl țineau de brațe pe Gorbovski. Degetele acestuia erau înroșite de sânge. Apoi Sidorov o luă spre compartimentul medical, ținându-se de perete, pentru că se clătina. „Voiam să fac cum e mai bine, își zise. Cel mai important era să cobor. Am adus containerele cu microfaună, ceea ce știu că e foarte bine. E important și pentru Gorbovski, fiindcă mai devreme sau mai târziu el o să trebuiască să coboare pe Vladislava și să facă un raid pe planetă. Bacteriile însă au să-l omoare dacă nu le fac eu inofensive. Am făcut ceea ce trebuia. Pe Vladislava există viață. Desigur, am făcut ceea ce trebuia.” Sidorov șopti de câteva ori: „Am făcut ceea ce trebuia”. Simțea însă că nu era chiar așa. A simțit asta pentru întâia oară acolo, jos, când stăteau tustrei lângă planetonavă, afundați până la brâu în țițeiul în clocot. În zare se înălțau coloane uriașe de gheizere. Gorbovski l-a întrebat:

„Și ce-ai de gând să faci acum, Mihail Albertovici?”, iar Walkenstein a spus ceva într-o limbă necunoscută și a urcat iar în planetonava. A simțit apoi asta atunci când nava, desprinzându-se pentru a treia oară de suprafața teribilei planete, a căzut din nou în băltoaca de țiței, trântită de o izbitură a furtunii. Și a simțit asta acum.

— Voiam să fac cum e mai bine, îi spuse nedeslușit lui Dickson, care-l ajuta să se întindă pe masă.

— Cum?

— Trebuia să cobor.

— Stai culcat, îi porunci Dickson și mormăi: Ah, entuziasmul ăsta primitiv.

Sidorov văzu coborând din tavan o pară mare, albă. Para rămase suspendată lângă fața lui. Pe dinaintea ochilor plutiră niște pete întunecate. Simți că i se înfundă urechile. Și deodată îl auzi pe Walkenstein cântând cu basul lui profund:

Dar dacă tu nu te-ntorceai din drum, Cine-ar fi mers să mai cuteze oare?

— Oricine. Zise încăpățânat Sidorov, cu ochii închiși. Oricine va merge înainte.

Dickson stătea lângă el și urmărea acul subțire, strălucitor al ciberchirurgului, care pătrundea în brațul schilodit. „Ce de-a sânge!” își zise. Mult de tot. Gorbovski a plecat la timp. Dacă întârzia cu o jumătate de oră, băiatul nu și-ar mai fi revenit niciodată. Gorbovski se întoarce întotdeauna la timp. Așa și trebuie. Descinzătorii trebuie să se întoarcă, căci altfel n-ar mai fi descinzători.

OAMENI, OAMENI.

Wilhelm Ermler stătea dinaintea biroului său uriaș și netezea niște fotografii.

— Să trăiești, Willy, îl salută vânătorul.

Ermler își ridică capul și strigă:

— A! Home is the sailor, home from sea!

— And the hunter home from the hill, {7} replică vânătorul.

Cei doi se îmbrățișară.

— Ce bucurie îmi aduci de rândul acesta? întrebă serios Willy. Vii de pe Yaila, nu?

— Da, direct de la Lacurile Cenușii. Vânătorul se așeză într-un fotoliu și își scoase pipa. Constat că te îngrași și chelești, Willy. Viața asta sedentară o să te dea gata. Rândul viitor te iau cu mine.

Ermler își cuprinse îngrijorat pântecul voluminos.

— Da, e ceva de speriat. Tulburări metabolice și, încă nu știu ce. Ia spune, ai adus ceva interesant?

— Nu, Willy. Niște fleacuri. Vreo zece șerpi bicordiali, câteva specii noi de moluște polivalve. La tine ce mai e nou? Vânătorul întinse mâna și luă de pe birou un teanc de fotografii.

— Le-a adus un novice, unul Paul Gnedâh. E agrolog. Îl cunoști?

— Nu, răspunse vânătorul, cercetând fotografiile. Nu sunt rele. Astea-s, desigur, de pe Pandora.

— Exact, de pe Pandora. Un rac-păianjen gigantic. Un exemplar foarte mare.

— Da, se învoi vânătorul, examinând carabina ultrasonică, lipită pentru comparație de pântecul galben al raculuipăianjen. Superb exemplar pentru un novice. Dar eu am văzut altele și mai mari. De câte ori a tras?

— El spune că a tras de două ori și de fiecare dată în centrul nervos principal. Nu pot să-mi dau seama ce sistem motric are domnul ăsta.

— Trebuia să fi tras cu un ac anesteziant. Băiatul s-a cam fâstâcit. Vânătorul privea cu un zâmbet ironic o fotografie în care novicele, foarte surescitat, stătea mândru cu un picior pe monstrul ucis. Și acasă ce mai e?

Ermler dădu din mână.

— Agenție matrimonială. Căsătorii peste căsătorii, Marta s-a măritat cu un hidrolog.

— Care Marta? întrebă vânătorul. Nepoata?

— Strănepoata, Igof! Strănepoata!

— Da, vremea trece. Vânătorul puse pe birou stereografiile și se ridică. Am plecat. Am o întâlnire. Tu știi.

— Iarăși! spuse înciudat Ermler. Poate ar trebui să termini odată!

— Nu, Willy. Trebuie. Ne întâlnim, ca întotdeauna, în pavilionul zece.

Vânătorul își vârî pipa în buzunar, fără s-o fi fumat toată, dădu din cap și ieși. „Trebuie, Willy, își zise. Tu, desigur, habar n-ai ce important e." Coborî în parc și porni spre pavilioane. Ca întotdeauna, la muzeu erau foarte mulți vizitatori, în cea mai mare parte tineri și copii. Străbăteau aleile mărginite de palmieri portocalii de pe Venus, se îngrămădeau în jurul terariilor și a bazinelor cu apă cristalină. În iarba înaltă dintre copaci se zbenguiau copiii, jucându-se „de-a v-ați ascunselea ca pe Marte". Vânătorul se opri să se uite la ei. Era un joc foarte amuzant, deși nu tocmai instructiv. De mult de tot, pe Pământ au fost aduși de pe Marte mimicrodonii, niște saurieni mari, cu apucături melancolice, perfect adaptați la schimbările bruște ale condițiilor de existență. Mimicrodonii aveau însușiri deosebite pentru mimetism. Umblau liberi prin parcul muzeului. Copiii se distrau căutându-i, ceea ce solicita oarecare agerime și dibăcie, apoi îi cărau dintr-un loc în altul, ca să vadă cum își schimbă mimicrodonii culoarea. Saurienii erau mari și grei, și copiii îi târau apucându-i de prisosul de piele de pe greabăn. Mimicrodonii nu se împotriveau. Se pare că treaba asta le plăcea.

Vânătorul trecu pe lângă o uriașă calotă transparentă care adăpostea terariul „Poiană de pe planeta Rougin". În iarba de-aici, de un albastru șters, se zbenguiau și se hârjoneau rembe, niște insecte gigantice, cu un colorit fantastic, semănând puțin cu mantisul de pe Pământ. Vânătorul își aduse aminte de prima lui vânătoare de pe planeta Rougin. Era o poveste veche de vreo douăzeci de ani. Trei zile a stat la pândă. În jurul lui țopăiau rembe uriașe; unele veneau să se așeze pe țeava carabinei. În dreptul „Poienii" era întotdeauna lume multă, pentru că rembele sunt foarte amuzante și frumoase.

Lângă intrarea în Pavilionul central zăbovi la balustrada ce împrejmuia un bazin rotund și adânc. În apa liliachie se rotea necontenit o vietate lungă și păroasă. Era un ihtiomamal, singurul animal cu sânge cald care respiră prin bronhii.

Ihtiomamalul era mereu în mișcare; așa înota el în cercuri și cu un an, și cu cinci, și cu patruzeci de ani în urmă, când vânătorul l-a văzut pentru prima oară. Fusese capturat cu multă greutate de faimosul Sallier. Acum Sallier își dormea somnul de veci undeva în mlaștinile Pandorei; ihtiomamalul lui, însă, continua să se rotească în apa liliachie a bazinului.

În vestibulul pavilionului vânătorul făcu un nou popas și se așeză pe un scaun ușor, într-un ungher. Tot mijlocul sălii scăldate în lumină era dominat de corpul împăiat al unei lipitori zburătoare (fauna de pe Marte, sistemul solar, ciclul carbonic, tipul policordelor„, clasa animalelor „dermorespiratorii„, ordinul, specia și genul „lipitorii zburătoare"). Era una din primele piese ale Muzeului de cosmozoologie din Capetown. De o jumătate de secol înfiorătorul monstru își rânjea în fața vizitatorilor gura, ca un graifăr cu mai multe fălci. Lung de nouă metri, acoperit cu o blană, aspră și lucioasă, fără ochi și fără picioare, așa arăta fostul stăpân al lui Marte.

„Da, au avut ceva de furcă pe Marte, își zise vânătorul. Astea nu se uită! Cu cincizeci de ani în urmă monștrii aceștia aproape complet exterminați, au început să se înmulțească din nou, pe neașteptate, și s-au apucat, ca pe vremuri, de piraterie pe căile de comunicații ale bazelor de pe Marte. Da, atunci s-a organizat faimoasa razie globală.

Autoșenileta mă hurducăia cumplit. Nu vedeam aproape nimic prin norul de nisip și praf stârnit de șenile. În dreapta și-n stânga goneau tancuri galbene pentru terenurile nisipoase, încărcate cu voluntari. La un moment dat. – unul din tancuri, avântându-se pe o dună, s-a răsturnat și oamenii au sărit imediat jos. Tocmai atunci am ieșit și noi din norul de praf. Willy Ermler m-a înșfăcat de umăr și a strigat ceva, arătând înainte. Am văzut atunci lipitorile, sute de lipitori foindu-se pe sărătura din depresiunea dintre dune. Am început să trag, ceea ce făcură și ceilalți. În vremea asta Ermler se tot moșmondea cu aruncătorul lui de rachete, meșterit de el însuși, și nu putea cu nici un chip să-l pună în acțiune. Toți țipau la el și-l ocărau, ba chiar amenințau să-i tragă o bătaie,

dar nimeni nu putea să-și lase carabina. Cercul raziei se strângea mereu. Acum deslușeam focurile împușcăturilor de pe autoșeniletele ce venea dimpotrivă. În sfârșit, Ermler a vârât între mine și șofer țeava ruginită a tunului său. A urmat o bubuitură teribilă, care m-a făcut să cad, orbit și asurzit, pe fundul mașinii. Un fum gros și negru a învăluit sărătura. Toate mașinile s-au oprit. Oamenii au încetat să tragă.

Țipau cu toții, agitându-și carabinele. În cinci minute Ermler și-a consumat toată muniția. Mașinile au coborât pe sărătură. Au deschis din nou focul asupra lipitorilor care mai rămăseseră în viață. Se zvârcoleau printre mașini și erau strivite cu șenilele. Eu trăgeam mereu. Eram tânăr atunci și-mi plăcea mult să trag. Din păcate am fost întotdeauna un bun trăgător și, din păcate, n-am greșit niciodată ținta. Din păcate am tras nu numai pe Marte și nu numai asupra unor abjecte animale de pradă. Aș vrea să nu mai văd niciodată o carabină."

Vânătorul se ridică, ocoli lipitoarea împăiată și porni alene de-a lungul unei galerii. Arăta probabil prost, pentru că mulți se opreau și se uitau la el îngrijorați. În cele din urmă se apropie de dânsul o tânără și-l întrebă timidă dacă poate să-i fie de folos.

— Nu-i nevoie, fetițo! spuse vânătorul. Se sili să zâmbească și vârând două degete în buzunarul de la piept, scoase o scoică de pe Yaila, de o frumusețe divină. Poftim, ia-o! Am adus-o de departe.

Fata zâmbi discret și luă scoica.

— Arătați foarte prost.

— Nu mai sunt tânăr, fetițo. Noi, bătrânii, rareori arătăm bine. Avem prea multe pe cuget.

Fata nu l-a înțeles, probabil, dar el nici nu voia să-l înțeleagă. O mângâie pe cap și își văzu de drum. Își corectă ținuta și se silea să meargă drept, așa că oamenii nu-l mai luau în seamă.

„Atâta-mi mai lipsește, să mă compătimească niște fetițe! își zise. M-am dărâmat cu totul. Cred că nu trebuie să mai revin pe Pământ. E cazul, pare-mi-se, să rămân pentru totdeauna pe

Yaila, să mă stabilesc la marginea Lacurilor Cenușii și să pun curse pentru țipării cu rubine. Nimeni nu cunoaște Lacurile Cenușii mai bine ca mine și eu aș fi acolo omul potrivit la locul potrivit. E foarte mult de lucru acolo pentru un vânător care nu trage niciodată."

Vânătorul se opri. Întotdeauna se oprea aici. Într-o ladă lungă de sticlă, cu prundiș cenușiu pe fund, stătea, sprijinindu-se pe trei perechi de picioare rășchirate, o șopârlă împăiată, cenușie și ea, stafidită și cu totul nearătoasă. Majoritatea vizitatorilor neavizați nu simțeau nici o emoție la vederea hexapodului. Puțini erau aceia care-i cunoșteau povestea. Vânătorul însă o cunoștea și, întotdeauna când zăbovea aici, încerca un sentiment de admirație superstițioasă față de imensa forță a vieții. Șopârla aceasta a fost ucisă la zece parseci depărtare de Sistemul solar, corpul ei a fost împăiat și a stat aici doi ani. Dar într-o bună zi, sub ochii vizitatorilor, din pielea cenușie și zbârcită a șopârlei au ieșit zeci de hexapozi minusculi, foarte agili. E drept că au murit imediat în atmosfera Pământului, arzând din cauza excedentului de oxigen, dar faptul a făcut mare senzație și zoologii nu știu nici până azi cum putea să se întâmple una ca asta. Cu adevărat, viața e singurul lucru căruia merită să i te închini pe lumea asta.

Vânătorul hoinărea prin galerii, trecând dintr-un pavilion în altul. Soarele puternic al Africii – bunul soare fierbinte al Pământului – lumina animalele acoperite cu sticloplast, animale născute sub alți sori, la sute de miliarde de kilometri depărtare de aici. Aproape toate îi erau cunoscute, pentru că le văzuse de multe ori și nu numai la muzeu. Din când în când se oprea în fața unor exponate noi și citea numele bizare ale unor animale ciudate, laolaltă cu numele unor vânători pe care-i cunoștea. „Spada din Malta", „Dzo cu picățele", „Marele Tzi-lin", „Micul Tzi-lin", „Capucinul palmat", „Sperietoarea neagră", „Regina lebădă". Simon Kreutzer, Vladimir Babkin, Bruno Bellar, Nicolas Drouhot, Jean Sallier-fiul. Îi cunoștea pe toți și era acum cel mai în vârstă dintre ei, dar nu și cel mai norocos. Se bucură însă aflând că Sallier-fiul a capturat în

sfârșit un criptobrahial cu solzi, că Volpdia Babkin a adus pe Pământ un gliderlimace viu. Că până la urmă Bruno Bellar a împușcat pe Pandora un oncorhynchus palmat, pe care-l urmărea de câțiva ani.

Așa ajunse la Pavilionul zece, unde erau expuse multe din capturile sale. Aici zăbovea aproape în fața fiecărui stand, lăsându-se în voia aducerilor aminte. Iată „Covorul zburător” sau „Frunza căzătoare”; l-am urmărit vreme de patru zile, acolo pe Rougin, unde plouă atât de rar și unde, cândva, de mult de tot, și-a găsit moartea eminentul zoolog Ludwig Porta. „Covorul zburător” se deplasează foarte repede și are auzul foarte fin. E cu neputință să-l vânezi cu mașina. Trebuie să-l pândești zi și noapte, căutându-i urmele șterse, oleaginoase, prin frunzișul copacilor. Numai eu am izbutit să-l prind, căci de-atunci n-a mai putut s-o facă nimeni. Mândrul și ambițiosul Sallier spunea că succesul meu a fost cu totul întâmplător. Vânătorul atinse cu mândrie literele săpate pe tăbliță indicatoare: „. Capturat și preparat de vânătorul I. Harin”. Am tras în el de patru ori și n-am dat niciodată greș, dar covorul mai era în viață în timp ce se prăbușea la pământ, rupând crengile copacilor cu trunchiuri verzi. Asta era pe-atunci când încă mai trăgeam.

Iată și monstrul fără ochi de pe Venus, din mlaștinile cu apă grea. Fără ochi și fără formă. Nimeni nu știa ce formă să-i dea când a fost împăiat și până la urmă l-au preparat după cea mai izbutită fotografie. L-am gonit peste mlaștină spre mal, unde erau săpate câteva capcane și a căzut într-una din ele. A urlat mult acolo, zvârcolindu-se în mâzga neagră. Mi-au trebuit două găleți de betanovocaină ca să-l adorm. Asta s-a întâmplat nu de mult, acum vreo zece ani, când nu mai trăgeam. Mda, e o întâlnire plăcută.”

Cu cât pătrundea mai adânc vânătorul în galeria Pavilionului zece, cu atât își încetinea pașii. N-avea chef și nici nu voia să meargă mai departe. Îl aștepta întâlnirea cea mai de seamă! Cu fiecare pas simțea tot mai puternic neliniștea aceea nostalgică, atât de bine cunoscută lui. Dintr-o ladă de sticlă îl și urmăreau niște ochi mari și rotunzi.

Ca întotdeauna, se apropie de standul acela nu prea mare, cu capul în pământ și înainte de toate citi pe tăblița indicatoare inscripția pe care o memorase de mult: „Fauna planetei Crookes, sistemul stelei EN 92, ciclul carbonic, tipul „monocordelor„, clasa, ordinul, specia, genul „tetrabrahial tridigital„. Capturat de vânătorul I. Harin, preparat de doctorul W. Ermler". Apoi își ridică ochii.

Sub o calotă de sticlă, pe o planșetă poleită așezată în plan înclinat, stătea un cap negru, fără fir de păr, turtit pe verticală, cu fața ovală plată. Pielea feței era netedă ca pielea de pe tobă. Capul n-avea nici gură, nici frunte, nici nări, avea numai ochi, niște ochi rotunzi, albi, foarte depărtați unul de altul, cu pupilele mici și negre. Ochiul drept era puțin stâlcit, din care pricină privirea neînsuflețită căpăta o expresie stranie. Ermler era un excelent toxidermist: monstrul avea exact aceeași expresie în momentul în care vânătorul s-a aplecat pentru prima oară asupră-i în ceață. Asta a fost de mult. Cu șaptesprezece ani în urmă.

„De ce s-a întâmplat așa? se gândi vânătorul. Nu intenționam să vânez acolo. Crookes comunicase că în regiunea aceea viața lipsea aproape cu desăvârșire și că nu existau decât bacterii și mici raci de uscat. Și totuși, atunci când Sunders m-a rugat să cercetez împrejurimile, m-am urcat în autoșenileță și mi-am luat carabina."

Deasupra bolovănișului se lăsase ceață. Răsărise soarele, un soare mic și roșu – pitica roșie EN 92 – și ceața căpătase o nuanță roșiatică. Sub șenilele moi foșnea pietrișul. Din ceață răsăriră una după alta câteva stânci negre, scunde. Apoi pe coama uneia din ele se mișcă ceva. Vânătorul opri mașina. De la distanța la care se afla îi era greu să examineze animalul. Nu putea s-o facă nici din pricina ceții și a luminii crepusculare. Dar vânătorul avea ochiul ager. Desigur, pe coama stâncii se furișa un vertebrat mare. Vânătorul se bucură că și-a luat carabina cu el. „Să-l facem de rușine pe Crookes!" își zise înveselit. Trase capota mașinii, scoase cu băgare de seama afară țeava carabinei și ochi. Pândind un moment când ceața se mai risipi și silueta cocoșată a animalului se profilă

distinct pe fondul cerului roșiatic, vânătorul trase. În locul unde se afla animalul se produse o explozie orbitoare, răspândind o lumină liliachie. Se auzi un trosnet puternic, însoțit de un șuierat prelung. Apoi deasupra stâncii se ridică un nor cenușiu de fum, amestecându-se cu ceața.

Vânătorul rămase foarte mirat. Știa bine că încărcase carabina cu un ac anesteziant, de la care se putea aștepta cel mai puțin la o explozie ca asta. După câteva clipe de chibzuială, coborî din mașină și porni în căutarea cadavrului. Îl găsi acolo unde se și aștepta să-l găsească, la poalele stâncii, pe bolovăniș. Era un animal cu patru picioare sau cu patru brațe, de mărimea unui dog voinic. Arsurile teribile și halul de schilodire în care se afla cadavrul îl făcură pe vânător să se mire din nou de efectul îngrozitor al unui obișnuit ac anesteziant. Își putea închipui anevoie înfățișarea pe care a avut-o animalul. Rămăsese relativ întreagă numai partea din față a capului, un oval plat, cu pielea neagră și netedă, pe care se vedeau doi ochi albi, stinși. Vânătorul duse cadavrul în autoșenilетă și se întoarse la navă.

Pe Pământ, cel care s-a ocupat de această captură, a fost Ermler. După o săptămână i-a spus vânătorului că animalul e prea schilodit și că nu prezintă cine știe ce interes, poate doar că ar putea sluji ca dovadă a existenței unor forme superioare de animale în sistemele piticelor roșii. Totodată l-a sfătuit să fie mai atent cu cartușele termitice. „S-ar putea crede că ai tras de frică, i-a spus el iritat, ca și cum animalul te-ar fi atacat.” „Dar îmi aduc perfect de bine aminte că am tras cu un ac anesteziant”, a replicat vânătorul. „Și eu văd perfect de bine că l-ai lovit cu un glonte termitic în coloana vertebrală”, i-a răspuns Ermler. Vânătorul a ridicat din umeri și n-a mai obiectat. Era, desigur, curios să știe din ce cauză s-a produs explozia, dar, la urma urmei, asta nu era chiar așa de important.

„Da, atunci lucrul acesta părea cu totul lipsit de importanță, își zise vânătorul, stând așa și uitându-se la capul turtit al monstrului. Am făcut haz pe seama lui Crookes, m-am controversat cu Ermler și am uitat totul. Pe urmă însă a venit

îndoiala, iar îndoiala e o calamitate.”

Crookes a organizat două mari expediții și a scotocit spații întinse de pe planeta sa, dar n-a găsit nici un animal care să întreacă în mărime un rac cât degetul mic de la mână. În schimb, pe un platou pietros din Emisfera sudică a dat peste un teren de coborâre – o porțiune rotundă de bazalt topit, cu un diametru de aproape douăzeci de metri – de proveniență necunoscută. La început descoperirea a trezit un oarecare interes, dar foarte curând s-a aflat că undeva în regiunea cu pricina a coborât cu doi ani în urmă, pentru niște reparații curente, astronava lui Sunders, așa că întâmplarea a fost dată uitării. Au uitat-o toți, afară de vânător, pentru că în acea vreme vânătorul ajunsese să aibă unele bănuieli.

Odată, la clubul astronauților din Leningrad a auzit pe cineva spunând că pe planeta lui Crookes era cât pe ce să ardă de viu inginerul de bord Adamov. Inginerul a părăsit nava cu un balon de oxigen defect. Balonul avea o scurgere. Atmosfera planetei lui Crookes e îmbibată de hidrocarburi ușoare, care reacționează puternic în contact cu oxigenul în stare liberă. Din fericire, astronauții au apucat să smulgă balonul în flăcări, așa că inginerul nu s-a ales decât cu câteva mici arsuri. Ascultând povestea aceasta, vânătorul vedea dinaintea ochilor explozia liliachie de pe coama stâncii negre.

Când s-a descoperit pe planeta lui Crookes terenul acela pe care a coborât o navă necunoscută, îndoielii i-a luat locul o certitudine cumplită. Vânătorul s-a dus valvârtej la Ermler. „Ce am ucis? A strigat el. Era un animal sau un om? Willy, pe cine am ucis?” Ermler s-a făcut roșu la față, pe urmă a țipat o dată: „Stai jos! Încetează cu isteria asta, baborniță ce ești! Cum îndrăznești să-mi spui mie una ca asta? Îți închipui oare că eu, Wilhelm Ermler, nu sunt în stare să deosebesc o ființă înzestrată cu rațiune de un animal?” „Dar terenul de coborâre?” „Chiar tu ai coborât pe platoul acela cu Sunders!” „O explozie! Am străpuns cu acul balonul de oxigen!” „Prostule, nu trebuia să tragi cu cartușe termitice într-o atmosferă cu hidrocarburi!” „Fie și așa. Dar Crookes n-a mai găsit acolo nici un alt tetrabrahial! Știu că era un astronaut

dintr-o altă lume!” „Ptiu, fir-ai tu să fii de muiere! a țipat Willy. Muiere isterică! pe planeta lui Crookes nu se va găsi poate nici o sută de ani de-acum înainte vreun tetrabrahial! E o planetă uriașă, găurită toată de peșteri, ca o bucată de șvaițer! Ai avut noroc, prostule și n-ai știut să profiți, în loc să-mi aduci un animal, mi-ai adus niște oase carbonizate!”

Vânătorul își strânse mâinile cu atâta putere, că-i trosniră degetele.

— Nu, Willy, bâigui el, ceea ce ți-am adus eu nu era un animal, ci un astronaut dintr-o altă lume.

„Ce de-a cuvinte ai cheltuit, bătrâne Willy! De câte ori ai încercat să mă convingi. De câte ori mi se părea că îndoielile mă părăsesc pentru totdeauna, că pot din nou să răsuflu ușurat și să nu mă mai socot un ucigaș! ca toți oamenii de pe Pământul nostru. Ca micuții care se joacă „de-a v-ați ascunselea ca pe Marte„. Ca băieții și fetele care se șușotesc pa bănci pe sub palmierii portocalii. Dar îndoielile revin și nu le poți ucide cu logica subtilă. Și ce dacă n-a întâlnit încă nimeni ființe gânditoare din alte lumi? E oare aceasta o dovadă că ele nu există? O ființă gânditoare nu poate să semene cu tetrabrahialul meu? Dar cine poate s-o dovedească? Nu există dovezi directe ale crimei mele? Dar importă oare dovezile?”

Puse mâinile pe stand și își lipi fața de plasticul transparent.

— Cine ești? șopti cu nostalgie în glas.

Ermler îl zări de departe. La vederea acestui om, altădată mândru și puternic, acum cu totul frânt sub povara propriei sale conștiințe, simți ca întotdeauna o durere insuportabilă. Dar se prefăcu vesel, vrând să îi spună că toate sunt bune, ca ziua aceasta însorită din Capetown. Bocănind înadins cu tocurile, se apropie de vânător, îl bătu cu palma pe spate și exclamă cu o voce voit voioasă:

— Întrevederea a luat sfârșit! mi-e o foame cumplită, Igor. Hai la mine, să luăm o masă pe cinste. Astăzi Marta a gătit în cinstea ta o ochsenschwanzensuppe veritabilă. Hai, vânătorule, că ne așteaptă supa.

— Haidem, spuse încet vânătorul.

— Am telefonat de două ori acasă. Toți sunt dornici să te

vadă și să-ți asculte poveștile.

Vânătorul dădu de câteva ori din cap și porni încet spre ieșire. Ermler se uită la spinarea lui încovoiată și se întoarse la stand. Privirea lui întâlni ochii albi, neînsuflețiți, de după peretele transparent. „Ați stat de vorbă?" întrebă în gând Ermler. „Da." „Nu i-ai spus nimic?" „Nu." Ermler se uită la tăblița indicatoare„. „Tetrabrahial tridigital. Capturat de vânătorul I. Harin, preparat de doctorul W. Ermler„. Se uită din nou în urma vânătorului și scrise repede, pe furiș, cu degetul mic, deasupra lui „tridigital„ cuvântul „sapiens" {8}. Pe tăbliță n-a rămas, desigur, nici o urmă, totuși Ermler se grăbi să șteargă urma închipuită cu latul palmei.

Doctorul Ermler își simțea și el inima grea, căci el știa cu siguranță, a știut-o de la bun început.

CAPITOLUL AL PATRULEA.
O PLANETĂ BINE AMENAJATĂ.

Moby Dick.

Spre sfârșitul lui octombrie, cârdurile de balene și cașaloți își începeau migrația în zona ecuatorială. Cetaceele erau luate în primire de bazele din Malaya și Indonezia. În această perioadă lucrătorii de la Serviciul de pază oceanică din centura Kurile-Kamciatka-Aleutine plecau în concediu sau făceau patrulări voluntare, dacă nu se ofereau cumva să dea o mână de ajutor expedițiilor oceanologice și oceanografice. În nord-est lunile de iarnă sunt foarte neplăcute, cu furtuni și ploi, cu cerul cenușiu, posomorât, cu oceanul dezlănțuit. La drept vorbind n-ar fi fost cine știe ce greu să se îmbunătățească condițiile de climă din Marea Behring și din regiunile situate mai la sud: pentru aceasta ar fi fost de-ajuns să se plaseze în apă, de-a lungul centurii KKA, câteva sute de reactori mezonici, instalați standard de microclimă, folosite deja în întreaga lume de o jumătate de secol. Dar nici un sinoptic n-ar fi putut prevedea consecințele posibile. După catastrofa din Insulele Britanice, survenită în urma unei tentative de a îmblânzi Golful Byscaia, Consiliul Universal a interzis punerea în practică a unor astfel de proiecte atâta timp cât sinoptica teoretică nu va fi în stare să prevadă toate consecințele în timp ale modificărilor

macroclimei pe scară mai mare. Iată de ce pe țărmurile Mării Behring lunile de iarnă rămăseseră și în secolul XXII aproape la fel cum erau, să zicem, în secolul XV.

În ceea ce-l privește pe Kondratiev, comandantul unui grup de submarine, el nu pleca în concediu, nu mergea în patrulare decât foarte rar și nu-și oferea niciodată serviciile oceanologilor. Așa cum spuneau prietenii lui, în timpul iernii Kondratiev își dădea în vileag „rămășițele capitalismului" – lenevea cumplit. Splendida clădire ovală a bazei „Paramushir", cu șase etaje afundate în granit și cu alte trei la suprafață, alcătuind o cupolă de sticlă și oțel, se afla pe Capul Kapustnâi. Kondratiev își avea apartamentul (cabinetul și dormitorul) la primul etaj, cu geamurile dând spre sud, către Strâmtoarea Kurilelor Nr. 4. Vara, mai ales în zilele cu cerul foarte senin, se vedea de-aici, spre sud-vest, departe pe apele albastre ale oceanului, o piramidă minusculă, albă ca un nouraș – vulcanul Makanrushi. Iarna, fluxul teribil de puternic arunca în geamuri o spumă verzuie, bășicată. Ascet de felul lui, cum și datorită formației sale profesionale, Kondratiev găsea mobilierul tip al apartamentului destul de luxos și nu încerca să-l mai înfrumusețeze. Singurul lucru pe care l-a făcut în direcția asta a fost că și-a atârnat în cabinet, deasupra biroului, un colț de narval, lung de un metru și jumătate, capturat cu vreo cinci ani în urmă, în timpul unei plimbări submarine. Și-a instalat, de asemenea, un mic raft, meșterit de el, pe care l-a umplut cu niște cărți vechi luate din biblioteca lui „Taimâr".

Kondratiev ținea mult la apartamentul său, mai cu seamă iarna. Ședea ore întregi în fața geamului uriaș din cabinet și zâmbea, tam-nisam, cu ochii la talazurile înspumate. Dispozitivul de aer condiționat țăcănea abia auzit, în camera cufundată în semiobscuritate era cald și bine, pe birou aburea o ceașcă de cafea. Afară, uraganul cumplit gonea mase grele de aer amestecat cu ploaie și cu zăpadă, și ridica vârtejuri de apă sărată, încât nu-ți mai puteai da seama unde se sfârșește aerul și unde încep coamele înspumate ale valurilor.

Uneori se scula în puterea nopții, punea magnetofonul să

cânte în surdină ceva de Grieg ori de Schumann, și asculta muzica laolaltă cu zgomotele abia deslușite ale nopții de iarnă. Apoi lua din raft vreo carte ferfeniță a unui autor de mult uitat pe Planetă și, răsfoind-o, își aducea aminte de trecutul îndepărtat, stăpânit de un amestec de tristețe și bucurie. E greu de spus dacă ceasurile acestea de singurătate îl mâhneau ori îl bucurau, oricum, însă, ele îl făceau fericit. Era așa de bine!

În timpul iernii, mulți dintre oamenii de la bază se răspândeau care încotro. Tolia Zaițev, un băiat vesel, își lua soția și pleca în Asia Centrală. Edik Svirski, activ întotdeauna, dispărea pentru câteva săptămâni, însoțind câte-o expediție. Ironicul Max făcea călătorii îndepărtate. Cei rămași se duceau seara la Vasilievo, unde dansau și se veseleau până dimineața, ori ședeau acasă și lucrau la materialele obținute în timpul verii, ducând muncă de cercetare. Serghei Ivanovici era solicitat adesea, pentru că îi plăcea tare mult să-i ajute pe alții. „Ascultă, Serghei, iartă-mă că te deranjez. Mi se pare că tu ai fost în iunie pe Bancul de iarnă. Ai ceva date în legătură cu salinitatea apei? Dă-mi-le și mie, te rog. Îți mulțumesc.” „ Hai noroc, burlacule! Trândăvești? Fii bun, ajută-mă în muncă, dă-mi statistica aia a dinților de pe maxilarul superior al cașaloților. Îți mulțumesc, prietene! Să fii sănătos!” „Serghei Ivanovici, îmi dați voie. Am o lucrare urgentă, mâine trebuie s-o predau la Habarovsk. Mi-e teamă că n-am s-o termin. Ajutați-mă să fac calculele astea. Mă ajutați, da? Ce bine.”

Toți cei care n-aveau de lucru se strângeau de regulă în grupuri, mai mari sau mai mici, și asta-i plăcea tare mult lui Serghei Ivanovici. Grupurile de alpiniști, cu echipamentul lor pestriț, având înfășurate peste centură niște brâie lungi de treizeci de metri, se cățărau pe stâncile acoperite cu gheață, unde, de altminteri, puteau urca foarte ușor pe potecă venind din partea opusă. Scafandrii de iarnă se îmbarcau în submarine și traversau strâmtoarea, ducându-se pe Makanrushi, unde hoinăreau zile întregi prin labirinturile peșterilor submarine. Din sălile de sport răzbeau strigăte, tropăieli, izbituri de mingi. În cluburi se încingeau discuții

aprinse, pe teme foarte bizare, având un scop utilitar și anume acela de a dezvolta perspicacitatea și gândirea logică. În sălile de muzică amatorii de melodii suave ședeau lungiți în fotolii adânci, țepeni ca morții. Când erau împreună, oamenii se simțeau de regulă foarte bine.

Făceau oarecum excepție pictorii, care preferau să se amuze fiecare de unul singur. Îi atrăgea monotonia plumburie a stâncilor, a apei înghețate, a cerului coborât. Cei mai mulți dintre ei nu aveau vreo contingență directă cu baza. Veneau peste iarnă de pe continent și se arătau a fi surprinzător de harnici, dar, cel puțin după părerea lui Kondratiev, geniali nu erau. Uneori organizau pe culoare expoziții de schițe. Vizitatorii nu întârziau să vină, angajându-se în discuții aprinse, care în esență căutau să răspundă la întrebarea dacă artistul trebuie să picteze ceea ce vede, sau ceea ce simte, sau ceea ce gândește. Se mai afla la bază și un sculptor, un lucrător încercat dintr-o patrulă oceanică, dar acesta suferea de grandomanie. Visa să facă o statuie măreață cu un subiect nelămurit, din care pricină toate stâncile de la bazele din împrejurimi purtau urmele de nesters ale inspirației sale.

Din când în când baza răsuna de larma glasurilor zglobii ale tinerilor veniți de la Combinatul piscicol din Vasilievo. La acest combinat lucrau șaizeci de oameni – douăzeci și cinci de operatori, treizeci de practicanți și cinci cibernetiști, care aveau misiunea de a încărca și a expedia la Vladivostok și la Magadan șlepuri cibernetice autopropulsate cu producție finită. Era cât se poate de greu dar totodată interesant să reglezi comanda șlepurilor submarine în așa fel, încât ele să ajungă fără greș și la termenul stabilit în portul de destinație, și de-aceea mulți dintre studenții practicanți căutau să se eschiveze de la prelucrarea materiei prime și să-și facă de lucru pe lângă cibernetiști. Tinerii de la bază și cei de la combinat întrețineau relații strânse. De obicei legătura directă din timpul liber se făcea la seratele de la clubul combinatului, dar uneori Serviciul de pază oceanică îi avea el musafiri pe cei de la combinat și atunci la bază era o adevărată babilonie.

De bine ce soseau, oaspeții se împrăștiau grupuri-grupuri

prin camerele gazdelor. Dar ușile care dădeau în coridorul de obicei pustiu erau larg deschise, așa încât peste tot stăruia larma discuțiilor, însoțită de cântece și de muzică, cum și de zgomotul pe care-l făceau pașii dansatorilor. Grupuri vesele umblau din cameră în cameră. Pe scurt, era cât se poate de amuzant. Camerele aveau o excelentă izolație acustică și zgomotele de-aici nu stânjeneau pe nimeni dintre „cei mari". La început, în timpul acestor „serate", Kondratiev se încuia la el în cameră, dar pe urmă curiozitatea și invidia au biruit, făcându-l să-și lase ușa deschisă, ceea ce îi îngăduia să audă multe și de toate – cântece noi și ciudate din toate colțurile lumii, discuții aprinse în probleme foarte înguste și foarte generale, mici bârfeli locale pe seama celor vârstnici, dintre care nu era exclus nici el, declarații de dragoste, tot atât de lipsite de logică ca și cele din secolul trecut, ba chiar și anumite sunete care trădau sărutările tinerilor îndrăgostiți.

Lângă ușa care dădea în apartamentul lui Kondratiev se afla o mică nișă, cu care se sfârșea coridorul. Cineva mobilase nișa aceasta în mod corespunzător: pusese două fotolii, un brădișor într-o lădiță de sticlă, o lampă cu neon, care dădea o lumină opalescentă și clipea într-una. Nișa cu pricina se numea „lovers dime", adică „colțul îndrăgostiților". Aici veneau pe vreme rea atâția și atâția să-și facă declarații de dragoste și să împletească planuri de viitor, ori să se împace. Din pragul său, Kondratiev suspina adânc la auzul acestor șușoteli. Așa cum sta, profilându-se pe fondul coridorului luminat, îndrăgostiții îl vedeau perfect de bine, dar nimeni nu-l prea lua în seamă și nu se sinchisea de prezența lui, așa cum îndeobște tinerii nu se prea sinchisesc de vârstnici. Asta îl șoca, pentru că avea impresia că e privit ca o mobilă oarecare. Odată însă, auzi pe cineva spunând despre el că e „paznicul colțului îndrăgostiților" și atunci își dădu seama că e considerat ca un fel de judecător și martor tăinuit, ca o întruchipare a conștiinței publice. De altminteri și asta era destul de supărător. Adeseori Kondratiev trântea ușa și zăbovea îndelung în fața oglinzii, bombănind și studiindu-și fața slabă, și pământie, cu moțul de păr aspru de deasupra frunții largi.

„Mda, dădea el glas unui gând mai vechi, care-l rodea într-una, mda, ce să mă mai gândesc eu la de-alde astea.”

Odată, în timpul unui uragan puternic, valurile oceanului au distrus parapetul care împrejmuia sera bazei. A doua zi, dând urmare apelului lansat de bază, a venit întreg tineretul de la combinat ca să repare stricăciunea. Vârstnicii s-au alăturat și ei tinerilor. Băieții cei mai dibaci și mai puternici coborau cu schelele suspendate de pe stâncă și consolidau plăcile ușoare din material plastic, lipindu-le de zid de-a lungul prăpastiei, după ce în prealabil muiau stânca cu ultrasunetul. Furtuna se potolise, dar din pâcla cenușie valuri înghețate izbeau cu un zgomot cumplit peretele stâncii, stropindu-i pe cei de pe schele. Oamenii lucrau cu multă veselie, făcând mare zarvă.

Kondratiev se apucă să consolideze stânca moale ca aluatul din jurul plăcilor de pe parapet. Trebuia să îndese bine terciul acesta asemănător cu cimentul, să-l netezească cu o mistrie specială și apoi să trateze încă o dată locul de consolidare cu ultrasunetul. Atunci masa plastică și piatra se încleștau pentru totdeauna și placa parapetului devenea parcă parte integrantă din stâncă. În toiul lucrului constată că nu trebuia să-și tot caute sculele, pentru că ele – și tocmai cele de care avea nevoie – nimereau singure în mâna lui. La un moment dat se întoarse și văzu că lângă dânsul stătea ghemuită laboranta Irina Egorova de la bază. Îmbrăcată într-o salopetă îmblănită, cu glugă pe cap, fata părea surprinzător de îndemânatică.

— Mulțumesc, spuse Kondratiev.

— N-aveți pentru ce, răspunse Irina râzând. Câteva minute lucrară în tăcere, trăgând cu urechea la disputa care răzbea prin urletele valurilor și ale vântului de pe placa vecină și care avea ca obiect veninul din lapții unui pește.

— Sunteți mereu singur, rupse Irina tăcerea.

— M-am obișnuit, răspunse Kondratiev. Ce vrei să spui cu asta?

Irina se uita la el cu o privire ciudată. Era o fată foarte drăguță, dar mult prea distantă. Admiratorii ei îi cam știau de frică. De altfel și Serghei Ivanovici se cam temea de ea. Avea limba prea ascuțită și era lipsită de tact. Irina era în stare să

spună câte-o grosolănie în momentul cel mai nepotrivit, ceea ce și făcea adesea. Se uita ce se uita cu o privire ciudată și spunea câte una de-ți venea să plângi, nu alta.

— Voiam de mult să vă întreb ceva, Serghei Ivanovici. Se poate?

Kondratiev se uită chiorâș le ea, cât se poate de circumspect. „Ei poftim, te pomenești că mă întreabă de ce am spinarea păroasă, cum a făcut-o vara trecută pe plajă de față cu o mulțime de lume."

— Se poate, îi îngădui el, deși n-ar fi vrut.

— Spuneți-mi, Serghei Ivanovici, dumneavoastră ați fost căsătorit atunci, în secolul vostru?

„N-are cine să-ți tragă o bătaie bună!" se gândi furios Kondratiev și spuse îmbufnat:

— E lesne de văzut că n-am fost.

— De ce e lesne de văzut?

— Păi cum aș fi putut pleca într-o expediție ca aceea dacă eram căsătorit?

În vremea asta se apropie de ei Johnson, un vânător marin, care luase asupră-și conducerea lucrărilor de consolidare, întrucât cu trei ani în urmă era constructor de meserie. Johnson dădu aprobativ din cap, îl bătu pe Kondratiev pe spate, spuse „O, very, very-good!" și se îndepărtă.

— Atunci de ce sunteți așa de ursuz.

— Serghei Ivanovici? De ce vă temeți de femei?

— Cum? Kondratiev se opri din lucru. Cum adică mă tem? De unde ai mai luat-o și pe asta?

„Adevărul e că mă tem, își zise. Uite, mă tem de ea. Mereu se leagă de oameni și se ține de glume. Toți râd, dar ea nu. Se uită numai cu privirea asta ciudată a ei."

— Dă-mi, te rog, freta, ceru el, încruntându-și sprâncenele. Nu asta. Cealaltă, aia mică. Mulțumesc!

— Cred că nu m-am exprimat bine, urmă Irina, vorbind încet. Desigur că nu vă temeți, dar vă feriți de ele. Îmi închipuiam că poate atunci, în secolul vostru.

— Nu.

Până și felul de a vorbi al fetei era oarecum ciudat.

— Diseară dansăm, spuse ea repede. Veniți și dumneavoastră?

— Dar eu nu știu să dansez, Irina.

— Cu atât mai bine. Tocmai asta e interesant.

Kondratiev nu răspunse și până la sfârșitul lucrului rămaseră amândoi tăcuți.

Lucrarea fu isprăvită spre seară. Mereu gălăgioși, pușI pe râsete și plini de voie bună, reparatorii se îmbăiară apoi, făcând o mare risipă de apă, care în bazin, care în sălile de baie. Curăței, îmbujorați, osteniți și teribil de înfometați, se adunară cu toții în sala de mese. Mâncară mult și tot lucruri bune, băură zdravăn, vin și mai ales suc de ananas, apoi începu dansul. Irina îl și luă în primire pe Kondratiev și-l chinui multă vreme, arătându-i cu ce picior trebuie să înceapă în ritmul pe stânga și de ce nu e voie să facă un pas înapoi în ritmul pe dreapta. Kondratiev nu putea pricepe cu nici un chip ce e ritmul pe dreapta și ce e ritmul pe stânga. Până la urmă, leoarcă de sudoare și supărat foc, o apucă de braț pe Irina și o scoase din mulțimea dansatorilor pe coridor.

— Mi-ajunge.

— Încă puțin, se rugă fata.

— Nu. Mă dor șalele de-atâtea îmbrânciturI. Nici nu mai știu câți am călcat pe picioare.

O conduse pe coridor, strângându-i fără să-și dea seama brațul. Irina mergea tăcută. Apoi Kondratiev se opri brusc și râse nervos.

— Văd că te-am răpit! spuse uitându-se într-o parte. Hai, du-te și dansează.

— Și dumneavoastră?

— Eu. Ă-ă. Eu mă duc la bătrâni, să joc o partidă de go {9}.

Se opriră în mijlocul coridorului. Dintr-o cameră răzbeau prin ușa deschisă sunetele unei coriole. Cineva cânta degajat, cu o voce puternică:

Deep blue sea, baby, deep blue sea.
Deep blue sea, baby, deep blue sea.
Deep blue sea, baby, deep blue sea.
Hit was Willy, who got drowned în the deep blue sea. {10}

— Cântă Johnson, spuse încet Irina. Johnson cântă frumos.

— Da, cântă frumos, se învoi Kondratiev. Dar și dumneata cânți frumos.

— Da? M-ați auzit cântând?

— Of, doamne, chiar și acum o lună, când au venit ultima oară tinerii de la combinat.

— M-ați ascultat?

— Ascult întotdeauna, răspunse evaziv Kondratiev. Stau în ușă și ascult.

Irina râse:

— Dac-am fi știut. Am fi.

— Ce?

— Nimic.

Kondratiev se încruntă. Apoi tresări și se uită mirat în jurul său. Nu se mai recunoștea. El să fie oare, omul acesta care stă pe coridor, neștiind încotro s-o apuce și nedorind să meargă nicăieri, așteptând și presimțind ceva, cuprins de o nedeslușită și ciudată bucurie. E o halucinație, o vrajă. Fata asta subțirică, cu ochii albaștri. O stră-strănepoată. Dacă ar fi avut copii, ea putea să-i fie stră-strănepoată.

Doi tineri, un băiat și-o fată, trecură în fugă pe lângă ei. Cei doi le aruncară din mers o privire, le făcură cu ochiul și dispărură apoi pe-o ușă care stătea deschisă. Din încăperea în care intrară izbucni o explozie de râsete. Irina tresări.

— Haidem, spuse ea.

Kondratiev o urmă docil, fără s-o întrebe unde. Așa ajunseră la „colțul îndrăgostiților”. Se așezară în jilțurile de sub brăduț. Deasupra lor se aprinse lampa de neon, clipind domol.

— Serghei Ivanovici, hai să visăm.

— La vârstă mea. Răspunse cu mâhnire în glas Kondratiev.

— Îhî, la vârstă dumneavoastră. Sunt tare curioasă să știu ce visează oamenii la vârstă dumneavoastră.

Hotărât lucru, de când se știa, Kondratiev n-a purtat astfel de conversații. Rămase mirat, atât de mirat, încât răspunse cât se poate de grav:

— Eu visez să-l capturez pe Moby Dick, cașalotul alb.

— Dar ce, există cașaloți albi?

— Există. Trebuie să existe. Am să capturez un cașalot alb și…

— Și?

— Și asta-i tot. Atunci visul meu se va fi împlinit.

Irina rămase pe gânduri, apoi spuse pe un ton hotărât:

— Nu, acesta nu e un vis.

— De ce nu? E totuși un vis.

— Nu e.

— Cred că eu știu mai bine.

— Nu. Ceea ce spuneți dumneavoastră este scopul muncii sau. Nu știu, zău. Dacă n-ar exista cașaloți albi, atunci da. Ar fi un vis.

— Dar există.

— Tocmai de-aia nu e.

Irina se uita la lampă și lumina din ochii ei aci se aprindea, aci se stingea.

— Dar mai înainte. Acum o sută de ani, care era visul dumneavoastră? Un vis mare, înțelegeți ce vreau să spun?

Kondratiev începu să-și depene conștiincios amintirile.

— Au fost multe, de toate. Dar acum asta nu mai are nici o importanță. Am visat. Noi visam cu toții să ajungem la stele.

— Azi oamenii au ajuns la stele.

— Da. Visam ca tuturor oamenilor de pe Pământ să le fie bine.

— Imposibil.

— Ba da. E și acesta un vis împlinit, așa cum ni-l închipuiam noi pe-atunci. Visam ca toți oamenii de pe Planetă să nu mai ducă grija mâncării și a adăpostului, și să nu se teamă că o să li se ia ceea ce au dobândit.

— Dar asta e atât de puțin!

— A fost teribil de greu, Irina! Voi nici nu vă puteți închipui ce mult înseamnă pâinea și siguranța.

— Da, da, știu. Dar toate acestea sunt acum de domeniul istoriei, sunt lucruri pe care noi nu le uităm, dar care au fost înfăptuite, nu?

— Da.

— Ei bine. De-aceea vă întreb, ce vis mare aveți acum?

Kondratiev rămase pe gânduri și constată, uluit și îngrozit, că nu-l mai anima nici un vis cu adevărat mare. Atunci, la începutul secolului XXI, știa că era comunist și, ca și ceilalți comuniști, miliarde de comuniști, visa să vadă omenirea izbăvită de grija pentru o bucată de pâine, visa să li se dea tuturor oamenilor putința de a munci în spirit creator. Dar asta a fost atunci, cu o sută de ani în urmă. Rămânând cu idealurile acelea, acum, când toate acestea au fost înfăptuite, la ce mai poate el oare să viseze?

Cu o sută de ani în urmă. Pe-atunci el era o picătură în năvalnicul șuvoi ce se iscase cândva în locuințele neîncăpătoare ale emigranților și în sălile reci ale palatelor expropriate, târând omenirea spre un viitor necunoscut, de o strălucire orbitoare. Acum viitorul acesta devenise prezent, șuvoiul cel năvalnic se revărsase în ocean, și valurile oceanului, potopind toată Planeta, se avântau spre stelele îndepărtate. Acum nu mai existau necomuniști. Toți cei zece miliarde de locuitori ai planetei erau comuniști. „Dragii mei, dragi, zece miliarde de oameni. Dar ei au acum alte țeluri. Țelul de altădată al comunistului – abundența și frumusețea spirituală și fizică – a încetat de a mai fi un țel, a devenit realitate, o trambulină pentru un nou și uriaș salt înainte. Încotro? Și unde e locul meu printre cei zece miliarde de oameni?”

Se gândi mult, oftând într-una și tot uitându-se la Irina. Fata îl privea tăcută cu niște ochi ciudați, atât de ciudați și de frumoși, încât Serghei Ivanovici pierdu cu desăvârșire firul conversației.

— Ce-i asta, Irina? spuse el în cele din urmă. Oare acum nu mai am nici măcar la ce să visez?

— Nu știu, răspunse fata.

Se uitau unul în ochii celuilalt. „Doamne, își zise Kondratiev transportat, ce-ar fi s-o iau încetișor de mână și să-i mângâi degetele subțiri, să-mi lipesc obrazul de obrazul ei.”

— Serghei Ivanovici, întrebă Irina încet, dumneavoastră cum credeți, suntem noi oameni buni?

— Foarte buni.

— Vă place aici?
— Da. Mult de tot.
— Și nu vă simțiți singur?
— Da' de unde, Irinka. Spusese „Irinka” fără să vrea.
— Mă simt foarte bine. Și Moby Dick. Îmi place tare mult Moby Dick, Irinka. S-o terminăm mai întâi cu Moby Dick și pe urmă vedem noi.
— Păcat.
— Ce să-i faci! Nu-s eu omul unor vise mari. Steaua mea e o stea apropiată.
Irina clătină din cap zâmbind:
— Nu la asta mă gândeam. Îmi ziceam că sunteți atât de singur. Mă gândeam că vă e greu așa singur. Eu vă iubesc, Serghei Ivanovici.
De dimineață, grupul de submarine al lui Kondratiev fu pus în stare de alarmă. Elicopterul de serviciu al Pazei oceanice comunicase că în cârdul de cașaloți care se deplasa spre pășunile de calmari s-a produs o încăierare între bătrânul mascul care era capul cârdului și un cașalot răzleț, un așa-zis pirat. Cașaloții se deplasează în cârduri de câte aproximativ treizeci de animale, alcătuite din femele bătrâne și tinere, având un conducător mascul, bătrân și încercat. Conducătorul nu lasă alți masculi să se apropie de cârd și gonește masculii tineri, ba uneori îi și ucide. În răstimpuri însă, cârdul e atacat de câte un cașalot răzleț, foarte rău, căruia Paza oceanică îi zice pirat. Atunci se angajează o luptă în care Paza oceanică încearcă întotdeauna să-l ajute pe conducătorul cârdului, și asta deoarece, înainte de toate, conducătorul e de regulă îmblânzit și conduce cârdul pe traseele obișnuite și cunoscute către pășunile de calmari special organizate, cât mai departe de traseele de migrațiune ale balenelor. Se cunosc cazuri când un cașalot răzleț, izbutind să desprindă de cârd câteva femele, le ducea direct în zonele de tineret balenier, unde făcea un mare măcel.
Pilotul elicopterului îl atacase pe pirat, dar din cauza rafalelor de vânt, care aruncau cu putere elicopterul dintr-o parte în alta și din pricină că cei doi adversari se aflau atât de

aproape unul de altul, n-a nimerit decât o dată cu o bombă anesteziantă, și nu în pirat, ci în conducătorul cârdului. Buimăcit, conducătorul cârdului a încetat să mai opună rezistență. Piratul l-a omorât numaidecât, a desprins cu dibăcie de cârd femelele tinere și le-a mânat spre sud, în zona câmpurilor de plancton unde se aflau femelele cu pui de alăptat. În urmărirea piratului fură trimise două grupuri de submarine, iar un alt grup se pregătea să-l ia în primire cu mult înainte de a ajunge în zona femelelor cu pui.

Operația aceasta a mers prost de la bun început. Primul grup, comandat de Korșunov, s-a răzlețit în iureșul urmăririi și și-a pierdut orientarea. Grupul de submarine al lui Kondratiev fu lansat dintr-un turbo-plan de transport. Acest grup trebuia să ajungă în zona vizată înaintea piratului și să-l separe de temele, dar din pricina grabei sau a stângăciei piloților submarinele rămăseseră cu mult în urma cârdului. Kondratiev le-a ordonat tuturor să meargă la o adâncime de o sută de metri, și numai el ieșea din când în când la suprafață, ca să recepționeze radiogramele de pe bordul elicopterelor de însoțire.

Urmărirea a durat toată ziua. Pe la orele șapte seara, Ahmet, care mergea în extrema flancului drept, strigă:

— Uite-l! Tovarășe comandant, se vede ținta. Distanța trei sute-trei sute cincizeci de metri, patru semnale! uliuliu, curat Moby Dick!

— Coordonatele? ceru Kondratiev la microfon.

— Azimut. Înălțimea de la fund două sute zece.

— Văd.

Kondratiev reglă reflectorul ultrasonic. Pe ecran apărură, clătinându-se, niște pete mari de lumină – semnalele. Cinci. Șase. Opt. Erau toți. Șapte femele și piratul. Distanța trei sute-trei sute douăzeci de metri. Mergeau „în stea”: femelele la periferia unui cerc vertical cu diametrul de cincizeci de metri, piratul în centru și puțin retras.

Kondratiev smuci brusc submarinul în sus. Trebuia să iasă la suprafață și să comunice elicopterelor că fugarii au fost reperați. Din cauza tensiunii, submarinul începu să vibreze.

Turbinele scoaseră un urlet pătrunzător. Kondratiev simți că îi țiuie urechile. Se aplecă deasupra tabloului de bord și strânse cu amândouă mâinile manetele cârmei. Nu-și lua însă ochii de la hublou. Hubloul se lumină cu repeziciune. Prin fața lui trecură niște umbre, apoi sclipi pântecul argintat al unui rechin mic, după care submarinul țâșni vijelios din apă. Kondratiev coborî imediat aripile de la pupă.

Un val puternic izbi submarinul la tribord, dar inerția și aripile îl ridicară și-l azvârliră peste coama înspumată. Kondratiev văzu pentru câteva clipe oceanul. Era negru-liliachiu, brăzdat de valuri zbârcite, cu coame de spumă însângerată. Așa cel puțin i se păru în primul moment, pentru că în realitate îl colorau astfel reflexele crepusculului. Nori groși, negri-liliachii ca și oceanul, învălătuceau cerul, plutind jos de tot. În dreapta atârna deasupra orizontului un soare purpuriu, turtit. Kondratiev văzu toate acestea – oceanul cenușiu, cerul plumburiu și soarele însângerat într-o imagine denaturată prin perdeaua de apă care izbea în geamul hubloului. În clipa următoare submarinul se afundă din nou, înfigându-se cu botul ascuțit într-un talaz și scoțând un urlet prelung din turbine.

— Aici Kondratiev, ținta a fost reperată, direcția.

Submarinul gonea ca un glisor, săltându-se pe coamele valurilor și lovind greoi apa cu fundul rotunjit. Spuma albă-trandafirie care izbea hubloul dispărea numaidecât, măturată de apa verzuie, bășicată. Submarinele rapide ale Serviciului de pază oceanică se puteau deplasa ca peștii zburători: țâșneau în plină viteză din apă, zburau prin aer până la o distanță de cincizeci de metri, se afundau iar și, prinzând viteză, făceau un nou salt. În timpul urmăririlor sau în alte împrejurări, când trebuia acționat rapid, acest sistem de deplasare era de neînlocuit. Dar asta numai când oceanul era liniștit sau nu prea agitat. Acum, însă, era furtună. Izbit mereu sub aripi, submarinul se tot sălta ca o minge de fotbal, și totodată se abătea mereu de pe traseu. Kondratiev era furios că nu primea nici un răspuns la apelurile sale.

— Aici Kondratiev. Aici Kondratiev. Ținta a fost reperată,

direcția.

Dar nu venea nici un răspuns. Elicopterul deviase, probabil. Ori poate se întorsese la bază din cauza furtunii? Era o furtună puternică, de cel puțin zece grade. Ei bine, vom acționa singuri!”

Soarele aci se ascundea pe după talazurile devenite negre, aci răsărea din nou de după orizont pentru scurt timp. Atunci se putea vedea oceanul negru-sângeriu. Se vedeau și coamele fără sfârșit ale valurilor, ce veneau mereu, îndărătnice, dinspre vest. „Dacă vin dinspre vest, e rău, își zise Kondratiev. Dacă ar veni pe meridian, adică pe direcția de urmărire, navigând la suprafață, l-am ajunge numaidecât pe Moby Dick.”

Moby Dick! chiar dacă n-o fi acesta cașalotul alb, e totuși Moby Dick, un mascul uriaș, lung de douăzeci de metri, greu de o sută de tone, mătăhălos și grațios totodată. Cu botul bont, semănând cu un ciot de baobab, tare și aspru în partea de jos, moale în partea de sus, unde adăpostește sub pielea groasă și neagră mari cantități de spermanțet, atât de prețios. Cu o gură înfiorătoare, al cărei maxilar inferior se deschide așa cum se desface capacul unui geamantan răsturnat. Cu coada puternică, orizontală, cu o nară lungă și îngustă în vârful botului, cu niște ochi mici și răi, cu pântecul alb, zbârcit. Moby Dick, cumplitul Moby Dick, spaima calmarilor și a balenelor. Oare când și-o scoate, în sfârșit, animalul ăsta miresele la suprafață? Ar fi timpul să mai respire și ele un pic.

Kondratiev se avântă cu submarinul sub apă, o luă înaintea grupului, se abătu puțin spre est, apoi întoarse și își reluă locul în formație. Grupul era alcătuit din cinci submarine și se deplasa „în stea”, ca și cașaloții. În centru mergea Kondratiev. În stânga, cu vreo douăzeci de metri mai sus, Ahmet Baratbekov, care absolvise cursurile abia cu un an în urmă. În dreapta și ceva mai sussoția lui Ahmet, Galocika. În stânga și ceva mai jos – tânărul Max, un zdrahon de om, grav și sumbru, submarinist înnăscut. În dreapta și ceva mai jos – Nicolae Drăgan, un profesor în vârstă, lingvist cu renume, care își petrecea a douăzecea oară concediul la Serviciul de pază.

Până la cârd nu mai rămăseseră decât vreo sută de metri. Pe ecranul reflectorului ultrasonic se vedea deslușit silueta lui Moby Dick – o pată rotundă, tremurată, care împrăștia scântei puternice.

— Mai aproape de cârd! comandă Kondratiev.

— Tovarășe comandant, conectați sistemul ultra-acustic! strigă Ahmet.

— Ce frecvență avem?

— Șaisprezece șase sute și cincizeci. Cașaloții cântă! cântă Moby Dick!

Kondratiev se aplecă deasupra tabloului de bord. Fiecare submarin era echipat cu convertizoare de ultrasunet. Unele aveau chiar convertizoare de infra-sunet, dar astfel de instalații erau montate numai pe submarinele destinate cercetărilor științifice. Oceanul e plin de sunete. Însăși apa emite anumite sunete, iar în prăpăstiile din adâncuri stăruie vuiete necontenite. Peștii scot țipete pătrunzătoare, țipă și meduzele, gem calmarii și caracatițele. Balenele cântă și cârâie. Cântă și cașaloții. Unii socot că aceștia din urmă cântă mai frumos decât toate vietățile din adâncuri.

Kondratiev întoarse maneta convertizorului. Acul subțire de pe cadranul indicatorului trecu de cifra 16,5. Submarinul se umplu de sunete joase și înfundate. Cânta, de bună seamă, Moby Dick, marele cașalot, în vreme ce femelele îl îngânau pe noul lor stăpân.

— Pezevenchiul! exclamă Drăgan cu admirație în glas.

— Are voce nu glumă! își dădu cu părerea Galia.

— Dobitoc gălăgios! bombăni Max. Auzi, piratul.

Moby Dick urla cât îl ținea gura: „Ua-au-u-u. Ua-au-u-u. Ua!”

Prietenele lui îi răspundeau: „I-i-i. Ia-i-i. I-i-i.”

Kondratiev traducea: „Mai repede, mai repede! Nu mai avem mult și suntem acolo. O, ce ospăț ne așteaptă! Pui fragezi de balene și mamele lor, grase, gustoase și neputincioase. Mai repede! Nu rămâneți în urmă!” La care femelele îi răspundeau lui Moby Dick: „Venim, venim. Repede, repede.”

Distanța se redusese la șaizeci de metri. Era momentul să înceapă. Până la pășunile artificiale, unde se odihneau acum

balenele albastre cu puii lor, mai erau cel mult patruzeci de kilometri. Oare când o avea de gând Moby Dick să mai ia un pic de aer?

— Max, Drăgan, jos!

— Am înțeles.

Max și Drăgan se afundară brusc, pătrunzând sub „steaua” cașaloților. Deși cașaloții văd prost, vânătorii trebuiau să fie totuși prudenți. La vederea urmăritorilor, animalele puteau să se ia la joacă, deplasându-se în toate direcțiile. Dat fiind că nu erau decât cinci submarine, jocul de-a v-ați ascunselea al cașaloților, care puteau să se scufunde până la un kilometru și mai mult, ar fi îngreunat vânătoarea. Pătrunzând sub „stea”, Max și Drăgan îi tăiau lui Moby Dick drumul spre adânc și-i limitau manevrele la numai două direcții de deplasare.

Aha, în sfârșit! „Steaua” se strânse deodată și începu să se ridice la suprafață.

— Max, Drăgan, fiți atenți!

— Suntem atenți, răspunse nemulțumit Max.

Profesorul de Lingvistică spuse vesel:

— Am înțeles! Îi plăcea, se pare, expresia asta din străvechiul vocabular maritim și militar.

Moby Dick își ducea cârdul la suprafață, împins de jos de Max și Drăgan.

— Ies la suprafață! anunță Kondratiev și ridică submarinul cu prova în sus, ambalând turbinele la maximum. Acuși o să te vedem în carne și oase, Moby Dick, pirat și ucigaș ce ești!

Submarinul țâșni cu un urlet din vârtej, sări fulgerător peste coama înspumată a unui val și se afundă din nou în apă, lăsând în urmă-i vălătuci de mâzgă sintetică. Soarele asfințise. Numai la apus se mai vedea o geană purpurie de lumină. Dar deasupra oceanului nu se lăsase noaptea, pentru că luminau norii. Crepusculul pusese stăpânire pe întinsul apelor. Furtuna era în toi. Valurile se făcuseră mai mari, înaintând vijelios și împroșcând cu ghemotoace de spumă. Asta a fost tot ce-a văzut Kondratiev la primul salt. La cel de-al doilea salt nu văzu decât cerul albicios și valurile întunecate, cu coamele lor de spumă împrăștiată.

Dar atunci când submarinul ieși din viitoare pentru a treia oară, Kondratiev îl văzu, în sfârșit, pe Moby Dick. La o depărtare de vreo sută de metri, din talazuri se smulse o matahală neagră, care descrise încet un arc lung prin aer și se făcu din nou nevăzută printre valuri. Urmăritorul văzu deslușit botul bont și coada lată și despicată a monstrului. În clipa următoare răsăriră din apă câteva umbre mai mici, înșirate una după alta, dispărând apoi și ele. Submarinul se scufundă din nou. Pe ecranul ultrasonic începură imediat să se agite niște uriașe pete de lumină. Un nou salt. Câteva clipe de zbor pe deasupra oceanului în clocot. Namila țâșnește dintre valuri în fața submarinului, sare peste coamele înspumate și dispare. Alte șapte namile, ceva mai mici, se avântă și ele în zbor. Apoi apa bășicată și albicioasă ca cerul izbește din nou în hublou.

S-a zis cu Moby Dick, giganticul cașalot. Adus la suprafață nu se mai poate afunda cu cârdul lui, pentru că dedesubt îl pândesc Max furiosul, și Drăgan cutezătorul. Nu poate să cotească nici la dreapta, nici la stânga, pentru că în flancurile lui stau încercații vânători Ahmet și Galocika. În urma cârdului vine Kondratiev în persoană. Tunul lui acustic vizează deja greabănul negru al lui Moby Dick. Trebuie să ochească în greabăn, în cerebel; așa merge la sigur, și Moby Dick n-are să se chinuiască. Bietul și prostul de Moby Dick, o grămadă de mușchi teribili și un creier mic, dar atât de lacom! O sută de tone de oase tari și de mușchi puternici, cum n-are altă vietate pe lume, și numai trei litri de creier! e puțin, mult prea puțin, Moby Dick, pirat feroce, ca să rivalizezi cu omul.

Moby Dick însă jubila! Țâșnea impetuos din viitoare, plutea calm prin aerul cald, înghițindu-l cu gura lui uriașă, și iar se afunda în valuri. Cele șapte femele, nevestele pentru care l-a ucis el în zori pe un slujitor al omului, săreau vesele în urma lui. Goneau după el spre bancurile submarine de balene albastre, unde femelele, grase și dulci, răsturnate pe spate, își alăptau puii. Moby Dick își ducea prietenele la ospăț.

Până la cașalot mai erau doar treizeci de metri, o distanță ideală pentru tunul acustic.

Comandantul grupului de submarine apăsă pe clapeta de declanșare a tunului.

Moby Dick s-a dus la fund, mort. Ahmet, Galocika și Drăgan întoarseră spre nord femelele, buimăcite și mânioase, și le goniră. În fruntea cârdului se puse Max. Vânătorul apucase să înregistreze pe bandă de magnetofon cântecele lui Moby Dick și acum răsunară din nou sub apă urletele lui: „Ua-a-u-u. Ua. Ua-a-u-u!" Femelele, tinere și proaste, se înveseliră numaidecât și se luară după submarinul lui Max. Nu mai trebuiau mânate din urmă. În vremea asta Kondratiev se afunda în adânc laolaltă cu Moby Dick. Pe greabănul negru al cașalotului, acolo unde primise teribila lovitură, se făcuse o umflătură mare. Kondratiev înfipse în pielea groasă a monstrului o țeava de oțel și puse în funcțiune compresorul. Sub pielea lui Moby Dick începu să pătrundă aer, mult aer comprimat. Moby Dick creștea văzând cu ochii. Umflătura de pe greabăn dispăru. De altminteri și greabănul abia se mai deslușea acum. Moby Dick se opri din cădere, și de la o adâncime de un kilometru și jumătate începu să se ridice la suprafață. Kondratiev se ridica împreună cu el. Peste puțin se legănau amândoi pe valuri, ca într-un scrânciob uriaș.

Kondratiev trase capota și ieși afară pe jumătate. Ceea ce făcea era primejdios pe timp de furtună, dar submarinele Serviciului de pază oceanică aveau o mare stabilitate. În afară de asta, valurile nu copleșeau submarinul, ci doar îl săltau spre cerul albicios, după care îl azvârleau în abisul negru de apă dintre stâncile zbârcite și rare. O dată cu el se sălta și se prăbușea Moby Dick. Avea și acum o înfățișare înfiorătoare. Era ceva mai scurt decât submarinul, dar mult mai lat. Pielea udă, umflată de aerul comprimat, lucea. Așa și-a găsit sfârșitul Moby Dick.

Kondratiev închise capota și se întoarse în cabină. Pe greabănul lui Moby Dick rămăsese o stație de radio-emisie. Peste vreo două zile, după ce se va fi potolit furtuna, oamenii aveau să-l repereze cu radiogoniometrele și să vină după el. Până atunci putea să se legene pe valuri. Nu mai avea nevoie nici de neveste, nici de pui fragezi de balenă. N-aveau să-l

atace nici calmarii, nici rechinii, nici păsările de mare, pentru că aerul cu care fusese umflat Moby Dick nu era curat.

„Rămâi cu bine, Moby Dick! Rămâi cu bine până la o nouă întâlnire! Mă bucur că nu ești un cașalot alb. Asta înseamnă că mai trebuie încă să te caut mult și bine pe toate oceanele Planetei mele, să te caut și să te ucid mereu. Să te urmăresc pe valurile înspumate și în adâncurile veșnic liniștite, și să-ți prind greabănul între gradațiile vizorului.

Acum însă sunt puțin obosit, cu toate că mă simt foarte, foarte bine. Mă reîntorc la bază, îmi vâr „Porumbelul" în hangar și, la despărțire, îl sărut, ca de obicei, pe hubloul ud, spunându-i: „Îți mulțumesc, dragule!" Și toate au să se repete ca de atâtea ori, atât că acum, la bază, e cineva care mă așteaptă".

LUMÂNĂRI LA PANOU.

La miezul nopții începu să plouă. Șoseaua devenise alunecoasă, ceea ce-l făcu pe Zvanțev să micșoreze viteza. Luminile orașului dispăruseră după dealurile negre. Neobișnuit cu întunericul, Zvanțev avea impresia că mașina merge prin pustiu. Lumina albă a farurilor dănțuia pe asfaltul ud și zgrunțuros. Din față nu venea nici o mașină. Ultima o întâlnise înainte de a coti pe șoseaua care ducea la institut. La un kilometru de la cotitură era un orășel. Zvanțev se miră constatând că, în ciuda orei târzii, aproape toate geamurile erau luminate, iar terasa marii cafenele de la marginea șoselei era plină de lume. I se păru că toți oamenii aceștia stau tăcuți și așteaptă ceva.

Akiko întoarse capul:

— Se uită după noi.

Zvanțev nu-i răspunse.

— Își închipuie, probabil, că suntem medici.

— Probabil.

Acesta a fost ultimul orășel pe care l-au văzut cu luminile aprinse. După cotitură îi învăluiră întunericul și umezeala.

— Undeva pe-aici trebuie să fie o fabrică de aparate de uz practic, spuse Zvanțev. N-ai observat-o?

— Nu.

— Tu nu observi niciodată nimic!

— Tu ești cel care conduci. Lasă-mă pe mine la volan și am să observ tot.

— Asta nu!

Zvanțev frână brusc. Mașina mai lunecă puțin într-o coastă, scrâșnind din roți. În lumina farurilor apăru un stâlp cu un tabel indicator. Nu se vedea nici o lumină de semnalizare. Inscripția de pe tabel părea decolorată: „Institutul de codificare biologică din Novosibirsk – 21 km". Sub tabel era prinsă strâmb, în cuie, o tăbliță de placaj cu o inscripție făcută de o mână stângace: „Atențiune! Cuplați toate neutralizatoarele! Reduceți viteza! În față e o barieră!" Textul se repeta în limbile engleză și chineză. Literele erau mari și vopseaua cu care fuseseră scrise se scursese în șiroaie pe tăbliță.

— Oho! făcu Zvanțev și, vârând mâna pe sub volan, conectă neutralizatoarele.

— Ce fel de barieră? întrebă Akiko.

— Nu știu ce fel de barieră, dar constat că tu ai fi trebuit să rămâi în oraș.

— Vorbești prostii!

Când porni mașina, Akiko întrebă prudent:

— Crezi că n-au să ne lase să trecem?

— Cred că n-au să te lase pe tine.

— Atunci am să aștept, decise calm Akiko.

Mașina luneca încet și fără zgomot pe șosea. Zvanțev spuse, cu ochii la drum:

— Aș vrea totuși să te lase.

— Și eu aș vrea. Țin mult să-mi iau rămas bun de la el.

Zvanțev scruta tăcut șoseaua.

— Ne vedeam rar de la o vreme, urmă Akiko. Îl iubesc mult. Nu cunosc alt om care să-i semene. Nu l-am iubit niciodată pe tata așa cum îl iubesc pe el. Am și plâns.

„Da, ai plâns, își zise Zvanțev. Oceanul era negru-vânăt, ca și cerul, ca și fața lui umflată, când l-am dus împreună cu Hen-Ciol la convertiplan. Sub picioarele noastre scârțâia nisipul de corali, încins de soare. Mergea anevoie, se sprijinea mereu de

brațele noastre, dar nu se învoia cu nici un chip să-l luăm pe sus. Ținea ochii închiși și bolborosea cu un aer nevinovat: „Hokuro-sama, hokuro-sama.„ În urma noastră și pe de lături mergeau tăcuți oceanologii. Akiko pășea alături de mine, ținând cu amândouă mâinile, de parcă ar fi dus-o pe tavă, faimoasa pălărie albă, ponosită. Plângea amar. Acesta a fost primul și cel mai teribil acces al bolii, acum șase ani, pe o insuliță fără nume, la cincisprezece mile vest de reciful Octopus”.

— Îl cunosc de treizeci de ani, cam tot de-atâta vreme ca și pe tine. Țin tare mult să-mi iau rămas bun de la el.

Din bezna jilavă, deasupra lor răsări pentru o clipă arcada grilată a unei instalații de microclimă. La stația sinoptică nu se vedeau lumini. „Instalația nu funcționează, își zise Zvanțev. De-aia pică mizeria asta din cer.” Se uită cu coada ochiului la nevastă-sa. Akiko ședea cu picioarele pe banchetă și privea drept înainte. Pe fața ei cădeau reflexele cadranelor de pe tabloul de bord, făcând-o să pară concentrată și foarte tânără, ca acum treizeci și doi de ani, când ședea tot așa în dreapta oceanologului Zvanțev de la Serviciul de pază oceanică, în submarinul lui cu un singur loc, la prima ei incursiune de mare adâncime. Atât că atunci îi luminau reflexele creveților care se izbeau de hublou.

— Ce se petrece aici? spuse Zvanțev. E o zonă moartă.

— Nu știu, răspunse Akiko.

Încercând să se aranjeze mai comod, femeia îl lovi cu genunchiul în șold și deodată încremeni, privindu-l țintă. Ochii ei scânteiau în semiobscuritate.

— Ce e? întrebă bărbatul.

— Poate că a și.

— Prostii!

— Și toți au plecat la institut.

— Prostii! repetă hotărât Zvanțev. Prostii!

Departe, în față, se aprinse o luminiță roșie, tremurată, clipind ca o steluță pe cerul cuprins de neliniște. Pentru orice eventualitate, Zvanțev mai reduse din viteză. Acum mașina înainta foarte încet. Se auzea fâșâitul ploii. În lumina farurilor

se iviră trei siluete în mantii lucioase de ploaie. Stăteau drept în mijlocul șoselei, de-a curmezișul căreia era întins în fața lor un buștean. Omul din dreapta agita încet deasupra capului o torță mare, fumegândă. Zvanțev trase mașina mai aproape și opri. „Ce mai barieră!” își zise. Omul cu torța strigă ceva, nedeslușit din pricina ploii, și toți trei se apropiară repede de mașină, pășind anevoie în mantiile lor lungi și ude. Primul mai strigă ceva, schimonosindu-se. Zvanțev stinse faza mare și deschise portiera.

— Motorul! strigă omul, apropiindu-se. Opriți odată motorul!

Zvanțev opri motorul și coborî pe șosea, sub ploaia mărunță și deasă.

— Sunt oceanologul Zvanțev, spuse. Merg la academicianul Okada.

— Stingeți lumina din mașină! Porunci necunoscutul. Mai repede, vă rog!

Zvanțev se întoarse, dar lumina din mașină se și stinsese.

— Cu cine sunteți?

— Mă însoțește oceanologul Kanda, răspunse Zvanțev supărat. Soția mea.

Cei trei rămaseră tăcuți.

— Ne putem urma drumul?

— Eu sunt operatorul Mihailov, se prezentă omul cu torța. Am fost trimis în întâmpinarea dumneavoastră, ca să vă spun că la academicianul Okada nu se poate merge.

— Despre asta am să vorbesc cu profesorul Casparo, replică Zvanțev. Condu-mă la el.

— Profesorul Casparo e foarte ocupat și noi n-am vrea să fie deranjat.

„Care noi?” vru să întrebe Zvanțev, dar se abținu, pentru că Mihailov vorbea cu vocea nedeslușită a unui om cumplit de obosit.

— Trebuie să-i transmit academicianului o comunicare extrem de importantă. Condu-mă la Casparo.

Cei trei tăceau într-una. Lumina roșie și tremurătoare a torței se prelingea pe fețele lor ude, scofâlcite.

— Ei? întrebă Zvanțev nerăbdător.

Deodată observă că Mihailov doarme. Mâna care ținea torța tremura și cobora tot mai jos. Mihailov avea ochii închiși.

— Tolia, îi șopti unul din tovarășii lui și-l înghionti în umăr.

Mihailov tresări, își agită torța și se uită țintă la Zvanțev, cu ochii inflamați.

— Poftim? spuse cu o voce răgușită. A, vreți să mergeți la academicianul Okada. Nu se poate. Accesul pe teritoriul institutului e interzis. Vă rog să vă retrageți.

— Trebuie să-i transmit academicianului Okada o comunicare extrem de importantă, repetă răbdător Zvanțev. Eu sunt oceanologul Zvanțev și în mașină se află oceanologul Kanda. Aducem o comunicare importantă.

— Eu sunt operatorul Mihailov, replică omul cu torța. Nu se poate la Okada. Okada va muri în cel mult câteva ore și s-ar putea să nu-l mai găsim în viață. Abia mai mișcă din buze. Profesorul Casparo e foarte ocupat și a rugat să nu fie deranjat. Vă rog să plecați.

Omul se întoarse deodată spre tovarășii săi.

— Fraților, spuse el disperat, mai dați-mi două pastile.

Zvanțev stătea în ploaie și se gândea ce-ar mai putea să-i spună omului acestuia care adormea de-a-mpicioarele. Mihailov stătea în profil și înghițea ceva, cu capul dat pe spate.

— Mulțumesc băieți. Simt că mă prăbușesc. La voi aici plouă, e răcoare, dar la noi cad jos toți, unul după altul. Se ridică și iar cad. Atunci îi evacuăm.

Omul vorbea încă nedeslușit.

— Nu-i nimic, e ultima noapte.

— A noua, preciză Mihailov.

— A zecea.

— Oare? Am capul ca de plumb. Mihailov se întoarse spre Zvanțev: Iertați-mă, tovarășe.

— Zvanțev, se prezintă oceanologului pentru a treia oară. Tovarășe Mihailov, trebuie să ne lași. Adineauri am sosit din Filipine. Îi aducem academicianului o informație, o informație extrem de importantă, pe care el a așteptat-o toată viața,

înțelege și dumneata, noi îl cunoaștem de treizeci de ani și știm mai bine dacă poate sau nu să moară fără asta. E o informație extrem de importantă.

Akiko coborî din mașină și veni lângă Zvanțev. Operatorul tăcea, zgribulit sub manta.

— Fie, se învoi el în cele din urmă. Dar sunteți prea mulți. Așa și spuse: „prea mulți". Să meargă unul singur.

— E-n regulă, acceptă Zvanțev.

— Cred însă că e inutil. Casparo n-o să vă lase la academician. Okada e izolat. S-ar putea să compromiteți toată experiența dacă se produce o defecțiune la izolație, și apoi.

— Las' că vorbesc eu cu Casparo, îl întrerupse Zvanțev. Condu-mă, te rog.

— Bine. Să mergem!

Zvanțev întoarse capul și se uită la Akiko. Pe fața femeii stăruiau lacrimile. Akiko dădu din cap și spuse:

— Du-te, Nikolai.

Apoi se întoarse către ceilalți:

— Dați-mi careva o manta și urcați-vă în mașină. Putem pune mașina de-a curmezișul șoselei.

Unul din oameni îi dădu mantaua sa lui Zvanțev. Akiko se îndreptă spre mașină, ca s-o întoarcă, dar Mihailov o avertiză că nu e voie să pornească motorul. Operatorul stătu și lumină cu torța până ce mașina fu împinsă de-a curmezișul șoselei, după care oamenii lui urcară înăuntru. Zvanțev se uită în mașină. Akiko ședea ca mai înainte, ghemuită pe bancheta din față. Tovarășii lui Mihailov adormiseră, sprijinindu-și unul de altul capetele.

— Să-i spui. Începu Akiko.

— Da, negreșit.

— Spune-i că o să așteptăm.

— Da, am să-i spun.

— Ei hai, du-te.

— Saenara {11}, Aki-tian.

Zvanțev închise cu băgare de seamă portiera și se apropie de operator.

— Să mergem.

— Să mergem, răspunse acesta cu altă voce, înviorată. Trebuie să-i dăm bătaie, căci avem de mers șapte kilometri.

Porniră cu pași mari pe asfaltul ud.

— Ce mai e pe la dumneavoastră? întrebă operatorul.

— Unde la noi?

— La dumneavoastră. În lumea largă. Noi, cei de-aici, nu mai știm nimic de două săptămâni. Ce mai e nou în Consiliu? cum a rămas cu proiectul Marii Mine?

— Sunt foarte mulți voluntari. Anihilatoarele și refrigerentele se dovedesc a fi insuficiente. Consiliul intenționează să afecteze proiectului treizeci la sută din energie. Au fost chemați de pe Venus aproape toți specialiștii în săpare adâncă.

— Just, observă operatorul. Acum n-au ce face pe Venus. Și cine a fost ales șef al proiectului?

— Habar n-am, spuse supărat Zvanțev.

— Poate Stirner?

— Nu știu.

Rămaseră o vreme tăcuți.

— Mare mizerie, nu? Observă operatorul.

— Ce anume?

— Torțele astea? O porcărie! Simțiți ce urât miroase?

Zvanțev trase aer pe nări și se dădu în lături. Torța mirosea a țiței.

— Da, spuse. Și de ce umblați cu torțe?

— E ordin de la Casparo. Aici nu trebuie să funcționeze nici un aparat electric și să nu ardă nici un bec. Căutăm să reducem la minimum toate perturbațiile necontrolate. Fumați?

— Da.

Operatorul se opri locului.

— Dați-mi bricheta dumneavoastră, spuse. Și radiofonul. Aveți radiofon?

— Am.

— Dați-mi-le mie. Mihailov luă bricheta și radiofonul, scoase acumulatorii și-i aruncă în șanț. Iertați-mă, dar așa trebuie. Aici nu funcționează nici un aparat electric pe o rază de

douăzeci de kilometri.

— A, asta e?

— Da, da. Am dat iama în toate stupăriile din jurul Novosibirskului și facem lumânări de ceară. Ați auzit de asta?

— Nu.

Porniră mai departe cu pași repezi prin ploaia care nu mai contenea.

— Lumânările sunt și ele o mizerie, dar totuși îs mai bune decât torțele. Sau decât opaițul. Ați auzit vreodată de opaiț?

— Nu.

— E un cântec: „Opaițul meu drag". Întotdeauna îmi închipuiam că opaițul e un generator.

— Acum îmi dau seama de unde vine ploaia, observă Zvanțev după o pauză. Adică înțeleg de ce au fost deconectate instalațiile de microclimă.

— Nu, nu, cu instalațiile de microclimă e altceva, replică operatorul. Ploaia ne vine de pe Creasta Vântoasă și e trimisă special aici. Știți, acolo e o instalație continentală.

— De ce asta?

— Ne ferim de radiația solară directă.

— Și cum rămâne cu descărcările electrice din nori?

— Norii ajung aici gata descărcați. Trebuie să vă spun că experiența reușește mult mai bine decât ne-am închipuit. Aici, la noi, au venit specialiștii din biocodificare din toată lumea. Cinci sute de oameni. Și totuși sunt puțini. Tot Uralul de Nord lucrează și el pentru noi.

— Și deocamdată totul merge bine?

Operatorul nu răspunse.

— Mă auzi? întrebă Zvanțev.

— Nu pot să vă răspund, spuse Mihailov în silă. Sperăm că totul merge așa cum trebuie. Principiul e verificat, dar este prima experiență care se face cu omul. Sunt o sută treizeci de trilioane de megabiți de informație, și o eroare la un singur bit poate produce denaturări mari.

Merseră multă vreme tăcuți, atât de repede, cât îi țineau picioarele. Zvanțev observă cu întârziere că treceau printr-un orășel. Orășelul era pustiu. Zidurile mate ale vilelor

răspândeau o lumină slabă. Geamurile erau întunecate. Pe după gardurile ajurate se vedeau printre tufișurile ude garajele cu ușile deschise.

Operatorul uitase de Zvanțev. „Încă șase ore și gata, își zise. Am să mă întorc acasă și am să mă culc. Marea Experiență se va încheia. Marele Okada va muri și va deveni nemuritor. Ah, ce frumos e! Dar până atunci nu va putea spune nimeni dacă experiența a reușit sau nu. Nici chiar Casparo. Marele Casparo. Marele Okada. Marea Experiență, Marea Codificare! Mihailov scutură din cap. Își simțea ochii grei, creierul tulbure. Trebuie să mă gândesc! valerio Casparo a spus că trebuie să începem să ne gândim de pe-acum. Toți trebuie să se gândească, până și operatorii, deși noi știm prea puțin. Dar Casparo a spus că trebuie să se gândească toți, Valerio Casparo alias Valeri Konstantinovici. E amuzant să-l vezi când lucrează. Se oprește deodată din lucru și spune tare, ca să audă toată sala: „Ajunge. Să stăm puțin și să privim absenți înainte!„ Fraza asta a citit-o nu știu unde. Dacă în clipa aceea îl întrebi ceva, te repede: „Tinere, lasă-mă să stau și să privesc absent înainte. Iar mă gândesc la altceva! Așadar, mai întâi să enunțăm problema. Știm că complexul de stări fiziologice și neuronice (mai simplu – creierul viu) se codifică exact după sistemul trei Casparo-Karpov pe cvasibiomasă cristalică. Bine izolat, la un nivel normal de zgomote, codul fix se păstrează pe cvasibiomasă cristalică timp destul de îndelungat. Durata de relaxare a codului este de aproximativ douăsprezece mii de ani. E timp suficient. Se cere să se afle un mijloc de transpunere a codului biomasei pe creierul viu, adică pe complexul de neuroni aflau în funcție fiziologică în stări zero. De altminteri, pentru asta mai e nevoie și de un creier viu în stare zero, dar pentru o treabă ca asta se găsesc și se vor găsi întotdeauna oameni, de pildă eu. Ah, tot n-au să mă lase! Casparo nici nu vrea să audă de un creier viu. Ce om! acum stai și așteaptă până au să construiască cei din Leningrad un creier artificial. Pe scurt, noi am codificat creierul lui Okada, i-am cifrat gândurile, i-am cifrat „eul”. Acum se cere să se găsească un mijloc de a transpune acest cifru pe alt creier, fie

chiar artificial. Atunci Okada va renaște. „Eul” cifrat al lui Okada va deveni din nou activ, un „eu” autentic. Problema e cum să facem asta? Cum? Ce bine ar fi să-mi vină o idee, ca să-i fac o bucurie bătrânului! Casparo se gândește la asta de un sfert de secol. Tare mi-ar place să dau fuga la el, ud ca Arhimede, și să strig: „Evrika!”

Aici Mihailov se poticni și fu cât pe ce să scape torță din mână.

— Ce-i cu dumneata? se alarmă Zvanțev. Dormi?

Mihailov se uită la el. Oceanologul mergea cu gluga pe cap și cu mâinile vârâte sub manta. În reflexele roșiatice fața lui părea foarte lungă și rigidă.

— Nu, răspunse Mihailov, nu dorm, mă gândesc.

În fața lor se ivi o mogâldeață. Așa repede cum mergeau ajunseră curând din urmă un camion mare, care înainta încet pe șosea. Zvanțev își dădu seama abia mai târziu că mașina mergea cu motorul stins, fiind trasă de două namile de cămile, ude de ploaie.

— Hei, Sanka! strigă operatorul.

Ușița cabinei se deschise, lăsând să iasă un cap. Rotindu-și o dată ochii sclipitori, capul se și făcu nevăzut.

— Ce dorești? întrebă omul din cabină.

— Dă-mi o ciocolată, ceru Mihailov.

— Ia-ți singur. N-aș vrea să ies pe ploaia asta.

— Las' că-mi iau, se învioră Mihailov și dispăru cu torță cu tot.

Se făcu întuneric beznă. Zvanțev o luă pe lângă camion, ținând pasul cu cămilele. Dobitoacele abia își trăgeau picioarele.

— Nu pot să meargă mai repede? bombăni Zvanțev.

— Nu vor, ticăloasele, spuse vocea din cabină. Am încercat să le bat cu o nuia, dar m-au scuipat. După o clipă de tăcere, vocea adăugă: Patru kilometri pe oră! Unde mai pui că mi-au mai și umplut mantaua cu scuipat.

Șoferul răsuflă adânc și deodată strigă:

— Hi, boală, hi, hi!

Cămilele începură să sforăie nepăsătoare.

— Dați-vă mai la o parte, îl sfătui șoferul pe Zvanțev. Adică mi se pare că s-au mai cuminți.

Veni un miros de țiței și reapăru Mihailov. Torța lui fumega și pârâia.

— Haidem, spuse. Nu mai avem mult.

O luară înaintea camionului. Peste puțin, de amândouă laturile șoselei se iviră niște clădiri scunde, întunecate. Scrutând întunericul Zvanțev deslușì drept în față o clădire uriașă profilată pe cerul negru. În câteva geamuri clipeau luminițe galbene.

— Priviți, șopti Mihailov. Vedeți de-o parte și de alta a șoselei niște blocuri?

— Ce-i cu ele? întrebă Zvanțev tot în șoaptă.

— În ele se află cvasibiomasă. Aici va fi pus el la păstrare.

— Care el?

— Creierul!

Cotiră brusc și se văzură în fața clădirii institutului. Mihailov trase de ușa grea.

— Intrați. Dar vă rog să nu faceți zgomot.

În vestibul era întuneric și răcoare. Stăruia un miros ciudat. Pe o masă mare, aflată în mijlocul încăperii, pâlpâiau câteva lumânări groase, muiate de dogoarea flăcării. Un castron mare de supă trona în mijlocul câtorva farfurii murdare. Într-un coșuleț erau îngrămădite bucăți de pâine uscată. Se vedea prost, pentru că lumânările dădeau o lumină slabă. Zvanțev făcu câțiva pași și se agăță cu mantaua de un scaun. Scaunul căzu cu zgomot.

— Aoleu! strigă cineva din spate. Tolia, tu ești?

— Eu, spuse Mihailov.

Zvanțev întoarse capul. Vocea venea dintr-un ungher al vestibulului, unde semiobscuritatea din încăpere avea o nuanță roșiatică. Mihailov se îndreptă într-acolo și atunci Zvanțev văzu la lumina torței, o fată cu fața mică și palidă. Stătea întinsă pe o canapea și era înfășurată într-o pătură neagră.

— Ai adus ceva bun? îl întrebă fata pe Mihailov.

— Aduce Senka. Vrei o ciocolată?

— Vreau.

Mihailov căută prin faldurile mantiei, agitându-și torța.

— Du-te și-o schimbă pe Zina, îl sfătui fata. Să vină să se culce aici. În camera doisprezece dorm acum băieții. Afară plouă?

— Plouă.

— Bine. Acum a mai rămas puțin.

— Poftim ciocolata. Eu plec. Tovarășul merge la academician.

— La cine?

— La academician.

Fata scoase un șuierat slab.

Zvanțev făcu câțiva pași prin vestibul, uitându-se în jurul său cu o privire nerăbdătoare. Mihailov venea în urma lui. Fata de pe canapea se apucase să desfacă batonul de ciocolată. La lumina luminărilor nu se putea deslușI decât fața ei mică și palidă, și ciudatul ei halat argintiu, cu glugă. Mihailov își scoase mantaua și Zvanțev văzu că avea și el un halat argintiu, cu poalele lungi. În lumina difuză a torței semăna cu o fantomă.

— Tovarășe Zvanțev, spuse el, așteptați aici puțin. Mă duc să vă aduc un halat. Vă rog însă să nu vă scoateți mantaua.

— Bine, răspunse Zvanțev și se așeză pe un scaun.

În cabinetul lui Casparo era întuneric și frig. Zgomotul ploii de-afară avea un efect adormitor. Mihailov ieși, spunând că se duce să-l cheme pe Casparo. Își luă torța cu el. În cabinet nu ardea nici o lumânare. Zvanțev șezu o vreme într-un fotoliu din fața biroului, apoi se ridică, se duse la fereastră și își aținti privirile în noapte, lipindu-și fruntea de geamul rece. Casparo întârzia.

„O să fie foarte greu fără Okada, își zise. Ar fi putut să mai trăiască vreo douăzeci de ani. Trebuia păzit mai bine. S-ar fi cuvenit să i se interzică de mult cercetările la mare adâncime. Dacă omul a trecut de o sută de ani, dintre care șaizeci și i-a petrecut la adâncimi mai mari de o mie de metri. Uite-așa capătă oamenii paralizie albastră, fir-ar ea blestemată să fie!”

Zvanțev părăsi fereastra, se duse la ușă și scoase capul pe

coridor. Pe coridorul lung ardeau pe pereți câteva lumânări. De undeva se auzea o voce care spunea unul și același lucru cu regularitatea unui metronom. Zvanțev trase cu urechea, dar nu deslușI nici un cuvânt. Apoi din semiobscuritatea roșiatică de la capătul coridorului răsăriră două siluete albe și lungi, care trecură fără zgomot pe lângă dânsul. Ea și cum ar fi plutit prin aer. Sub glugile argintii Zvanțev văzu niște fețe pământii, scofâlcite.

— Ți-e foame? întrebă una din siluete

— Nu. Mi-e somn.

— Eu cred c-am să mănânc ceva.

— Nu, nu. Culcă-te. Mai întâi trebuie să dormi. Vorbeau încet, dar pe coridor se auzea departe.

— Jeanne era cât pe ce să-și defecteze sectorul. Casparo a apucat-o de mână.

— O, drace!

— Să fi văzut ce față avea.

— O, drace! Ce sector?

— Douăsprezece mii șase sute trei: asociațiile auditive.

— Vai-vai-vai!

— Casparo a trimis-o la culcare. Șade acum în camera șaisprezece și plânge.

Cele două siluete se făcură nevăzute. Se auzea cum vorbesc coborând scara, dar Zvanțev nu le mai deslușea cuvintele. Închise ușa și reveni la fotoliu.

Așadar o oarecare Jeanne era cât pe ce să defecteze sectorul asociațiilor auditive. Nemernica! Casparo a prins-o de mână. Și dacă n-ar fi prins-o? Zvanțev își strânse pumnii și închise ochii. Nu știa aproape nimic despre Marea Experiență. Știa doar că această experiență era cea mai mare dificultate de care s-a izbit vreodată știința. Trebuia să se codifice repartiția excitațiilor în fiecare din cele câteva miliarde de celule ale creierului, să se codifice legăturile dintre excitații, legăturile dintre legături. Cea mai mică greșeală amenința să provoace denaturări ireparabile. O fetiță era cât pe ce să distrugă un întreg sector. Zvanțev își aminti că era sectorul douăsprezece mii șase sute trei și se îngrozi. Chiar dacă probabilitatea unei

erori sau denaturări la transpunerea codului e foarte mică. Douăsprezece mii de sectoare, trilioane de unități de informare. Casparo zăbovea.

Zvanțev ieși din nou pe coridor. Porni de la o lumânare la alta înspre vocea aceea monotonă și bizară. Apoi văzu o ușă larg deschisă și auzi bine de tot vocea. Ușa dădea într-o sală uriașă, în care pâlpâiau sute de lumini. De-a lungul pereților se înșirau panouri cu cadrane, în fața cărora ședeau câteva sute de oameni, toți în alb. În încăpere era un aer greu și fierbinte, și mirosea a ceară încinsă. Zvanțev își dădu seama că sistemul de ventilare și de condiționare a aerului a fost deconectat. Intră în sală și aruncă o privire de jur împrejur, îl căuta pe Casparo. Dar chiar dacă Casparo era aici, tot nu l-ar fi putut recunoaște printre sutele de oameni în halate argintii, cu glugile lăsate peste ochi.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute douăzeci și doi a fost completat, spuse o voce.

În sală stăruia o liniște apăsătoare, tulburată numai de vocea aceasta și de foșnetul mișcărilor pe care le făceau atâția oameni. Zvanțev observă în mijlocul sălii o masă și câteva fotolii, și se îndreptă într-acolo.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute douăzeci și trei a fost completat.

Într-unul din fotolii, în fața lui Zvanțev ședea un om larg în umeri cu capul sprijinit pe brațe. Omul dormea și ofta din greu prin somn.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute douăzeci și patru a fost completat.

Zvanțev se uită la ceas. Erau orele trei din noapte. Văzu intrând în sală un om în alb, care dispăru apoi undeva în semiobscuritate, unde nu se vedeau decât luminițele ce pâlpâiau într-una.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute douăzeci și cinci a fost completat.

Un om cu o lumânare în mână se apropie de masă. Omul înfipse lumânarea într-o grămăjoară de ceară și se așeză. Apoi puse pe masă un teanc de hârtii, întoarse o filă și adormi

numaidecât. Zvanțev îi văzu capul aplecându-se tot mai mult și în cele din urmă proptindu-se în teancul de hârtii.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute douăzeci și șase a fost completat.

Zvanțev se uită din nou la ceas. Completarea a două sectoare a necesitat ceva mai mult de un minut și jumătate. Marea codificare dura de zece zile și se completaseră mai puțin de douăzeci de mii de sectoare.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute douăzeci și șapte a fost completat.

O țineau tot așa de zece zile. Pe umărul lui Zvanțev se lăsă o mână grea.

— De ce nu dormi?

Ridică capul și văzu o față plină și obosită, pe care o recunoscu numaidecât.

— La culcare! Imediat.

— Profesor Casparo. Spuse Zvanțev și se ridică.

— La culcare, la culcare. Casparo se uita în ochii lui. Dacă nu poți să dormi, schimbă pe cineva.

Casparo se îndepărtă repede, apoi se opri și se uită iar la Zvanțev.

— Nu te recunosc, spuse. Totuși trebuie să te culci!

Apoi îi întoarse spatele și porni repede printre șirurile de oameni care ședeau dinaintea panourilor. Zvanțev îi auzi vocea cam dură, îndepărtându-se mereu:

— O jumătate de diviziune. Fii mai atent, Leonid, o diviziune și jumătate. Bine. Foarte bine. Bine. O diviziune, Johnson, fii mai atent. Bine. Bine.

Oceanologul se ridică și porni în urma lui, căutând să nu-l piardă din ochi. Deodată Casparo strigă:

— Tovarăși, totul merge foarte bine! Fiți mai atenți! Totul merge foarte bine! Aveți grijă de stabilizatoare și totul o să fie bine!

Zvanțev dădu peste o masă lungă. În jurul ei dormeau câțiva oameni, rezemați în coate. Nimeni nu se întoarse și niciunul dintre cei care dormeau nu-și ridică capul. Casparo se făcuse nevăzut.

Atunci Zvanțev porni la întâmplare de-a lungul șiragului de luminițe galbene de dinaintea panourilor.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute nouăzeci a fost completat, spuse o voce vioaie.

Zvanțev își dădu seama că s-a rătăcit și nu mai știa pe unde să iasă, tot așa cum nu mai știa unde a dispărut Casparo. Se așeză pe primul scaun întâlnit în cale, se sprijini cu coatele de genunchi, își rezemă bărbia în palme și rămase cu ochii pironiți la lumânarea din fața lui, care pâlpâia într-una, topindu-se încetul cu încetul.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute nouăzeci și opt. Șapte sute nouăzeci și nouă. Opt sute. A fost completat. A fost completat.

— A-a-a-a!

Cineva scosese un țipăt prelung și înfiorător. Zvanțev sări ca ars. Văzu că nimeni nu se întoarse, dar toți încremeniseră, ca la comandă, cu spinările încordate. La vreo douăzeci de pași, în dreptul unuia din scaunele operatorilor, stătea un om înalt și țipa ținându-se cu mâinile de cap:

— Înapoi! Înapoi! A-a-a!

De undeva apăru, valvârtej, venind cu pași mari, Casparo. Profesorul se repezi la panoul cu pricina, în sală se făcu o liniște desăvârșită și nu se mai auzea decât sfârâitul lumânărilor.

— Iertați-mă! spuse omul cel înalt. Iertați-mă. Iertați-mă.

Casparo își îndreptă trupul și strigă:

— Atențiune! Sectoarele optsprezece mii șapte sute nouăzeci și șase, șapte sute nouăzeci și șapte. Șapte sute nouăzeci și opt, șapte sute nouăzeci și nouă, opt sute vor fi recopiate!

Zvanțev văzu sute de oameni în alb ridicând simultan mâna dreaptă și făcând ceva la panouri. Flăcările lumânărilor tremurară.

— Iertați-mă, iertați-mă! se tânguia omul.

Casparo îi dădu un ghiont în spate.

— La culcare, Henry! Îi spuse. Imediat la culcare! Liniștește-te, nu s-a întâmplat nimic grav.

Omul o luă de-a lungul panourilor, ținând-o una: „Iertați-mă.

Iertați-mă.” Nimeni nu-și întoarse capul. Locul lui îl și ocupase altcineva.

— Sectorul optsprezece mii șapte sute nouăzeci și șase a fost completat.

Casparo stătu puțin, apoi trecu încet pe lângă Zvanțev. Mergea gârbovit. Zvanțev i-o luă înainte și-i văzu fața. Se opri și-l lăsă pe Casparo să treacă. Profesorul se apropie de un mic panou care stătea izolat, se lăsă moale în jilțul din fața panoului și rămase așa câteva clipe. Apoi tresări și aplecându-se cu tot corpul înainte, își lipi fața de rama mare a unui periscop înfipt în podea.

Zvanțev se oprise în apropiere, în dreptul unei mese lungi, cu ochii pironiți la spinarea gârbovită și obosită a lui Casparo. Îi vedea încă fața în lumina tremurată a unei lumânări. Își aduse aminte că profesorul nu mai era tânăr, avea doar cu vreo cinci-sau șapte ani mai puțin decât Okada și se întrebă câți ani din viață i-au mâncat aceste zece zile și zece nopți! Toate astea au să-și facă efectul și încă foarte curând.

Doi oameni se apropiară de Casparo. Unul din ei avea în loc de glugă o cască rotundă, transparentă, cu un luciu șters.

— Nu mai apucăm să terminăm, spuse încet omul cu cască, vorbind din spatele profesorului.

— Cât mai e? întrebă Casparo fără a întoarce capul.

— Moartea clinică va surveni peste două ore, cu o precizie de plus sau minus douăzeci de minute.

Profesorul se întoarse.

— Dar arată bine. Priviți! Zicând acestea, puse degetul pe rama periscopului.

Omul cu cască clătină din cap.

— Paralizie nervoasă, spuse foarte încet celălalt. Omul își făcu ochii roată, îi aruncă în treacăt o privire lui Zvanțev și, aplecându-se spre Casparo, îi spuse ceva la ureche.

Zvanțev îl recunoscu. Era profesorul Ivan Krasnov.

— Bine, rosti Casparo. Facem așa.

Cei doi se întoarseră în același timp și se depărtară, mistuindu-se în întuneric.

Zvanțev căută un scaun, se așeză și închise ochii. „S-a sfârșit,

își zise. Nu mai au timp. O să moară. O să moară de-a binelea.”

— Sectorul nouăsprezece mii zero-zero doi a fost completat, repetă vocea de adineauri. Sectorul nouăsprezece mii zero-zero trei a fost completat. Sectorul nouăsprezece mii zero-zero patru.

Zvanțev nu știa mai nimic despre codificarea legăturilor nervoase și își închipuii că Okada stătea întins pe o masă ciudată, cu cutia craniană deschisă, sub o lumină ca de moarte, că un ac subțire alunecă încet peste circumvoluțiunile creierului său și că pe o bandă lungă se așternu unul după altul semnalele impulsurilor. Își dădea bine seama că în realitate lucrurile se petreceau cu totul altfel, dar imaginația îi zugrăvea tocmai acest tablou: acul strălucitor alunecă pe creier, înregistrând pe o bandă fără sfârșit, cu niște semne misterioase, memoria, deprinderile, asociațiile, experiența. În vremea asta, de undeva vine pe furiș moartea, distrugând celulă cu celulă, legătură cu legătură. Iar oamenii trebuie s-o ia înaintea morții.

Zvanțev nu știa mai nimic despre codificarea legăturilor nervoase, dar el știa că sunt încă necunoscute limitele sectoarelor creierului însărcinate cu diverse procese de gândire. Știa că Marea Codificare se poate realiza numai printr-o izolare absolută, avându-se evidența precisă a tuturor câmpurilor neregulate. Iată de ce ardeau lumânări și torțe, de ce circulau cămile pe șosele, de ce erau orășelele pustii și instalațiile de microclimă stăteau cu geamurile întunecate, de ce fuseseră oprite șoselele rulante. Zvanțev știa că încă nu s-a găsit un sistem de controlare a codificării care să nu denatureze codul. Știa că Casparo lucrează pe jumătate orbește și codifică mai întâi poate cu totul altceva decât trebuie codificat. Dar Zvanțev știa, de asemenea, că Marea Codificare este drumul spre nemurirea „eului” uman, pentru că principalele elemente ale omului nu sunt mâinile și picioarele, ci memoria, deprinderile, asociațiile, creierul. CREIERUL.

— Sectorul nouăsprezece mii două sute șaisprezece a fost

completat.

Zvanțev deschise ochii, se ridică și se apropie de Casparo. Profesorul ședea cu privirea ațintită înainte.

— Tovarășe profesor Casparo, dați-mi voie să mă prezint: sunt oceanologul Zvanțev. Trebuie să vorbesc cu academicianul Okada.

Casparo își ridică ochii și se uită îndelung la Zvanțev de jos în sus. Avea ochii tulburi, pe jumătate închiși.

— Imposibil.

O vreme se uitară tăcuți unul la altul.

— Academicianul Okada a așteptat toată viața informația pe care i-o aduc, spuse încet Zvanțev.

Casparo nu-i răspunse. Își luase ochii de la el și se uita iar înainte. Zvanțev întoarse capul. În întunericul din jur pâlpâiau flăcările lumânărilor și se deslușeau halatele argintii cu glugi.

— Sectorul nouăsprezece mii două sute nouăzeci și doi a fost completat.

Casparo se ridică și spuse:

— Gata. S-a sfârșit.

Zvanțev văzu un beculeț roșu care clipea pe panou lângă ocularele periscopului. „S-a aprins becul, își zise. Înseamnă că s-a sfârșit.”

— Sectorul nouăsprezece mii două sute nouăzeci și patru a fost completat.

Din întunericul sălii veni în fugă o fată mărunțică, cu poalele halatului fluturând. Fata se repezi drept spre Casparo, îmbrâncindu-l pe Zvanțev

— Valeri Konstantinovici, spuse ea cu disperare în glas. N-a mai rămas decât un singur sector liber.

— Nu mai e nevoie. Casparo se ridică, izbindu-se de Zvanțev. Îl întrebă obosit: Cine ești dumneata?

— Sunt oceanologul Zvanțev. Voiam să vorbesc cu academicianul Okada.

— Imposibil. Academicianul Okada a murit.

Casparo se aplecă deasupra panoului și întoarse unul după altul patru întrerupătoare. Sub tavanul sălii uriașe se aprinse o lumină orbitoare.

Se luminase de-a binelea când Zvanțev coborî în vestibul. Prin geamurile uriașe se revărsa lumina cenușie a dimineții începețoșate, dar se simțea că de la o clipă la alta se va ivi soarele și că va fi o zi senină. În vestibul nu era nimeni. Pe canapea stătea o pătură mototolită. Pe masă ardeau câteva mucuri de lumânări, printre cutiile de conserve și platourile cu mâncare. Zvanțev se uită la scară. Sus se auzea larmă de voci. Undeva, acolo, era Mihailov, care-i făgăduise să-l conducă.

Zvanțev se apropie de canapea și se așeză. Pe scară coborâră trei tineri. Unul dintre ei veni la masă și începu să mănânce lacom, apucând bucatele de-a dreptul cu mâinile. Tot mutând din loc farfuriile, răsturnă o sticlă de limonada, dar o prinse în cădere și o duse la gură, sorbindu-i conținutul. Altul dormea de-a-mpicioarele, cu ochii buimaci. Ținându-l pe după umeri, cel de-al treilea îi zicea acestuia, foarte surescitat:

— Casparo i-a spus lui Krasnov. Atât i-a spus și s-a și prăbușit peste panou. L-am dus în cabinet, unde doarme Seriojka Kruglov. I-am culcat unul lângă altul.

— Nici nu-mi vine să cred, bâigui primul, mestecând de zor. Să fi făcut noi oare atât de mult?

— Ei drace, de câte ori să-ți spun! Nouăzeci și opt la sută și nu știu câte zeci de miimi.

— Nouăzeci și opt?

— Văd că te-ai prostit de-a binelea, nu mai pricepi nimic!

— Pricep, dar nu-mi vine să cred. Tânărul care mânca se așeză pe un scaun și trase spre el o cutie de conserve. Nu-mi vine să cred. Se părea că stăm prost de tot.

— Fr-raților, bolborosi cel care pica de somn, mergem? Nu mai pot.

Tustrei ieșiră zoriți. Pe scară coborau alți și alți oameni. Abia își târau picioarele de somn ce le era. Erau toți surescitați, cu ochii umflați, cu glasurile răgușite din pricina tăcerii îndelungate.

„Nu prea seamănă a înmormântare”, își zise Zvanțev. Știa că Okada a murit, dar nu-i venea să creadă. Părea că academicianul a adormit doar și că nimeni nu știe încă cum

să-l trezească. „Dar las' că află ei! Nouăzeci și opt la sută”.

„Nu-i de loc rău!” I se părea ciudat că nu-l durea pierderea suferită. Simțea doar un fel de nemulțumire la gândul că va trebui poate să aștepte încă mult până se va întoarce Okada, ca și mai înainte, când academicianul pleca pentru mult timp pe continent.

Mihailov puse mâna pe umărul lui. Era fără manta și fără halat.

— Să mergem, tovarășe Zvanțev.

Oceanologul se ridică și-l urmă. Canaturile grele ale ușii se deschiseră singure, ușor și fără zgomot.

Soarele nu răsărise încă, dar era lumină. Pe cerul cenușiu-albastru norii se retrăgeau cu repeziciune. Zvanțev văzu un șir de pavilioane scunde, de culoare crem. Străzile dintre ele erau acoperite cu un covor de frunze roșii. Oamenii care părăseau institutul se împrăștiau pe străzi, în grupuri de câte doi-trei. Cineva strigă:

— Tovarășii din Kostroma se odihnesc în pavilionul șase, etajele doi și trei!

De-a lungul străzilor înaintau șiruri rare de cibermăturători, mici și cu multe picioare. În urma lor asfaltul rămânea curat.

— Doriți o ciocolată? întrebă Mihailov.

Zvanțev clătină din cap.

O luară spre șosea printre două șiruri de clădiri scunde, gălbui, fără uși și fără geamuri. Erau multe, alcătuind o întreagă stradă. Acestea erau blocurile cu cvasibiomasă, în care era pus la păstrare creierul lui Okada: douăzeci de mii de sectoare de biomasă, douăzeci de clădiri scunde, cu fațadele de treizeci de metri și cu șase etaje sub pământ.

— Pentru început nu e rău, spuse Mihailov. Dar mai departe nu se poate așa. Douăzeci de clădiri pentru un singur om e prea mult. Dacă i s-ar rezerva fiecăruia dintre noi atâtea clădiri. Mihailov râse, aruncând pe jos ambalajul unei ciocolate.

„Cine știe, își zise Zvanțev, pentru tine ar ajunge poate și un singur geamantan. Ca și pentru mine, de altfel.”

Un cibermăturător se îndreptă agale spre bucata de hârtie

aruncată pe asfalt, bocănind cu picioroangele lui.

— Hei, Sanka! strigă Mihailov.

Camionul care-i ajunse din urmă se opri și din cabina lui își scoase capul șoferul de noaptea trecută. Ochii lui scânteiau. Cei doi urcară în mașină.

— Unde ți-s cămilele? întrebă Mihailov.

— Pasc pe undeva, răspunse șoferul. Mi s-a făcut lehamite de ele. Până le-am deshămat, m-au umplut de scuipat.

Mihailov adormi cu capul rezemat de umărul lui Zvanțev.

Șoferul, un flăcău mic de stat, cu ochii negri, conducea în viteză mașina grea și cânta încetișor, aproape fără să miște din buze. Era un cântec vechi, aproape dat uitării. Zvanțev îl ascultă o vreme, apoi văzu niște elicoptere zburând jos, pe deasupra șoselei. Erau șase de toate. Oceanologul își zise că acum zona aceasta moartă va prinde din nou viață. Șoselele rulante se pun în mișcare. Oamenii sunt zoriți să ajungă pe la casele lor. Intră în funcțiune instalațiile de microclimă și semafoarele de pe șosele. Cineva dă jos panoul acela de placaj cu literele strâmbe. Radioul transmite că Marea Codificare s-a încheiat și că ea s-a desfășurat într-un mod satisfăcător. În elicoptere se află probabil un grup de ziariști, care vor transmite în lumea întreagă prin stereoviziune imaginea clădirilor scunde și galbene, și a lumânărilor topite din fața panourilor deconectate. Cineva se va duce, desigur, să-l trezească pe Casparo. Îl vor trage de pantaloni și poate îl vor și înghionti. Iar în scurt timp lumea întreagă va afla că foarte curând omul va deveni veșnic. Nu omenirea, ci omul, fiecare om în parte, fiecare individ. Firește, la început aceștia vor fi cei mai buni oameni. Zvanțev se uită la șofer.

— Tovarășe, îi spuse zâmbind, dumneata ai vrea să trăiești veșnic?

— Aș vrea, răspunse șoferul, zâmbind și el. Păi chiar că am să trăiesc o veșnicie.

— Și eu aș vrea, mărturisi Zvanțev.

ENIGMA PICIORULUI DIN SPATE

— Prima dumitale carte nu mi-a plăcut, spuse Parnkala. N-are nimic care să poată impresiona imaginația unui om serios.

Jan Parnkala, biotehnician la Rezervația Gibson, și scriitorul Evgheni Slavin, corespondent al Centrului european de informații, ședeau întinși în șezlonguri sub o prelată fierbinte și decolorată pe terasa postului Cold Creek. Pe măsuța din fața șezlongurilor stătea un sifon de cinci kilograme, aburit. Postul Cold Creek era situat pe creștetul unui deal, și terasa oferea o priveliște splendidă asupra savanei albastre-verzi, încinse de soare, a Australiei de Vest.

— O carte trebuie neapărat să stimuleze imaginația, urmă Parnkala, căci altfel nu mai e carte, ci un manual prost. De fapt am putea spune așa: menirea unei cărți e să aprindă imaginația cititorului. E adevărat, cartea dumitale avea și o altă sarcină, nu mai puțin importantă, aceea de a ne împărtăși punctul de vedere al omului din epoca dumitale eroică. Așteptam multe de la cartea aceasta, dar – vai!

— Se vede treaba că în procesul lucrului ai abandonat acest punct de vedere. Ești prea sensibil, amice Jenia!

— Totul e mult mai simplu, Jan, replică Jenia cu o voce indolentă. Mult mai simplu, prietene. Voiam grozav de mult să apar în fața omenirii ca un Campanella întors pe dos. Altminteri ai dreptate, cartea e mediocră.

Jenia întinse mâna după sifon și umplu un pahar lung și subțire cu lapte înspumat de cocotier. Paharul se aburi numaidecât.

— Da, spuse Parnkala, voiai tare mult să fii un Campanella întors pe dos. Erai prea zorit să-ți schimbi psihologia, Jenia. Țineai cu orice preț să încetezi de a mai fi un străin aici. Și rău ai făcut. Ar fi trebuit să rămâi cât mai mult un străin, căci astfel ai fi putut vedea multe lucruri pe care noi nu le băgăm în seamă. Nu e oare aceasta cea mai importantă sarcină a unui scriitor – să observe ceea ce nu văd alții? Asta stimulează imaginația și te face să te gândești.

— Tot ce se poate.

Rămaseră tăcuți. Savana dormita sub soarele amiezii. De jur împrejur stăruia un calm desăvârșit, tulburat doar de țârâitul necontenit al cicadelor. O boare ușoară făcu să freamăte iarba. De undeva, de departe, răzbiră niște sunete pătrunzătoare.

Cineva îl striga pe Jenia. Corespondentul își îndreptă trupul și își întinse gâtul.

— Ce-i asta? întrebă.

Prin dreptul postului trecu în goană, afundându-se în iarba înaltă, o mașină ciudată – o prăjină lungă, în poziție verticală – probabil pe roți, la capătul căreia se rotea un disc, sclipind în soare. Mașina era teribil de caraghioasă. Săltându-se și clătinându-se într-una, se îndepărta spre sud.

Parnkala își ridică capul, se uită la mașină și apoi se întinse din nou.

— A, am uitat să-ți spun! Astea-s pocitaniile noastre.

— Ce pocitanii?

— Nu știe nimeni, răspunse Parnkala calm.

Jenia sări din șezlong și se repezi la balustradă. Prăjina se îndepărta cu repeziciune și peste câteva clipe se făcu nevăzută. Corespondentul se întoarse la Parnkala.

— Cum adică nu știe nimeni? întrebă.

Parnkala sorbea din sucul de cocotier.

— Nu știe nimeni, repetă el, ștergându-se pe buze. E o poveste foarte amuzantă, are să-ți placă. Pentru prima oară au apărut – acum o decadă și jumătate – niște prăjini prevăzute cu o roată și niște farfurii care se târau. Pot fi adesea văzute în savana dintre Cold Creek și Roald. Alaltăieri o prăjină din astea a trecut pe strada principală din Gibson. Emurile mele au strivit o farfurie. Am văzut-o și eu: un morman de cioburi din material plastic de proastă calitate și rămășițe de aparataj radio montat pe o ceramică infectă. Semănau cu niște modele din acelea care se fac în școli. Am vorbit cu Gibsonul, dar cei de-acolo nu știau nimic. De altminteri, așa cum s-a constatat, nu știe nimeni nimic.

Parnkala își duse din nou paharul la buze.

— Dumneata, prietene Jan, privești surprinzător de calm toate astea! izbucni Jenia, a cărui închipuire zugrăvea tablouri, unul mai fantastic ca altul.

Parnkala zâmbi:

— Stai jos, Jenia. N-ai nici un motiv să te alarmezi. Pocitaniile astea nu sunt câtuși de puțin dăunătoare. Emurile

și cangurii mei nu se tem de ele și, în afară de asta, nici nu mai lăsat să sfârșesc. Trebuie să-ți spun că tovarășii din Djakoy le-au și luat în primire. Ele. Încotro, Jenia?

Jenia era zorit să plece. Își îndesa buzunarele, vârând în ele încărcătoare de dictofon, cutiuțe cu microcărți și blocnotesurile sale ferfenițite.

— Djakoy este, dacă nu mă-nșel, centrul cibernetic al Australiei, spuse el. Acolo s-a construit nu știu ce mașină foarte interesantă, nu?

— Da, mașina CID, răspunse Parnkala ofensat.

Era foarte mâhnit din pricină că Slavin voia să plece atât de curând. Conversația cu Jenia era foarte agreabilă, pentru că acestuia îi plăcea să asculte.

— De ce CID?

— Colectorul de Informații Dispersate. O mașină arheolog, după câte am auzit.

Jenia se opri.

— Poate de-acolo vin pocitaniile astea?

— Eu ce zic? nu se știe nimic, răspunse înciudat Parnkala. Nu știe nimeni nimic. Nici la Djakoy, nici la Gibson, nicăieri în lume. Rămâi măcar să cinezi, Jenia.

— Nu, nu, mersi, sunt foarte grăbit. Îți mulțumesc pentru ospitalitate, dragă Jan. Ne mai vedem noi.

Jenia bău dintr-o înghițitură ceea ce mai rămăsese în paharul său, dădu vesel din cap în semn de salut, sări peste balustradă și o luă la fugă pe povârniș înspre pterocarul său.

Orășelul științific Djakoy era situat în umbra unor uriași salcâmi negri, ale căror coroane aveau un diametru de patruzeci-cincizeci de metri. Ceva mai departe, pe malul unui lac adânc, cu apa albastră-străvezie, se vedeau ruinele fermei unui colon din timpurile străvechi. Între orășel și ruine se deslușea dreptunghiul terenului de aterizare. Pe sol nu se vedea nici o mașină.

De altminteri, pterocarul nu avea nevoie de teren de aterizare, așa încât Jenia dădu ocol pâlcului de salcâmi, alegându-și un loc mai apropiat. La o jumătate de kilometru de orășel observă o forfotă neobișnuită. La început i se păru că

acolo se joacă un meci de rugbi. Pe gazon se mișca și se dădea de-a berbeleacul o grămadă de corpuri omenești, negre și albe. Din grămadă se auzeau exclamații pătimașe. Splendid! își zise Jenia. Foarte bine jucat! În clipa aceea grămada se risipi, lăsând să iasă la iveală ceva rotund, negru și strălucitor. Unul dintre jucători se dădu peste cap și rămase lat la pământ, chircindu-se și ținându-se cu mâinile de pântec. „Ehe, nu, își zise Jenia, aici nu se joacă rugbi.” De sub crengile salcâmilor mai răsăriră trei oameni, aruncându-și din mers hainele. Jenia coborî vertiginos.

Când se dădu jos din carlingă, omul pe care-l văzuse chircindu-se ședea pe pământ ridicat pe jumătate și, ținându-se încă de pântece, striga cât îl ținea gura:

— Păzește-te de piciorul din spate! Hei! Ferește-te de piciorul din spate!

Jenia trecu în fugă pe lângă el. Din grămada de trupuri învălmășite se auzeau strigăte în rusește și în englezește:

— Picioarele la pământ! Lipiți-vă de pământ!

— Antenele! Nu rupeți antenele!

— Ajutați-mă, fraților! Vezi că intră în pământ!

— Țineți bine, ce naiba!

— Ah, Percy, nu mă mai ține de cap!

— Intră în pământ!

„Au prins vreo reptilă”, își zise Jenia și în aceeași clipă văzu piciorul cu pricina. Era un picior negru, strălucitor, cu niște zimți ascuțiți, semănând cu piciorul unui gândac uriaș. Scormonea pământul cu o forță teribilă, lăsând în urmă-i brazde adânci. Mai erau acolo o mulțime de alte picioare – negre, cafenii și albe – care se mișcau și ele de zor, repezindu-se și proțăpindu-se, dar acestea erau picioare obișnuite de om. Câteva clipe Jenia se uită perplex la piciorul din spate. Piciorul se contracta mereu și de fiecare dată se afunda în pământ, apoi, cu o mare sforțare, se întindea din nou, făcând de fiecare dată ca grămada de oameni din jur să se deplaseze cu vreun metru și jumătate.

— Păzea! strigă Jenia cu o voce înfiorătoare și apucând cu amândouă mâinile piciorul de articulație, îl smuci înspre el.

Se auzi deslușit un trosnet. Piciorul se desprinse din pământ surprinzător de ușor și Jenia căzu pe spate.

— Nu-l rupe! strigă o voce furioasă. Luați-l de-aici pe prostul ăsta!

Jenia rămase la pământ câteva clipe, ținând îmbrățișat piciorul din spate, apoi se ridică încet.

— Încă puțin! încă un pic, Joe! Bubui aceeași voce. Lasă-mă să vâr mâna. Aha! Aha! Uite unde-mi erai, drăguțule!

Se auzi un clinchet tânguitor, după care se făcu liniște. Grămada de trupuri rămase încremenită. Nu se auzea decât respirația grea și neregulată a oamenilor. Apoi începură să vorbească și să râdă toți deodată, ridicându-se și ștergându-și fețele asudate, în iarba mototolită rămăsese o mogâldeață mare și neagră, nemișcată. Cineva spuse dezamăgit:

— Tot așa-i și ăsta!

— Un septopod!

— Ia te uită la el, mizerabilul, ce adânc a intrat în pământ!

— Încă puțin și ne-ar fi scăpat.

— Da, ne-a dat de furcă.

— Dar unde-i piciorul din spate?

Toate privirile se întoarseră spre Jenia. Acesta spuse foarte curajos:

— Iată piciorul din spate. S-a rupt. Nu mă așteptam să se rupă așa de ușor.

Oamenii făcură cerc în jurul lui, privindu-l curioși. Un vlăjgan pe jumătate despuiat, cu o claie de păr bălai pe cap, teribil de răvășit, și cu o bărbiță de culoarea paiului, întinse mâna lui puternică, zgâriată toată:

— Dă-l încoace!

În cealaltă mână vlăjganul ținea o bucată de sârmă lucioasă. Jenia îi dădu bucuros piciorul.

— Eu sunt Evgheni Slavin, se prezentă el. Corespondent al Centrului european de informații. Am venit aici pentru că mi s-a spus că voi vedea ceva interesant.

Foarte preocupat, vlăjganul îndoi de câteva ori pârghia neagră, cotită. Piciorul scârțâia la articulație.

— Eu sunt directorul-adjunct al CID-ului, Pavel Rudak, se

prezentă la rândul său vlăjganul. Iar aceștia, urmă el, arătând cu pârghia înspre ceilalți, sunt slujitori ai Marelui CID. Ai să faci cunoștință cu ei mai târziu, după ce au să ducă septopodul la laborator.

— Merită oare să-l ducem? întrebă un australian scund, cu părul creț. Mei avem doi din ăștia. Las' să stea aici.

— Avem și nu prea, Tuppy, spuse Rudak. La acesta, piciorul din spate n-are decât o singură articulație.

— Zău? tuppy smulse din mâna lui Rudak piciorul din spate și-l îndoi și el de câteva ori. Da, într-adevăr. Păcat că s-a rupt!

— Nu știam, se apără Jenia.

Dar acum nu-l mai asculta nimeni. Toți se strânseră în jurul lui Tuppy, după care se îndreptară grămadă către mogâldeața neagră din iarbă și se aplecară asupră-i. Rudak și Jenia rămaseră singuri.

— Ce-i cu septopodul ăsta? întrebă Jenia.

— Asta e una din pocitaniile Marelui CID, răspunse Rudak.

— A! făcu dezamăgit Jenia. Așadar sunt totuși propriile voastre pocitanii.

— Nu e chiar așa de simplu cum îți închipui dumneata, tovarășe Slavin. N-am spus că sunt pocitaniile noastre, am spus că sunt pocitaniile Marelui CID. Rudak se aplecă și culese din iarbă câteva pietricele. Iar noi le vânăm. În ultima decadă n-am făcut altceva decât că am vânat. De altfel, trebuie să-ți spun că ai picat bine, tovarășe corespondent.

Rudak se apucă să arunce cu pietricele, țintind de minune în nefericitul septopod pe care oamenii îl duceau acum în orășel. Pietricelele se loveau cu zgomot de carapacea dură.

— Paul Rudak! Urlă careva dintre cei ce cărau septopodul. Povara noastră e grea! Unde sunt brațele tale puternice?

— O, trântorilor! exclamă Rudak. Brațele mele puternice au să care piciorul din spate! Tuppy, unde l-ai pus?

— E-n iarbă! caută-l în iarbă, Paul!

— Las' că-l duc eu, se oferi Jenia. Eu l-am rupt, eu am să-l duc.

— Dă-i drumul! îi îngădui vesel Rudak. Eu am să le dau o mână de ajutor la băieți.

Din două salturi Rudak îi ajunse pe „trântori”, îi dădu în lături, se vârî sub septopod, se opinti o dată și și-l aburcă în spinare.

— Ia, care m-ajunge! tună Rudak și o luă la fugă spre colonie.

„Trântorii” se luară după el chiuind. Jenia apucă piciorul din spate, și-l trânti pe grumaz ca pe o cobiliță și porni în trap mărunt după ei. Piciorul era noduros și destul de greu.

— Pariez pe piciorul din spate, declară Paul Rudak, făcându-și apariția în ușa laboratorului. Sunt gata să pariez chiar și pe propriul meu picior din spate că tovarășul corespondent moare de sete!

Jenia ședea proptit de zidul laboratorului, ofta într-una și își făcea vânt cu o pălărie de paie pe care o luase de la cineva. Gâtul îi ardea cumplit.

— Ai câștigat! Gemu el.

— Dar unde-s slujitorii trândavi? Cum de-au îndrăznit să-l lase singur pe un oaspete atât de stimat? Rușine! ce va zice Centrul european de informații?

— Trântorii” dumitale se închină piciorului din spate în clădirea de vizavi, răspunse Jenia, ridicându-se. Mi-au spus să aștept aici, asigurându-mă că ai să te întorci într-un minut. Asta a fost exact acum o jumătate de oră.

— Ce nerușinare! exclamă Rudak, oarecum stânjenit. Haidem, tovarășe Slavin. Am să încerc să le răscumpăr vina. Am să-ți potolesc setea și am să deschid în fața dumitale ușile refrigeratoarelor.

— Să mergem!

Rudak îl luă de braț și-l duse de-a curmezișul străzii către o vilișoară cu zidurile albe. În clădire era curat și răcoare. Rudak îl așeză pe Jenia la masă, îi puse dinainte un pahar, o carafă și un lighean cu gheață, iar el se apucă să trebăluiască prin casă.

— Aici nu avem Linie de transport, spuse cu vocea lui puternică. Gătim singuri. Avem bucătării cibernetice.

— MUG-207? întrebă Jenia.

— Nu, eu am una americană.

Jenia nu se atinse de mâncare. Sorbea din băutura care i se oferise și se uita la Rudak cum mănâncă. Omul golea de zor farfuriile și borcanele aflate dinainte-i.

— Nu te uita așa la mine, spuse. Asta-i cina mea de ieri, gustarea de dimineață și prânzul de azi.

Jenia numără pe furiș borcanele și își zise: „Și cina de azi”.

— Ai avut noroc, tovarășe corespondent, urmă Rudak. La noi e acum într-adevăr foarte interesant și cel mai interesant o să fie diseară, când se va întoarce profesorul Lomba, directorul CID-ului.

— L-am văzut pe profesorul Lomba.

— Când? întrebă repede Rudak, oprindu-se din mâncat.

— Azi, dis-de-dimineață, la Gibson. L-a consultat pe un cunoscut de-al meu. Dar nu știam că e directorul CID-ului.

Rudak își lăsă ochii în jos și se puse iar pe mâncare.

— Cum ți s-a părut? întrebă el după un răstimp. Vesel om, moșul, nu?

— Cum să-ți spun. Începu Slavin. Mie mi s-a păru cam posac.

— Mda, făcu Rudak și dădu la o parte farfuria pe care o avea în față. Diseară o să fie foarte-foarte interesant. Apoi, cu un oftat: Și acum, tovarășe Slavin, poți să-mi pui întrebări.

Jenia încărcă zorit dictofonul.

— Mai întâi, ce este Marele CID?

— O clipă! Rudak se lăsă pe speteaza scaunului și își duse mâinile la ceafă. Nu, mai întâi am să te întreb eu câte ceva. Ce studii ai?

— Am absolvit institutul de medicină, institutul de ziaristică și cursurile speciale de medic interplanetar.

— Toate astea acum un secol și jumătate, preciza Rudak. Și altceva?

— Am străbătut toată Planeta. Sunt corespondent, hienă bătrână a condeiului. În domeniul preocupărilor științifice mă interesează lingvistica comparată.

— Așa. Și n-ai auzit nimic de cele șapte principii ale lui Sun Si-tao?

— Nimic.

— Nici de algebra câmpurilor de informații, desigur?

— Nici.

— Nici despre teoria fundamentală a disipării informațiilor?

Jenia nu-i răspunse. Rudak rămase un răstimp pe gânduri.

— Bine. Consiliul e lămurit. Vom încerca să facem tot ce ne stă în putință. Dar să mă asculți foarte atent și dacă o iau razna, să mă tragi de piciorul din spate.

Iată ce-a izbutit să înțeleagă Jenia. Colectorul de Informații Dispersate era destinat înainte de toate culegerii de informații dispersate1, ceea ce, de altfel, reieșea din însăși denumirea lui. Prin informații dispersate se înțelegeau urmele oricăror evenimente și fenomene risipite în spațiu și în timp. Primul principiu al lui Sun Si-tao (singurul pe care Jenia a putut să-l înțeleagă) spunea că în natură, și cu atât mai mult în societate, totul lasă urme. În marea lor majoritate, aceste urme se află într-o stare de informații extrem de dispersate. În ultimă instanță ele reprezintă, într-o formă sau alta, o energie. Problema culegerii lor se complică mult prin aceea că în răstimpul a milioane de ani formele primare trec prin numeroase schimbări. Cu alte cuvinte, urmele se suprapun, se amestecă și sunt șterse parțial de urmele evenimentelor și fenomenelor de mai târziu. Teoretic, orice urmă poate îi găsită și reconstituită – și urma ciocnirii unui curent al luminii cu o moleculă din pielea unui brontozaur, și urma lăsată de dinții brontozaurului pe arborii de ferigă. Pentru descoperirea, sortarea și compararea acestor urme, iar apoi pentru transformarea lor în forme de informații obișnuite – de pildă în imagini; – a fost construit Marele CID.

Jenia își imagină extrem de vag modul de funcționare a Marelui CID. La început își închipui miliarde de miliarde de infuzoare microinformatoare, care pribegesc prin toată lumea în cohorte de nori, ajungând până la stele, culegând urmele împrăștiate ale întâmplărilor de demult și adunându-le în uriașele depozite ale memoriei mecanice. Apoi imaginația îi zugrăvi un păienjeniș de fire pe tot cuprinsul planetei, întinse pe turnuri uriașe, risipite cu sutele pe insule și continente, de la un pol la altul. Pe scurt, n-a înțeles mare lucru, dar nici nu voia să pună întrebări. Își zise că va asculta mai târziu, când

va fi liber, de câteva ori înregistrarea dictafonului, având în fața ochilor și cărțile necesare, și atunci va înțelege totul. Când începu Rudak să-i vorbească despre rezultatele acestei munci, Jenia uitase până și de pocitaniile acelea.

— Am izbutit să reconstituim tablouri foarte interesante și chiar episoade întregi, spuse Rudak. Desigur, materialele sunt în cea mai mare parte rebuturi – sute și mii de cadre suprapuse. Încercând să le separăm, uneori se defectează filtrul de informații. Totuși am văzut câte ceva. Am fost martori la apariția unei stele supernove în apropiere de Soare, acum o sută de milioane de ani. Am văzut bătăi de dinozauri și episoade din bătălia de la Poitiers, astronave din alte lumi și felurite lucruri ciudate și de neînțeles, pentru care nu avem încă nici corespondențe și nici analogii.

— Am să pot vedea și eu toate astea? întrebă Jenia înfiorat.

— Ba bine că nu. Dar să revenim la tema zilei.

Marele CID nu era numai un colector de informații dispersate. Era o mașină de calcul logic, extrem de complexă și foarte autonomă. În etajele ei, în afară de miliardele de celule de memorie și de elemente logice, în afară de tot felul de transformatoare și filtre de informații, se aflau ateliere proprii, pe care le dirija ea însăși. La nevoie, mașina se acorda, crea noi elemente, construia modele și elabora informații proprii. Toate acestea ofereau vaste posibilități pentru folosirea ei și în alte scopuri. În prezent, de pildă, mașina executa, ca o operație suplimentară, tot calculul sferei economice australiene, era folosită pentru rezolvarea multor probleme de cibernetică generală, executa funcții de diagnoză de mare precizie și avea filiale în toate orașele mari ale Planetei, cum și la câteva baze extraterestre. În afară de asta, Marele CID se ocupa și cu „prezicerea viitorului”.

Actualul director al CID-ului, congolezul Augustus Lomba, discipol al răposatului Sun Si-tao, „geniul ciberneticii”, programase câteva probleme legate de previziunea comportării organismului viu. CID-ul rezolvase relativ ușor problemele legate de determinismul comportării nevertebratelor, iar cu doi ani în urmă Lomba programase și

introdusese în mașină o problemă extrem de complexă.

— Problema a fost denumită „Berbecul lui Buridan”. Unui berbec tânăr din rasa merinos i s-a luat codul biologic după metoda Casparo-Karpov într-un moment când berbecul se afla între două copăi cu nutrețuri combinate. Acest cod, completat cu câteva date suplimentare despre berbeci în general, a fost introdus în CID. Mașinii i se cerea: a) să prezică ce copaie va alege berbecul și b) să motiveze din punct de vedere psihofiziologic această alegere.

— Și cum rămâne cu libertatea de voință? întrebă Jenia.

— Tocmai asta vrem s-o lămurim și noi. Poate nici nu există.

După o scurtă pauză, Rudak urmă:

— La experiența de control berbecul a ales copaia din dreapta. De fapt toată problema se reducea la întrebarea: de ce? Mașina s-a gândit timp de doi ani. Apoi s-a apucat să construiască modele. Mașinile cu efectori rezolvă adesea probleme în legătură cu diferite modele. Ei bine, în timp ce rezolva problema rimei, CID-ul a construit un model atât de bun, încât noi i-am furat ideea și am început să construim după ea diferite mașini pentru săpat pământul, cu calități extraordinare.

Rudak rămase pe gânduri. Jenia se foi nerăbdător pe scaun.

— Ți-e incomod? îl întrebă Rudak.

— Nu, nu. Ceea ce aud mi se pare foarte interesant.

— A, te interesează și pe dumneata? Nu știu cum să-ți vorbesc despre toate astea în așa fel încât să nu te mint.

„Mi se pare mie că dumnealui umblă cu șoalda”, își zise Jenia.

— Cred că am văzut și eu un model din acestea, spuse. Era o prăjină prevăzută cu o oglindă. Dar mă îndoiesc să fi fost modelul unui berbec, chiar și al Berbecului lui Buridan.

— Tocmai aici e buba! oftă Rudak. Nu crede nimeni că e un model de berbec. Papa Lomba, de pildă, n-a vrut să creadă. A luat toate materialele de programare și a plecat cu ele la Centru, să le verifice. Aici Rudak oftă din nou. Diseară trebuie să se întoarcă.

— Dar în ce constă de fapt problema? întrebă Jenia.

— Problema constă în aceea că CID-ul face prăjini cu roți și gândaci septopozi, iar uneori niște farfurii fără picioare și fără mâini, dar prevăzute cu giroscop. Vezi însă că nimeni nu poate să înțeleagă ce legătură au toate astea cu berbecul.

— Într-adevăr, observă gânditor Jenia, ce-i trebuie berbecului atâtea picioare? Rudak se uită la el bănuitor.

— Într-adevăr, ce-i trebuie? Repetă el nefiresc de vioi.

Rămaseră o vreme tăcuți, uitându-se unul la altul. „Umblă cu cioara vopsită, șmecherul!" își zise Jenia.

Rudak se ridică cu multă dibăcie într-un picior, fără să se ajute cu mâinile.

— Și acum să mergem, tovarășe Slavin. Am să-ți fac cunoștință cu responsabila filmotecii.

— Încă o întrebare, stărui Jenia, încărcându-și din nou dictafonul. Unde se află Marele CID?

— Stai chiar pe el. Acum ridică-te și haidem. Marele CID se află sub pământ, are douăzeci și opt de etaje și ocupă o suprafață de șase hectare. Aici sunt toate – creierul, atelierele, generatoarele de energie. Haidem!

Filmoteca CID-ului se afla la celălalt capăt al coloniei, într-un pavilion scund, pe acoperișul căruia străluceau în soare panourile grilate ale demonstratorului stereocineramic. Dincolo de pavilion începea savana.

În pavilion mirosea a ozon și a lapte de cocotier. Responsabila filmotecii ședea la o masă și examina la un microscop binocular un superb clișeu al articulației piciorului din spate. Era o tahitiană drăguță, de vreo douăzeci și cinci de ani.

— Bună ziua, fetițo, o salută tandru Rudak.

Responsabila își ridică capul și pe chipul ei înflori un zâmbet.

— Bună ziua, Paul.

— Dumnealui e tovarășul Slavin, corespondent al Centrului european. Te rog să-i dai tot concursul. Arată-i cadrele două sute șaizeci și șapte, trei sute cincisprezece și șapte mii cinci sute doisprezece.

— Numai dacă nu te deranjează, adăugă galant Jenia.

Responsabila îi amintea mult de Sheila.

— Cu multă plăcere, se arătă dispusă fata. Dar tovarășul Slavin e pregătit din punct de vedere moral?

— Ă-ă. Ce zici, tovarășe Slavin, ești pregătit?

— Perfect, răspunse Jenia, sigur de el.

— Atunci eu vă las, spuse Rudak. Mă așteaptă pocitaniile mele.

Zicând acestea, le făcu un semn cu mâna și ieși. Cei doi îl auziră strigând în gura mare: „Akitada, s-a adus utilajul?" întrebarea rămase fără răspuns. Responsabila răsuflă adânc:

— Ia-ți un scaun pliant, tovarășe Slavin și hai să mergem.

Jenia ieși și se așeză sub zidul pavilionului. Responsabila măsură din ochi înălțimea la care se afla Soarele, socoti ceva în gând, mișcându-și de zor buzele și se întoarse în pavilion, de unde anunță apoi prin geamul deschis:

— Cadrul două sute șaizeci și șapte.

Lumina Soarelui se stinse. Jenia văzu un cer negru-violet, presărat cu o puzderie de stele necunoscute, în zare se înșiruiau, jos de tot, pâlcuri de nori turtiți. Apoi apărură, încetul cu încetul, siluetele negre ale unor copaci care semănau a palmieri sau a lujeri gigantici de conopidă. Stelele se oglindeau tremurând într-o apă neagră. Deasupra norilor se ivi o geană albă de lumină, sporind mereu în intensitate. Pe fundalul negru, uleios, alunecară niște umbre înfiorătoare. Deodată, de după orizont, țâșni un astru orbitor, în continuă pulsație, astrul se avântă în salturi pe bolta cerului, stingând stelele. Printre trunchiurile copacilor ciudați se strecură o ceață cenușie, spintecată de câteva sclipiri de curcubeie, apoi totul dispăru. Jenia vedea din nou savana scăldată în văpăile soarelui.

— Mai departe sunt numai paraziți, spuse responsabila.

— Dar asta ce-a fost? întrebă Jenia, care se așteptase la mai mult.

— Apariția unei stele supernove. Acum mai bine de o sută de milioane de ani. Ea a dat naștere la dinozauri. Și acum urmează cadrul trei sute cincisprezece. Mândria noastră. Ne întoarcem cu cincizeci de milioane de ani în urmă.

Savana dispăru din nou. Jenia văzu un șes cenușiu, acoperit cu apă. Din apă răsăreau peste tot tulpinile cărnoase ale unor plante. Prin câmpie se târa, afundat până la genunchi în apa, un animal de culoare cenușie. Jenia nu-și putu da seama numaidecât unde e capul animalului. Corpul ud, de forma unei cisterne, acoperit cu fire de iarbă verde, se îngusta uniform la amândouă capetele, sfârșindu-se într-o parte cu un gât și în cealaltă cu o coadă, amândouă la fel de lungi și de suple. Jenia desluși capul mic, turtit, cu gura fără buze, ca de broască. Animalul avea apucături de găină: la fiecare pas își vâra capul sub apă și-l smucea numaidecât în sus, mestecând repede în gură un fel de iarbă.

— E un diplococ, observă tahitiana. Lung de douăzeci și patru de metri.

Apoi Jenia văzu alt monstru. Aluneca șerpuind alături de primul, lăsând în urmă-i o fâșie de apă tulburată. O dată abia izbuti să se ferească de piciorul ca o coloană al diplococului și atunci Jenia îi văzu gura uriașă, palidă cu dinții ascuțiți. „Are să se întâmple ceva?" își zise. Priveliștea era mult mai interesantă decât apariția supernovei. Diplococul părea să nu bănuiască prezența însoțitorului său, ori poate nici nu-l lua în seamă. Acesta din urmă, strecurându-se dibaci printre picioarele diplococului, se dădu cât mai aproape de capul lui și, sărind deodată din apă, i-l reteză, după care se dădu numaidecât la fund, smucindu-se într-o parte.

Jenia scrâșni din dinți. Tabloul era surprinzător de clar. Pentru o clipă diplococul se opri, își săltă mult gâtul decapitat și. Își văzu de drum, afundându-și din nou ciotul însângerat în apa tulbure. Abia după câțiva pași i se muiară picioarele din față. Cele din spate însă continuau să meargă și coada se mișca nepăsătoare într-o parte și-n alta. Gâtul se mai săltă o dată și se prăbuși neputincios în apă. Partea din față a corpului se prăvăli într-o rână, pe când cea din spate continua să înainteze. Dar iată că i se muiară și picioarele de dinapoi și atunci din apa tulbure și înspumată răsăriră zeci de guri, năpustindu-se asupra diplococului și înfigându-și colții în el.

— Pfui! făcu Jenia, ștergându-și sudoarea de pe frunte. Oribil

spectacol.

— E o scenă tipică de vânătoare, îl lămuri responsabila. Dinozaurii atacă un diplococ mare. Se mâncau necontenit unii pe alții. Aproape toate informațiile pe care le obținem din epocile acelea cuprind o incontinuă luptă de exterminare. Cum ți-a plăcut calitatea imaginii, tovarășe Slavin?

— Perfectă. Numai că clipește mereu.

Pe deasupra salcâmilor trecu duduind o mașină pântecoasă cu șase motoare. Responsabila ieși fuga din pavilion.

— Aparatajul! strigă ea. Haidem, tovarășe Slavin. Au adus aparatajul!

— Iartă-mă, te rog, protestă Jenia, dar ai promis să-mi mai arăți ceva!

— Nu merită, zău că nu merită, îl asigură responsabila, strângând zorită scaunul pliant. Nu știu ce i-o fi trăsnit prin cap lui Paul. Șapte mii cinci sute doisprezece este masacrul de la Constantinopol. Secolul al cincisprezecelea. Calitatea imaginii e excelentă, dar. E un spectacol atât de dezagreabil. Zău, nu merită, tovarășe Slavin. Mai bine hai să-l vedem pe Paul prinzându-și pocitaniile.

Uriașul elicopter cu șase elice aterizase în apropiere de locul unde își lăsase Jenia pterocarul. Lucrările de descărcare a utilajului erau în toi. Oamenii scoteau din interiorul aeronavei niște platforme cu roți înalte, încărcate cu lăzi de un galben mai. Lăzile erau duse sub un salcâm, unde neobositul Rudak, stând între cele două rădăcini viguroase ale copacului, dirija operațiile de montare. Vocea lui puternică se auzea departe în savana peste care se așternuseră umbrele înserării.

Responsabila filmotecii își ceru scuze și dispăru undeva. Jenia se tot învârtea în jurul lui Rudak, curios din cale-afară. Odată descărcate, platformele plecau. „Slujitorii CID'„-ului – băieți și fete – instalau și înșurubau lăzile galbene. În scurtă vreme, sub salcâm se contura o construcție masivă, de o formă cam neregulată. Rudak se foia undeva înăuntrul ei, bombănind, fluierând și țipând din când în când. Era larmă și veselie.

— Strong și Joy, ocupați-vă de intravizor!

— Tararam-pam-pam, tararam-pam-pam! Aduceți obturatorul, care ești acolo!

— Fiderii! Unde au dispărut fiderii?

— O-la-la! Și mai la dreapta! Așa.

— Frost, treci la descărcare!

Cei din jur îl tot înghionteau pe Jenia, rugându-l să se dea la o parte. În cele din urmă uriașul elicopter, complet descărcat, urlă din motoare, stârnind vânt și smulgând smocuri de iarbă, și se retrase de sub salcâm pe terenul de aterizare. De sub noua construcție ieși afară de-a bușilea Rudak.

— Ei, putem începe, spuse el, ridicându-se și scuturându-și palmele. Toată lumea la posturi!

Zicând acestea, sări pe o platformă pe care era instalat un mic pupitru de comanda. Platforma scârțâi.

— Roagă-te, Mare CID! urlă Rudak.

— Stanislav nu s-a întors încă! strigă cineva.

— Foarte rău! remarcă Rudak și se dădu jos de pe platformă.

— Profesorul Lomba știe? întrebă timid o fată slăbuță, tunsă băiețește.

— Profesorul o să afle, răspunse apăsat Rudak. Dar unde-i Stanislav?

În poienița din fața salcâmului pământul se umflă și crăpă. Jenia sări ca ars. I se păru că din iarbă și-a scos gura palidă, cu dinții ascuțiți, un dinozaur.

— În sfârșit, exclamă Rudak. Eram îngrijorat, pentru că i s-a terminat oxigenul acum un minut.

Din pământ ieșea încet, cu mișcări stângace, un corp metalic inelat, gros de o jumătate de metru, semănând cu o râmă uriașă. Părea că nu se mai sfârșește și nu era chip de știut câte inele mai are ascunse sub pământ, când partea de dinainte începu să se rotească cu repeziciune, deșurubându-se și apoi căzu în iarbă. Din orificiul negru se ivi fața udă, stacojie, cu gura larg deschisă a unui om.

— O-ho-ho! strigă Rudak. Bun venit, Stanislav!

Omul se aplecă peste marginea, orificiului, scuipă și spuse cu o voce răgușită:

— Are acolo un întreg arsenal. Cohorte de farfurii târâtoare.

Ia scoateți-mă de-aici.

Râma ieșea într-una din pământ și soarele roșiatic al crepusculului arunca reflexe pe flancurile ei metalice.

— Începem! anunță Rudak și se urcă din nou pe platformă.

Își netezi barba într-o parte și-n alta, se strâmbă cumplit, la fetele îngrămădite dedesubt și puse mâinile pe pupitru cu un gest de pianist. Becurile indicatoare de pe pupitru se aprinseră.

În poieniță se făcu o liniște desăvârșită. Ducându-și la ochi aparatul de filmat, Jenia observă îngrijorat că mai mulți oameni s-au cățărat repede în salcâm și s-au așezat pe crengi, iar fetele s-au lipit mai strâns de platformă. Pentru orice eventualitate se dădu și el mai aproape de platformă.

— Strong și Joy, sunteți gata? tună Rudak.

— Gata! Răspunseră două voci.

— Cânt pe frecvența principală. Fredonați în aripi și faceți cât mai multă gălăgie.

Jenia se aștepta să-i audă cântând și bătând toba, dar se făcu și mai multă liniște. Trecu așa un minut.

— Ridicați tensiunea, ordonă cu glasul coborât Rudak.

Mai trecu un minut. Soarele asfințise. Pe cer răsăriră stelele. Undeva țipă alene un emu. O fată care stătea lângă Jenia oftă înfiorată. Deodată pe una din ramurile salcâmului se produse o mișcare și o voce strigă, tremurând de emoție:

— Iată-i! Uite-i colo în poiană! Păi dacă vă uitați în altă parte!

Jenia nu vedea unde trebuie să se uite și nu știa cine-or fi „ei” și la ce s-ar putea aștepta din parte-le. Își ridică aparatul, se dădu încă puțin îndărăt, înghesuind fetele în platformă și deodată văzu și el. La început își zise că i s-a năzărit și că nu sunt decât niște pete ce apar și plutesc înaintea ochilor obosiți. Savana, neagră în lumina stelelor, se pusese în mișcare. Pe întinsul ei apăruseră niște umbre vagi, cenușii, taciturne și sinistre. Iarba fremăta. Se auzi un scârțâit, urmat de pârâituri, trosnete și de un zăngănit. Într-o clipită niște foșnete profunde și nedeslușite umplură văzduhul.

— Lumina! țipă Rudak. Vin soldățeii!

În salcâm răsună un strigăt de bucurie. De sus căzură frunze și crenguțe. În aceeași clipă, deasupra poienii se aprinse o lumină orbitoare.

Din savană venea armata Marelui CID. Venea să se predea. Jenia nu mai văzuse niciodată asemenea paradă a unor monștri mecanici. Pare-se că și slujitorii Marelui CID vedeau una ca asta pentru prima oară. Un râs homeric zgudui salcâmul. Proiectanții, luptători încercați pentru perfecțiunea mecanică, erau în delir. Se prăvăleau grămadă de pe crengi și se dădeau de-a dura prin poiană.

— Ia te uită! Uite, uite!

— Secolul șaptesprezece! culisa lui Watt!

— Unde-i Robinson? Robinson, parcă tu socoteai că CID-ul e mai deștept decât tine?

— Ura, Robinson! sus cu Robinson!

— Fraților, împingeți careva din urmă roțile astea, că nu mai ajung până la noi!

— Băieți, băieți, ia priviți! O mașină cu aburi!

— Căruciorul lui Cuvier!

— Autorul! Să vină autorul!

Înspre poiană veneau niște monștri înfiorători. Triciclete cu aburi; aparate de forma unor farfurii, sunând a tinichea, care scoteau scântei și miroseau urât a ars; faimoșii septopozi, agitându-și cu înverșunare piciorul din spate; mecanisme în formă de păianjen, cu niște picioare de sârmă foarte lungi, în care se încurcau mereu. Din spate veneau agale prăjini cu rotițe și cu oglinzi puse strâmb în vârf. Toate acestea se târau cu chiu cu vai, îmbulzindu-se, lovindu-se unele de altele, rupându-se din mers, scoțând aburi și scântei. Jenia lucra de zor cu aparatul ele filmat.

— Eu nu-i mai sunt slujitor! strigă, cineva din salcâm.

— Nici eu!

— Ce de-a picioare!

Ajungând în poiană, rândurile din față ale monștrilor mecanici se opriră. Cei care veneau din spate se cățărau peste cei din față și se opreau și ei, se încurcau între ei, răschirându-și articulațiile hidoase. Deasupra se prăbușiră, sunând a lemn

și rupându-se în două, prăjinile cu roți. O roată, zăngănind din resoarte, ajunse până la platformă, se mai roti o vreme și căzu la picioarele lui Jenia. Corespondentul se uită la Rudak. Acesta stătea pe platformă, cu brațele în șolduri, agitându-și barba.

— Poftim, băieți, spuse el, toate astea vi le dau pradă vouă. Acum o să aflăm, cred, cum și de ce ticăiesc ele.

Învingătorii se năpustiră asupra armatei înfrânte.

— Oare Marele CID a construit toate astea ca să studieze comportarea Berbecului lui Buridan? întrebă îngrozit Jenia.

— De ce nu? îi răspunse Rudak. Tot ce se poate. Ba cu siguranță că-i așa. Apoi, clipind șiret din ochi: în general, e limpede că ceva aici nu e în regulă.

Doi proiectanți zdraveni trecură pe lângă ei, trăgând un mic gândac metalic de piciorul din spate. Chiar în dreptul platformei piciorul se rupse și proiectanții se prăvăliră în iarbă.

— Pocitaniile, bombăni Rudak.

— Am spus, doar, că se ține slab, observă Jenia.

În larma veselă se făcu auzită o voce violentă de bătrân:

— Ce se petrece aici?

Imediat se făcu liniște.

— Aoleu! exclamă în șoapte Rudak și coborî de pe platformă. Jenia avu impresia că Rudak s-a muiat deodată.

Înspre platformă venea șchiopătând un negru bătrân și cărunt, într-un halat alb. Jenia îl recunoscu: era profesorul Lomba.

— Unde e Paul al meu? întrebă profesorul cu o voce blândă, care nu prevestea nimic bun. Copii, cine poate să-mi spună unde mi-e adjunctul?

Rudak tăcea. Lomba venea drept spre el. Rudak se dădu îndărăt, se izbi cu spatele de platformă și se opri.

— Ce se petrece aici, Paul, băiatule? întrebă Lomba, proțăpindu-se dinaintea lui.

Rudak răspunse pe un ton plângăreț:

— Am interceptat comanda CID-ului. Și am strâns grămadă toate pocitaniile.

— A, pocitaniile! spuse insinuant Lomba. Importantă problemă! De unde provine cel de-al șaptelea picior? Importantă problemă, copiii mei! Foarte importantă problemă!

Deodată, Lomba îl apucă pe Rudak de barbă și-l trase în mijlocul poienii, prin mulțimea care îi făcea loc.

— Uitați-vă la el, copii! strigă Lomba triumfător. Suntem uluiți! Ne stoarcem creierii! Ajungem la disperare! Ne închipuim că CID-ul ne-a păcălit!

Zicând acestea, îl trăgea mereu de barbă pe Rudak, de parcă ar fi tras clopotul. Capul lui Rudak se clătina docil.

— Dar ce s-a întâmplat, tovarășe profesor? întrebă serios o fată. După fața ei se vedea că îi era tare milă de Rudak.

— Ce s-a întâmplat, copila mea? lomba îi dădu în sfârșit drumul lui Rudak. Bătrânul Lomba pleacă la Centru, îi întrerupe din lucru pe cei mai buni specialiști, și ce află? Rușine! ce află bătrânul Lomba, roșcovan nemernic? lomba îl apucă din nou de barbă pe Rudak. Jenia își puse numaidecât în acțiune aparatul de filmat. Oamenii își râd de bătrânul Lomba! Bătrânul Lomba a ajuns de râsul tuturor cibernetiștilor! pe seama bătrânului Lomba circulă deja anecdote! Bătrânul dădu drumul bărbii și ciocăni cu pumnul lui osos în pieptul lat al lui Rudak. Ia spune-mi, nătărăule, câte picioare are un merinos australian obișnuit? Ori poate ai uitat?

Jenia observă că la aceste cuvinte câțiva tineri se dădură îndărăt, cu intenția vădită de a se face nevăzuți în mulțime.

— Nu-i lăsați să plece pe programiști! porunci Lomba, fără a întoarce capul.

Mulțimea se agită. Tinerii cu pricina fură împinși în mijlocul cercului.

— Ce fac acești pirați intelectuali? întrebă Lomba, întorcându-se brusc spre ei. Dumnealor indică în program că berbecul are șapte picioare.

Un freamăt străbătu mulțimea.

— Dumnealor privează berbecul de creierul mic.

Mulțimea izbucni în hohote de râs, aprobative cum i se păru lui Jenia.

— Bunul și conștiinciosul CID, bietul de el! Lomba își ridică mâinile la cer. Face prostii peste prostii! Putea el oare să-și închipuie că stăpânul lui cel bărbos, că huliganul ăsta îi va da o problemă cu un triunghi pentagon?

Rudak se lamentă:

— Nu mai fac, pe cinstea mea că nu mai fac.

Mulțimea râdea, plesnindu-i peste spinare pe bieții programiști.

Jenia rămase peste noapte la Rudak. Gazda îl instală în

cabinetul său, după care își pieptănă cu grijă barba și reveni sub pâlcul de salcâmi. Pe geamul deschis privea Luna, uriașă și portocalie, împestrițată cu pătratele cenușii ale cosmodroamelor-D. Jenia se uita la ea și chicotea înveselit, rememorând cu plăcere evenimentele zilei. Tare mult îi plăceau zilele acestea care nu se iroseau în van, pentru că îi ofereau prilejul să cunoască alți și alți oameni buni, veseli, ori pur și simplu cumsecade, oameni ca gânditorul Parnkala, sau superbul Rudak, sau teribilul Lomba.

„Am să scriu neapărat despre asta, își zise. Neapărat! Am să arăt cum s-au încumetat niște tineri veseli și inteligenți, pe propriul lor risc, să introducă un program evident stupid într-o mașină extrem de complicată și foarte iscusită, ca să vadă cum are să se comporte mașina aceasta. Am să arăt cum s-a comportat ea, străduindu-se zadarnic să realizeze modelul veridic al unui berbec cu șapte picioare și fără creierul mic. Am să arăt cum a venit prin savana neagră și fierbinte armata aceasta de modele diforme, ca să se predea unui pirat intelectual cu barba roșcată. Și am să arăt cum a fost tras apoi de barbă piratul acesta intelectual, probabil nu pentru prima și nici pentru ultima oară. Pentru că pe el îl interesează foarte mult problemele triunghiurilor pentagoane și ale sferelor pătrate. Care lezează demnitatea unei mașini cinstite și conștiincioase. S-ar putea să iasă ceva drăguț – o relatare despre huliganismul intelectual.”

Jenia adormi. Se trezi în zori. În sala de mese se auzea un clinchet ușor de vase și o conversație discretă:

— Acum totul o să meargă strună. Papa Lomba s-a liniștit și se interesează și el.

— Cred și eu! Așa material pentru teoria erorilor comise de mașini.

— Fraților, totuși CID-ul s-a dovedit a fi destul de primitiv. Mă așteptam să fie mai inventiv.

Cineva izbucni în râs:

— Un berbec cu șapte picioare, fără nici un indiciu al prezenței organelor de echilibru! Bietul CID!

— Mai încet, să nu-l trezești pe corespondent!

După o pauză lungă, în care timp Jenia aţipise, cineva spuse cu părere de rău:

— Păcat că s-a terminat. Era atât de interesant! O, berbec cu şapte picioare, ce trist e fără enigma ta!

ŞTIINŢELE NATURII ÎN LUMEA SPIRITELOR.

Laborantul Kocin se apropie în vârful picioarelor de uşă şi aruncă o privire în dormitor. Riderul {12} dormea. Era un rider destul de vârstnic şi avea o faţă foarte nefericită. Stătea culcat pe-o parte, cu palmele sub obraz. Când deschise Kocin uşa, riderul plescăi din limbă şi rosti distinct:

— Nu mi-am făcut somnul. Vreau să mai dorm.

Kocin se apropie de pat şi-l atinse de umăr:

— Hai, tovarăşe Piters. Vă rog să vă sculaţi.

Piters deschise ochii cârpiţi de somn.

— Încă o jumătate de oră! se rugă.

Kocin clătină trist din cap:

— Nu se poate, tovarăşe Piters. Dacă dormiţi mai mult decât trebuie.

— Da, spuse riderul cu un oftat, mă prostesc. Piters se ridică în pat şi îşi întinse mădularele. Ştii ce-am visat adineauri, George? am visat că eram la mine la fermă, pe malul Yukonului. Se făcea că s-a întors de pe Venus băiatul meu. Îi arătam crescătoria de castori. Ştii ce castori am eu, George? Parcă-s oameni.

Riderul se dădu jos din pat şi se apucă să facă gimnastică. Kocin ştia că fiul lui Piters îşi găsise moartea pe Venus cu doi ani în urmă, că Piters ducea dorul nevesti-si, că nu prea avea încredere în tinerele sale ajutoare de la fermă şi era foarte neliniştit în privinţa castorilor, că se plictisea tare mult aici şi că nu-i plăcea de loc ceea ce i se cerea să facă.

— Nu-i nimic! spuse Piters, răsucindu-şi energic într-o parte şi în alta torsul păros. Să nu mă compătimeşti, George-boy! Înţeleg doar că dacă trebuie, trebuie şi nu-i nimic de făcut.

Kocin roşi. Oare când o să înveţe cum să se comporte în prezenţa liderului? Mereu îşi dă în petic.

— Tu eşti băiat bun, George, urmă cu blândeţe în glas Piters. De obicei, oamenilor nu le place când li se citesc gândurile.

De-aceea noi, riderii, preferăm solitudinea, iar când ieșim în lume căutăm să trăncănim cât mai mult, pentru că tăcerea noastră e de multe ori privită ca un fel de proces de producție. Aici, la voi, un tinerel țanțoș se tot gândește de față cu mine la niște formule de matematică. Ei bine, eu nu pricep niciuna din formulele astea, dar în schimb simt limpede că dumnealui se teme teribil să nu-i ghicesc cumva sentimentele tandre față de o tânără făptură.

Piters își luă prosopul și intră în baie. Kocin își șterse de pe frunte broboanele reci de sudoare. „Slava Domnului că nu sunt îndrăgostit de nimeni! se minți. Katenka ar putea să se supere. Minunați oameni riderii ăștia! Ar fi interesant de știut dacă aude ceva prin ușa băii? Desigur, îl pisăm zdravăn cu experiențele noastre, dar las' că nici el nu rămâne dator. Tinerelul acela țanțoș e desigur, Petia Bâstrov. Oare pe cine vizează sentimentele astea tandre ale lui?”

— Asta n-am să ți-o spun, declară Piters, ieșind pe ușa băii. Riderul își puse un pulover. Sunt gata, George. Azi unde mergem? Iarăși în camera de tortură?

— Iarăși. Ca întotdeauna. Poate luați o gustare? Mai aveți la dispoziție un sfert de oră.

— Nu. Și mâncarea mă prostește. Dă-mi numai glucoza.

Piters își suflecă mânecile. Kocin scoase din buzunar o cutie plată cu fiole de glucoza activizată, luă una și o lipi cu vârful de vâna umflată de pe brațul lui Piters. După ce absorbi glucoza, riderul dădu un bobârnac fiolei goale și își trase mâneca la loc.

— Să mergem la tortură, spuse el cu un suspin.

Institutul de fizică spațială fusese construit cu vreo douăzeci de ani în urmă, pe insula Kotlin din Golful Finic. Bătrânul Kronstadt fusese demolat și nu mai rămăseseră decât zidurile cenușii, acoperite de mușchi, ale străvechilor forturi, cum și monumentul de aur al participanților la Marea Revoluție din parcul orășelului științific. La est de insulă s-a creat un arhipelag artificial, unde se aflau rachetodroamele, aerodroamele, receptorii și stațiile de energie ale institutului. Pe insulele de la extremitatea de vest a arhipelagului se aflau

așa-zisele laboratoare „zgomotoase”; din când în când, aici se produceau explozii și incendii. Lucrările teoretice și experiențele „calme” se făceau în clădirile lungi și plate ale institutului de pe insula Kotlin.

Institutul lucra în prima linie a științei. Diapazonul lucrărilor era extrem de vast: problemele gravitației, deritrinitația, problemele noii axiomatici fizice, teoria spațiului discret și multe alte probleme mai înguste, de o mai strictă specialitate. Adesea institutul aborda probleme care păreau, cum de altfel se și dovedeau a fi în ultimă instanță, extrem de complexe și imposibil de rezolvat. Încercările de soluționare a lor pe cale experimentală solicitau consumuri colosale de energie. Conducerea institutului apela mereu la Consiliul Universal, cerând să-i dea energia de o oră sau de două ore a Planetei, ba uneori chiar și energia ei de douăzeci și patru de ore. Pe vreme bună, locuitorii Leningradului puteau vedea înălțându-se deasupra orizontului globurile strălucitoare ale giganticelor receptoare de energie, instalate pe insulele periferice ale „Arhipelagului Kotlin”. Un hâtru bun de glume (de la Comitetul pentru Resurse) a botezat aceste receptoare „butoaiele Danaidelor”, vrând să spună că energia Planetei se varsă acolo că în niște butoaie fără fund, pe când rezultatele întârzie să se arate. Și în Consiliu erau mulți care făceau aprecieri destul de veninoase la adresa activității desfășurate de institut, totuși nu refuzau să-i pună la dispoziție energia necesară, socotind că omenirea e bogată și poate să-și îngăduie anumite cheltuieli pentru problemele unui viitor mai îndepărtat și asta chiar în toiul lucrărilor de pe Marea Mină, ce se săpa spre centrul Planetei.

Cu patru ani în urmă, un grup de cercetători ai institutului a efectuat o experiență cu scopul de a măsura distribuirea energiei în timpul sigma-deritrinizării. La periferia Sistemului Solar, departe, dincolo de orbita lui Transpluton, au fost lansate simultan două cosmonave cărora li s-au imprimat viteze relative, fiind apoi lăsate să se ciocnească la o viteză relativă de 295.000 kilometri pe secundă. Explozia a fost teribilă. Masa ambelor cosmonave s-a transformat aproape în

întregime în radiație. Cosmonavele au dispărut într-o lumină orbitoare, lăsând în urma lor un nouraș de abur metalic. După ce au terminat măsurătorile, cercetătorii au constatat un defect de energie: o parte relativ mică, totuși considerabilă, a energiei „dispărea". Sub aspect calitativ, rezultatele experienței nu erau câtuși de puțin surprinzătoare. Potrivit teoriei sigma-deritrinizării, o anumită parte din energie trebuia să dispară într-un punct dat din spațiu, pentru a emana, într-o formă sau alta, într-o regiune poate foarte îndepărtată de locul experienței. Tocmai în aceasta constă, propriu-zis, esența principiului-D sigma. Ceva asemănător s-a petrecut la timpul său cu faimosul „Taimâr". Dar sub aspect cantitativ, defectul de energie depășise valoarea teoretică. O parte din energie „dispărea" nu se știe unde. Pentru a se găsi o explicație a acestei contradicții cu legile conservării, s-a făcut apel la două considerente. Unul din ele era ipoteza că energia se degaja într-o formă necunoscută încă, de pildă sub forma unui câmp necunoscut științei, pentru captarea și evidența căruia nu existau aparatele necesare. Drept alt considerent a slujit teoria spațiilor interpenetrante.

Teoria spațiilor interpenetrante fusese elaborată cu mult înaintea experienței descrise mai sus. Această teorie concepea lumea sub forma unei totalități poate infinite de spații interpenetrante, cu însușiri fizice cât se poate de diferite. Tocmai această diferențiere a însușirilor le permite spațiilor să existe fizicește fără o interacțiune cât de cât vizibilă. În general, era o teorie abstractă și ea n-a dus la formule concrete care să poată fi verificate pe cale experimentală. Din teorie reieșea însă, că diferitele forme ale materiei au însușiri diferite de pătrundere dintr-un spațiu în spațiul vecin. S-a demonstrat, de asemenea, că pătrunderea se face cu atât mai ușor, cu cât există o mai mare concentrare de energie. În experiența cu cosmonavele s-a realizat o colosală concentrare a energiei câmpului magnetic. Aceasta permitea să se presupună că „scurgerea" de energie se explică prin trecerea energiei din spațiul nostru în vreun spațiu învecinat. Existau puține date, dar ideea era atât de atrăgătoare, încât și-a găsit

imediat adepți la institut.

Cei care s-au ocupat de verificarea pe cale experimentală a teoriei spațiilor interpenetrante au fost cercetătorii de la secția de fizică a spațiului discret. Ei au renunțat de la bun început la experiențele greoaie, periculoase și nu tocmai exacte care comportau absorbirea și degajarea unor cantități enorme de energie. Pe deasupra, aceste experiențe lăsau deschisă problema câmpurilor necunoscute. Cercetările asupra penetrației spațiale urmau să se facă cu cele mai variate câmpuri: gravitațional, electromagnetic, nuclear. Dar principalul atu și principala speranță rămânea ideea strălucită a unuia dintre cercetători, care a observat o asemănare remarcabilă între câmpul psihodinamic al creierului uman și un „câmp de legătură" ipotetic, a cărui descriere matematică generală a fost dată de teoria spațiilor interpenetrante încă pe vremea când cercetătorii din domeniul psihodinamicii nu dispuneau de aparatajul matematic. „Câmpul de legătură" ipotetic era un câmp înzestrat, potrivit teoriei, cu însușiri maxime de a pătrunde dintr-un spațiu dat în spațiul vecin. Deoarece nu existau receptori artificiali destul de sensibili ai câmpului psihodinamic (deci și ai „câmpului de legătură"), au fost aruncați în luptă riderii.

Pe Planetă trăiau zece miliarde de oameni și numai o sută douăzeci de rideri înregistrați. Riderii „citeau" gândurile. Enigma acestei însușiri cu totul ieșite din comun era încă, pare-se, foarte departe de a fi dezlegată. Era limpede, doar, că riderii sunt surprinzători de sensibili la radiația psihodinamică a creierului uman și că această sensibilitate e înnăscută. Unii rideri erau foarte puternici: ei receptau și descifrau gândul unui om aflat la mii de mii de kilometri. Alții receptau semnalele psihodinamice numai de la o distanță de câțiva pași. Parapsihologii se angajaseră într-o aprigă dispută, întrebându-se dacă riderii sunt prima rândunică ce vestește apariția unui om nou pe scara evoluției, sau e vorba doar de un atavism, de o rămășiță a acelui misterios ai șaselea simț care-i ajuta cândva pe strămoșii noștri să se orienteze în pădurile virgine din epocile primitive. Riderii cei mai

puternici lucrau la stațiile de telecomunicații de mare distanță, dublând legătura prin radio obișnuită cu expedițiile îndepărtate. Numeroși rideri erau medici, iar mulți dintre ei lucrau în domenii care nu aveau nici o contingență cu „cititul gândurilor”.

În orice caz, cercetătorii de la Institutul de fizică spațială sperau că riderii vor izbuti măcar „să audă” în mod obișnuit „câmpul de legătură”. Aceasta ar fi fost o strălucită confirmare a teoriei spațiilor interpenetrante. La invitația institutului, pe insula Kotlin au venit cei mai buni rideri de pe Planetă. Planul experienței era simplu. Dacă există un „câmp de legătură” între spațiile învecinate, potrivit teoriei el trebuie să se asemene foarte mult cu câmpul psihodinamic al creierului uman și ca atare trebuie să fie recepționat de rideri. Dacă un rider este izolat într-o cameră specială, ferită de lumea exterioară (inclusiv de gândurile omului) printr-un strat gros de mezosubstanță, în această cameră rămâne numai câmpul gravitațional al Pământului, indiferent la câmpul psihodinamic și la „câmpul de legătură” ipotetic venit din spațiile învecinate. Desigur, efectuarea experienței în felul acesta era departe de a fi ideală. Putea fi decisiv numai un rezultat pozitiv. Un rezultat negativ nu spunea nimic – el nu dezmințea și nici nu confirma teoria. Dar deocamdată aceasta era singura posibilitate. Riderii erau activizați cu o radiație neutronică ce sporea sensibilitatea creierului, după care erau introduși în camere și lăsați „să asculte”.

Piters și Kocin mergeau agale pe strada principală a orășelului. Era o dimineață cețoasă, puțin jilavă. Soarele nu răsărise încă, dar în fața lor, foarte departe, la o înălțime colosală, reflexele lui trandafirii jucau pe turnurile grilate ale receptorilor de energie. Piters mergea cu mâinile la spate, fredonând un cântec care spunea că „Johnny coming down to Highlow, poor old man”. Kocin pășea cu un aer independent alături, dându-și silința să nu se gândească la nimic. În dreptul uneia din vile Piters încetă cântecul și se opri.

— Trebuie să așteptăm, spuse.

— De ce? întrebă Kocin.

— Sieverson mă roagă să-l aștept. Piters făcu un semn cu capul înspre vilă. Își pune pardesiul.

„O-la-la! își zise Kocin. Doi rideri – oho. Doi și cu doi fac cinci sau cam așa ceva”.

— Dar ce, Sieverson e singur, n-are însoțitor?

— Doi și cu doi fac patru, bombăni Piters. Nu pot să înțeleg de ce nu i-ați dat un însoțitor lui Sieverson.

În ușa vilei își făcu apariția Sieverson în persoană, încheindu-și pardesiul la gât.

— Nu face pe supăratul, tinere, îi spuse el aspru lui Kocin. La vârstă dumitale noi eram mai politicoși.

— Lasă, Sieverson, bătrâne, interveni Piters, doar știi singur că nu crezi ceea ce spui. Mulțumesc, am dormit bine. Știi, am visat castori și se făcea că s-a reîntors de pe Venus Harry.

Sieverson coborî pe trotuar și-l luă pe Piters de braț.

— Să mergem, zise. Castori. De câteva zile eu însumi mă simt un castor. Tu cel puțin visezi, pe câtă vreme eu. Ți-am spus că am o nepoată, Piters? Ți-am spus. Ei bine, nu pot s-o văd nici măcar în vis, pentru că n-am văzut-o încă niciodată aievea. Și mi-e rușine, Piters, să mă ocup la bătrânețe cu astfel de prostii! Da, prostii, să nu mă contrazici.

Kocin mergea în urma celor doi venerabili rideri și repeta mereu în sinea sa: „Integral de la zero la infinit, „e„ la gradul minus ies pătrat, rădăcină din „pi„ pe doi. Se numește circumferință locul geometric al unor puncte aflate la distanțe egale.”

Bătrânul Sieverson o ținea una:

— Eu sunt medic și-n orășelul meu îi cunosc pe toți până-ntr-a șaptea spiță în sus și în jos. Și pe mine mă cunosc toți! De când mă știu, ascult gândurile oamenilor. De când mă știu, în fiecare zi îi veneam cuiva în ajutor, pentru că ascultăm gândurile oamenilor. Acum mi-e rușine și simt că mă sufoc stând singur-singurel în adăposturile astea idioate și ascultând – ce?

— Șoaptele unor fantome! Șoaptele unor spirite inventate, născute din închipuirea dementă a nu știu cui! nu mă contrazice, Piters, pentru că sunt de două ori mai în vârstă ca

tine!

O lege nescrisă a liderilor le interzicea să vorbească în gând de față cu un nerider. Kocin era un nerider și era de față. Repeta mereu în sinea sa: „Speranța matematică a sumei unor mărimi arbitrare este egală cu suma speranțelor lor matematice.

— I-aș zice eu două vorbe ăstuia. Așadar, este egală cu suma speranțelor lor matematice. Cu suma speranțelor lor matematice.

— Am fost smulși de la îndeletnicirile noastre obișnuite. Urmă Sieverson cu bombăneala. Ne-au vârât cu sila în ceața asta cenușie. Da, Piters, ne-au vârât cu sila, să nu mă contrazici! Pe mine, unul, m-au vârât cu sila! Nu puteam să refuz când am fost rugat, dar nimic nu mă oprește să privesc această rugăminte ca pe o constrângere a personalității. Nu mă contrazice, Piters, pentru că sunt mai în vârstă ca tine! Niciodată în viață n-am regretat că sunt rider. A, tu ai regretat? Te privește. Desigur, castorii n-au nevoie de un rider. Dar oamenii, bolnavi și suferinzi, au nevoie.

— Stai, bătrâne, îl întrerupse Piters. După cum vezi, riderii le sunt necesari și celor sănătoși. Sănătoși, dar suferinzi.

— Cine e, mă rog, aici sănătos? țipă Sieverson. Fizicienii ăștia care fac pe alchimiștii? Tu ce crezi, de ce n-am plecat eu încă de-aici? Nu puteam, drace, să-i necăjesc! nu, tinere, urmă riderul, oprindu-se brusc și întorcându-se spre Kocin, rideri ca mine, bătrâni și încercați, sunt puțini! Și mai lasă-te de bolboroselile astea abracadabrante, pentru că eu aud foarte bine unde mă tot trimiți! Piters, nu-i lua apărarea acestui tânăr. Las' că știu eu ce spun! Eu sunt mai în vârstă ca voi doi înmulțiți unul cu altul!

„Șaizeci și doi înmulțit cu douăzeci și unu, socoti Kocin, roșu și asudat de ciudă. Face. Face. Șase ori doi. Minți, boșorogule, nu se poate să fii așa de bătrân. Așa că lasă-te de astea.” „Pe cerul nopții îngerul zbura.” Cine a scris asta? Lermontov.

Dintr-un difuzor, o voce răgușită anunță: „Atențiune, tovarăși! Transmitem avertismentul stației locale de microclimă. De la orele nouă și treizeci de minute până la zece

și cinci minute, deasupra extremității estice a insulei Kotlin se va produce o ploaie de abundență medie. Zona ploii are ca limită vestică liziera parcului”.

— Ești prevăzător, Sieverson, constată Piters. Ți-ai pus pardesiul.

— Nu sunt prevăzător, bombăni celălalt. Pur și simplu am captat decizia sinopticilor încă la șase dimineața, când o discutau.

„Asta da!” își zise admirativ Kocin.

— Ești un rider foarte puternic, rosti cu un mare respect Piters.

— Aiurea! i-o tăie Sieverson. Douăzeci și trei de kilometri. Ai fi putut să captezi și tu acest gând, dar dormeai. Pe mine însă mă chinuie insomnia pe insula asta învăluită în ceață.

La periferia orășelului îi ajunse un alt rider. Era un rider tânăr, foarte prezentabil, cu fața bine îngrijită, pe care stăruia o expresie de multă siguranță. Era drapat foarte pitoresc într-o togă aurie la modă. Riderul era însoțit de Petia Bâstrov.

În vreme ce riderii se salutară în tăcere, Petia Bâstrov își trecu muchia palmei prin dreptul beregatei și, aruncând pe furiș o privire asupra lor, spuse abia auzit:

— Vai de capul meu!

La care Kocin dădu din mâini a neputință.

O vreme riderii merseră tăcuți. Kocin și Bâstrov îi urmau la câțiva pași, cu capetele plecate în pământ. Deodată, Sieverson țipă cu o voce pițigăiată:

— Fii bun și vorbește cu voce tare, Mac-Conty! Fii bun și vorbește cu voce tare de față cu acești tineri care sunt nerideri!

— Sieverson, bătrâne, îl mustră Piters.

Mac-Conty își flutură cu multă eleganță poala togei și spuse arogant:

— O, pot să vorbesc și cu voce tare! Eu n-am ce ascunde. Nu pot să obțin nimic în camerele astea idioate. N-ai ce să obții acolo. Vă asigur că nu se poate obține absolut nimic.

— Asta nu te privește pe dumneata, tinere! ripostă Sieverson. Eu sunt mai bătrân și totuși stau aici și nu mă plâng, și am să

stau atâta vreme cât le va fi necesar oamenilor de știință! Dacă ne roagă savanții să stăm aici, înseamnă că au motive s-o facă! („Sieverson, bătrâne!” interveni din nou Piters.) Da, da, treaba asta e, desigur, mai plictisitoare decât să stai pe la colțuri de străzi, înfășurat într-o caraghioasă hlamidă aurie, și să asculți gândurile altora! Iar apoi să dai gata fetele! dumneata faci asta, Mac-Conty, să nu zici ba!

Mac-Conty se muie și o vreme merseră cu toții tăcuți. Apoi Piters rupse tăcerea:

— Din păcate, Mac-Conty are dreptate. Firește, nu în sensul că ascultă gândurile altora. Nici eu nu pot să obțin nimic în cameră. Nici tu, Sieverson, bătrâne. Teamă mi-e că experiența va da greș.

Sieverson bombăni ceva nedeslușit.

— Și totuși, interveni Mac-Conty, deși cu totul lipsită de rost, experiența aceasta a jucat un anumit rol pentru noi, riderii. Mi se pare că e prima oară când s-au întrunit cei mai buni rideri de pe Planetă. Cred că trebuie să profităm de acest prilej și să discutăm o serie întreagă de chestiuni care ne privesc. Eu, personal, lucrez activ la proiectul primului congres al riderilor. Suntem puțini, dar reprezentăm o forță și e timpul să ne organizăm într-o unitate profesională. E timpul să cerem de la oameni drepturi speciale pentru rideri. Dumneata ce zici, Piters?

— Mai întâi și-ntâi nu „Piters”, ci „tovarășe Piters”, răspunse cel întrebat, rostind rar cuvintele. În al doilea rând, ideea dumitale de a se constitui o asociație, profesională. Calmează-te, Sieverson. Eu, unul, o socot deplasată și dăunătoare. Dumneata, Mac-Conty, ai, citit prea multe cărți proaste despre organizațiile secrete. Sieverson, bătrâne, calmează-te, te rog. În al treilea rând, dumneata zici că ai de gând să ceri drepturi speciale de la oameni, da? Dar, te întreb eu, cine ești dumneata? Un marțian? cine te-a crescut și te-a format, Mac-Conty? A cui pâine o mănânci? Și cine ți-a dat asta? aici Piters ridică cu două degete poala superbei toge. Rușine, Mac-Conty!

Între ei se așternu tăcerea. Ajunseră așa, tăcuți, la Institut. În fața peronului, Sieverson spuse:

— Ai făcut bine, Mac-Conty, că ne-ai împărtășit mai întâi nouă propunerea dumitale. Auzindu-te vorbind așa, oamenii mai tineri puteau să-ți sfâșie toga. Te rog stăruitor să treci diseară pe la mine, pe la opt. La revedere, Mac-Conty. Păzește-ți toga. Măcar până diseară.

Placa grea de oțel titanic, acoperită de amândouă părțile cu un strat lucios de mezosubstanță, coborî încet. Piters rămase singur. Se așeză în jilțul din fața mesuței goale, gata să se plictisească zece ore în șir. Condițiile experienței nu-i recomandau nici să citească, nici să scrie. Trebuia să stea așa și să „asculte" tăcerea. Era o tăcere desăvârșită. Stratul protector de mezosubstanță nu lăsa să răzbească aici nici un gând din afară. Piters încercă pentru prima oară în viață senzația surprinzător de neplăcută a surzeniei. Proiectanții Camerelor nici n-au bănuit probabil cât de mult favoriza tăcerea aceasta experiența. Cu sau fără voia sa, riderul „asurzit" asculta încordat, silindu-se să surprindă măcar o umbră de semnal. În afară de asta, proiectanții nu știau ce chin era pentru rideri, obișnuiți cu zgomotul permanent pe care-l făceau gândurile oamenilor, să stea zece ore în șir într-o cameră complet izolată. Piters îi zicea acestei încăperi camera torturilor și mulți alți rideri spuneau și ei la fel.

„Am stat aici până acum o sută zece ore, se gândi. Piters. La sfârșitul acestei zile vor fi o sută douăzeci. Dar n-am făcut nimic. Nici o urmă a faimosului, „câmp de legătură" la care se gândesc atât de mult bieții noștri fizicieni. Totuși, o sută de ore și ceva e mult. Ce și-or fi închipuind ei oare? La o sută de rideri, fiecare cu câte un stagiu de o sută de ore, asta înseamnă zece mii de ore. Zece mii de ore irosite. Bieții fizicieni! Bieții rideri! Bieții mei castori! peet Belentine e un țângău, un puști, un zoolog începător. Simte inima mea că o să întârzie cu îngrășarea suplimentară, cel puțin cu o decadă. Chiar diseară trebuie să-i mai expediez o radiogramă. Dar vezi că dumnealui e încăpățânat ca un măgar și nici nu vrea să audă de specificul Yukonului. Și Winter e un țângău și un molâu! Piters se aprinse de-a binelea. Eugenie e și ea o proastă încrezută. Castorii se cer iubiți. Trebuie să-i iubești cu duioșie,

din toată inima! Să te porți cu ei așa fel, încât să vină singuri pe mal la tine și să-și vâre botișoarele în palma ta. Au niște botișoare atât de drăguțe și de caraghioase. Dar crescătorii ăștia au capul îmbuibat cu tot felul de probleme. Auzi, ce gândesc cum să obțină de la un castor două blăni, ba încă să-l silească să le-o dea și pe-a treia! ah, nu e Harry. Harry, băiatule, dac-ai ști ce greu mi-e fără tine!

Parcă-l văd cum a venit la mine. Când a fost asta? În ianuariE. Ba nu, în februarie. O sută nouăsprezece. A venit și mi-a spus că pleacă voluntar pe Venus. Chiar așa mi-a și spus: „Iartă-mă, papa, locul nostru e acum acolo". Apoi m-a vizitat de două ori – în o sută douăzeci și unu și în o sută douăzeci și cinci. Castorii bătrâni îl țineau minte și-i ținea și el minte pe toți castorii bătrâni, îmi spunea mereu că a venit pentru că i s-a făcut dor, dar eu știam că venise să se trateze. Ah, Harry, Harry, noi doi am fi putut acum să ne luăm castorii, bunii noștri castori, și să organizăm o excelentă fermă pe Venus! Acum se poate. Pe Venus se transportă azi tot felul de animale. Dar tu n-ai mai apucat ziua asta, băiatul meu.

Piters își scoase batista, își tamponă ochii, se ridică și începu să umble prin cameră. „Blestemată, cușcă! Oare mult au să ne mai țină aici?" Se gândi că acum, probabil, toți cei o sută de rideri se agită fiecare în camera sa; bătrânul și gălăgiosul Sieverson, care știe să fie veninos și bun totodată; și prostănacul acela îngâmfat de Mac-Conty. De altminteri, Mac-Conty stă probabil, liniștit ca un șoricel, gândindu-se la discuția pe care o va avea cu Sieverson. De unde oare se ivesc astfel de oameni ca Mac-Conty? Ei mai pot fi întâlniți, de bună seamă, numai printre rideri. Și asta pentru că riderismul, oricum ai luau-o e o diformitate. Cel puțin deocamdată. Din fericire, oamenii de felul lui Mac-Conty sunt o raritate chiar și printre rideri. Ba printre riderii profesioniști nici nu există. Iată-l, de pildă, pe Iura Rusakov, rider al Serviciului de telecomunicații de mare distanță. La stațiile acestui serviciu lucrează mulți rideri profesioniști, dar se zice că Iura Rusakov e cel mai puternic dintre ei. Se zice chiar că e cel mai puternic rider din lume. Poate intercepta până și orientarea. Rar cineva

poate intercepta orientarea. E Rider din fragedă copilărie și știe asta de mic copil. Și cu toate acestea e un băiat bun și vesel. A fost bine educat, nu i-a vârât nimeni în cap din copilărie că e un geniu, un exemplar unic. Vai de copilul asupra căruia se revarsă dragostea excesivă a părinților! Pe el însă l-a educat școala și de-aceea e un băiat foarte bun. Se zice că a plâns când a recepționat ultimele semnale ale „Cercetătorului". Pe bordul „Cercetătorului" rămăsese după catastrofă un singur om în viață, un puști stagiar, pe nume Valter Saronian. Pare-se că era foarte, foarte talentat, și avea o voință de fier. Rănit și muribund, a căutat să afle cauzele catastrofei și le-a găsit. Ce oameni, ah, ce oameni!

Piters își ciuli urechile. I se păru că în conștiința, lui se mișcă ceva străin, ca o umbră neauzită. Nu. Era doar ecoul pereților. Totuși, cum oare o fi arătând asta, dacă ar exista cu adevărat? George-boy susține că, teoretic, trebuie că se percepe ca un zgomot. Dar el nu poate, firește, să explice ce este acest zgomot, iar când încearcă s-o facă, alunecă numaidecât în matematică sau face unele analogii nesigure cu niște aparate de radio defecte. Fizicienii știu în teorie ce este acest zgomot, dar nu au de loc senzația lui, pe câtă vreme riderii, care habar n-au de teorie, aud poate zgomotul de douăzeci de ori pe zi, dar n-o bănuiesc. „Păcat că nu există nici un fizician rider! poate că Iura Rusakov va fi primul. El sau altcineva dintre tinerii de la stațiile Serviciului de telecomunicații de mare distanță. E bine că noi deosebim instinctiv gândurile noastre de ale altora și numai întâmplător putem lua ecoul drept un semnal dinafară."

Piters se așeză și își întinse picioarele. Interesantă totuși ideea fizicienilor de a capta spirite dintr-o altă lume! Științele naturii în lumea spiritelor, zău așa! Riderul se uită la ceas. Trecuse abia o jumătate de oră. Ei bine, dacă e vorba de spirite, fie și așa. Să le ascultăm.

La orele 17 fix, Piters se apropie de ușă. Placa grea de oțel titanic se ridică. În conștiința riderului năvăli un vârtej de gânduri străine, agitate. Ca întotdeauna, văzu fețele fizicienilor încordate în așteptare, și, ca întotdeauna, clătină

din cap. Îi părea tare rău de băieții aceștia tineri și inteligenți, și își închipuia de multe ori ce frumos ar fi dacă le-ar zâmbi din prag și ar spune: „Există un câmp de legătură, am captat câmpul vostru de legătură”. Dar ce să-i faci dacă „câmpurile de legătură” ori nu există, ori depășesc puterile riderilor.

— Nimic, spuse el și ieși pe coridor.

— Păcat, constată foarte indispus unul dintre fizicieni. Întotdeauna obișnuia să zică „păcat”.

Piters se apropie de el și-i puse mâna pe umăr.

— Tovarășe, zise, poate e timpul să încetăm? Poate s-a făcut vreo eroare?

— Vai, tovarășe Piters! replică fizicianul cu un zâmbet forțat. Experiențele sunt abia la început. Nici nu ne așteptăm la altceva deocamdată. Vom intensifica activitatea. Da, activitatea. Numai de-ați accepta dumneavoastră să continuați.

— Trebuie să culegem o mare cantitate de materiale statistice, interveni alt fizician. Numai atunci vom putea trage unele concluzii. Ne punem mari speranțe în dumneavoastră, tovarășe Piters, în dumneata personal și în prietenii dumitale.

— Da, desigur, se învoi Piters.

Vedea foarte bine că fizicienii nu-și mai făceau nici o iluzie, decât că sperau într-o minune. Dar poate că totuși? De, câte nu se pot întâmpla?

O PLANETĂ BINE AMENAJATĂ.

Liu stătea până la brâu în iarba verde și zemoasă, și se uita cum coboară elicopterul. Vântul stârnit de elice culca iarba în valuri cu reflexe argintii și verzi. Liu avea impresia că elicopterul coboară mult prea încet. Tot uitându-se la el, se schimba nerăbdător de pe un picior pe altul. Arșița făcea aerul înăbușitor. Soarele, mic și alb, stătea cruce pe cer. Iarba degaja o dogoare jilavă. Zgomotul elicelor spori. Elicopterul se întoarse cu o parte spre Liu, apoi coborî brusc cu vreun metru și jumătate și dispăru în iarba de pe creștetul colinei. Liu o luă la fugă în sus pe costișă.

Motorul se opri. Elicele își încetiniră rotirea și apoi încremeniră și ele. Din carlinga elicopterului coborâră câțiva

oameni. Primul se dădu jos un lungan îmbrăcat într-un vindiac, cu mânecile suflecate. Era în capul gol. Părul lui spălăcit, țeapăn, încadra o față alungită, cafenie. Liu îl recunoscu: era șeful grupului, căutătorul de urme Komov.

— Bine te-am găsit, gospodarule! Îl salută vesel noul venit, întinzându-i mâna. Ninhao!

— Haonin, căpitane! îi răspunse Liu, întinzându-i și el mâna. Fii bine venit pe Leonida!

Amândoi mai străbătură vreo zece pași până să-și strângă mâinile.

— Mă bucur că te văd! spuse Liu, zâmbind.

— Ți s-a făcut dor?

— Un dor cumplit. Singur pe toată planeta.

— Ai salutări de la Athos.

— De la Athos?

— Ei da, de la Sidorov. Îți mai aduci aminte de el?

— A, Sidorov? Microbiologul? Mulțumesc. Unde e acum?

— Tot acolo, pe Vladislava.

— Tot se mai dondănește cu Bader?

În spatele lui Komov se auzi un „aoleu!”, urmat de zgomotul unei căzături în iarbă.

— E Boris Fokin, arheologul căzător, consemnă Komov, fără a întoarce capul.

— Dacă iarba e atât de imposibilă! se plânse Fokin, ridicându-se. Avea o mustăcioară roșcată și nasul pistruiat, și purta pe cap o cască albă de penoplast, trasă pe-o ureche. Își șterse de pantaloni palmele mânjite cu verdeață și se prezentă: Fokin, arheolog căutător de urme.

— Bun venit, Fokin! îl salută Liu.

— Dânsa e Tatiana Palei, inginer arheolog.

Liu își îndreptă ținuta și își plecă capul într-un salut foarte politicos. Inginerul arheolog avea doi ochi ucigători și un șirag de dinți de o albeață strălucitoare. Mâna inginerului arheolog era puternică și aspră. Salopeta îi venea ca turnată și și-o purta cu multă eleganță.

— Mă numesc Tania, se prezentă inginerul arheolog.

— Liu Guan-cen, bolborosi gazda.

— Mboga, biolog și vânător, urmă Komov prezentările.

— Unde e? întrebă Liu. O, iartă-mă, te rog!

— Nu face nimic, tovarășe Liu, spuse Mboga.

Mboga era un pigmeu din Congo. În iarba înalta nu se vedea decât capul lui negru, legat strâns cu o basma albă. Capul era străjuit de țeava brunată a unei carabine.

— Dânsul e Tora-vânătorul, îl mai prezentă o dată Tatiana.

Liu trebui să se aplece ca să-i strângă mâna lui Tora-vânătorul. Acum știa cine era Mboga. Era Tora-vânătorul, membru al Comitetului pentru protecția faunei de pe alte planete, biologul care a descoperii: „bacteria vieții" de pe Pandora, zoopsihologul care a îmblânzit uriașele lipitori zburătoare – sora-tobuhiru – de pe Marte.

— Văd că n-ai armă, Liu, observă Mboga.

— Am eu un pistol, răspunse Liu, dar e foarte greu.

— Înțeleg. Mboga dădu din cap aprobativ. Apoi, aruncând o privire împrejur, spuse încet: Am dat totuși foc la stepă.

Liu întoarse capul. De la poalele colinei se întindea până departe în zare un șes acoperit cu o iarbă zemoasă, sclipitoare. La trei kilometri depărtare de colină iarba ardea, aprinsă de reactorul navei de coborâre. Vălătuci groși de fum alb se înălțau spre cerul albicios și prin ei se deslușea vag nava – un ou negru pe trei suporți răschirați. În jurul navei se formase un cerc larg, înnegrit de foc.

— Curând are să se stingă, răspunse Liu. Aici e multă umiditate. Haideți să vă arăt gospodăria voastră.

Zicând acestea, îl luă pe Komov de braț și-l duse pe lângă elicopter de cealaltă parte a colinei. Ceilalți porniră în urma lor. Liu întoarse de câteva ori capul, făcându-le semn și zâmbindu-le. Komov remarcă înciudat:

— E întotdeauna neplăcut când faci mizerie la coborâre.

— Are să se stingă curând, repetă Liu. Din spate îl auzea pe Fokin purtându-i de grijă inginerului arheolog.

— Ai grijă, Tanecika, aici mi se pare că e un mușuroi.

— Văd, răspunse inginerul arheolog. Fii atent tu pe unde calci.

— Iată și gospodăria, voastră, spuse Liu.

Un râu larg cu ape liniștite străbătea câmpia verde. În cotul râului strălucea în soare un acoperiș, gofrat.

— Acesta e laboratorul meu, urmă Liu.

În dreapta laboratorului se ridicau spre cer fuioare de fum roșu și negru.

— Aici se construiește un depozit.

Prin fum se vedea foindu-se niște umbre. Pentru o clipă apăru, o mașină pe șenile, uriașă și greoaie. Era un robot-matrice. În mijlocul fumului sclipi ceva, se auzi un huruit prelung și apoi fumul, răbufni în vălătuci groși.

— Iar acolo e orașul.

De la bază până la oraș era o distanță, de un kilometru și ceva. De pe colină, clădirile orașului păreau niște cărămizi cenușii – șaisprezece, cărămizi răsărind din iarba verde.

— Da, remarcă Fokin, e construit după un plan aparte.

Komov dădu din cap fără a spune nimic. Orașul acesta nu semăna de loc cu celelalte. Înainte de descoperirea Leonidei, căutătorii de urme din Serviciul Comisiei pentru studierea urmelor activității altei rațiuni în Cosmos avuseseră de-a face numai cu două orașe de acest fel – orașul pustiu de pe Marte și orașul pustiu, de pe Vladislava, planeta albastră: a stelei EN-17. Era evident că ambele fuseseră construite de același arhitect: un grup de clădiri cilindrice din silex-organic, afundate în sol la o adâncime de mai multe etaje, dispuse în cercuri concentrice. Orașul de pe Leonida arăta cu totul altfel: două rânduri de cutii cenușii din calcar poros.

— Ai fost acolo? întrebă Komov.

— Nu, răspunse Liu, n-am fost niciodată. Ca să spun drept, nici n-am avut timp. Eu nu sunt arheolog, ci fizician specializat în problemele atmosferei, și apoi Gorbovski m-a rugat să nu merg acolo.

De pe șantier, se auzi o bubuitură puternică, însoțită de nori groși de fum roșu. Prin norii de fum se conturau deja zidurile netede ale depozitului, robotul-matrice ieși din fum și se opri în iarbă. Lângă robot țopăiau mai mulți ciberconstructori negri, semănând cu niște mantodee. Apoi ciberii se înșiruiră și o luară la fugă spre râu.

— Încotro au apucat-o? întrebă curios Fokin.

— Se duc să facă o baie, își dădu cu părerea Tania.

— Nivelează terenul, îi lămuri Liu. Depozitul e aproape gata. Acum se reorganizează întreg sistemul. Se va construi un hangar și o rețea de alimentare cu apă.

— O rețea de alimentare cu apă! exclamă Fokin, admirativ.

— Ar fi fost totuși mai bine să se deplaseze baza mai departe de oraș, observă Komov, cu îndoială în glas.

— Așa a dat dispoziții Gorbovski. Nu e bine să ne îndepărtăm prea mult de bază.

— Adevărat, se învoi Komov. Numai de n-ar strica ciberii orașul.

— Da de unde! Nici nu se duc pe-acolo.

— Ce planetă bine amenajată! remarcă Mboga.

— Da! întări bucuros Liu. Un râu, aer, verdeață și nici un țânțar, nici un fel de insecte dăunătoare!

— O planetă foarte bine amenajată, repetă Mboga.

— Se poate face baie? întrebă Tania.

Liu se uită la râu. Era un râu cu apa verzuie și tulbure, dar era un râu veritabil, cu apă autentică. Leonida era prima planetă unde s-a găsit aer bun de respirat și apă adevărată.

— Cred că se poate face baie, spuse Liu. Ca să spun drept, eu, unul, nu m-am scăldat încă, pentru că n-am avut timp.

— Noi o să ne scăldăm în fiecare zi, declară Tania.

— În fiecare zi? De trei ori pe zi! strigă Fokin. Toată ziua numai de scăldat o să ne ținem!

— Bine, bine, interveni Komov. Dar acolo ce e? întrebă, arătând șirul de coline turtite din zare.

— Nu știu, răspunse Liu. Acolo n-a fost încă nimeni. Walkenstein s-a îmbolnăvit subit și Gorbovski s-a văzut nevoit să plece. N-a apucat decât să descarce utilajul care-mi era necesar mie și a și plecat.

O vreme rămaseră cu toții tăcuți, uitându-se la șirul de coline din zare. Apoi Komov rupse tăcerea:

— Peste vreo trei zile am să fac un zbor de-a lungul râului.

— Dacă mai există unele urme, observă Fokin, ele trebuie căutate numai și numai în apropierea râului.

— Probabil, se învoi politicos Liu. Iar acum să mergem la mine.

Komov se întoarse și se uită la elicopter.

— Poate să rămână aici, îl încredința Liu. Hipopotamii nu urcă pe colină.

— O! exclamă mirat Mboga. Hipopotami?

— Așa le zic eu. De departe seamănă cu hipopotamii, iar de aproape nu i-am văzut.

O luară cu toții la vale.

— Pe malul celălalt iarba e foarte înaltă. Nu le-am văzut decât spinările.

Mboga mergea alături de Liu cu un pas ușor, parcă alunecând prin iarbă.

— Aici mai sunt și păsări, urmă Liu. Sunt foarte mari și uneori zboară foarte jos. Una era cât pe ce să-mi răstoarne un locator.

Komov se uită la cer, ducându-și mâna streașină la ochi, fără a încetini pasul.

— Apropo, spuse, trebuie să expediez o radiogramă pe „Floarea-Soarelui”. M-aș putea folosi de stația dumitale?

— Te rog. Percy Dickson voia să împuște una. Vorbesc de păsări. Dar nu l-a lăsat Gorbovski.

— De ce? întrebă Mboga.

— Nu știu. Era însă foarte supărat și chiar voia să le ia armele la toți.

— Nouă ni le-a luat, se plânse Fokin. A fost scandal mare în Consiliu. După mine, s-a procedat urât – Gorbovski i-a strivit pe toți cu prestigiul său.

— Numai nu și pe Tora-vânătorul, observă Tania.

— Da, eu mi-am păstrat arma, întări Mboga. Îl înțeleg însă pe Leonid Andreevici. Aici nu-ți vine să tragi.

— Și totuși, Gorbovski are anumite ciudățenii, declară Fokin.

— Poate, se învoi Liu, cu oarecare rezervă. După părerea mea, e un om extraordinar.

Între timp se apropiară de cupola vastă a laboratorului, prevăzută cu o ușiță rotundă, joasă. Deasupra cupolei se roteau, fiecare în altă parte, trei discuri grilate de locatoare.

— Aici vă puteți instala corturile, spuse Liu. Dacă credeți că e cazul, le pot comanda ciberilor să vă construiască ceva mai trainic.

Komov examină cupola, se uită la vălătucii de fum roșu și negru din spatele laboratorului, apoi la acoperișurile cenușii ale orașului și spuse cu un aer vinovat:

— Teamă mi-e, Liu-tunci {13}, c-o să te stânjenim. N-ar fi mai bine oare să ne instalăm în oraș?

— Unde mai pui că aici miroase a ars, adăugă Tania. Și apoi mi-e teamă de ciberii ăștia.

Liu ridică din umeri, ofensat.

— Cum vreți. Eu cred însă că aici e foarte bine.

— După ce instalăm corturile, te muți la noi, propuse Tania. Ai să vezi c-o să-ți placă. De la oraș până la bază sunt doi pași.

— Îmm. Bombăni Liu. Poate. Până atunci, poftiți la mine.

Arheologii se îndreptară spre ușița joasă, încovoindu-se dinainte. Mboga venea ultimul. El nu trebui nici măcar să-și plece capul. Liu zăbovi în prag. Aruncă o privire în jur, văzu pământul bătătorit, iarba culcată la pământ și îngălbenită, stivele deprimante de litoplast, și își zise că aici parcă miroase într-adevăr a ars.

Orașul avea o singură stradă, foarte largă, năpădită de o iarbă deasă. Strada era plasată aproape exact pe meridian și se sfârșea în apropierea râului. Komov decise să instaleze tabăra în centrul orașului. Lucrările de instalare a taberei începură la orele trei după-amiază, după ora locală. (Pe Leonida o zi dura 27 de ore și câteva minute.)

Arșița părea să se fi întețit. Nu bătea nici o boare de vânt. Deasupra clădirilor cenușii ale orașului, de forma unor paralelipipede, stăruia un aer încins. Numai în partea de sud, mai aproape de râu, era un pic mai răcoare. Mirosea, așa cum spunea Fokin, a fân și „puțin a plantație de clorelă”.

Komov urcă în elicopter, însoțit de Mboga și de Liu, care se oferise să dea o mână de ajutor, și plecă la nava de coborâre, după utilaje și alimente. Tatiana și Fokin se apucară de măsurătorile topometrice. Utilajul fiind puțin, Komov îl transportă în două reprize. Când se întoarse prima oară,

Fokin, care ajuta la descărcat, îl înștiință pe un ton cât se poate de semnificativ că toate clădirile orașului se apropie mult ca dimensiuni și că abaterile dimensiunilor de la medie se încadrează perfect în gaussiană {14}.

— Foarte interesant! remarcă Liu, politicos ca întotdeauna.

— Asta dovedește, urmă Fokin, că toate clădirile au aceeași destinație. Rămâne de văzut ce destinație anume, adăugă după o clipă de gândire.

Când elicopterul se întoarse a doua oară, Komov constată că Tania și Fokin ridicaseră deasupra orașului, pe o prăjină înaltă, steagul neoficial al căutătorilor de urme – o pânză albă pe care era desenată o piuliță heptaedră, frumos stilizată. De mult de tot, aproape cu un secol în urmă, un mare explorator interplanetar, adversar înverșunat al ideii studierii urmelor activității unei alte rațiuni din Cosmos, a declarat o dată în focul unei discuții, că el e gata să considere ca o dovadă incontestabilă a unei astfel de activități numai o roată cu osie, o schiță a teoremei lui Pitagora săpată în stâncă și o piuliță heptaedră. Căutătorii de urme au primit provocarea și și-au împodobit steagul cu imaginea unnei piulițe heptaedre.

Komov salută cu plăcere steagul. Mult carburant s-a consumat, și mulți parseci au fost străbătuți de când a luat ființă steagul acesta! Pentru întâia oară el a fost ridicat deasupra străzilor circulare ale Orașului pustiu de pe Marte. Pe-atunci nu fuseseră încă lansate ipotezele fantastice potrivit cărora atât orașul, cât și sateliții lui Marte ar putea fi de origine naturală. Pe-atunci până și căutătorii de urme cei mai îndrăzneți socoteau orașul și sateliții ca fiind singurele urme ale civilizației marțiene dispărute în chip misterios. A trebuit să se străbată mulți parseci și să se sape mult pământ mai înainte de a rămâne incontestabilă o singură ipoteză, după care orașele pustii și sateliții părăsiți sunt opera unor vizitatori dintr-un sistem planetar îndepărtat și necunoscut. Numai orașul acesta de pe Leonida.

Komov dădu jos din carlinga elicopterului ultimul balot, sări în iarbă, și trânti cu putere ușița mașinii. Liu se apropie de el, trăgându-și mânecile suflecate.

— Acum dă-mi voie să te părăsesc, Ghenadi, spuse el. Peste douăzeci de minute am de făcut un sondaj.

— Desigur, se învoi Komov. Mai încape vorbă? îți mulțumesc, Liu. Vino la noi să cinăm împreună.

Liu se uită la ceas și răspunse:

— Mulțumesc. Nu pot să promit.

Mboga își rezemase carabina de zidul celei mai apropiate clădiri și acum își pompa cortul, instalându-l drept în mijlocul străzii. Doctorul se uită în urma lui Liu și-i zâmbi lui Komov, întinzându-și buzele cenușii pe fața mică și zbârcită.

— E o planetă într-adevăr bine amenajată, Ghena. Oamenii umblă aici fără arme, își instalează corturile de-a dreptul în iarbă. Și mai e și asta.

Mboga făcu un semn cu capul înspre Fokin și Tania. Arheologul căutător de urme și inginerul arheolog trebăluiau în umbra unei clădiri la un laborator expres, bătătorind iarba din jurul lor. Inginerul arheolog purta un bluzon de mătase și șort. Bocancii grei și-i pusese pe acoperișul clădirii, iar salopeta și-o trântise alături, pe niște baloturi. Fokin, cu chiloții de volei pe el, se chinuia să-și scoată, trăgându-l peste cap, vindiacul ud de sudoare.

— Boris, spuse Tania, unde-ai conectat acumulatoarele?

— Imediat, Tanecika, răspunse în doi peri Fokin.

— Da, observă Komov, aici nu suntem pe Pandora.

Komov trase dintr-un balot alt cort și înșurubă la valva lui pompa centrifugă. „Da, aici nu suntem pe Pandora”, se gândi. Își aduse aminte cum au răzbit ei prin junglele întunecoase ale Pandorei, în scafandre grele de superprotecție, ținând în mâini dezintegratorul masiv cu piedica ridicată. Sub picioarele lor solul clipocea, la fiecare pas săreau în toate părțile jivinele acelea scârboase cu mai multe picioare, iar deasupra capului luminau slab, prin păienjenișul de crengi lipicioase, doi sori însângerați, aflați foarte aproape unul de altul. Dar parcă numai pe Pandora! Pe toate planetele cu atmosfere căutătorii de urme și descinzătorii înaintau cu cea mai mare băgare de seamă, mânau înaintea lor coloane de roboți cercetași, biolaboratoare cibernetice autopropulsate, toxianalizatoare,

nori condensați de virusofobi universali. Imediat după descindere, căpitanul era obligat să-și creeze o zonă de siguranță, arzând solul cu termit. Se socotea o mare crimă revenirea pe navă fără o prealabilă dezinfecție și încă o dezinfecție foarte scrupuloasă. Pe cei imprudenți îi pândeau monștri nevăzuți, mai cumpliți decât ciuma și lepra. Așa era nu mai departe decât cu zece ani în urmă.

Așa ar fi putut să fie și acum pe Leonida, planeta aceasta bine amenajată. Exista și aici microfaună și încă una foarte abundentă. Dar acum zece ani, micul doctor Mboga a găsit pe teribila Pandoră „bacteria vieții", iar profesorul Karpenko a descoperit pe Pământ bioblocada. O injecție pe zi. Sau chiar una pe săptămână. „Ai auzit despre bioblocadă?" l-a întrebat atunci profesorul Tenin. Komov își șterse fața asudată și se descheie la vindiac.

La asfințitul soarelui, când cerul albicios de la răsărit deveni liliachiu-închis, se așezară să cineze.

Tabăra era gata. De-a curmezișul străzii stăteau trei corturi. Baloturile și lăzile cu utilaje erau rânduite sub zidul uneia din clădiri. Cina o preparase Fokin, suspinând într-una. Erau cu toții flămânzi și de aceea nu-l mai așteptară și pe Liu. Din tabără îl vedeau stând pe acoperișul laboratorului său și meșterind ceva la antene.

— Nu-i nimic, îi lăsăm și lui, făgădui Tania.

— Las' că vine el când i s-o face foame, observă Fokin, devorând o bucată de carne fiartă de vițel.

— N-ai pus bine elicopterul, Ghena, remarcă Tania. Ai barat vederea spre râu.

Se uitară cu toții la elicopter. Râul nu se vedea, într-adevăr.

— Ai o vedere bună la râu de pe acoperiș, replică cu sânge rece Komov.

— Nu zău, interveni Fokin, care ședea cu spatele la râu, nici n-ai la ce să te uiți.

— Cum n-ai la ce? obiectă Komov cu același sânge rece. Dar carnea de vițel?

Zicând acestea, se culcă pe spate și își pironi ochii la cer.

— Uite la ce mă gândesc eu, începu Fokin, ștergându-se pe

mustăți cu un șervețel. Cum o să pătrundem noi în sicriele astea? întrebă arătând cu degetul clădirea cea mai apropiată. Săpăm pe dedesubt, sau tăiem peretele?

— Asta chiar că nu e o problemă, răspunse Komov alene. Ar fi interesant de știut cum intrau acolo stăpânii lor și asta e într-adevăr o problemă. Tăiau oare și ei pereții?

Fokin se uită gânditor la Komov și-l întrebă:

— La urma urmei ce știi tu despre stăpânii ăștia? Poate că ei nici n-aveau nevoie să intre acolo.

— Aha! interveni Tania. Un principiu arhitectonic. Omul se așeza în iarbă, ridica în jurul său pereții, făcea tavanul și. Și.

— Și apoi se retrăgea, încheie Mboga.

— Poate sunt într-adevăr niște morminte? presupuse Fokin, dând întrebării o nuanță provocatoare.

O vreme rămaseră cu toții pe gânduri, cântărind ipoteza.

— Tatiana, ce se aude cu analizele? întrebă Komov.

— Calcar, răspunse Tania. Carbonat de calciu. Cu multe corpuri străine desigur. De altminteri știți cu ce seamănă toate astea? Cu niște recifuri de corali. Am impresia că toată clădirea e făcută dintr-o singură bucată.

— Monolit de origine naturală.

— Aș, naturală! exclamă Fokin. A devenit lege ca de îndată ce se descoperă niște urme noi unii tovarăși să declare cum că ele ar fi o formație naturală.

— E o ipoteză naturală, își dădu cu părerea Komov.

— Las' că montăm mâine intravizorul și vedem cum stau lucrurile, făgădui Tania. Important este că acest calcar nu are nimic comun cu chilimbarinul din care e construit orașul de pe Marte, ca și orașul de pe Vladislava.

— Ceea ce înseamnă că mai e cineva care hoinărește de pe o planetă pe alta, spuse Komov. Ar fi bine ca de data aceasta respectivii să ne fi lăsat ceva mai substanțial.

— O bibliotecă! suspină Fokin. Niscaiva mașini!

Se făcu tăcere. Mboga își scoase pipa scurtă și și-o umplu cu tutun. Ședea pe vine și se uita gânditor pe deasupra corturilor la cerul luminos. Fața lui mică, încununată de basmaua albă, exprima un calm și o satisfacție desăvârșită.

— Ce liniște e!

În clipa aceea, dinspre bază se auziră câteva bubuituri.

— O, drace! bombăni Fokin. Ce-i asta?

Mboga scoase un rotocol de fum și rosti încet:

— Te înțeleg, Boris. N-am simțit nici eu, pentru întâia oară în viața mea, nici o bucurie ascultând cum lucrează mașinile noastre pe o planeta străină.

— Tocmai că parcă nu e chiar așa de străină, spuse Tania.

Un gândac mare, negru, veni nu se știe de unde, bâzâind de zor, făcu un cerc pe deasupra căutătorilor de urme și dispăru.

Fokin începu să sforăie ușor, cu nasul vârât în îndoitura cotului. Tania se ridică și intră în cort. Komov se ridică și el, și se întinse cu multă desfătare. Era atâta liniște și atât de bine în jur, încât rămase de-a dreptul buimac când Mboga, aruncat parcă de un resort, sări în picioare și rămase încremenit, cu fața întoarsă spre râu. Komov se întoarse și el într-acolo.

Dinspre râu venea încet către tabără o namilă neagră. Deși mascată în parte de elicopter, se vedea cum se leagănă în mers. Soarele crepusculului își juca reflexele pe flancurile ei umede și lucioase, umflate ca pântecul unui hipopotam. Namila se deplasa destul de repede, croindu-și drum prin iarbă. Komov văzu îngrozit elicopterul clătinându-se și lăsându-se încet într-o rână. Între zidul clădirii și șasiul elicopterului apăru o frunte masivă, joasă, cu două protuberante uriașe. Komov văzu doi ochi holbați și tâmpi, ațintiți, așa cum i se păru lui, asupră-i.

— Atenție! Urlă el.

Elicopterul se prăvăli pe-o parte, proptindu-și elicele în iarbă. Monstrul venea spre tabără. Era înalt de cel puțin trei metri. Flancurile rotunjite se umflau regulat. Se auzea deslușit respirația lui uniformă și puternică.

În spatele lui Komov, Mboga trase închizătorul carabinei. Atunci Komov își reveni din buimăceală și se dădu îndărăt spre corturi. Pe lângă el, luându-i-o înainte, trecu foarte repede, de-a bușilea, Fokin. Monstrul era acum la vreo douăzeci de pași.

— Aveți timp să ridicați tabăra? întrebă repede Mboga.

— Nu, răspunse Komov.

— Atunci am să trag.

— Stai puțin. Komov făcu un pas înainte, ridică mâna și strigă: Stai!

Pentru o clipă muntele de carne vie se opri, săltându-și fruntea cucuiată și deschizându-și larg gura mare cât carlinga elicopterului, plină de iarbă.

— Ghena! strigă Tania. Înapoi, imediat!

Monstrul scoase un sunet șuierat, prelung și porni înainte încă și mai repede.

— Stai! strigă din nou Komov, dar de data aceasta fără convingere. Pare să fie ierbivor, zise și se retrase spre corturi.

Întoarse capul și-l văzuse pe Mboga cu carabina la umăr. Tania își astupase urechile. Lângă ea stătea cu un balot în spinare Fokin. Avea mustățile zburlite.

— Ai de gând să tragi o dată, ori ba? țipă Fokin cu vocea sugrumată. Să iau intravizorul, ori.

Mboga trase. Carabina lui semiautomată de vânătoare avea calibrul de 16,3 milimetri și forța de șoc a glonțului era, la o distanță de zece metri, egală cu opt tone. Glonțul nimeri în mijlocul frunții, între cele două portuberanțe. Monstrul se lăsă pe picioarele din spate. Lovitura următoare îl răsturnă. Bătu de câteva ori aerul cu picioarele scurte și groase, gemând în iarbă. Pântecul lui negru se umflă, apoi se strânse. Se făcu liniște. Mboga își lăsă în jos carabina.

— Hai să vedem, zise.

Monstrul avea dimensiunile unui elefant african adult, dar semăna mai mult cu un hipopotam gigantic.

— Are sângele roșu, observă Fokin. Dar asta ce mai e?

Monstrul zăcea pe-o coastă. De-a lungul pântecului se vedeau trei șiruri de excrescențe moi, de mărimea unui pumn, din care se scurgea un lichid gros, lucios. Mboga trase cu zgomot aer pe nări, luă cu vârful degetului o picătură de lichid și-l puse pe limbă.

— Pfui! făcu Fokin.

Pe fețele tuturor se așternu aceeași expresie de repulsie.

— Miere, constată Mboga.

— Nu zău! se miră Komov și după o clipă de ezitare întinse și el degetul.

Tania și Fokin îi urmăreau scârbiți mișcările.

— Miere veritabilă! exclamă Komov. Miere de tei!

— Doctorul Dickson spunea că în iarba asta sunt multe zaharide, observă Mboga.

— E un monstru mielifer, își dădu cu părerea Fokin. Și noi.

— Noi!" exclamă Tania. Vai de capul nostru! Du-te mai bine și vezi de intravizor.

— Și acum ce facem? întrebă Komov. Aici e cald și hoitul ăsta în apropierea taberei.

— Las' că mă ocup eu de treaba asta, se oferi Mboga. Trageți corturile cu vreo douăzeci de pași mai departe, în lungul străzii. Fac măsurătorile de cuviință, văd care-i situația și-l distrug.

— Cum? întrebă Tania.

— Cu dezintegratorul. Îl am la mine. Tu, Tania, pleacă, pentru că ceea ce am să fac eu acum nu e de loc plăcut.

Se auzi un tropăit și de după corturi își făcu apariția Liu, cu un coșcogea pistol automat în mână.

— Ce s-a întâmplat?! întrebă el, răsuflând anevoie.

— L-am ucis pe unul din hipopotamii dumitale, îl lămuri Fokin, dându-și aere.

Liu îi cuprinse pe toți cu o privire scurtă și se liniști numaidecât.

— Un atac? întrebă.

— Nu chiar, răspunse Komov stânjenit. Cred că ieșise la plimbare, dar trebuia oprit.

Liu se uită la elicopterul răsturnat și dădu din cap.

— Oare n-o fi comestibil? întrebă Fokin dintr-un cort.

Mboga rosti iar:

— Se pare că cineva a și gustat din el.

Komov și Liu se dădură mai aproape. Mboga pipăia cu degetele niște cicatrice largi și adânci de pe greabănul animalului.

— Treaba asta au făcut-o niște dinți foarte puternici și ascuțiți, constată Mboga. Cineva a tăiat din el bucăți de file de

câte două-trei kilograme.

— Oribil! exclamă Liu cu multă convingere.

Sus în văzduh răsună un țipăt prelung, foarte ciudat. Toți își ridicară capetele.

— Iată-le! strigă Liu.

Peste oraș se prăbușeau vertiginos niște păsări de un cenușiu deschis, semănând cu vulturii. Venind una după alta de la o înălțime colosală, când ajunseră deasupra oamenilor își desfăcură aripile largi și moi și se avântară tot atât de vertiginos în sus, stârnind valuri de aer cald. Erau niște păsări uriașe, mai mari decât condorii de pe pământ și chiar decât balaurii zburători de pe Pandora.

— Păsări răpitoare! rosti alarmat Liu și duse mâna la pistol, dar Mboga îl opri, apucându-l cu putere de braț.

— Era cât pe ce să trag, spuse Liu, răsuflând ușurat.

— Știu. Mboga își întări afirmația cu un semn din cap. Mi s-a părut însă.

— Da, interveni Komov, și mie mi s-a părut.

După puțină chibzuială, Komov dădu dispoziții ca toate corturile să fie deplasate cu vreo douăzeci de pași și instalate pe acoperișul plat al uneia din clădiri. Nu erau greu de urcat pe acoperișurile clădirilor, pentru că acestea erau joase de numai doi metri. Tania și Fokin ridicară pe acoperișul clădirii învecinate baloturile în care se aflau aparatele cele mai de preț. Așa cum s-a constatat, elicopterul n-a avut de suferit. Komov urcă în carlingă, ridică elicopterul în aer și apoi coborî cu el pe acoperișul altei clădiri.

Mboga trebălui la leșul monstrului toată noaptea, lucrând la lumina reflectoarelor. În zori, de-a lungul străzii se auzi un șuierat pătrunzător, deasupra orașului se înălța un nor mare de aburi albi și se aprinse pentru câteva clipe o lumină portocalie. Fokin, care nu mai văzuse niciodată cum funcționează dezintegratorul organic, ieși din cort, numai în chiloți, dar nu-l văzu decât pe Mboga, care strângea la loc, tacticos, reflectoarele. În iarba înnegrită se vedea un morman uriaș de praf cenușiu, foarte mărunt. Din monstru nu mai rămăsese decât capul lui pocit, perfect de bine preparat și

turnat într-o masă plastică transparentă. Capul monstrului era destinat Muzeului de cosmozoologie din Capetown.

Fokin îi spuse bună dimineața lui Mboga și dădu să se întoarcă în cort, ca să-și împlinească somnul, dar se întâlni cu Komov.

— Încotro? Îl întrebă acesta.

— Să mă îmbrac, firește, răspunse cu toată demnitatea Fokin.

Era o dimineață senină, plină de prospețime. Numai spre sud stăruiau pe cerul liliachiu pilcuri de nori zdrențuiți. Komov sări în iarbă și se duse să prepare micul dejun. Voia să facă jumări, dar constată curând că nu mai găsea untul.

— Boris, unde-i untul?

Fokin stătea pe acoperiș într-o poziție ciudată: făcea gimnastică după sistemul yogilor.

— Habar n-am, răspunse el mândru.

— Dar ai fost ieri de serviciu.

— Mda. Atunci untul e acolo unde era aseară.

— Dar unde era aseară? întrebă Komov, abia stăpânindu-și furia.

Fokin își scoase nemulțumit capul de sub genunchiul drept.

— Eu de unde să știu? Vezi bine că după aceea toate lăzile au fost mutate.

Komov scrâșni din dinți și se apucă să cerceteze răbdător ladă cu ladă. Untul – nicăieri. Atunci se apropie de clădire și-l trase pe Fokin de un picior.

— Unde-i untul?

Fokin dădu să deschidă gura, dar în clipa aceea apăru de după colțul clădirii Tatiana, în bluzon și șort. Avea părul ud.

— Bună dimineața, băieți!

— Bună dimineața, Tanecika! îi răspunse Fokin. N-ai văzut cumva lada cu unt?

— Unde mi-ai fost? O întrebă aspru Komov.

— Am făcut o baie.

— Rău ai făcut. Cine ți-a dat voie?

Tania își desprinse de la șold cuțitul electric în teacă din material plastic și-l aruncă pe o ladă.

— Ghenecika, acolo nu-i nici urmă de crocodil. E o apă superbă, cu fundul nisipos.

— N-ai văzut cumva untul?

— Nu l-am văzut. Aș vrea însă să știu cine a văzut bocancii mei.

— Eu i-am văzut, spuse Fokin. Sunt pe acoperișul de colo.

— Pe acoperișul de colo nu sunt.

Tustrei își întoarseră capetele și se uitară pe acoperișul cu pricina. Bocancii lipseau, într-adevăr. Atunci Komov se uită la Mboga. Doctorul dormea dus în iarbă, la umbră, cu pumnul mic sub obraz.

— Ei, asta-i bună! exclamă Tania. Ce-i trebuie lui bocancii mei?

— Sau untul? adăugă Fokin.

— Poate-l stânjeneau, mormăi Komov. Las' că încerc să prepar ceva fără unt.

— Și fără bocanci.

— Bine, bine. Tu du-te și vezi de intravizor. Și tu, Tania. Vedeți de-l montați cât mai repede.

La ora micului dejun se înfățișă Liu. Mâna din urmă o mașină mare, neagră, cu șase picioare hemomecanice. Mașina lăsa în iarbă o urmă largă, ce se pierdea în direcția bazei. Liu se cățără pe acoperiș și se așeză la masă, în vreme ce mașina rămase încremenită în mijlocul străzii.

— Ascultă, Liu, îl întrebă Komov, la dumneata la bază n-a dispărut nimic?

— Cum adică?

— Adică. Mă rog, să zicem că lași ceva afară peste noapte, iar dimineața nu-l mai găsești.

— Pare-se că nu. Liu ridică din umeri. Dispar câteodată unele mărunțișuri, tot felul de deșeuri. Capete de cabluri, bucăți de plastolit. Cred însă că toate astea le iau ciberii mei. Tovarășii ăștia au mult spirit de economie și știu să folosească totul.

— Ar putea ei oare să folosească și bocancii mei? întrebă Tania.

— Nu știu, răspunse Liu râzând. Mă îndoiesc.

— Dar lada cu unt? întrebă Fokin.

De data aceasta Liu nu mai râse.

— V-a dispărut untul? întrebă.

— Și o pereche de bocanci.

— Dar ciberii nu intră în oraș.

Între timp se cățără pe acoperiș, cu agilitatea unei șopârle, Mboga.

— Bună dimineața! Îi salută el pe ceilalți. Vă rog să-mi iertați întârzierea.

Tania îi turnă o ceașcă de cafea. La atât se limita întotdeauna micul dejun al lui Mboga.

— Așadar am fost jefuiți, constată el zâmbind.

— Deci nu dumneata le-ai luat? întrebă Fokin.

— Nu, nu eu. Dar în timpul nopții au trecut de două ori pe deasupra orașului păsările acelea din ajun.

— Iată unde sunt bocancii! exclamă Fokin. Am citit undeva.

— Dar lada cu unt? îl întrerupse nerăbdător Komov.

Nu-i răspunse nimeni. Mboga își bea gânditor cafeaua.

— În două luni mie nu mi-a dispărut nimic, rupse Liu tăcerea. E drept că țin totul sub o cupolă. Și apoi îi am și pe ciberi, și tot timpul la mine e fum și zgomot.

Fokin se ridică:

— Hai, Tanecika, la lucru. Dă-i încolo de bocanci!

Cei doi plecară. Komov se apucă să strângă vesela.

— Chiar diseară, propuse Liu, am să pun ciberii să facă de gardă aici la voi.

— N-ar fi rău, spuse Mboga gânditor. Aș prefera însă mai întâi să încerc eu însumi, Ghena. Mă duc să mă culc, iar la noapte am să stau la pândă.

— Bine, doctore Mboga, încuviință Komov cam în silă.

— Atunci, dacă-mi dai voie, aș veni și eu, se oferi Liu.

— Vino, se învoi Mboga. Dar fără ciberi, te rog.

De pe acoperișul vecin se auzi o explozie de indignare.

— Boris, Boris, te-am rugat doar să așezi baloturile în ordinea de montare!

— Și eu ce-am făcut? Le-am așezat!

— Asta se cheamă ordine? Index „E-7”, „A-2”, „C-16. Iarăși

„E”!

— Tanecika! Ai cuvântul meu. Tovarăși! se tângui jignit Fokin. Cine a încurcat baloturile?

— Poftim! strigă Tania. Balotul „E-9” nici nu mai e!

— Nouă ne-a dispărut un cearșaf! se plânse Mboga.

— Ce? Căutați bine! strigă Komov și sărind de pe acoperiș, se repezi în direcția unde se aflau Fokin și Tania.

Mboga îl petrecu cu privirea, apoi se uită spre sud, peste râu. Îl auzi pe Komov spunând de pe acoperișul vecin:

— De fapt ce-a dispărut?

— VCG-ul, îi răspunse Tania.

— Și ce v-a apucat văicăreala? Montați altul.

— Pentru asta ne trebuie două zile.

— Și atunci tu ce propui?

— Trebuie tăiat, interveni Fokin.

Pe acoperiș se lăsă tăcerea.

— Uite colo, tovarășe Liu, spuse deodată Mboga. Doctorul se uita la râu cu mâna streașină la ochi.

Liu se întoarse. Câmpia verde de peste râu se umpluse de niște pete negre. Erau spinări de „hipopotami” și erau foarte multe. Liu nici nu și-ar fi putut închipui că pe celălalt mal sunt atâția „hipopotami”. Petele negre se deplasau încet spre sud.

— Pleacă, constată Mboga. Trec dealul și se îndepărtează de oraș.

Komov se decise să înnopteze sub cerul liber, își scoase așternutul din cort și se culcă pe acoperiș, punându-și brațele sub cap.

Cerul era negru-albastru. La răsărit se ivea încet, de după orizont, discul mare, verzui-portocaliu al Palmirei, luna Leonidei, cu contururile difuze. Din câmpia de peste râu, cufundată în întuneric, se auzeau strigăte înfundate, prelungi; țipau, probabil, păsările. Deasupra bazei se iscau fulgerări și stăruiau zgomote slabe, în care se învălmășeau scrâșnete și pârâituri.

„Trebuie să facem un gard, își zise Komov. Împrejmuim orașul cu sârmă și dăm drumul la un curent nu prea puternic. De altminteri, dacă e vorba de păsări, gardul nu poate fi de

nici un folos. Mai mult ca sigur că sunt păsări. Pentru o namilă ca asta e o nimica toată să șterpelească un balot. Cred că ar putea lua și un om. Pe Pandora, un balaur înaripat a apucat un om în scafandru de supraprotecție, ceea ce înseamnă o sută cincizeci de kilograme! Uite-așa începe: mai întâi o pereche de bocanci, apoi un balot. Și când te gândești că tot grupul n-are decât o singură carabină! de ce-o fi fost așa de pornit contra armelor Leonid Andreevici? Desigur, ar fi trebuit să tragem atunci; cel puțin le-am fi speriat. De ce n-a tras doctorul? Pentru că „i s-a părut„. Nici eu n-aș fi tras, pentru că și mie „mi s-a părut„. Dar în definitiv ce mi s-a părut? Komov își frecă cu putere fruntea încrețită de atâta încordare. Niște păsări uriașe, foarte frumoase. Și cum mai zburau! Ce zbor discret, ușor și corect! De, chiar și vânătorilor li se face uneori milă de sălbăticiuni, darmite mie, care nici măcar nu sunt vânător!”

Printre stelele care pâlpâiau pe cer trecu agale pe la zenit o mică pată albă, foarte luminoasă. Komov se ridică în coate, urmărind-o. Era „Floarea-Soarelui”, o astronavă de descindere cu rază de acțiune supermare, având un diametru de un kilometru și jumătate. Acum se rotea în jurul Leonidei la o distanță de doi megametri de la suprafața ei. Era destul să se lanseze un semnal de avarie, pentru ca de-acolo să vină cineva în ajutor. Dar era oare cazul s-o facă? Au dispărut o pereche de bocanci și două baloturi, și i s-a părut ceva șefului. Ce planetă bine amenajată!

Pata albă se întunecă și dispăru. „Floarea-Soarelui” intrase în umbra Leonidei. Komov se culcă din nou, cu brațele sub cap. „Oare nu e cumva mult prea bine amenajată? își zise. Șesuri calde, pline de verdeață, un aer înmiresmat, un râuleț idilic, fără crocodili. Poate că toate astea sunt doar un paravan în dosul căruia acționează niște forțe necunoscute? Sau totul e mult mai simplu? tania și-a pierdut bocancii undeva în iarbă; Fokin e, după cum se știe, un gură-cască, și baloturile dispărute ori fi stând undeva sub un morman de piese de la escavator. De-aia poate tot alerga el azi de la o stivă la alta, uitându-se pe furiș în dreapta și-n stânga.”

Komov aţipi, pare-se, iar când se trezi, Palmira se ridicase sus de tot. Din cortul în care dormea Fokin răzbăteau sforăieli şi plescăituri. Pe acoperişul de-alături cineva vorbea în şoaptă.

— Când s-a rupt cablul, noi am zburat, iar Kostea a rămas jos. Fugea după noi şi striga să ne oprim. Pe urmă m-a numit pe mine căpitan şi mi-a ordonat să opresc. M-am dirijat, desigur, spre turnul de relee. Ne-am agăţat de turn şi am stat suspendaţi toată noaptea. Toată noaptea ne-am ciorovăit, neputându-ne hotărî dacă trebuie ori ba să se ducă Kostea la profesor. Kostea putea să meargă, dar nu voia, iar noi voiam, dar nu puteam. Când s-a făcut ziuă, ne-au observat călătorii dintr-un aerobus şi ne-au scos de-acolo.

— Eu eram o fetiţă cuminte şi mă temeam întotdeauna de mecanisme. Chiar şi acum mi-e teamă de ciberi.

— Nu trebuie să te temi de ei, Taniuşa. Ciberii sunt buni.

— Nu-mi plac. Mă dezgustă când îi văd aşa vii şi totodată fără viaţă.

Komov se întoarse pe-o parte şi se uită la ei. Tania şi Liu şedeau pe acoperişul vecin, cu picioarele spânzurate. „Două vrăbiuţe! îşi zise. Mâine au să caşte toată ziua.”

— Tatiana, spuse el cu glas scăzut, ar fi timpul să te culci.

— Nu mi-e somn, răspunse Tania. Ne-am plimbat pe malul râului. (Aici Liu se foi stânjenit.) E foarte frumos! Noapte cu lună – şi peştii se zbenguie în apă.

— Ă-ă. Dar unde e doctorul Mboga? întrebă Liu.

— Doctorul Mboga lucrează, îi răspunse Komov.

— Ştii ceva, Guan-cen? se bucură Tania. Hai să-l căutăm pe doctorul Mboga!

„E pierdută”, îşi zise Komov şi se întoarse pe partea cealaltă. Cei doi de pe acoperiş continuară cu şuşotelile. Komov se ridică decis, îşi strânse aşternutul şi se întoarse în cort. Dar aici era mare zgomot, pentru că Fokin dormea dus. „Gură-cască ce eşti! se gândi Komov, cu ochii la Fokin, făcându-şi aşternutul. În loc să umbli după fete pe-o noapte ca asta, ţi-ai lăsat mustăţi şi îţi închipui că eşti stăpân pe situaţie!” Apoi se înfăşură în cearşaf şi adormi numaidecât.

O bubuitură asurzitoare îl făcu să sară în sus. În cort era

întuneric. Numaidecât urmară alte două împușcături.

— Asta ce mai e? țipă prin întuneric Fokin. Cine e?

Se auzi apoi un țipat scurt ca de iepure și strigătul triumfător al lui Fokin:

— Aha-a! Veniți aici!

Komov se încurcă în cearșaf și nu putea cu nici un chip să se scoale. Auzi o izbitură înfundată. Fokin scoase o exclamație și numaidecât ceva mic și întunecat apăru pentru o clipă în deschizătura cortului, după care se făcu nevăzut. Komov se smuci înainte. Fokin se repezi după el. Se izbiră cu capetele unul de altul. Komov scrâșni din dinți și țâșni afară. Acoperișul dimpotrivă era gol. Uitându-se mai bine, îl văzu pe Mboga alergând prin iarbă de-a lungul străzii care ducea la râu. În urma lui alergau, împiedicându-se mereu, Liu și Tania. Komov mai observă ceva: departe, înaintea lui Mboga fugea cineva, croindu-și drum prin iarbă. Acel cineva fugea mult mai repede decât Mboga. Doctorul se opri, își ridică într-o mână carabina cu țeava în sus și mai trase o dată. Urma mișcătoare din iarbă țâșni într-o parte și dispăru după colțul clădirii de la margine. O clipă mai târziu se înălță de-acolo, dând ușor din aripile-i uriașe, o pasăre, albă în lumina lunii.

— Trage! țipă Fokin.

Arheologul venea fuga de-a lungul străzii și se poticnea la fiecare pas. Mboga stătea nemișcat, cu țeava carabinei lăsată în jos, urmărind pasărea cu capul dat pe spate. Pasărea se roti o dată lin pe deasupra orașului. Înălțându-se tot mai sus, apoi o porni spre sud. În câteva clipe se făcu nevăzută. Atunci Komov văzu zburând jos de tot, pe deasupra bazei, alte păsări – trei, patru, cinci. Cinci păsări albe, uriașe se înălțară în văzduh deasupra locului unde lucrau ciberii și apoi dispărură din vedere.

Komov se dădu jos de pe acoperiș. Paralelipipedurile lipsite de viață ale clădirilor așterneau în iarbă umbre negre. Iarba părea argintie. Komov auzi un trosnet sub picior și se aplecă. Desluși în iarbă un cartuș gol. Apoi trecu peste umbra diformă a elicopterului.

Se auziră voci. Mboga, Fokin, Liu și Tania veneau agale spre

el.

— L-am ținut în mâinile mele! spuse surescitat Fokin. Dar m-a plesnit peste frunte și mi-a scăpat. Dacă nu mă plesnea, nu-i dădeam drumul! E moale și cald, ca un copil. Și e gol.

— Și noi eram cât pe ce să-l prindem, anunță Tania. Dar s-a transformat în pasăre și a zburat.

— Ei, asta-i bună! făcu Fokin. „S-a transformat în pasăre".

— Exact, întări Liu. A cotit după colț și imediat s-a ridicat de-acolo o pasăre.

— Și ce-i cu asta? nu se dădu Fokin bătut. A speriat o pasăre și voi ați rămas cu gura căscată.

— Coincidență, își dădu cu părere Mboga.

Komov se apropie de ei. Ceilalți se opriră.

— De fapt, ce s-a întâmplat? întrebă Komov.

— L-am prins, spuse Fokin, dar el m-a plesnit peste frunte.

— Asta am auzit. Cum a început totul?

— Ședeam la pândă printre baloturi, interveni Mboga, și la un moment dat am văzut ceva târându-se prin iarbă de-a lungul străzii. Voiam să-l prind și i-am ieșit înainte, dar el m-a observat și s-a întors din drum. Mi-am dat seama că nu pot să-l ajung și am tras în aer. Îmi pare rău, Ghena, dar am impresia că i-am speriat.

Rămaseră un răstimp tăcuți cu toții. Apoi Fokin întrebă nedumerit:

— De fapt, de ce anume îți pare rău, doctore Mboga?

Mboga zăbovi cu răspunsul. Toți îl așteptau să vorbească.

— Erau cel puțin doi, spuse el în cele din urmă. Pe unul l-am surprins eu, celălalt a fost la voi în cort. Dar când am trecut pe lângă elicopter. Uite ce e, încheie Mboga în chip neașteptat, trebuie să mergem și să vedem. Poate mă înșel.

Mboga porni spre tabără, dându-și silința să nu facă zgomot. Ceilalți schimbară o privire între ei și se luară pe urmele lui. În fața clădirii pe care stătea elicopterul, Mboga se opri.

— Undeva, aici, spuse.

Fokin și Tania pătrunseră imediat în umbra neagră de sub zid. Liu și Komov se uitau de sus în jos la Mboga, cu un aer de așteptare.

— Aici nu e nimic! anunță Fokin înciudat.

— Atunci ce-am văzut eu? Ce-am văzut? bombăni Mboga. Ce-am văzut oare?

Fokin ieși de sub zid, foarte iritat. Pe fața lui alunecă umbra elicelor mașinii de pe acoperiș.

— A! exclamă Mboga. Ce umbră ciudată! Zicând acestea, își aruncă carabina, își făcu vânt și sări pe acoperiș. Poftiți! zise de sus.

Pe acoperiș, în spatele elicopterului, stăteau rânduite frumos, ca în vitrina unui magazin, mai multe lucruri. Se aflau aici o ladă cu unt, un balot cu indexul „E-9”, o pereche de bocanci, un microelectromotor de buzunar într-un înveliș din material plastic, patru acumulatoare neutronice, un boț de sticoplast răcit și niște ochelari de soare.

— Uite și bocancii, făcu mirată Tania. Și ochelarii. I-am scăpat ieri în râu.

— Da-a-a. Constată Fokin, aruncând o privire circumspectă în jurul său.

Komov se învioră.

— Liu, spuse el zorit, trebuie să intru imediat în legătură cu „Floarea-Soarelui”. Fokin, Tania, fotografiați expoziția asta! Mă întorc peste o jumătate de oră.

Apoi sări de pe acoperiș și o luă la fugă pe stradă către bază. Liu îl urmă tăcut.

— Ce înseamnă asta?! se tângui Fokin.

Mboga se lăsă pe vine, își scoase pipa, și-o aprinse și zise:

— Avem de-a face cu niște oameni, Boris. Și animalele pot fura tot felul de lucruri, dar numai oamenii sunt în stare să aducă înapoi ceea ce-au furat.

Fokin făcu un pas înapoi și se așeză pe una din roțile elicopterului.

Komov se întoarse singur. Era foarte surescitat. Cu o voce metalică, înaltă, ordonă să se ridice imediat tabăra. Fokin încercă să-i ceară lămuriri. Atunci Komov cită cu aceeași voce metalică:

— Ordin de la căpitanul astronavei „Floarea-Soarelui”. În decurs de trei ore se va ridica baza-laborator sinoptică și

tabăra arheologică, se vor demobiliza toate sistemele cibernetice, toți oamenii, inclusiv fizicianul Liu, vor reveni la bordul „Florii-Soarelui”.”

Uluit, Fokin se supuse deîndată și se apucă de treabă cu o râvnă nemaipomenită.

În două ore elicopterul făcu opt curse, iar ciberii de transport bătătoriră o cărare largă prin iarba de la bază până la nava auxiliară. Din toată baza nu mai rămăseseră decât clădirile pustii. Toate cele trei sisteme de roboți constructori au fost introduse în clădirea depozitului și complet deprogramate.

La orele șase dimineața, după ora locală, când se iviră zorile verzi la răsărit, oamenii, istoviți cu totul, se adunară în fața navei. Fokin nu se mai putu stăpâni.

— Ei bine, începu el cu o șoaptă lugubră, șuierată, tu, Ghenadi, ne-ai dat ordine și eu, unul, le-am executat cinstit. Dar, alege-s-ar praful din mine, aș vrea în sfârșit să știu de ce plecăm de aici? Cum! țipă el în falset, repezindu-și înainte brațul într-un gest magnific (la care tresăriră cu toții, iar Mboga scăpă pipa din gură). Cum! să căutăm vreme de trei veacuri Frații întru Rațiune și să dăm bir cu fugiții de îndată ce i-am găsit? Cele mai luminate minți ale omenirii.

— Boris, Boris!… Îl mustră Tania, clătinând din cap.

— Nu mai înțeleg nimic! se plânse Fokin cu glasul răgușit.

— Dumneata, Boris, îți închipui că noi suntem capabili să reprezentăm cele mai luminate minți ale omenirii? întrebă Mboga.

Komov bombăni supărat:

— Ce de-a stricăciuni am făcut noi aici! Am ars un câmp întreg, am călcat semănăturile, am deschis focul. Iar în regiunea bazei. Komov dădu din mână a pagubă.

— Dar cine putea să știe! zise Liu cu un aer nevinovat.

— Da, rosti Mboga.

— Am făcut multe greșeli. Sper, însă, că ei ne-au înțeles. Sunt destul de civilizați ca să ne-nțeleagă.

— Ce fel de civilizație mai e și asta? exclamă Fokin. Unde-s mașinile? Unde-s uneltele de muncă? Unde-s orașele, în sfârșit?

— Da' încetează odată, Boris! îl opri Komov. „Mașini. Orașe!” Deschide-ți măcar acuma ochii! Știm noi oare să zburăm ca păsările? Avem noi oare animale melifere, care pe deasupra mai dau și carne din corpul viu? E mult oare de când a fost extirpat la noi ultimul țânțar? Aici, mașini.

— Aceasta e o civilizație biologică, precizează Mboga.

— Cum? întrebă Fokin.

— O civilizație biologică. Nu e o civilizație a mașinilor, ci una biologică. Selecție, genetică, dresaj. Cine știe ce forțe or fi supus ei? Și cine ar putea spune a cui civilizație e mai înaltă?

— Închipuie-ți, Boris, se amestecă în vorbă Tania, bacterii dresate!

Fokin își răsucea furios mustața.

— Și dacă plecăm de-aici, spuse Komov, e pentru că nimeni dintre noi nu are dreptul să-și asume răspunderea primului contact.

„Ah, ce păcat că plecăm! își zise. Păcat! Eu, unul, n-aș vrea să plec. Aș vrea să-i caut și să-i găsesc. Să stau de vorbă cu ei, să-i văd cum arată. O întreagă omenire! Nu niște saurieni fără creier, nu te miri ce melci, ci o omenire! O întreagă lume, o întreagă istorie. Ați avut și voi războaie și revoluții? Ce ați descoperit voi mai întâi – aburii sau electricitatea? Care este, după voi, rostul vieții? câte limbi se vorbesc pe Leonida? Putem găsi aici ceva de citit? Prima experiență de istorie comparată a oamenilor. Dar iată că trebuie să plecăm. Vai-vai, cum n-aș vrea să plec! pe Pământ există deja de cincizeci de ani Comisia pentru Contacte. De cincizeci de ani se studiază psihologia comparată a peștilor și furnicilor și se poartă discuții aprinse asupra limbii în care trebuie să se rostească prima exclamație! Dar acum nu va mai putea lua nimeni în derâdere comisia. Cei de-acolo au să aibă mult de furcă. Care dintre ei a prevăzut existența unei civilizații biologice? Probabil a fost cineva. Câte n-or fi prevăzut cei de-acolo! Ferice de ei!”

— Ce spirit pătrunzător Gorbovski ăsta! spuse Mboga. El simțea evident ceva.

— Da, interveni Tania. Mă ia groaza când mă gândesc ce

trăsnăi ar mai fi făcut Boris aici dacă aveam arme asupra noastră!

— De ce neapărat eu? obiectă indignat Fokin. Dar tu? Cine se ducea să se scalde cu cuțitul electric?

— Las' că suntem buni cu toții! conchise Liu cu un suspin.

Komov se uită la ceas.

— Decolăm peste douăzeci de minute. Rog să vă ocupați locurile.

Mboga zăbovi în cheson. Întoarse capul. Steaua albă EN-23 se ridicase deasupra câmpiilor verzi ale Leonidei. Mirosea a iarbă jilavă, a pământ reavăn și a miere proaspătă. Deasupra dealurilor din depărtare încremeniseră nori albi, zdrențuiți.

— Da, spuse Mboga, e o planetă foarte bine amenajată. E oare natura în stare să creeze o astfel de planetă?

CAPITOLUL AL CINCILEA.
CUM VEȚI FI.

Oceanul era ca oglinda. Lângă stâncile de la mal apa părea atât de liniștită, încât pământufurile algelor de pe fund, de un verde închis, de obicei în continuă legănare, acum atârnau nemișcate.

Kondratiev vârî submarinul în golf, îl trase la mal și spuse:

— Am sosit.

Pasagerii se puseră în mișcare.

— Unde mi-e aparatul de filmat? întrebă Jenia Slavin.

— Stau eu culcat pe el, răspunse Gorbovski cu o voce slabă. Mi-e foarte incomod. Se poate să ies?

Kondratiev ridică trapa și toți văzură cerul albastru. Gorbovski ieși primul. Făcu câțiva pași nesiguri pe pietrele de pe țărm, apoi se opri și scormoni cu vârful piciorului surcelele aduse de apa oceanului.

— Ce bine e aici! exclamă. Ce moale e! se poate să mă culc?

— Se poate, îi îngădui Jenia.

Coborâse și el pe mal și își întindea mădularele cu multă plăcere. Gorbovski se culcă numaidecât. Kondratiev aruncă ancora.

— Eu, unul, spuse, nu te sfătuiesc să stai culcat pe surcele. Vezi că aici sunt o mulțime de purici de nisip.

Cu picioarele larg desfăcute, Jenia manipula de zor aparatul de filmat. Imortaliza pe peliculă momentul înapoierii comandantului grupului de submarine dintr-o operație de răspundere.

— Zâmbește, îi ordonă el cu asprime în glas.

Kondratiev se strâmbă.

— Ce-i asta? făcu supărat Jenia și lăsă în jos aparatul.

— Nu prea sunt lămurit în privința puricilor, Serghei Ivanovici, vorbi Gorbovski. Sar, mușcă?

— Pot să și muște, răspunse Kondratiev. Ia mai lasă-mă-n pace, Evgheni! Stai să ne întoarcem la bază și acolo poți să mă filmezi cât ți-o plăcea. Adună ceva surcele și fă un foc.

Kondratiev intră în submarin și ieși de-acolo cu o găleată. Jenia se lăsă pe vine și se apucă să scotocească în scârbă, cu două degete, prin surcele, alegându-le pe cele mai mari. Gorbovski îi urmărea cu vădit interes mișcările.

— Și totuși, Serghei Ivanovici, nu prea sunt lămurit cum vine treaba asta cu puricii.

— Puricii rod pielea, îl lămuri Kondratiev, clătinând găleata cu spirt tehnic.

— Da. Făcu Gorbovski și se întoarse pe spate. E îngrozitor!

Kondratiev umplu găleata cu apă dulce din rezerva submarinului și sări pe țărm. Fără a scoate o vorbă, apucă dibaci un braț de surcele, aprinse un foc, atârnă găleata deasupra focului și scoase din buzunarele lui fără fund o sfoară de undiță, un cârlig și o cutie cu momeală. Jenia se apropie de el cu un pumn de surcele.

— Ai grijă de foc, îi porunci Kondratiev. Eu mă duc să prind câțiva bibani. Mă întorc imediat.

Sărind de pe o piatră pe alta ajunse pe o stâncă mare, acoperită cu mușchi, care răsărea din apă la douăzeci de pași de la țărm. Odată ajuns, se foi ce se foi, apoi rămase nemișcat. Era o dimineață calmă. Soarele, ivindu-se de după orizont, se proțăpise orbitor drept în fața micului golf. Jenia se așeză turcește lângă foc, aţâţându-l mereu cu surcele.

— Uluitoare ființă și omul! zise deodată Gorbovski. Urmărește-i istoria din ultimele o sută de secole. La ce

colosală dezvoltare a ajuns, să zicem, sectorul producției! Cât de mult s-a extins domeniul activității de cercetare! Cu fiecare an apar noi domenii, noi profesii. Nu de mult am făcut cunoștință cu o tânără tovarășă care-i învață pe copii să umble. E o mare specialistă. Mi-a spus că s-a emis deja o teorie foarte complexă în acest domeniu.

— Cum o cheamă? întrebă Jenia numaidecât, scoțându-și la iveală dictofonul.

— O cheamă Elena Ivanovna. Numele de familie nu i-l cunosc. Altceva voiam însă să spun. Voiam să spun că științele și metodele de producție se dezvoltă încontinuu, pe câtă vreme distracțiile, metodele de odihnă rămân aceleași ca și în Roma antică. Dacă mă satur să tot fiu astronaut, pot să mă fac biolog, constructor, agronom sau mai știu eu ce. Dar dacă, de pildă, mă satur să stau culcat, ce-mi rămâne să fac? Să văd un film, să citesc, să ascult muzică sau să mă uit la alții cum aleargă ei pe stadioane. Și asta-i tot! Așa a fost întotdeauna – spectacole și jocuri. Pe scurt, toate distracțiile noastre se reduc în ultimă instanță la desfătarea câtorva organe de simț. Nici măcar a tuturor, observă. Așa, de pildă, nu s-a gândit încă nimeni cum ar putea să se distreze desfătându-și organele mirosului și ale pipăitului.

— Atâta mai lipsea, replică Jenia. Spectacole de masă, mirosuri de masă, pipăieli de masă.

Gorbovski râse discret.

— Întocmai, zise. Mirosuri de masă. Dar asta o să fie, Evgheni Markovici! Cândva o să fie neapărat!

— E și firesc, Leonid Andreevici. Legile naturii sunt probabil așa fel întocmite, încât omul tinde în ultimă instanță nu atât la percepții în sine, cât la prelucrarea acestor percepții, el caută să-și desfete nu atât organele elementare de simțire, cât principalul său organ de percepere – creierul.

Jenia mai culese câteva surcele și le aruncă pe foc.

— Tata îmi spunea că pe vremea lui unii proroceau degenerarea omenirii în condițiile abundenței. Dacă mașinile au să facă totul și n-o să mai fie nevoie de muncă pentru pâine și unt, oamenii au să trândăvească, omenirea va fi copleșită de

trântori. Dar vezi că e mult mai interesant să muncești, decât să te odihnești. E de-a dreptul plictisitor să fii trântor.

— Am cunoscut și eu un trântor, spuse serios Gorbovski. Dar nu-l iubeau fetele și trântorul a dispărut datorită selecției naturale. Cred, totuși, că istoria distracțiilor nu s-a sfârșit încă. Mă gândesc la distracții în înțelesul străvechi al acestui cuvânt. Să știi că au să fie neapărat niște mirosuri de masă. Mi-o imaginez destul de bine.

— Stau laolaltă patruzeci de mii de oameni și toți ca unul trag cu nasul. Se execută simfonia „Trandafiri în sos de roșii". Criticii, cu niște nasuri mari, au să scrie: „În partea a treia, distonând cu mirosul gingaș a două petale de trandafir, răzbesc sonoritățile majore ale cepei proaspete."

— În uriașa sală puțini au fost aceia care și-au putut stăpâni lacrimile."

Când se întoarse Kondratiev cu o legătură de pești, astronautul și scriitorul gemeau satisfăcuți în fața tăciunilor.

— Ce-i cu voi? întrebă curios Kondratiev.

— Ne bucurăm de viață, Serioja, răspunse Jenia. Împodobește-ți și tu viața cu o glumă.

— Se poate. Uite acum eu am să curăț peștele, iar tu ai să strângi mărunțaiele și ai să le îngropi sub bolovanul de colo. E locul unde le îngrop eu de obicei.

— Simfonia „Lespedea de mormânt", spuse Gorbovski. Partea întâia – allegro ma non troppo.

Jenia amuți, uitându-se cu fața alungită la bolovanul cu pricina. Kondratiev luă un calcan, îl trânti pe o piatră netedă și scoase cuțitul. Gorbovski îi urmărea admirativ fiecare mișcare. Cu o lovitură dată pieziș, Kondratiev desprinse capul calcanului, apoi își vârî dibaci mâna sub pielea peștelui și în clipa următoare scoase pielea de pe el, așa cum ar fi scos o mănușă, după care îi aruncă lui Jenia pielea și mărunțaiele.

— Leonid Andreevici, adu-mi te rog, sarea! spuse.

Gorbovski se ridică fără a scoate o vorbă și intră în submarin. Kondratiev despică repede calcanul și se apucă de bibani. Grămada de mărunțaie din fața lui Jenia creștea necontenit.

— Unde-i sarea? strigă Gorbovski din deschizătura trapei.

— În lada cu alimente. La dreapta.

— Și dacă o ia din loc? întrebă cu teamă în glas Gorbovski.

— Cine?

— Submarinul. Văd la dreapta tabloul de comandă.

— În dreapta tabloului e lada, preciză Kondratiev.

De afară se auzea cum se foiește Gorbovski prin cabină.

— Am găsit! strigă el bucuros. O aduc toată? Sunt vreo cinci kilograme.

Kondratiev își săltă capul.

— Care cinci? Trebuie să fie un pachet mic.

După o scurtă pauză, Gorbovski anunță:

— Da, așa e. Uite că o aduc.

Ieși din deschizătura trapei, ținând în mâna întinsă pachetul cu sare. Avea mâinile pline de făină. După ce puse pachetul lângă Kondratiev, dădu să se culce din nou, suspinând: „O, entropia universală!" dar comandantul îl opri:

— Și acum, Leonid Andreevici, adu-mi, te rog, niște foi de dafin.

— Pentru ce? întrebă, uluit de-a binelea, Gorbovski. Oare trei oameni în toată firea nu pot fără de foi de dafin?

— Nu, nu, răspunse Kondratiev. Ți-am promis, Leonid Andreevici, că ai să te odihnești bine azi și să știi că ai să te odihnești. Hai, du-te și adu-le.

Gorbovski se duse după foile de dafin, apoi după piper și zarzavaturi, apoi după pâine. O dată cu pâinea aduse – în semn de protest – un balon greu de oxigen.

— L-am adus și pe ăsta, așa, ca să fie. Zise cu venin în glas.

— Nu-i nevoie. Îți mulțumesc. Du-l înapoi.

Gorbovski târî balonul înapoi, blestemând de mama focului.

Când se întoarse, nu mai încercă să se culce. Stătea lângă Kondratiev și se uita la el cum pune la fiert ciorba de pește. Corespondentul de la Centrul european de informații, negru la față, ducea cu ajutorul a două surcele mărunțaiele peștilor la bolovanul care le slujea de mormânt.

Ciorba dăduse în clocot, răspândind o mireasmă ucigătoare, la care se adăuga un miros ușor de fum. Kondratiev luă o

lingură, gustă și rămase pe gânduri.

— Ei, cum e? întrebă Gorbovski.

— Mai trebuie un pic de sare. Și puțin piper, te rog.

— Mda, se învoi Gorbovski și înghiți în sec.

— Da, repetă hotărât Kondratiev, sare și piper.

Jenia sfârși de cărat măruntaiele peștilor, trânti bolovanul peste ele și se duse să se spele pe mâini. Apa era caldă și străvezie. Printre alge se vedeau mișunând peștișori cenușii-verzi. Jenia se așeză pe un bolovan și își plonji ochii în apă. Dincolo de golf, oceanul părea un zid strălucind în soare. Deasupra orizontului încremeniseră, piscurile, albastre ale insulei învecinate. Totul era albastru, strălucitor și nemișcat. Doar pe deasupra stâncilor din golf pluteau în tăcere niște păsări mari, negre-albe. Apa degaja un miros proaspăt, sărat.

— Superbă planetă Pământul! exclamă Jenia.

— Gata! anunță Kondratiev. Poftiți la ciorbă. Leonid Andreevici, adu, te rog, niște farfurii.

— S-a făcut, răspunse Gorbovski. Aduc și lingurile.

Se așezară în jurul găleții fumegânde și Kondratiev turnă ciorba în farfurii. O vreme mâncară în tăcere. Apoi Gorbovski spuse:

— Îmi place grozav ciorba. Și am atât de rar prilejul s-o mănânc!

— Mai avem o jumătate de găleată, îl liniști Kondratiev.

— Ah, Serghei Ivanovici, suspină Gorbovski, nu-i chip să mă satur ca să-mi ajungă pe doi ani!

— Da, pe Leonida n-ai să mănânci ciorbă de pește, se învoi Kondratiev.

Gorbovski suspină din nou.

— Poate că nu. Deși Leonida nu e Pandora, desigur, și sunt totuși speranțe să mănânc acolo ciorbă de pește. Numai dacă ne va permite comisia să pescuim.

— De ce nu?

— În comisie sunt niște oameni veninoși și cruzi. Sunt sigur că au să meargă până acolo încât au să-mi interzică să stau culcat. Au să-mi ceară ca toate acțiunile mele să corespundă cu interesele aborigenilor de pe această planetă. Dar de unde

să știu eu ce interese au ei?

— Fantastic ce te mai văicărești și dumneata, Leonid Andreevici, interveni Jenia. Eu, unul, socot că încadrarea dumitale în Comisia pentru Contacte e o greșeală cumplită. Închipuie-ți, Serghei, că Leonid Andreevici, cu tot buchetul său înmiresmat de lipsuri, reprezintă omenirea în fața civilizației unei alte lumi.

— Și de ce nu? întrebă Kondratiev, dând întrebării sale un înțeles cât se poate de firesc. Eu, unul, îl stimez mult pe Leonid Andreevici.

— Și eu îl stimez, i se alătură Gorbovski.

— Îl stimez și eu, mărturisi Jenia, dar mi-e să nu facă o impresie proastă de la bun început printre cetățenii Leonidei.

— S-a și făcut o impresie proastă, observă Gorbovski. De altminteri și din vina mea. Dar nu de asta e vorba. Să nu-ți faci griji în privința mea, Evgheni Markovici. Pe planeta asta bine amenajată am să fiu foarte cuminte.

— Dar asta e prea puțin! Serghei, ai citit lista întrebărilor care se vor pune la prima întâlnire?

— Am citit-o.

— Mai lipsește una.

Gorbovski se uită cu interes la Jenia.

— Care? întrebă Kondratiev.

— Prima întrebare: „Se poate să mă culc?”

Kondratiev pufni în râs, suflând supa din lingură. Gorbovski îi aruncă lui Jenia o privire de reproș.

— Ah, Evgheni Markovici, se poate să faci astfel de glume? Voi râdeți, dar pe mine mă ia groaza. Mi-e tare teamă să nu mă dau în petic și să nu le dăunez cumva urmașilor noștri.

— Da, nu e cazul să faci vreo prostie.

— Nu se poate! nu se poate, Evgheni Markovici! Urmașii cred în noi!

Kondratiev se opri din mâncat și se uită la Gorbovski.

— Desigur, nu pot să garantez pentru toți urmașii, urmă calm Gorbovski, dar trebuie să spun că Piotr Petrovici, la ultima noastră întâlnire, s-a exprimat categoric în sensul că are toată încrederea în noi.

— Al cui urmaș e, mă rog, acest Piotr Petrovici? întrebă Kondratiev.

— Nu vă pot da alte amănunte. Ceea ce e limpede însă, e că e un urmaș direct al unuia pe nume Piotr. De altfel nici n-am prea vorbit despre asta cu dânsul. La urma urmei nu e chiar așa de important, nu?

— Și ce-ați vorbit? se interesă Jenia.

Gorbovski puse farfuria goală alături, pe o piatră, și își șterse gura cu batista.

— Ce-ar fi să spălăm mai întâi vasele? propuse Kondratiev.

— Nu, nu sunt de acord. Trebuie mai întâi să stăm puțin culcați. Nu-i așa, Evgheni Markovici?

— Așa e! exclamă Jenia, punând deoparte farfuria și lăsându-se într-o rână. Spune, Leonid Andreevici.

Gorbovski începu să povestească.

— Zburam la bordul lui „Tariel" spre EN-6. Era o cursă ușoară și neinteresantă. Îl duceam pe Percy Dickson și transportam șaptezeci de tone de mâncare gustoasă pentru astronomii de-acolo. La un moment dat a făcut explozie preparatorul. Cine știe de ce-o fi făcut explozie? Lucruri din astea se mai întâmplă chiar și acum. Am rămas suspendați în spațiu la doi parseci de cea mai apropiată bază. Așa stând lucrurile, am început să ne pregătim încetișor ca să trecem pe lumea cealaltă, deoarece fără preparatorul de plasmă nu mai e chip de făcut nimic. În situația în care ne aflam, ca și în oricare altă situație, existau două alternative: să deschidem trapele imediat, sau să mâncăm mai întâi cele șaptezeci de tone de alimente astronomice și pe urmă tot să deschidem trapele. Eu și cu Walkenstein ne-am întrunit în salon, lângă Percy Dickson, chibzuind ce-i de făcut. Lui Percy Dickson îi era mai ușor decât nouă: avea capul spart și nu știa încă nimic. Foarte curând am ajuns la concluzia că n-avem de ce să ne grăbim. Era cea mai grandioasă sarcină pe care ne-am asumat-o vreodată, aceea de a da gata, doi inși, șaptezeci de tone de alimente. Pe Dickson nu contam. În orice caz puteam s-o lungim treizeci de ani, iar apoi n-aveam decât să deschidem trapele. Sistemele de regenerare cu apă și oxigen

funcționau ireproșabil. Ne deplasam cu o viteză de două sute cincizeci de mii de kilometri pe secundă și aveam poate să vedem tot felul de lumi necunoscute, fără a mai pune la socoteală lumea cealaltă.

Aș vrea să vă imaginați limpede situația în care ne aflam: până la cea mai apropiată așezare erau doi parseci, în jurul nostru – pustietate desăvârșită, la bord – doi oameni vii și unul mai mult mort decât viu. Trei oameni, notați, trei și niciunul mai mult. V-o spun în calitate de comandant. Când deodată se deschide ușa și în salon intră un al patrulea. La început nici măcar nu ne-am mirat. Walkenstein l-a întrebat cât se poate de prietenos: „Ce dorești dumneata?" Apoi brusc am înțeles cum stau lucrurile și am sărit în sus, holbându-ne la noul venit. El se holba la noi. Trebuie să vă spun că era un om ca toți oamenii. De statură mijlocie, slăbănog, cu o față plăcută, fără abundența aceea de păr pe care o are, de pildă, Dickson al nostru. Numai ochii îi avea deosebiți, niște ochi veseli și buni, ca la un medic de copii. Era îmbrăcat ca un astronaut în cursă, atât că vindiacul îl avea încheiat pe stânga, așa cum se încheie femeile și, după cum se spune, diavolul. Lucrul acesta m-a mirat, nu știu de ce, cel mai mult. În timp ce ne holbam așa, am clipit o dată din ochi și ce văd? Vindiacul era încheiat corect. Am rămas perplex.

„Bună ziua, zice necunoscutul. Mă numesc Piotr Petrovici. Pe dumneavoastră știu cum vă cheamă, așa că să nu ne mai pierdem vremea cu prezentările. Să vedem ce-i cu doctorul Percy Dickson." Zicând acestea, l-a dat, de loc ceremonios, la o parte pe Walkenstein și s-a așezat lângă Dickson. „Iartă-mă, zic eu, dumneata ești medic?" „Da, zice, așa, puțin." Și se apucă să scoată bandajul de la capul lui Dickson. Așa, parcă în joacă, cum desface un copil ambalajul unei bomboane. Pe mine, unul, m-au trecut toți fiorii. M-am uitat la Walkenstein. Mark stătea alb ca varul și tot căsca și închidea gura. Între timp Piotr Petrovici a scos bandajul și a dezgolit rana. Trebuie să spun că era o rană îngrozitoare, dar Piotr Petrovici nu s-a pierdut cu firea. Și-a desfăcut degetele și s-a apucat să-i maseze lui Dickson cutia craniană. Închipuiți-vă, rana s-a

închis! Sub ochii noștri. N-a mai rămas nici urmă de rană. Dickson s-a întors pe dreapta și s-a pornit pe o sforăială de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

„Așa, zice Piotr Petrovici, acum să-l lăsăm să doarmă. În vremea asta noi o să mergem să vedem ce se petrece în compartimentul mașinilor.” Și ne-a dus în compartimentul mașinilor. Noi – după el, ca niște oițe, atât că, spre deosebire de oițe, nici măcar nu behăiam. Pur și simplu nu știam ce să spunem. Nu eram pregătiți pentru o astfel de întâlnire. Piotr Petrovici a deschis trapa reactorului și a intrat direct în camera de preparare. Walkenstein, perplex, a țipat o dată: „Fi atent! Radiație! Radiație mortală!” Piotr Petrovici s-a uitat gânditor la noi, după care a spus: „Ah, da, într-adevăr. Leonid Andreevici și Mark Efremovici, dumneavoastră duceți-vă în cabina de comandă. Mă întorc și eu numaidecât”. Apoi a închis trapa după el. Eu și cu Mark ne-am dus în cabina de comandă și am început să ne ciupim unul pe altul. Ne ciupeam în tăcere, cu multă înverșunare, dar tot nu ne-am trezit, nici eu, nici el. După vreo două minute s-au aprins toate indicatoarele și tabloul de comandă al preparatorului arăta poziția întâi de funcționare. Atunci Mark a contenit cu ciupiturile și mi-a zis: „Leonid Andreevici, îți mai aduci aminte cum trebuie să-l crucești pe necuratul?” Abia a zis asta, că a și apărut Piotr Petrovici. „Ah, zice, ce mai astronavă aveți, Leonid Andreevici! Ce mai sicriu! Mă închin în fața cutezanței voastre, tovarăși.” Pe urmă ne-a poftit să stăm jos și să-i punem întrebări.

Mă gândeam intens ce întrebare mai deșteaptă să-i pun, dar Mark, om practic, l-a și întrebat: „Unde ne aflăm acum?” Piotr Petrovici a zâmbit trist și în aceeași clipă pereții cabinei au devenit transparenți. „Iată, zice Piotr Petrovici, arătând cu degetul, acolo e Pământul nostru. Patru parseci și jumătate. Iar acolo se află EN-6, cum îi ziceți voi. Schimbați direcția cu șase zecimi de secundă și mergeți direct pe deritrinizare. Ori poate să vă duc de-a dreptul pe EN-6?” Mark, ambițios cum e el, i-a răspuns: „Mulțumim, nu te deranja, ne descurcăm și singuri.” A luat, ca să zic așa, taurul de coarne și s-a apucat să

orienteze nava. În vremea asta eu mă tot gândeam ce întrebare să-i pun și tot mereu mă sâcâiau niște întrebări despre „starea timpului din sferele de deasupra stelelor”. Piotr Petrovici a râs și a spus: „Lăsați, acum sunteți mult prea emoționați ca să puneți întrebări. De altminteri e timpul să plec. Sunt așteptat în sferele acelea de deasupra stelelor. Mai bine să vă explic totul pe scurt. Eu, zice, sunt un urmaș îndepărtat de-al vostru. Nouă, urmașilor, ne place câteodată tare mult să vă vizităm pe voi, strămoșii. Să vedem cum vă merg treburile și să vă spunem cum veți fi. Pe strămoși îi interesează întotdeauna să știe cum vor fi ei, iar pe urmași îi interesează să știe cum au devenit așa cum sunt. Ce e drept, ca să fiu sincer, la noi excursiile de felul acesta nu sunt prea agreate. Cu voi, strămoșii, trebuie să fii cu ochii în patru. S-ar putea s-o facem boacănă și să răsturnăm toată istoria cu fundul în sus. Uneori e tare greu să te abții de a nu interveni în treburile voastre. Așa cum am intervenit eu azi, de pildă, se mai poate. Sau să vedeți ce-a făcut un prieten de-al meu. A nimerit în focul bătăliei de la Kursk și s-a apucat să respingă un atac de tancuri. A murit, dar mai întâi a făcut atâtea boroboațe, că te ia groaza. E drept că n-a respins singur atacul, așa că lucrurile au trecut neobservate. Alt tovarăș de-al meu era pornit să nimicească oștile lui Ginghis-han. Abia l-au reținut ai noștri. Cam asta-i tot. Acum plec. Cu siguranță că ai mei sunt alarmați văzând că lipsesc atâta”.

Am țipat atunci: „Stai puțin, o întrebare! Așadar voi puteți deja să faceți totul?” S-a uitat la mine indulgent și a spus: „Da de unde, Leonid Andreevici! Putem, desigur, să facem câte ceva, dar în general mai avem încă de lucru pentru milioane de secole. De curând, zice, ne-am căznit să stingem o prăpădită de galaxie și n-am putut. Suntem încă slabi. Voi, tovarăși, zice, mergeți pe drumul cel bun. Ne plăceți și credem în voi. Țineți minte: dacă veți fi așa cum vreți să fiți, vom fi și noi așa cum suntem, și cum o să deveniți și voi”. Apoi ne-a făcut un semn cu mâna și a plecat, ieșind de-a dreptul prin perete. Ei, ce ziceți, frumoasă întâmplare, nu?

Gorbovski se ridică în coate și-i cuprinse cu privirea pe

ascultătorii săi. Kondratiev dormea, încălzit de razele soarelui. Jenia ședea culcat pe spate, uitându-se gânditor la cerul albastru.

— Da, interesantă povestioară, zise el, rostind rar cuvintele. „Pentru viitor ne ridicăm din somn. Pentru viitor înnoim acoperămintele. Pentru viitor ne avântăm cu gândul înainte. Pentru viitor ne adunăm puterile. Vom auzi pașii stihiei focului, dar vom fi deja gata să dirijăm valurile flăcărilor."

Gorbovski îl lăsă să sfârșească, apoi adăugă:

— Asta nu e o povestioară, Evgheni Markovici. E o întâmplare adevărată. Nu crezi?

— Nu.

— Întreabă-l pe Walkenstein. Sau uită-te la Dickson. Are vreo cicatrice pe cap? N-are nici o cicatrice. Cred că e cât se poate de convingător.

Apoi, după un răstimp de tăcere:

— Cum crezi c-am fi putut ajunge la destinație dacă a făcut explozie preparatorul de plasmă?

— Dragă Leonid Andreevici, replică Jenia, aș vrea și eu să mă întâlnesc cu urmașii noștri. Când te gândești ce drum lung a străbătut omul și ce mult i-a mai rămas încă de mers! știi, Leonid Andreevici, pe mine m-a încântat întotdeauna ideea leninistă a dezvoltării societății în spirală. De la comunismul primitiv, comunismul celor săraci, al celor săraci cu trupul și cu duhul, trecând prin foame, sânge și războaie, prin nedreptăți cumplite, până la comunismul nemăsuratelor bogății materiale și spirituale. Omul a început cu comunismul și s-a întors la comunism, iar cu această întoarcere începe o nouă ramură a spiralei, o ramură care te face să amețești când te gândești la ea. Cu totul altă ramură, deosebită de cea pe care am străbătut-o. Pe această nouă ramură ne mână cu totul altă contradicție: cea dintre infinitul tainelor naturii și limita posibilităților noastre în orice moment. Iar aceasta ne făgăduiește milioane de secole de viață extrem de interesantă de-acum înainte.

Gorbovski rămase tăcut. Kondratiev deschise deodată ochii, se întinse, căscând dulce, și se așeză.

— Halal filosofi! zise. Urmașii lui Aristotel! Hai mai bine să spălăm vasele, să facem o baie și să dăm o raită pe la Grota de Aur. Băieți, o să vedeți ceva ce n-ați mai văzut.

SFÂRȘIT

{1} Cârjă, în limba rusă. (n.t.)

{2} „Fier trei”, în limba engleză. (n.r.)

{3} Uniunea Republicilor Comuniste Sovietice. (n.r.)

{4} Polilog – aici specialist în mai multe domenii ale cunoașterii. (n.a.)

{5} Mâncare rusească. (n.t.)

{6} Mâncare rusească, dulce. (n.t.)

{7} S-a-ntors din larg acasă marinarul/Și de pe dealuri vânătorul s-a întors. Stevenson. „Requiem”. (n.a.)

{8} Sapiens – înzestrat cu rațiune, gânditor în L. Latină. (n.a.)

{9} Go – joc japonez, asemănător cu jocul de dame. (n.a.)

{10} În marea albastră, copilul meu, /În marea albastră și adâncă.
Acolo s-a înecat Willy al nostru, /În marea albastră și adâncă.

(în limba engleză – n.a.)

{11} Saenara – la revedere. (în L. Japoneză – n.a.)

{12} Rider – om capabil să perceapă direct și să descifreze gândurile altora. (noțiune fantastică) (n.a.)

{13} Tunci – tovarăș. (limba chineză – n.a.)

{14} Gaussiană – aici curba devierii probabile a fiecărei măsurători în parte de la valoarea medie. (n.a.)